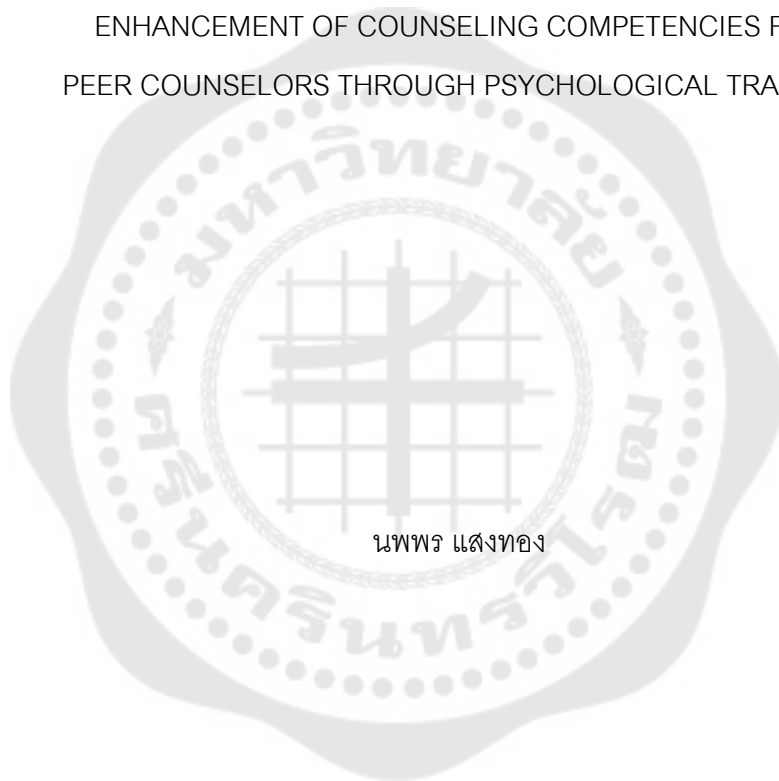

การเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา

ENHANCEMENT OF COUNSELING COMPETENCIES FOR
PEER COUNSELORS THROUGH PSYCHOLOGICAL TRAINING

นพพร แสงทอง

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2563

การเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา

ปริญญานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ปีการศึกษา 2563
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ENHANCEMENT OF COUNSELING COMPETENCIES FOR
PEER COUNSELORS THROUGH PSYCHOLOGICAL TRAINING

NOPPORN SANGTHONG

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of MASTER OF EDUCATION
(Master of Education (Guidance Psychology))
Faculty of Education, Srinakharinwirot University

2020

Copyright of Srinakharinwirot University

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

การเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา

ของ

นพพร แสงทอง

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์

..... ที่ปรึกษาหลัก ..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์) (รองศาสตราจารย์ ดร.นิธิพัฒน์ เมฆขจร)

..... ที่ปรึกษาร่วม ..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สกล วรเจริญศรี) (อาจารย์ ดร.ศรชิต แสนอุบล)

ชื่อเรื่อง	การเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา
ผู้วิจัย	นพพร แสงทอง
ปริญญา	การศึกษามหาบัณฑิต
ปีการศึกษา	2563
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร. พัชรภรณ์ ศรีสวัสดิ์
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	รองศาสตราจารย์ ดร. สกล วรเจริญศรี

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา 2) ศึกษาผลของการเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาโดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา การวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาสมรรถนะการให้คำปรึกษา กลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูล เป็นผู้เชี่ยวชาญกิจกรรมนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา จำนวน 22 คน และกลุ่มที่ใช้ศึกษาเป็นนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา จำนวน 92 คน ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย ระยะที่ 2 เสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษา ผู้วิจัยเลือกแบบเจาะจงจากนักเรียนกลุ่มแรกที่มีคะแนนตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา จำนวน 24 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 12 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบสัมภาษณ์สมรรถนะการให้คำปรึกษา 2) แบบวัดสมรรถนะการให้คำปรึกษา 3) โปรแกรมการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษา สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่า t ของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระและไม่เป็นอิสระต่อกัน ผลการวิจัยพบว่า 1.สมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ความรู้ เจตคติและทักษะการให้คำปรึกษา และนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษามีสมรรถนะการให้คำปรึกษาอยู่ในระดับมา 2.การเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาโดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา พบว่า 2.1 หลังการทดลองของกลุ่มทดลอง มีสมรรถนะการให้คำปรึกษาสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2.2 หลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีสมรรถนะการให้คำปรึกษาสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : เพื่อนที่ปรึกษา, สมรรถนะการให้คำปรึกษา, การฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา

Title	ENHANCEMENT OF COUNSELING COMPETENCIES FOR PEER COUNSELORS THROUGH PSYCHOLOGICAL TRAINING
Author	NOPPORN SANGTHONG
Degree	MASTER OF EDUCATION
Academic Year	2020
Thesis Advisor	Associate Professor Dr. Patcharaporn Srisawat
Co Advisor	Associate Professor Dr. Skol Voracharoensri

This study aims (1) to examine the counseling competencies of peer counselors; (2) the effects of the enhancement of counseling competencies for peer counselors through psychological training. The subjects in this study were peer counselors with three years of experience and from the Secondary Educational Service Area One, Zone One in Bangkok. The study was divided into two phases. The first phase studied the counseling competencies of peer counselors. The sample was separated into counseling competencies information provider by interviewing structure with twenty-two professional counselors and 92 peer counselors studying counseling competencies. The second phase was the enhancement of counseling competencies for peer counselors through psychological training. The sample was selected by purposive sampling, and consisted of 24 peer counselors whose counseling competencies scores were lower than the 25th percentile and voluntarily participated in the psychological training. The research instruments were structured interviews, counseling competencies questionnaires and a psychology training program. The data were analyzed by mean, percentage and standard deviation, paired-sample t-test and an independent –samples t-test. The results of the study were as follows: (1) regarding the study of peer counseling competencies, the results verified that there were three components contributing to the counseling competencies; counseling knowledge, attitudes towards counseling and counseling skills. The total and individual components of counseling competencies were at a high level; (2) the effectiveness of psychology training in enhancing the counseling competencies were as follows: (2.1) the experimental group participated in the psychological training for enhancing counseling competencies and were significantly higher than before participating at a level of .05; (2.2) the counseling competencies of the experimental group after participation was higher than the control group at a statistically significant level of .05

Keyword : Peer counselor, Competency, Psychological training

กิตติกรรมประกาศ

ปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ด้วยความเมตตากรุณาจาก ผศ.ดร.พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาานิพนธ์ และ รศ.ดร.สกล วรเจริญศรี อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ และตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องเพื่อให้ปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณด้วยความเคารพ เป็นอย่างสูง

ขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุนันทา พลับแดง ที่เมตตาให้คำแนะนำในการดำเนินงานวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ พันตำรวจโทหญิง ดร.สุชอรุณ วงษ์ทิม ผศ.ดร.สาทร ใจตรง และ อาจารย์สุภรณ์ แซ่ตระกูล ที่เมตตาให้ความรู้ คำแนะนำและให้ความกรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาทั้งในและต่างประเทศ ที่กรุณาสละเวลาอันมีค่าในการสัมภาษณ์เพื่อศึกษาสมรรถนะการให้คำปรึกษา

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียนวัดราชโอรส ผู้อำนวยการโรงเรียนปัญญาวรรคคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียนไตรมิตรวิทยาลัย ผู้อำนวยการโรงเรียนราชวินิตบางแคปานขำ และคณะครูที่ให้ความอนุเคราะห์และอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล งานวิจัยเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความร่วมมือในการดำเนินงานวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งเป็นส่วนที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่ทำให้วิจัยฉบับนี้สมบูรณ์

ขอขอบคุณ นายวีระพันธุ์ จันทะพาและนางสาวดนญา นิยมสมบัติ นักเรียนแกนนำเพื่อนที่ปรึกษา โรงเรียนวัดราชโอรส ผู้ช่วยในการจัดเตรียมเอกสารและประสานงานในการดำเนินการอบรมวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบคุณ พี่ๆ น้อง ๆ สาขาจิตวิทยาการแนะแนว ทุกคนที่ให้อกำลังใจ ห่วงใย และให้การช่วยเหลือระหว่างดำเนินการวิจัยเป็นอย่างดี

ท้ายสุดนี้ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา และครอบครัวเป็นอย่างสูง ที่เป็นกำลังใจและสนับสนุนคุณค่าและประโยชน์จากงานวิจัยฉบับนี้ผู้วิจัยขอขอบแก่ บิดา มารดา ครูอาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่านที่ทำให้วิจัยประสบความสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

สารบัญ

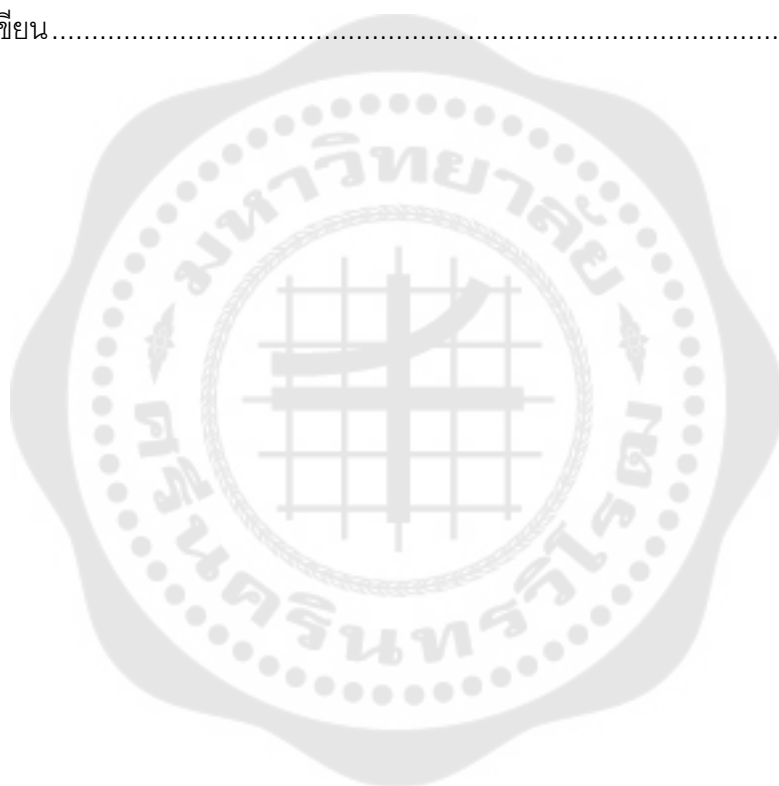
	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฎ
สารบัญรูปภาพ.....	ฐ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
คำถามในการวิจัย.....	3
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	5
ตัวแปรที่ศึกษา.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	9
สมมติฐานในการวิจัย.....	10
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา.....	12
1.1 ความหมายของสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา.....	12
1.2 องค์ประกอบของสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา.....	16

1.3 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา.....	35
1.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา.....	36
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา	38
2.1 ความหมายของการฝึกอบรม	39
2.2 จุดมุ่งหมายของการฝึกอบรม	39
2.3 ขอบข่ายของกลุ่มฝึกอบรม.....	40
2.4 รูปแบบการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากร	41
2.5 ขั้นตอนการฝึกอบรม.....	41
2.6 วิธีการฝึกอบรมนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา.....	45
2.7 ระยะเวลาในการฝึกอบรมนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา	46
2.8 ขนาดของกลุ่มที่ใช้ในการฝึกอบรมนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา	46
2.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา	47
3. แนวคิดทฤษฎีที่นำมาประยุกต์ใช้ในการเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียน เพื่อนที่ปรึกษาโดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา	48
3.1 ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง.....	49
3.2 ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบความคิด	50
3.3 ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม	52
3.4 วิธีการให้คำปรึกษาโดยการให้ความรู้ทางด้านจิตวิทยา	53
3.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประยุกต์ใช้ทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษาเพื่อฝึกอบรม เชิงจิตวิทยา.....	54
บทที่ 3 วิธีการดำเนินงานวิจัย.....	56
1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	57
1.1 การเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	57
1.2 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	57

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	59
2.1 แบบสัมภาษณ์สมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา	59
2.2 แบบวัดสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา	60
2.2 โปรแกรมการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของเพื่อนที่ปรึกษา	68
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล	84
ระยะที่ 1 การศึกษาสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา	85
ระยะที่ 2 การเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา	85
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล	88
บทที่ 4 ผลการศึกษา	89
ตอนที่ 1 สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล	90
ตอนที่ 2 การศึกษาสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา	90
1. การวิเคราะห์เนื้อหาสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา	90
2. การศึกษาสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา	97
ตอนที่ 3 การศึกษาผลของการเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา	100
1. การเปรียบเทียบสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ของกลุ่มทดลอง ก่อนทดลองและหลังทดลอง	102
2. การเปรียบเทียบสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง	103
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	113
สรุปผลการวิจัย	117
อภิปรายผล	119

ตอนที่ 1 การศึกษาสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา	120
ตอนที่ 2 การศึกษาผลของการเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ ปรึกษา โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา	121
ข้อเสนอแนะ	125
บรรณานุกรม.....	127
ภาคผนวก.....	133
ประวัติผู้เขียน.....	204

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 รูปแบบความแตกต่างของ การสื่อสาร การให้ความรู้และการให้คำปรึกษาแบบเพื่อน ..	26
ตาราง 2 ประชากรนักเรียนแกนนำเพื่อนที่ปรึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โซน 1 ที่ทำกิจกรรมเพื่อนที่ปรึกษาไม่ต่ำกว่า 3 ปี กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2563.....	58
ตาราง 3 การแปลผลคะแนนสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา	61
ตาราง 4 การสร้างโปรแกรมการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา.....	69
ตาราง 5 การพิจารณาเลือกเนื้อหา ทฤษฎี แนวคิด วัตถุประสงค์และเทคนิคการให้คำปรึกษาที่เหมาะสมกับการพัฒนาการให้คำปรึกษาของเพื่อนที่ปรึกษา ในการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา	71
ตาราง 6 กำหนดการเวลาในการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา.....	83
ตาราง 7 แบบแผนการทดลองแบบ Randomized Pretest-Posttest Control Group Design ...	86
ตาราง 8 การวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อกำหนดนิยาม ความหมายของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา.....	92
ตาราง 9 การวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อกำหนดนิยาม คุณลักษณะของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา	93
ตาราง 10 การวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อกำหนดนิยาม องค์ประกอบสมรรถนะของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา.....	94
ตาราง 11 การวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อกำหนดนิยาม รูปแบบการสร้างเสริมสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา.....	95
ตาราง 12 แสดงค่าการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา	98
ตาราง 13 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา (n=92)	99
ตาราง 14 แสดงค่าการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาโดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา	101

ตาราง 15 เปรียบเทียบสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ก่อนและหลัง ทดลองของกลุ่มทดลอง (n = 12).....	103
ตาราง 16 เปรียบเทียบสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ก่อนทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม (n = 24)	104
ตาราง 17 เปรียบเทียบสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา หลังทดลอง ระหว่าง กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม (n = 24)	105
ตาราง 18 การติดตามกระบวนการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ที่เข้ารับการฝึกอบรม	106
ตาราง 19 การติดตามทักษะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ที่เข้ารับการฝึกอบรม	107
ตาราง 20 แสดงค่าอำนาจจำแนกแบบวัดสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา (n=100).....	147
ตาราง 21 ค่าดัชนีความสอดคล้อง ของแบบวัดสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ ปรึกษา.....	149
ตาราง 22 ค่าดัชนีความสอดคล้อง ของโปรแกรมการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา เพื่อเสริมสร้าง สมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา.....	151
ตาราง 23 แสดงความหมายของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา.....	157
ตาราง 24 แสดงคุณลักษณะของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา.....	160
ตาราง 25 แสดงองค์ประกอบสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา	164
ตาราง 26 แสดงรูปแบบการสร้างเสริมสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา..	172
ตาราง 27 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการสร้างเสริมสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อน ที่ปรึกษา.....	175

สารบัญรูปภาพ

หน้า

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา.....	9
---	---

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

สภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว การเข้าถึงสื่อและเทคโนโลยีอย่างอิสระ ขาดการควบคุมและประกบกับการรับวัฒนธรรมต่างชาติ โดยปราศจากการพิจารณาไตร่ตรอง อีกทั้งการขาดความสำนึกคิดที่ถูกต้อง ทำให้ปัจจุบันมีปัญหาต่าง ๆ เกิดขึ้นกับนักเรียนมากมายและนับจะทวีความรุนแรงมากขึ้น ซึ่งปัญหาบางเรื่องเป็นปัญหาที่ผู้ใหญ่ไม่ทราบ หรือเข้าไม่ถึง ทำให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนล่าช้าและไม่ทั่วถึง ในขณะที่เดียวกันนักเรียนที่ประสบปัญหาบางคนก็ต้องการคนที่เข้าใจ คอยรับฟัง ดูแลและเป็นกำลังใจให้นายามที่ท้อแท้และสิ้นหวัง การขาดใครสักคนที่ช่วยเป็นที่ปรึกษา คอยแนะนำช่วยเหลือ อาจส่งผลให้ปัญหาลุกลามมากยิ่งขึ้น ทำให้นักเรียนมองไม่เห็นทางออกของปัญหาหรือคิดแก้ปัญหาไปในทางที่ผิด อรุโด (Arudo, 2008) อธิบายว่า โดยธรรมชาติของวัยรุ่นและช่องว่างระหว่างวัย วัยรุ่นมักจะพูดคุยปรับทุกข์กับเพื่อนในวัยเดียวกันมากกว่าที่จะคุยปรึกษากับผู้ใหญ่ อีกทั้งนักเรียนจะรับรู้ปัญหาของเพื่อนได้รวดเร็วกว่าผู้ปกครอง ครูที่ปรึกษาหรือ ครูแนะแนว ดังนั้น การพัฒนานักเรียนในวัยเดียวกันที่มีใจรัก ปรารถนาดีและพร้อมที่จะช่วยเหลือเพื่อนที่มีความทุกข์ ความไม่สบายใจ ให้ได้ฝึกฝนและพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ที่มีความรู้และทักษะด้านการให้คำปรึกษา เพื่อทำหน้าที่เป็นนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา (YOUTH COUNSELOR : YC) ในการสอดส่องและดูแลช่วยเหลือเพื่อนนักเรียนให้ทั่วถึงยิ่งขึ้น โดยโควีและชาร์พ (Cowie & Sharp, 1996) ได้กล่าวสนับสนุนว่า การจัดให้มีเพื่อนช่วยเพื่อนจะช่วยป้องกันและบรรเทาระดับความรุนแรงของปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นกับสุขภาพจิตและพฤติกรรมของนักเรียน

จากสภาพปัญหาดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้ทบทวนการดำเนินงานการป้องกันปัญหานักเรียน โดยใช้กระบวนการที่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 และพิจารณาเห็นว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่กรมสามัญศึกษาและกรมสุขภาพจิต ได้ร่วมกันพัฒนาผลไปสู่โรงเรียนนั้น เป็นกระบวนการที่สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพเยาวชนในปัจจุบัน โดยหนึ่งบทบาทสำคัญในการทำหน้าที่ช่วยเหลือนักเรียนนอกจากคณะผู้บริหาร ครูและผู้ปกครอง นั่นก็คือเพื่อนนักเรียนด้วยกัน โดยสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552) ได้ให้แนวคิดว่า นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาเป็นนักเรียนที่อาสาสมัครในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อช่วยให้สถานศึกษาสามารถดำเนินการป้องกัน แก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนที่กำลังเผชิญต่อปัญหา โดยการพัฒนานักเรียนมีความรู้

ความสามารถด้านจิตวิทยาให้คำปรึกษาเบื้องต้น ปลูกฝังให้นักเรียนมีน้ำใจช่วยเหลือเพื่อนๆ ซึ่งถือว่าเป็นพลังสำคัญในการช่วยป้องกัน ลดความเสี่ยง และแก้ปัญหาให้นักเรียนได้มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายในการพัฒนาความเข้มแข็งระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้วยการฝึกอบรมนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ให้มีความรู้ความเข้าใจในโครงการเพื่อนที่ปรึกษาวัยรุ่นกับเพื่อนและมีทักษะชีวิต ตระหนักในความสำคัญของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาในการมีส่วนร่วมแก้ปัญหาของสังคมทั้งในโรงเรียนและชุมชน รวมทั้งสามารถวิเคราะห์ปัญหาและเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาเบื้องต้นนั้นให้กับนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาได้

Roberts and Borders (1994, January) ได้อธิบายว่า สมรรถนะการให้คำปรึกษาเป็นคุณลักษณะและความสามารถในการช่วยเหลือผู้ขอรับคำปรึกษาให้รับรู้เรื่องราวและเข้าใจปัญหาของตนเองตามความเป็นจริง สามารถหาแนวทางในการแก้ปัญหาได้ด้วยตนเองอย่างเหมาะสม ประกอบด้วยสมรรถนะ 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการให้คำปรึกษา เจตคติเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาและทักษะการให้คำปรึกษาสอดคล้องกับ เคเรน (Kleinke, 1994) ที่ได้กล่าวว่า สมรรถนะของผู้ให้คำปรึกษาประกอบด้วย ความรู้ เจตคติ และทักษะ แสดงให้เห็นว่านักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาควรมีการฝึกอบรมสมรรถนะของผู้ให้คำปรึกษาเพื่อให้สามารถช่วยเหลือเพื่อนนักเรียนด้วยกัน

ส่วนการเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา เพราะมีการกำหนดระยะเวลาและจำนวนขนาดของกลุ่มฝึกอบรมที่เหมาะสมกับนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา โดยประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎีการให้คำปรึกษาและเทคนิคทางจิตวิทยามาใช้ในการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาทั้ง 3 องค์ประกอบ ให้มีความรู้ เจตคติและทักษะที่ดีขึ้นพร้อมที่จะทำหน้าที่ช่วยเหลือเพื่อนนักเรียน โดยการให้คำปรึกษาแก่ผู้ขอรับคำปรึกษาให้เข้าใจและยอมรับปัญหา สามารถตัดสินใจเลือกวิธีการจัดการกับปัญหาได้อย่างเหมาะสมกับตนเอง และจากการฝึกอบรมจันทิมา ทอดสนิท (2556, มกราคม - มีนาคม) อธิบายว่า ได้นำรูปแบบหลักสูตรการอบรมเพื่อนที่ปรึกษาของสำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เน้นการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความรู้เจตคติและทักษะในการให้คำปรึกษาด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมไปใช้ในการฝึกอบรมนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา พบว่า หลักสูตรการฝึกอบรมมีข้อจำกัดในเรื่องของระยะเวลาและควรเพิ่มความรู้อและทักษะการให้คำปรึกษามากขึ้น เนื่องจากหลังการฝึกอบรมนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ยังขาดทักษะการสื่อสารทางบวกและเทคนิคการสร้างสัมพันธภาพ เทคนิคการเลือกใช้ประโยค

และคำพูดที่เหมาะสมในแต่ละสถานการณ์ แสดงให้เห็นว่าหลักสูตรการฝึกอบรมจำเป็นต้องพัฒนาเพื่อให้นักเรียนเพื่อนที่ศึกษามีสมรรถนะในการให้คำปรึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ บัคเรย์และเคเปิ้ล (Buckley & Caple, 1995) ได้กล่าวว่า ปัจจุบันการฝึกอบรมเป็นที่ยอมรับกันอย่างแพร่หลายทั้งในภาครัฐและเอกชน และแพร์รี่ (Parry, 1996, July) ได้กล่าวไว้ว่า การฝึกอบรมจะช่วยให้เกิดการพัฒนสมรรถนะที่เพิ่มมากขึ้น และเพื่อให้การวิจัยครั้งนี้เหมาะสมกับบริบทสังคมไทย

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการเสริมสร้างสมรรถนะของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา โดยแบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบของสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา โดยการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพกับผู้เชี่ยวชาญด้านกิจกรรมเพื่อนที่ปรึกษาในโรงเรียน และการศึกษาเชิงปริมาณสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ส่วนงานวิจัยในระยะที่ 2 คือ การเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษา ผู้วิจัยเลือกแบบเจาะจงจากนักเรียนกลุ่มแรกที่มีคะแนนตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา จำนวน 24 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 12 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย

ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้จึงเป็นจุดเริ่มต้นในการนำแนวคิดการให้คำปรึกษาเพื่อนและกระบวนการให้คำปรึกษามาจัดรูปแบบหลักสูตรการเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา เพื่อสร้างความพร้อมให้แก่ นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาในการช่วยเหลือเพื่อนนักเรียนด้วยกันด้วยกระบวนการและเทคนิคในการให้คำปรึกษา อีกทั้งยังเป็นการสร้างเครือข่ายนักเรียนให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น ตลอดจนส่งเสริมให้นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาที่มีจิตอาสาทุกคนได้เกิดความตระหนักถึงการเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น และทำหน้าที่เพื่อนที่ปรึกษาด้วยหัวใจที่ปรารถนาดีในการช่วยเหลือผู้อื่นด้วยสมรรถนะการให้คำปรึกษาที่ได้รับการพัฒนา

คำถามในการวิจัย

1. นักเรียนเพื่อนที่ศึกษามีสมรรถนะการให้คำปรึกษาเป็นอย่างไร
2. การฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาสามารถเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของเพื่อนที่ปรึกษาได้มากเพียงใด

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา
2. เพื่อศึกษาผลของการเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา ดังนี้

2.1 เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาก่อนและหลังเข้าร่วมการเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา

2.2 เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ที่เข้าร่วมและไม่ได้เข้าร่วมการเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการวิจัยในครั้งนี้ จะช่วยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งกิจกรรมนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาหรือการให้บริการให้คำปรึกษาทราบถึงองค์ประกอบที่จะใช้ในการพัฒนาสมรรถนะการให้คำปรึกษาแก่เพื่อนที่ปรึกษา ที่จะนำไปสู่การออกแบบโปรแกรมการพัฒนาสมรรถนะการให้คำปรึกษาแก่เพื่อนที่ปรึกษาหรือผู้ที่สนใจในการพัฒนาสมรรถนะในการให้คำปรึกษาแก่เพื่อน เพื่อให้นักเรียนที่เข้ารับการพัฒนาสมรรถนะการให้คำปรึกษาสามารถให้คำปรึกษาช่วยเหลือเพื่อนที่กำลังประสบปัญหา อันนำไปสู่การสอดส่องดูแล ป้องกัน แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียนที่มีความยุ่งยากในการดำเนินชีวิตและพร้อมที่จะได้รับการช่วยเหลือได้อย่างรวดเร็วในเบื้องต้น และยังนำไปสู่พัฒนาสมรรถนะในการให้คำปรึกษาแก่นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา รวมถึงระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนอีกด้วย

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา เป็น 2 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 การศึกษาสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

ระยะที่ 2 การเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา

ระยะที่ 1 การศึกษาสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัย โดยการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพเพื่อศึกษารายละเอียดขององค์ประกอบสมรรถนะการให้คำปรึกษากับกลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูล และวิจัยเชิงปริมาณเพื่อศึกษาสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา เพื่อศึกษาสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาในวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญด้านการให้คำปรึกษา และครูผู้ดำเนินกิจกรรมนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาภายในโรงเรียน จำนวน 22 คน โดยการสัมภาษณ์เชิงโครงสร้าง เพื่อศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับ 3 องค์ประกอบของสมรรถนะการให้คำปรึกษา

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตกลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 โซน 1 กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2563 (จตุรงค์ เปรมชัยพร, 2560) ที่โรงเรียนดำเนินกิจกรรมเพื่อนที่ปรึกษามาไม่ต่ำกว่า 3 ปี ได้แก่ โรงเรียนราชวินิตบางแคปานขำ โรงเรียนวัดราชโอรสและโรงเรียนปัญญาวรรคุณ จำนวน 121 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา คือ นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาจากกลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 121 คน คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง ตามตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 92 คน แล้วดำเนินการสุ่มอย่างง่าย

ระยะที่ 2 การเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา

ผู้วิจัยดำเนินการเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา โดยการวิจัยเชิงกึ่งทดลองเพื่อศึกษาผลการเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาโดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา คือ นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาในการวิจัยระยะที่ 1 โดยเลือกแบบเจาะจงกับนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาที่ได้คะแนนสมรรถนะการให้คำปรึกษาตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา จำนวน 24 คน และดำเนินการสุ่มเข้ากลุ่มโดยการสุ่มอย่างง่าย แบ่งเป็นกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมการเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา จำนวน 2 วัน เป็นเวลา 16 ชั่วโมง และกลุ่มควบคุมไม่ได้รับการฝึกอบรม จำนวนกลุ่มละ 12 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรจัดกระทำ คือ การฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ สมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่
  - 2.1 ความรู้เกี่ยวกับการให้คำปรึกษา
  - 2.2 เจตคติเกี่ยวกับการให้คำปรึกษา
  - 2.3 ทักษะในการให้คำปรึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา หมายถึง นักเรียนที่เป็นอาสาสมัครเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อนที่ปรึกษา (YC : Youth Counselor) เพื่อทำหน้าที่สอดส่องดูแลและคอยให้คำปรึกษาเบื้องต้นแก่เพื่อนนักเรียน และพร้อมที่จะพัฒนาตนเองให้มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ มีทักษะและกระบวนการให้คำปรึกษาอย่างถูกต้อง โดยการดูแลชี้แนะอย่างใกล้ชิดจากครูแนะแนว (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2552)

2. สมรรถนะการให้คำปรึกษา หมายถึง คุณลักษณะและความสามารถของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาในการให้ความช่วยเหลือเพื่อนนักเรียนให้เข้าใจและรับรู้เรื่องราวปัญหาของตนเองตามความเป็นจริง สามารถหาแนวทางในการแก้ปัญหาได้ด้วยตนเองอย่างเหมาะสม ประกอบด้วยสมรรถนะ 3 ด้าน ได้แก่

2.1 ความรู้เกี่ยวกับการให้คำปรึกษา หมายถึง ความเข้าใจในเนื้อหาเกี่ยวกับนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการให้คำปรึกษา การสร้างสัมพันธภาพกับผู้รับคำปรึกษา เข้าใจเกี่ยวกับตนเองและผู้อื่น การฟังอย่างตั้งใจ ยุติการให้คำปรึกษาเมื่อ

ไม่สามารถช่วยเหลือได้ เข้าใจในจรรยาบรรณของผู้ให้คำปรึกษา เก็บรักษาความลับและรู้จักบทบาทหน้าที่ของผู้ให้คำปรึกษา ช่วยให้ผู้ขอรับคำปรึกษาหาวิธีการจัดการปัญหาได้ด้วยตนเอง

2.2 เจตคติเกี่ยวกับการให้คำปรึกษา หมายถึง ความคิด ความรู้สึกและความเชื่อที่ดีของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ในการช่วยเหลือเพื่อนนักเรียนให้เห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น พร้อมทำหน้าที่เป็นผู้ให้คำปรึกษาในการช่วยเหลือเพื่อนนักเรียนด้วยความเต็มใจ

2.3 ทักษะในการให้คำปรึกษาแก่เพื่อน หมายถึง ความสามารถของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ในการใช้ทักษะการให้คำปรึกษาแบบจุดภาค การถาม การฟัง การสะท้อนความรู้สึก การทวนความ การแปลความ การเงี่ยบ การให้ข้อมูล การเผชิญหน้า การให้กำลังใจ และการสรุป ขั้นตอนกระบวนการการให้คำปรึกษาแก่เพื่อน การสร้างสัมพันธภาพ การสำรวจ การหาแนวทางแก้ไข การวางแผนปฏิบัติและการยุติการให้คำปรึกษา

3. การฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา หมายถึง กระบวนการพัฒนาความรู้ทักษะของผู้เข้ารับการอบรมเพื่อให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ โดยมีระยะในช่วงสั้นและมีขั้นตอนในการฝึกอบรม

3.1 ขั้นเริ่มต้น (The Initial Stage) ในขั้นนี้การสร้างสัมพันธภาพถือเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อสร้างความคุ้นเคยระหว่างผู้อบรมและสมาชิก มีการสร้างความเข้าใจ วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม รวมถึงการกำหนดกติการ่วมกัน เป้าหมาย ความคาดหวังจากการเข้ารับการฝึกอบรม ผู้ฝึกสร้างบรรยากาศที่ดี ให้สมาชิกผ่อนคลายและพร้อมที่จะเข้าสู่เนื้อหา พร้อมกับบอกถึงวัตถุประสงค์ของการทำกิจกรรมแต่ละช่วงว่าฝึกอบรมเรื่องอะไร เพื่อนำไปใช้อย่างไร

3.2 ขั้นดำเนินการ (The Working Stage) ในขั้นตอนนี้ผู้ฝึกอบรมใช้ทักษะการเอื้ออำนวยให้สมาชิกได้เรียนรู้กันภายในกลุ่ม จากนั้นจึงดำเนินการตามกำหนดการและเป้าหมายในการฝึกอบรมในเรื่องนั้น ๆ ตามหลักและแนวคิดของการฝึกอบรม เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของเพื่อนที่ปรึกษา ให้สมาชิกได้พัฒนาสมรรถนะการให้คำปรึกษาของเพื่อนที่ปรึกษา ในด้านของความรู้ เจตคติและทักษะการให้คำปรึกษา ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

3.2.1 ด้านความรู้ ผู้ฝึกดำเนินการเสริมสร้างสมรรถนะในการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเป็นเพื่อนที่ปรึกษา เรียนรู้ต้นแบบการเป็นนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา การรู้จักและเข้าใจตนเองด้านความคิดและความเชื่อที่ส่งผลต่อพฤติกรรม บทบาทหน้าที่ในการเป็นเพื่อนที่ปรึกษา มีความรู้ความเข้าใจในพื้นฐานการให้คำปรึกษา กระบวนการและเทคนิคการให้คำปรึกษาแบบจุดภาค การถาม การฟัง การสะท้อนความรู้สึก การทวนความ การแปลความ การเงี่ยบ การให้ข้อมูล การเผชิญหน้า การให้กำลังใจและสรุป นำแนวคิดและทฤษฎีการให้คำปรึกษาเชิงจิตวิทยา มาประยุกต์ โดยการใช้เทคนิคการสอนเพื่อให้ผู้เข้ารับ

การฝึกอบรมได้รับข้อมูลความรู้ใหม่ๆ เกี่ยวกับการเป็นเพื่อนที่ปรึกษา และแนวคิดทฤษฎี การให้คำปรึกษาแบบความคิด โดยใช้เทคนิคการกำหนดความคิดใหม่ เพื่อปรับเปลี่ยนความคิด เกี่ยวกับการเป็นเพื่อนที่ปรึกษาและความหมายของคำว่าเพื่อน เพื่อเตรียมเข้าสู่การกำหนด เป้าหมายต่อไปในการเป็นเพื่อนที่ปรึกษา แนวคิดทฤษฎีแบบพฤติกรรมนิยม โดยใช้เทคนิค เสนอตัวแบบ ในการสร้างองค์ความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับกิจกรรมเพื่อนที่ปรึกษา และยังใช้เทคนิค การวิจารณ์อย่างสร้างสรรค์

3.2.2 ด้านเจตคติ ผู้ฝึกดำเนินการเสริมสร้างสมรรถนะในการสร้างทัศนคติที่ดี ต่อการช่วยเหลือผู้อื่นเพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจ การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการให้คำปรึกษา ตระหนักและรับรู้ถึงความสำคัญของการให้คำปรึกษา พร้อมทั้งจะเป็นเพื่อนที่ปรึกษา นำแนวคิด และวิธีการให้คำปรึกษาโดยการให้ความรู้ทางจิตวิทยามาประยุกต์ โดยการใช้นิเทศการสอน เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับข้อมูลความรู้ใหม่ๆ เกี่ยวกับการเป็นเพื่อนที่ปรึกษา และแนวคิด ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม โดยใช้เทคนิคการฝึกซ้อมพฤติกรรมเป้าหมาย เพื่อให้ ผู้เข้ารับการฝึกเกิดความมั่นใจต่างไปจากเดิม และมีเจตคติพร้อมที่จะเป็นผู้ให้คำปรึกษาและรู้สึกดี ต่อการให้คำปรึกษา และมีการเสริมแรงทางบวกและการให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อให้เกิดความมั่นใจ มากขึ้น และแนวคิดทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบความคิดโดยการวิเคราะห์ตนเอง เกี่ยวกับ ความเชื่อ เจตคติที่เกิดขึ้นกับตนเองและให้ข้อมูลย้อนกลับ

3.2.3 ด้านทักษะ ผู้ฝึกดำเนินการเสริมสร้างสมรรถนะในการฝึกฝนทักษะในด้าน การให้คำปรึกษา เทคนิคและกระบวนการให้คำปรึกษาแบบจุลภาค การถาม การฟังการสะท้อน ความรู้สึก การทวนความ การแปลความ การเงี่ยบ การให้ข้อมูล การเผชิญหน้า การให้กำลังใจ และการสรุป โดยใช้กระบวนการจับคู่ย่อย แสดงบทบาทสมมติ การอภิปรายเพื่อแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นในกรณีศึกษาหรือการใช้สถานการณ์ต่าง ๆ มีการติดตามและกำกับดูแลอย่างใกล้ชิด นำแนวคิดและวิธีการการให้คำปรึกษาโดยการให้ความรู้ทางจิตวิทยามาประยุกต์ โดยการใช้นิเทศการสอนเพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับข้อมูลความรู้ใหม่ๆ เกี่ยวกับการเป็น เพื่อนที่ปรึกษา และแนวคิดทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม โดยการใช้นิเทศ การเสนอตัวแบบ การฝึกซ้อม การให้ข้อมูลย้อนกลับและการเสริมแรง แนวคิดทฤษฎี การให้คำปรึกษาแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง โดยการใช้นิเทศการฟังอย่างใส่ใจ การสะท้อน ความรู้สึก และการให้คำปรึกษาแบบจุลภาค เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดทักษะ

3.3 ขั้นยุติ (The Ending Stage) เป็นขั้นตอนสุดท้ายของการฝึกอบรม โดยผู้ฝึกอบรมให้ความใส่ใจกับการยุติกลุ่ม และสรุปเนื้อหาสาระต่าง ๆ ของการฝึกอบรม

ตามระยะเวลาที่เข้ารับการอบรม โดยผู้ฝึกอบรมหรือผู้เข้ารับการอบรมเป็นผู้สรุป มีการสร้างความเข้าใจร่วมกันโดยการเปิดโอกาสให้สมาชิกได้ถามเกี่ยวกับประเด็นที่สงสัยหรือไม่เข้าใจ จากนั้นจึงให้ผู้เข้ารับการอบรมประเมินสมรรถนะในการให้คำปรึกษาแก่เพื่อนที่ปรึกษา เพื่อบันทึกเป็นคะแนนหลังการอบรม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

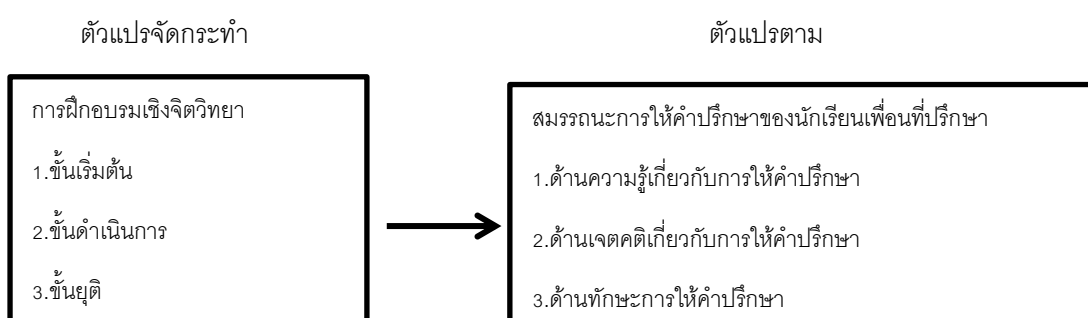
การศึกษาวิจัยเรื่อง การเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา ผู้วิจัยได้วางกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ไว้ 2 กรอบแนวคิด ดังนี้

1. กรอบแนวคิดในการศึกษาสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะการให้คำปรึกษาของเพื่อนที่ปรึกษาทั้งในและต่างประเทศ โดยนำฐานแนวคิดของ โรเบิร์ตและบอร์เดอร์ (Roberts and Borders, 1994, January) สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552) และ จันทิมา ทอดสนิท (2556, มกราคม - มีนาคม) ที่ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ ความรู้ เจตคติ และทักษะ ในการดำเนินการสัมภาษณ์เชิงโครงสร้าง เพื่อกำหนดคุณลักษณะของสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาในการศึกษาวิจัยระยะที่ 1

2. กรอบแนวคิดในการเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา โดยนำฐานแนวคิดของ เนลสัน (Nelson, 1992) ประกอบด้วยวัตถุประสงค์ ขั้นตอน การฝึกอบรม และศึกษาแนวคิดทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษาและสร้างโปรแกรมการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาเพื่อพัฒนาสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา แสดงในภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา

สมมติฐานในการวิจัย

1. นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษากลุ่มทดลอง มีสมรรถนะการให้คำปรึกษาสูงกว่าก่อนการทดลอง
2. นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษากลุ่มทดลอง มีสมรรถนะการให้คำปรึกษาสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมการทดลอง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

- 1.1 ความหมายของสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา
- 1.2 องค์ประกอบของสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา
- 1.3 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา
- 1.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา

- 2.1 ความหมายของการฝึกอบรม
- 2.2 จุดมุ่งหมายของการฝึกอบรม
- 2.3 ขอบข่ายของกลุ่มอบรม
- 2.4 รูปแบบการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากร
- 2.5 ขั้นตอนการฝึกอบรม
- 2.6 การฝึกอบรมนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา
- 2.7 ระยะเวลาในการฝึกอบรมนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา
- 2.8 ขนาดของกลุ่มที่ใช้ในการฝึกอบรมนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา
- 2.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา

3. ทฤษฎีการให้คำปรึกษาที่นำมาประยุกต์ใช้ในการเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาโดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา

- 3.1 ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง
- 3.2 ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบความคิด
- 3.3 ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม
- 3.4 วิธีการให้คำปรึกษาเชิงการศึกษาและจิตวิทยา
- 3.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประยุกต์ใช้ทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษา

เพื่อฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา จากการรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับ เพื่อศึกษาความหมายของสมรรถนะการให้คำปรึกษา องค์ประกอบของสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ดังนี้

1.1 ความหมายของสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับความหมายของสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ผู้วิจัยสามารถสรุปได้จาก ความหมายของการให้คำปรึกษา ความหมายของการให้คำปรึกษาแก่เพื่อน ความหมายของสมรรถนะและความหมายของสมรรถนะการให้คำปรึกษา โดยนักวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศที่ได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

1. ความหมายของการให้คำปรึกษา

การให้คำปรึกษา (Counseling) เป็นกระบวนการพูดคุยที่อาศัยการสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้ให้คำปรึกษาและผู้ขอรับคำปรึกษา โดยผู้ให้คำปรึกษาต้องได้รับการอบรมเพื่อช่วยเหลืออีกฝ่ายหนึ่ง ถือเป็นกระบวนการการเอื้ออำนวยพัฒนาและยกระดับจิตใจให้เกิดความเข้าใจในตนเองผู้อื่นและสิ่งแวดล้อมมากขึ้น นอกจากนี้ยังช่วยให้เกิดทักษะการตัดสินใจและแก้ปัญหาตลอดจนความสามารถในการพัฒนาตนเองสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างปกติสุขอันนำมาซึ่งสุขภาวะที่ดีทั้งกายใจ (American Psychological Association, 1982)

นงลักษณ์ ประเสริฐ (2553) ให้ความหมาย การให้คำปรึกษา หมายถึง กระบวนการในการช่วยเหลือที่ประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ ที่ผู้ให้คำปรึกษาเลือกอำนวยให้ผู้รับคำปรึกษาเข้าใจถึงปัญหาและรับรู้ศักยภาพของตนที่แท้จริง สามารถจัดการแก้ไขปัญหาหรือสิ่งที่มารบกวนจิตใจด้วยตนเอง

พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา และ วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา (2556) ให้ความหมายว่าการช่วยเหลือบุคคลให้รู้จักเลือกและสามารถตอบคำถามได้ด้วยตนเอง โดยเน้นกระบวนการร่วมมือระหว่างผู้ให้บริการกับผู้รับบริการให้บุคคลสามารถหาช่องทางในการลดความทุกข์และขจัดความทุกข์ให้หมดสิ้นไป

LUK-Fong, Y. Y. Pattie, Lee-Man, and Yuk Ching (2013) อธิบายความหมายของการให้คำปรึกษาว่าหมายถึงกระบวนการช่วยเหลือบุคคลให้เกิดความเจริญงอกงามที่จะเอาชนะความยุ่งยากส่วนบุคคลและทำให้บุคคลสามารถตระหนักในศักยภาพของตนเองอย่างสมบูรณ์

จากการศึกษาความหมายของการให้คำปรึกษา โดยนักวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศในการวิจัยครั้งนี้สามารถสรุปได้ว่า การให้คำปรึกษา หมายถึง กระบวนการและขั้นตอนที่ช่วยให้ผู้ขอรับคำปรึกษา สามารถตัดสินใจเลือกและหาแนวทางในการแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับตนเอง เพื่อลดความทุกข์ภายในใจหรือจัดการปัญหาให้สามารถใช้ชีวิตได้อย่างปกติสุข โดยผู้ให้คำปรึกษาจำเป็นต้องได้รับการฝึกอบรมเพื่อสามารถใช้เทคนิคและขั้นตอนกระบวนการให้คำปรึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ภายใต้สัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้ขอรับคำปรึกษาและผู้ให้คำปรึกษา

2. ความหมายของการให้คำปรึกษาแก่เพื่อน

สมาคมจิตวิทยาแห่งอเมริกา (American Psychological Association, 1982) กล่าวว่า การให้คำปรึกษาแก่เพื่อน เป็นกระบวนการให้คำปรึกษากับบุคคลที่อายุและสภาพใกล้เคียงกับผู้มาขอรับคำปรึกษาเท่านั้น

Cowie and Sharp (1996) กล่าวว่า การให้คำปรึกษาแก่เพื่อน เป็นกระบวนการที่ทำให้นักเรียนที่ได้รับการฝึกฝน สามารถใช้ทักษะการสื่อสารกับเพื่อนร่วมชั้นเรียนได้ สามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังเป็นผู้ช่วยเหลือเพื่อน ในด้านการเรียนรู้ การปรับตัว และช่วยสร้างเครือข่ายทางสังคม สำหรับเพื่อนนักเรียนที่มีอารมณ์และพฤติกรรมที่ไม่ดีในวัยใกล้เคียงกัน ที่มีประสบการณ์ในเรื่องเดียวกัน คล้ายคลึงกัน ได้รับโอกาสในการแบ่งปันความรู้สึก โดยการพูดคุยนับเป็นการสนับสนุนทางอารมณ์และสร้างมิตรภาพกับเพื่อนของพวกเขา การให้คำปรึกษาแก่เพื่อนจึงเป็นการฝึกฝน เพื่อส่งเสริมให้ผู้ช่วยเพื่อนสามารถสนับสนุนเพื่อนเหล่านั้นให้สามารถผ่อนคลายและจัดการปัญหาของตนเองได้อย่างเหมาะสม

Topping and Ehly (1998) กล่าวว่า การให้คำปรึกษาแก่เพื่อน เนื่องจากผู้ให้คำปรึกษาไม่ใช่ครูที่มีความเชี่ยวชาญ ผู้ที่ให้คำปรึกษาจึงสามารถช่วยโดยการทำให้เกิดความกระฉ่าง การใช้ทักษะการฟัง การให้ข้อมูลย้อนกลับ การสรุปความ การคิดเชิงบวกและการให้การสนับสนุน

จากการศึกษาความหมายของการให้คำปรึกษาแก่เพื่อน โดยนักวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศในการวิจัยครั้งนี้สามารถสรุปได้ว่า การให้คำปรึกษาแก่เพื่อน เป็นกระบวนการที่ช่วยให้เพื่อนในวัยใกล้เคียงกันสามารถแบ่งปันความรู้สึก รับรู้ถึงปัญหาและจัดการกับปัญหาของตนเองได้อย่างเหมาะสม โดยการให้คำปรึกษาแก่เพื่อนนั้น ผู้ให้คำปรึกษาจำเป็นต้องมีความรู้ เจตคติและทักษะในการให้คำปรึกษาเบื้องต้น เพื่อสามารถสร้างมิตรภาพและสนับสนุนอารมณ์ของเพื่อนผู้ขอรับคำปรึกษาในการจัดการกับปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ความหมายของสมรรถนะ

สมรรถนะมีจุดเริ่มต้นขึ้นจากบทความของ McClelland (1973, January) ที่มีชื่อว่า “Testing for Competence Rather than Intelligence” ความสำคัญในการแสดงพฤติกรรมของมนุษย์ โดยประกอบไปด้วยบุคลิกภาพภายนอกและคุณลักษณะภายใน ซึ่งคุณลักษณะภายในมีสัดส่วนมากถึงประมาณ 93 เปอร์เซ็นต์และเป็นส่วนสำคัญที่น่าสนใจ โดยมีความเชื่อว่าคุณลักษณะภายในที่ซ่อนอยู่นี้จะถูกดึงออกมาเป็นสมรรถนะที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ จากจุดเริ่มต้นดังกล่าวทำให้นักวิชาการในแขนงต่าง ๆ หันมาให้ความสำคัญกับคุณลักษณะภายในของมนุษย์หรือที่เรียกว่า “สมรรถนะ” (competency) ซึ่งประกอบด้วย ความรู้ ทักษะและเจตคติ และสามารถเพิ่มขึ้นได้ด้วยการฝึกอบรม (Parry, 1996, July) โดยนักวิชาการให้คำนิยามไว้ในหลากหลายแง่มุม

วิมาน วรรณคำ (2553) สรุปความหมายของคำว่า สมรรถนะ หมายถึง คุณลักษณะของบุคคลที่เป็นผลมาจากความรู้ความสามารถ ทักษะ และคุณลักษณะอื่นๆ เพื่อการปฏิบัติงานให้เกิดคุณภาพ ประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคคล

Boyatzis (1982) กล่าวว่า สมรรถนะ หมายถึง แรงขับ บุคลิกภาพจากภายใน ทักษะ บทบาททางสังคมและการรับรู้เกี่ยวกับตนเอง หรือ องค์ความรู้ที่อยู่ภายในของแต่ละบุคคลที่สามารถนำมาใช้

Spencer and Spencer (1993) ได้นิยามความหมายของคำว่า สมรรถนะ ไว้ว่า คุณลักษณะที่อยู่ภายในของบุคคลที่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีเหตุผลกับเกณฑ์ที่อ้างอิงได้ ทำให้บุคคลนั้นมีผลการปฏิบัติงานสูง

จุฑารัตน์ พงษ์ภัทรินทร์ (2555) ให้ความหมายของสมรรถนะ หมายถึง ความสามารถเฉพาะบุคคลในบริบทที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน เป็นผลสะท้อนมาจาก ความรู้ ทักษะ คุณลักษณะและทัศนคติส่วนบุคคลที่ทำให้บุคคลนั้นเหนือกว่าผู้อื่น

จากการศึกษาความหมายของคำว่า สมรรถนะ โดยนักวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศในการวิจัยครั้งนี้สามารถสรุปได้ว่า สมรรถนะ หมายถึง คุณลักษณะภายในและภายนอกของแต่ละบุคคล (Characteristic of a person) ที่แสดงออกในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งประกอบไปด้วย ความรู้ (Knowledge) เจตคติ (Attitude) และทักษะ ประสิทธิภาพ (Skill) ของแต่ละบุคคลที่เกิดจากการฝึกฝน นำไปการเสริมสร้างศักยภาพให้มีประสิทธิภาพสูงสุดในการปฏิบัติหน้าที่ของแต่ละบุคคล

4. ความหมายของสมรรถนะการให้คำปรึกษา

Roberts and Borders (1994, January) ให้ความหมาย สมรรถนะการให้คำปรึกษา หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการทำหน้าที่ในการให้คำปรึกษา ซึ่งประกอบด้วย ความรู้ที่เกี่ยวกับการช่วยเหลือบุคคลในกระบวนการของการให้คำปรึกษา เจตคติที่ดีต่อการให้คำปรึกษาและทักษะในการให้คำปรึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ Kleinke (1994) ที่ได้ศึกษาสมรรถนะของผู้ให้คำปรึกษา พบว่า สมรรถนะของผู้ให้คำปรึกษาจะต้องประกอบด้วยความรู้ ทักษะและเจตคติ และยังสอดคล้องผลของสมรรถนะครูที่ปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา เขตภาคกลาง กทม. นักร้อง (2559, กรกฎาคม - ธันวาคม) กล่าวว่า ด้านความรู้ หมายถึง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการให้คำปรึกษา การดำเนินงานของเพื่อนที่ปรึกษา ด้านทักษะ หมายถึง ความสามารถในการปฏิบัติงานในการให้คำปรึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และด้านเจตคติ หมายถึง คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมซึ่งเป็นตัวกำหนดการแสดงออกถึงการยอมรับความแตกต่างของบุคคล มีความเป็นกัลยาณมิตร มีใจรักและศรัทธาต่อการให้คำปรึกษา

Boyatzis and Burruss (1995, 4 July) กล่าวว่า สมรรถนะในการให้คำปรึกษา หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ ความสามารถในการให้คำปรึกษา ทักษะในการวิเคราะห์เชิงจิตวิทยา ความปรารถนาเพื่อการพัฒนาความองอาจของบุคคล วุฒิภาวะสมวัย ความเห็นอกเห็นใจ การใช้เครื่องมือทางจิตวิทยาในการช่วยเหลือและความจริงจัง

จากการศึกษาความหมายของสมรรถนะการให้คำปรึกษา โดยนักวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศในการวิจัยครั้งนี้สามารถสรุปได้ว่า สมรรถนะในการให้คำปรึกษา หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการให้คำปรึกษา โดยมีความรู้ เจตคติและทักษะในการให้คำปรึกษา เพื่อทำหน้าที่เป็นผู้ให้คำปรึกษาที่มีความรู้เกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างบุคคลและการยอมรับในตัวบุคคลว่าสามารถพัฒนาได้ มีเจตคติที่ดี พร้อมและเต็มใจในการให้คำปรึกษารักษาจรรยาบรรณและภาพลักษณ์ของผู้ให้คำปรึกษาได้เป็นอย่างดี มีทักษะประสบการณ์ หมั่นฝึกฝนและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับเทคนิคและกระบวนการให้คำปรึกษา เพื่อสามารถใช้สมรรถนะในการให้คำปรึกษาช่วยเหลือผู้ขอรับคำปรึกษาให้สามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเองอย่างเหมาะสม

จากการศึกษาสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา โดยนักวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศในการวิจัยครั้งนี้สามารถสรุปได้ว่า สมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา หมายถึง คุณลักษณะและความสามารถของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาในการให้ความช่วยเหลือเพื่อนนักเรียนให้เข้าใจและรับรู้เรื่องราวปัญหาของตนเองตามความเป็นจริง

สามารถหาแนวทางในการแก้ปัญหาได้ด้วยตนเองอย่างเหมาะสม ประกอบด้วยสมรรถนะ 3 ด้าน ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการให้คำปรึกษา เจตคติเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาและทักษะการให้คำปรึกษา

1.2 องค์ประกอบของสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะในการให้คำปรึกษาแก่เพื่อน โดยนักวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศ มีผู้กล่าวถึงองค์ประกอบของสมรรถนะการให้คำปรึกษาไว้ดังนี้

Roberts and Borders (1994, January) กล่าวว่า สมรรถนะการให้คำปรึกษา ได้แก่ ความสามารถในการรักษาสัมพันธภาพในการให้คำปรึกษา การประเมินประเด็นปัญหาของผู้ขอรับคำปรึกษาและการสังเกตความเคลื่อนไหวของสัมพันธภาพในการให้คำปรึกษา ความสามารถในการช่วยเหลือให้เหมาะสมกับสภาพปัญหา ความสามารถในการยอมรับและพัฒนาตนเองเมื่อได้รับข้อมูลย้อนกลับและการประเมินผล ความสามารถในการรับผิดชอบในทางปฏิบัติให้สำเร็จ ความสามารถในการรักษาจรรยาบรรณเก็บความลับของผู้ขอรับคำปรึกษา

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552) กล่าวว่า ปัจจัยที่ควรมีในเพื่อนที่ปรึกษา ได้แก่ ความเสียสละแก่เพื่อนมนุษย์ เห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีทักษะการคิดวิเคราะห์และคิดเชิงระบบ รับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น จัดการกับอารมณ์ตนเองได้และแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม

จันทิมา ทอดสนิท (2556, มกราคม - มีนาคม) กล่าวว่า นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการให้คำปรึกษา และมีทักษะในการให้คำปรึกษา สามารถให้คำปรึกษาตามขั้นตอนการให้คำปรึกษา

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะในการให้คำปรึกษาแก่เพื่อน โดยนักวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ฐานแนวคิดของโรเบิร์ตและบอร์เดอร์ (Roberts and Borders, 1994, January) สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552) และจันทิมา ทอดสนิท (2556, มกราคม - มีนาคม) มาสรุปเป็น 3 องค์ประกอบ ได้แก่ สมรรถนะด้านความรู้เกี่ยวกับการให้คำปรึกษา สมรรถนะด้านเจตคติเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาและสมรรถนะด้านทักษะในการให้คำปรึกษา โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. สมรรถนะด้านความรู้เกี่ยวกับการให้คำปรึกษา

สมรรถนะด้านความรู้เกี่ยวกับการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาประกอบด้วย ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาโดยเพื่อนที่ปรึกษา ธรรมชาติของจิตใจและ

ภาวะอารมณ์ของมนุษย์ องค์ประกอบพื้นฐานด้านอารมณ์และความรู้สึก แนวคิดสำคัญและข้อปฏิบัติในการให้คำปรึกษา จรรยาบรรณของผู้ให้คำปรึกษา บทบาทของผู้ให้คำปรึกษาและรูปแบบการให้คำปรึกษาแบบเพื่อน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาโดยเพื่อนที่ปรึกษา

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552) ได้กำหนดแนวคิดของการให้คำปรึกษาว่า การให้คำปรึกษาโดยเพื่อน (Peer Counseling) มุ่งให้นักเรียนที่มีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อน ได้มีบทบาทสำคัญในการมีส่วนร่วมในกระบวนการแนะแนวโดยทำหน้าที่บริการให้คำปรึกษาเพื่อนนักเรียนด้วยกัน และได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังนั้นการให้คำปรึกษาโดยเพื่อนที่ปรึกษาจึงจำเป็นต้องมีสมรรถนะด้านความรู้เกี่ยวกับการให้คำปรึกษาโดยเพื่อน

จากการถอดบทเรียนความสำเร็จของนักเรียน YC ดีเด่น ประจำปีการศึกษา 2551 ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2552) ได้แก่

ปัจจัยภายใน ประกอบด้วย

1. ความเสียสละแก่เพื่อนมนุษย์ได้แก่ ความซื่อสัตย์ตรงไปตรงมา มีความจริงใจ เสียสละพร้อมช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เอื้อเฟื้อยอมรับตนเองและรู้จักยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น มีจิตอาสาพร้อมสละเวลาปฏิบัติงานสาธารณะไม่หวังสิ่งตอบแทน จริงจังในการทำงาน มุ่งปฏิบัติงานให้ลุล่วงไปสู่ความสำเร็จ เคารพสิทธิของผู้อื่นไม่ล่วงล้ำละเมิดในสิ่งของผู้อื่นเพราะทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกัน

2. ความรักที่มีต่อเพื่อนมนุษย์ เห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน รับรู้ความทุกข์ของเพื่อน แสดงความยินดีเมื่อเห็นผู้อื่นมีความสุขด้วยความจริงใจ ปรารถนาดีต่อผู้อื่น รัก ห่วงใย ติดตาม ถามสารทุกข์สุกดิบ กล่าวที่จะช่วยเพื่อนแก้ปัญหาในทางที่ถูกต้องสมควร มีความตั้งใจและเต็มใจในการช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน มีความกตัญญูรู้คุณต่อผู้มีพระคุณ

3. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความเป็นมิตร ให้ความร่วมมือร่วมแรงร่วมใจ สังเกตพฤติกรรมที่ผู้อื่นมีให้กับตนเอง สร้างสัมพันธภาพ มีไมตรีให้ผู้อื่นก่อน รู้จักกาลเทศะ ตรงต่อเวลาและหลีกเลี่ยงความขัดแย้ง

4. ทักษะการคิดวิเคราะห์และคิดเชิงระบบ สามารถคิดวิเคราะห์แก้ปัญหาให้ถูกต้องเหมาะสมกับสถานการณ์

5. จัดการกับอารมณ์ตนเองได้ รับรู้อารมณ์ของตนเองและผู้อื่น แสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม คิดและไตร่ตรองให้ดีก่อนลงมือทำเสมอ

6. มีทักษะในการให้คำปรึกษาเป็นผู้ฟังที่ดีรับฟังด้วยความสงบใส่ใจ และติดตามในการรับฟัง สามารถเก็บความลับได้

ปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย เครือข่ายผู้สนับสนุนที่จริงใจและเข้มแข็ง ได้แก่ คุณครู ผู้ปกครอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน บ้าน วัดและโรงเรียน

1.2 ธรรมชาติของจิตใจและภาวะอารมณ์ของมนุษย์

ในการให้คำปรึกษาผู้ให้คำปรึกษาทุกคนควรมีความเข้าใจในธรรมชาติของจิตใจและภาวะอารมณ์ของมนุษย์เพื่อให้สามารถดำเนินการให้คำปรึกษาได้อย่างเหมาะสม

ลักษณะ สิริวัฒน์ (2552) กล่าวถึง ธรรมชาติของจิตใจสามารถแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ธรรมชาติของจิตใจและภาวะอารมณ์ความรู้สึก

ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องมีความเข้าใจต่อปรากฏการณ์ภายในจิตใจเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และเข้าใจธรรมชาติและสามารถนำมาใช้ประโยชน์ให้เข้ากับภาวะจิตใจของผู้ขอรับคำปรึกษา และที่สำคัญมากที่สุดคือการเข้าใจภาวะจิตใจของตนเองด้วย ที่เรียกว่า รู้เขารู้เรา สำคัญในธรรมชาติของจิตใจ ดังรายละเอียดดังนี้

1. จิตใจ (Mind) ประกอบด้วยระดับจิตสำนึกและจิตใต้สำนึก จิตสำนึกเป็นส่วนซึ่งเราสามารถตระหนักรู้หรือรับรู้ได้ ส่วนจิตสำนึกเป็นส่วนที่เรามีโอกาสเข้าใจได้ในระดับการนึกคิดด้วยเหตุผล มีการทำงานด้วยกลไกทางจิตต่าง ๆ (Defense Mechanisms) ซึ่งอยู่ภายในโดยที่เราไม่รู้ตัว ปัญหาทางจิตใจก็มีทั้งสองระดับเช่นเดียวกัน การให้คำปรึกษาจึงเป็นการช่วยเหลือจิตใจในระดับจิตสำนึกอันเกิดจากสถานการณ์แวดล้อมที่เราเรียกว่า ปัญหาทางจิตสังคม (Psycho – social Problem) จะทำให้ผู้รับคำปรึกษาเกิดความทุกข์ (Suffered) หรือความไม่สบายใจ (Distress) และไม่สามารถแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง

2. จิตใจระดับจิตสำนึก (Conscious Mind) ประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ ความคิด (Cognition) และอารมณ์ ความรู้สึก (Emotion) โดยทั่วไป จึงมักเรียกจิตใจในภาพรวมว่า ความรู้สึกนึกคิด ซึ่งเป็นส่วนที่เราสามารถตระหนักรู้ได้และเป็นการทำงานของสมอง แม้ว่าในบางครั้งเราจะใช้คำว่า หัวใจ แทนก็ตาม

3. ความคิดและความรู้สึกสามารถโน้มนำกันได้ ความคิดในทางบวกสามารถโน้มนำความรู้สึกหรือภาวะอารมณ์ให้เป็นไปในทางบวกได้ ตัวอย่างเช่น ถ้าเราคิดในสิ่งที่ดีหรือมองโลกหรือผู้รอบ ๆ ข้างเราด้วยการคิดที่ดี จะเห็นแต่สิ่งที่ดีในพวกเขาเหล่านั้นและ

เป็นเหตุให้เกิดความรู้สึกในทางบวกหรือในทางที่ดีจะกระทำแต่พฤติกรรมที่ดีด้วย แต่ในทางตรงกันข้ามความคิดในทางลบย่อมชักนำความรู้สึกให้เป็นไปในทางลบได้เช่นกัน

4. อารมณ์ใด ๆ ก็จะมาครอบงำการทำงานของความคิด เมื่อภาวะจิตใจเต็มไปด้วยอารมณ์ไม่ว่าจะเป็นอารมณ์ดีหรือไม่ดีก็ตาม ณ เวลานั้นประสิทธิภาพการทำงานของความคิดจะลดระดับลงไม่ว่าจะเป็นการคิดด้วยเหตุผล (Logical Thinking) การคิดคำนวณ (Calculation) ความจำ (Memory) หรือการตัดสินใจในเรื่องใด ๆ (Judgment) ดังนั้นหากผู้ให้คำปรึกษาต้องการให้ข้อมูล (Information) หรือข้อเสนอแนะ (Suggestion) หรือตัดสินใจเลือกทางปฏิบัติ (Logical Consequence) จำเป็นต้องให้ผู้รับคำปรึกษาอยู่ในอารมณ์ที่สงบเสียก่อน เพราะภาวะอารมณ์จะครอบงำการทำงานของความคิดหรือสกัดกั้นการรับรู้ข้อมูล

5. ความทุกข์ใจที่พบบ่อย ได้แก่ ความวิตกกังวล ความเสียใจและความโกรธ ความวิตกกังวลและความเสียใจ

6. แสดงออกทางวาจา (Verbal Expression) ความรู้สึกแสดงออกทางกาย (Non-verbal Expression) เมื่อเรามีความคิดบางอย่างที่ต้องการจะสื่อออกไปให้บุคคล

1.3 องค์ประกอบพื้นฐานด้านอารมณ์และความรู้สึก

สำนักกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด (2557) กล่าวว่า องค์ประกอบพื้นฐานด้านอารมณ์และความรู้สึก มีดังนี้

1. ความรู้สึก (Feeling) มีใช้กันหลายความหมายซึ่งแตกต่างกัน ได้แก่

1.1 เจตคติ (Attitude) เป็นความรู้สึกที่ผสมผสานกันระหว่างความคิดและความรู้สึก เช่น “ฉันรู้สึกว่าสาขาที่ฉันเลือกเรียนมันไม่ใช่ตัวฉันเลย” เป็นต้น จะเห็นว่าข้อความนี้เป็นความคิดและความรู้สึกในด้านลบ เป็นเจตคติที่แสดงให้เห็นว่าบุคคลนี้มีความลังเลและมีความทุกข์

1.2 ประสาทสัมผัส (Physical Sensation) เป็นการรับรู้ทางประสาทสัมผัสทั้ง หู ตา จมูก ลิ้น และผิวหนัง ที่เกิดจากการเรียนรู้ และประสบการณ์ต่าง ๆ มีผลทำให้เกิดพฤติกรรมในการดำรงชีวิตของบุคคลตัวอย่าง เช่น “รู้สึกวุ่นวายน้ำแก้วนี้รสเผ็ดร้อนนะ” หรือ “เธอรู้สึกร้อนไหม จะได้เปิดแอร์”

1.3 อาการทางกาย (Somatic Symptom) เป็นการรับรู้สภาวะทางร่างกายเกี่ยวกับอวัยวะต่าง ๆ ทำให้เกิดการปรับตัวเพื่อการดำรงชีวิตของบุคคล ตัวอย่างเช่น “ฉันรู้สึกเวียนหัวมานานเกือบอาทิตย์แล้ว” หรือ “ผมเริ่มหิวข้าวจนตาลายแล้วนะ”

1.4 อารมณ์ (Emotion) เป็นปรากฏการณ์ทางจิตใจ ซึ่งสามารถรับรู้ได้ด้วยตนเอง หรืออาจแสดงออกให้ผู้อื่นรับรู้ได้ อารมณ์เป็นเหตุให้เกิดพฤติกรรมต่าง ๆ เช่นกัน และอารมณ์แบ่งเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ ได้แก่ อารมณ์ที่พึงพอใจและอารมณ์ที่ไม่พึงพอใจ เช่น “ผมรู้สึกเสียดายที่ไม่ยอมเรียนต่อทั้ง ๆ ที่มีโอกาส” หรือ “ฉันรู้สึกมีกำลังใจมากขึ้นที่เขาพูดกับฉันแบบนี้” ในกระบวนการให้คำปรึกษา ความรู้สึกที่กล่าวถึงนั้นจะหมายความถึงความรู้สึกใน ความหมายของอารมณ์ บางครั้งจึงเรียกว่าอารมณ์ความรู้สึก

2. อารมณ์สามารถจำแนกออกเป็นหลายกลุ่ม ดังนี้

- 2.1 กลุ่มอารมณ์โกรธ ได้แก่ ไม่ชอบใจ ไม่พอใจ รำคาญ โมโห
- 2.2 กลุ่มอารมณ์เกลียด ได้แก่ ไม่ชอบ รังเกียจ ชิงชัง อิจฉาริษยา
- 2.3 กลุ่มอารมณ์กังวล ได้แก่ สองจิตสองใจ ลังเล หนักใจ สับสน
- 2.4 กลุ่มอารมณ์กลัว ได้แก่ ไม่กล้า เกรงใจ ขยาด ขวัญผวา ตกใจ
- 2.5 กลุ่มอารมณ์เศร้า ได้แก่ เสียดาย น้อยใจ สะเทือนใจ ท้อแท้
- 2.6 กลุ่มอารมณ์เบื่อ ได้แก่ อ่อนใจ เพลียใจ เหนื่อยใจ หดหู่ เซ็ง เบื่อ
- 2.7 กลุ่มอารมณ์เหงา ได้แก่ เจียบเหงา หงอย ว่าเหว่ เคืองคว้าง
- 2.8 กลุ่มอารมณ์เสียใจ ได้แก่ เคะะเขิน เหนียม เป็น กระดาก
- 2.9 กลุ่มอารมณ์อับอาย ได้แก่ หน้าแตก ขายหน้า เสียหน้า อับอาย
- 2.10 กลุ่มอารมณ์ดี ได้แก่ ดีใจ สบายใจ คลายกังวล คึกคัก ปิติ

3. อารมณ์แต่ละกลุ่มมีความเข้มข้น (Intensity) แตกต่างกันจากน้อยไปหามาก ตัวอย่าง เช่น หงุดหงิด กับคับแค้นอยู่ในอารมณ์กลุ่มโกรธเหมือนกัน แต่คับแค้น มีความเข้มข้นของความโกรธสูงกว่าความหงุดหงิดและการสะท้อนความรู้สึกควรใช้คำแสดง ความรู้สึกที่ตรงกับกลุ่มและความเข้มข้นของอารมณ์ให้มากที่สุด

4. อารมณ์แสดงออกทางน้ำเสียง แวตตา สีหน้า ท่าทาง (Non – verbal Expression) โดยเมื่ออารมณ์มีความเข้มข้นน้อยจะแสดงออกให้ผู้อื่นรับรู้ได้ทางแวตตา เมื่อมีความเข้มข้นมากขึ้นจึงแสดงออกทางสีหน้า (Facial Expression) และท่าทางตามลำดับ ในส่วนของน้ำเสียงนั้นจะครอบคลุมทั้งความเร็ว-ความช้า ความดัง-ความค่อย และจังหวะ

5. ทิศทางของอารมณ์ จะกำหนดท่าทางของร่างกาย ได้แก่

- 5.1 อารมณ์โกรธ ก้าวร้าว มีทิศทางมุ่งไป ข้างหน้า เช่น จ้องหน้า
- 5.2 อารมณ์กลัว หวาดผวา มีทิศทาง ถอยหลัง เช่น สะดุ้งผวาแสดง
- 5.3 อารมณ์ดีใจ เพลิดเพลิน มีทิศทาง ขึ้นบน เช่น ยกมือขึ้นร้องไชโย

5.4 อารมณ์เศร้า เบื่อหน่าย มีทิศทาง ลงล่าง เช่น เดินคอคตก เสียใจ

5.5 อารมณ์ความรู้สึกรักใคร่ มีทิศทาง ด้านข้าง เช่น จูมมือ ตะแคงไหล่

5.6 อารมณ์ความรู้สึกกังวล มีทิศทางอยู่ตรงศูนย์กลาง เช่น กอดอก

6. เราอาจรับรู้อารมณ์ ซึ่งแฝงหรือซ่อนเร้นภายใต้คำพูด (Verbal Expression) ผู้รับคำปรึกษาอาจบอกความรู้สึกของตนเอง แต่ไม่ได้พูดออกมาเป็นคำแสดงความรู้สึก แต่พูดในลักษณะสำนวน หรือคำพูดเปรียบเปรย คำพูดแสดงกริยาหรือพฤติกรรม ตัวอย่างของคำพูด เป็นการรับรู้ความรู้สึกของผู้อื่นที่แสดงออกโดยการสังเกตจาก น้ำเสียง แววตา และสีหน้าท่าทาง (Non-verbal Expression) แล้วคำพูด (Verbal Expression) ยังสามารถบอกถึงอารมณ์ความรู้สึกของผู้รับคำปรึกษาได้

7. ผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษานิ่งเป็นมุมฉากกัน เนื่องจากอาศัยหลักการของทิศทางของอารมณ์มาใช้นั่นเอง ถ้านิ่งเผชิญหน้ากัน จะเห็นว่าเป็นทิศทางของความรู้สึกโกรธ ก้าวร้าว การมองตา กันตรงหน้า จะให้ความรู้สึกว่าเป็นการจ้องตามากกว่า การสบตา และหากผู้รับคำปรึกษาแสดงอารมณ์โกรธ ผู้ให้คำปรึกษาจะตกเป็นเป้าของผู้รับคำปรึกษาได้ แต่ถ้านิ่งเป็นมุมฉากย่อมจะมีพื้นที่หันด้านข้างให้แก่กันซึ่งเป็นทิศทางของความรู้สึกเอื้ออาทร โดยผู้ให้คำปรึกษาสามารถแสดงความเห็นใจ หรือแสดงความรู้สึกเอื้ออาทรต่อผู้รับคำปรึกษาด้วยการสัมผัสที่ไหล่หรือโอบไหล่ได้สะดวกซึ่งจะทำให้เขารู้สึกถึงความรักและความอบอุ่น อันเป็นกำลังใจจากผู้ให้คำปรึกษาได้เป็นอย่างดี

1.4 แนวคิดสำคัญและข้อปฏิบัติในการให้คำปรึกษา

กองพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา (2554) ได้สรุปแนวคิดในการให้คำปรึกษาไว้ ดังนี้

1. มนุษย์ทุกคนที่เกิดมา มีปัญหาทุกคน ไม่มีใครที่ไม่มีปัญหา
2. มนุษย์ทุกคนมีความต้องการได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นทั้งสิ้น
3. มนุษย์มีความแตกต่างระหว่างบุคคล
4. การช่วยเหลือผู้มีปัญหาอาจจะมีหลายวิธี แต่ละวิธีมีประโยชน์ทั้งสิ้น
5. การให้คำปรึกษา (Counseling) เป็นกระบวนการให้ความช่วยเหลือทางจิตวิทยาที่จำเป็นต้องฝึกฝน
6. ผู้ที่จะให้คำปรึกษาได้ จะต้องเรียนรู้และฝึกทักษะเป็นอย่างดี เพราะการให้คำปรึกษาเป็นวิชาชีพชั้นสูง
7. บุคคลที่ไม่ได้เรียนโดยตรงจะสามารถช่วยได้ในระดับหนึ่งเท่านั้น

8. กระบวนการส่งต่อ (Referral Process) มีความจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งหากไม่สามารถช่วยเหลือได้ หรือปัญหาดังกล่าวยุ่งยากเกินที่ผู้ให้คำปรึกษาสามารถจัดการได้

สำนักวิชาการและประมวลผลมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด (2557: 9-10) ได้สรุปข้อปฏิบัติในการให้คำปรึกษา ไว้ดังนี้

1. การสร้างสัมพันธภาพ เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือและไว้วางใจในการให้ ผู้ขอรับคำปรึกษามาดูคุยสร้างบรรยากาศความเป็นกันเอง ทำให้ผู้ขอรับคำปรึกษาเป็นของตัวเองและเล่าเรื่องราว ซึ่งมีผลต่อความสามารถในการคิดแก้ปัญหา
2. ศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับตัวผู้ขอรับคำปรึกษา ทั้งด้านบุคลิกภาพ ลักษณะนิสัยและปัญหาที่ประสบว่าเป็นอย่างไร ปัญหาบางปัญหาผู้ขอรับคำปรึกษาแก้ได้ด้วยตนเอง บางปัญหาต้องอาศัยความช่วยเหลือจากผู้อื่น ซึ่งต้องพิจารณาเลือกใช้วิธีการที่เหมาะสมกับผู้ขอรับคำปรึกษาและสภาพปัญหา
3. ต้องให้คำปรึกษาทุกด้าน ไม่ควรมุ่งให้คำปรึกษาด้านการเรียน เพียงอย่างเดียว ควรมีการประสานงานกับฝ่ายที่เกี่ยวข้องในบางกรณีที่เหมาะสมกับสภาพปัญหา
4. ควรให้คำปรึกษาในทันที ไม่ควรประวิงเวลาหรือขอนัดไปวันอื่น จะทำให้ผู้ขอรับคำปรึกษาเห็นถึงความใส่ใจของผู้ให้คำปรึกษา และรู้สึกว่าคุณมีความสำคัญ
5. ขณะพูดคุยให้คำปรึกษา ควรมีใจหนักแน่นและเปิดกว้างที่จะให้ผู้ขอรับคำปรึกษาแสดงความคิดเห็นโดยเสรี ยอมรับ ความแตกต่างระหว่างบุคคล แต่ในขณะเดียวกันก็ต้องพยายามให้เขาไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่นเพื่อฝึกทักษะทางสังคม โดยใช้คำพูดที่รู้สึกว่าจะให้เกียรติและยอมรับในตัวผู้ขอรับคำปรึกษา
6. ให้ความสำคัญกับภาษาท่าทางของผู้ขอรับคำปรึกษาหากพบว่า คำพูดกับท่าทางขัดแย้ง ให้เชื้อภาษาท่าทางและสะท้อนกลับให้ผู้ขอรับคำปรึกษารับรู้และเข้าใจตนเองมากขึ้น
7. หลีกเลี่ยงการถามข้อมูลที่ละเอียดอ่อนหรือเจาะจงมากเกินไป เพราะจะทำให้ผู้ขอรับคำปรึกษาหรือบ้จจ้ยและไม่ให้ความร่วมมือในการปรึกษาได้
8. มีการบันทึกเพื่อเตือนความทรงจำหลังยุติการให้คำปรึกษาทุกครั้ง เพื่อเป็นข้อมูลในการช่วยเหลือครั้งต่อไป

9. มีการติดตามผลการให้คำปรึกษา เพื่อส่งเสริมพัฒนาหรือให้กำลังใจ ในการขจัดอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นจากความพยายามในการลงมือแก้ไขปัญหา

10. เมื่อให้คำปรึกษาหรือขณะดำเนินการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษา ต้องรักษาจรรยาบรรณของการให้คำปรึกษาโดยเคร่งครัด

11. ผู้ให้คำปรึกษาต้องรักษาความลับของผู้ขอรับคำปรึกษาโดยต้อง ระวังไม่นำเรื่องราวไปพูดในที่ต่าง ๆ เพราะอาจส่งผลเสียหายต่อผู้รับคำปรึกษาและกระทบต่อ ความน่าเชื่อถือและความหวังไว้วางใจของผู้ให้คำปรึกษา

สอดคล้องกับบัญญัติ 10 ประการในการให้คำปรึกษา กองพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา (2554) ได้สรุปไว้ ดังนี้

1. พร้อมรับฟังผู้ขอรับคำปรึกษาเสมอ
2. พุดให้น้อย ฟังให้มาก
3. สังเกตพฤติกรรมของผู้ขอรับคำปรึกษาตลอดเวลา
4. เข้าใจปัญหาและสาเหตุของปัญหาอย่างชัดเจน
5. เก็บความลับของผู้ขอรับคำปรึกษาทุกคน
6. เห็นอกเห็นใจผู้ขอรับคำปรึกษาและมุ่งที่จะช่วยเหลือ
7. มีความมั่นคงทางอารมณ์ ไม่ปล่อยอารมณ์ให้อ่อนไหวตาม
8. ตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นเสมอว่าอาจจะแก้ไขได้หรือไม่ได้
9. ถ้าไม่สามารถช่วยเหลือผู้ขอรับคำปรึกษาได้ ต้องแสวงหาแหล่งที่จะ

สามารถช่วยเหลือหรือส่งต่อให้ผู้ที่สามารถช่วยเหลือได้ต่อไป โดยสอบถามความยินยอมของผู้ขอรับคำปรึกษาก่อนที่จะส่งต่อเพื่อรับการช่วยเหลือ

10. ให้ผู้ขอรับคำปรึกษาจากไปด้วยความรู้สึกที่ดีและอยากกลับมา เมื่อจำเป็น

1.5 จรรยาบรรณของผู้ให้คำปรึกษา

สมาคมบุคลากรแนะแนวแห่งสหรัฐอเมริกา (American Personnel and Guidance Association: APGA) ได้กำหนดไว้เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติ ซึ่งสรุปได้ดังนี้ (สำนักกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด, 2557)

1. เคารพในศักดิ์ศรีและส่งเสริม สนับสนุน สวัสดิภาพของผู้รับคำปรึกษา และในการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มต้องระวังไม่ให้ผู้รับคำปรึกษา ได้รับความกระทบกระทั่งทางจิตใจจากสมาชิกในกลุ่ม

2. สัมพันธภาพในการให้คำปรึกษาและข้อมูลที่ได้รับจากสัมพันธภาพนั้น จะต้องเก็บรักษาไว้เป็นความลับ กรณีของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มควรให้สมาชิกรักษาความลับของข้อมูลซึ่งกันและกัน

3. บันทึกร่าง ๆ ในการให้คำปรึกษา รวมทั้งบันทึกจากการสัมภาษณ์ ข้อมูลจากแบบทดสอบ เครื่องบันทึกเสียงและเอกสารอื่น ๆ ถือได้ว่าเป็นข้อมูลเฉพาะอาชีพ การจะนำไปใช้ จะต้องปกปิดเอกลักษณ์ของผู้รับคำปรึกษา และระมัดระวังอย่างยิ่งที่จะไม่ให้เกิดความเสียหายแก่ผู้รับคำปรึกษา

4. ควรได้ชี้แจงเงื่อนไข ของการให้คำปรึกษาให้ผู้รับคำปรึกษาทราบ

5. ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องหลีกเลี่ยงสภาพที่จะทำให้ผู้รับคำปรึกษา อยู่ในภาวะขัดแย้งในใจ

6. ยุติการปรึกษาเมื่อผู้ให้คำปรึกษาไม่สามารถให้ความช่วยเหลือ ผู้รับคำปรึกษาได้อีกต่อไป และประสานให้ผู้รับคำปรึกษาไปพบผู้เชี่ยวชาญที่เหมาะสมต่อไป

7. หากได้รับข้อมูลที่อาจเป็นอันตรายต่อผู้อื่น ผู้ให้คำปรึกษาต้องรีบ รายงานให้แก่ผู้มีอำนาจเกี่ยวข้องในแนวทางที่ไม่เปิดเผยว่าได้รับข้อมูลจากผู้รับคำปรึกษาคนใด

8. ในสถานการณ์ที่ต้องให้ใครมารับผิดชอบต่อให้ผู้รับคำปรึกษาหรือ เมื่อมีอันตรายที่เห็นได้ชัดว่าจะเกิดขึ้นแก่ผู้รับคำปรึกษาหรือผู้อื่นจะต้องรีบรายงานข้อเท็จจริงนี้ ให้แก่ผู้มีอำนาจเกี่ยวข้องและ/หรือกระทำการเร่งด่วนอื่น ๆ เท่าที่สถานการณ์บังคับทันที

9. ในกรณีที่ผู้ให้คำปรึกษาต้องมีการกระทำใด ๆ ก็ตามนอกเหนือไปจาก สภาพการณ์ที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น ต้องมีความเหมาะสมภายใต้เงื่อนไขของจรรยาบรรณ

1.6 บทบาทของผู้ให้คำปรึกษาแก่เพื่อน

(Nassar & Collins, 1994) กล่าวว่า บทบาทการให้คำปรึกษาแก่เพื่อน ในมหาวิทยาลัยนั้นเป็นลักษณะของการป้องกันมากกว่าการให้ความช่วยเหลือ โดยมีบทบาทของผู้ให้คำปรึกษาแก่เพื่อน จึงมีดังนี้

1. ไม่แสดงบทบาทในการแก้ปัญหาให้บุคคลแต่ช่วยเหลือให้บุคคล สามารถหาวิธีการจัดการปัญหาได้ด้วยตัวของเขาเอง

2. ไม่บอกให้ผู้รับคำปรึกษาทำตามคำแนะนำ

3. เน้นไปที่การเป็นผู้ฟังอย่างตั้งใจ และเป็นผู้อำนวยทั้งการให้ความช่วยเหลือเป็นรายบุคคล การช่วยเหลือแบบกลุ่มขนาดเล็ก หรือการแก้ปัญหาความขัดแย้ง ในกรณีที่เกิดการโต้เถียง

4. เนื่องจากนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาไม่ใช่ผู้เชี่ยวชาญหรือนักบำบัด บทบาทของพวกเขาคือการให้โอกาสกับผู้ที่มาขอรับคำปรึกษาแลกเปลี่ยนประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้น และได้สำรวจวิธีการในการแก้ปัญหาด้วยตัวเอง

5. ไม่ให้คำแนะนำเพราะว่าผู้ให้คำปรึกษาแบบเพื่อนจะไม่ว่าข้อมูลที่ทำให้ นั้นถูกต้องหรือไม่ (Topping & Ehly, 1998)

Morey, Miller, Rosén, and Fulton (1993, March) กล่าวว่า บทบาทของผู้ให้คำปรึกษาแก่เพื่อนเป็นการช่วยให้นักเรียนปรับตัวในโรงเรียนได้โดยการฟังอย่างเห็นอกเห็นใจ การให้การสนับสนุนและพิจารณาทางเลือกต่าง ๆ แต่จะไม่ให้คำแนะนำ

Cowie and Sharp (1996) กล่าวว่า ปัญหาที่ผู้ให้คำปรึกษาแก่เพื่อน สามารถให้การช่วยเหลือได้ ได้แก่ ปัญหาด้านสัมพันธภาพ การถูกรังแกและการรังควาน ปัญหา ด้านการเรียน ปัญหาด้านครอบครัว ปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาการของร่างกาย การปรับตัว ในโรงเรียน ปัญหาด้านยาเสพติด สัมพันธภาพทางเพศและปัญหาด้านการเงิน

จากการศึกษาบทบาทของผู้ให้คำปรึกษาแก่เพื่อน โดยนักวิชาการ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ในการวิจัยครั้งนี้ สามารถสรุปได้ว่าผู้ให้คำปรึกษาแก่เพื่อน ไม่ใช่ผู้เชี่ยวชาญทางการให้คำปรึกษา แต่เป็นเพื่อนที่คอยให้ความช่วยเหลือในโดยใช้วิธีการให้คำปรึกษาเป็นเครื่องมือในการสำรวจวิธีการแก้ไขปัญหาของผู้ขอรับคำปรึกษา โดยเฉพาะทักษะการฟังอย่างเห็นอกเห็นใจ เพื่อให้ผู้ขอรับคำปรึกษาได้แลกเปลี่ยนประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นและได้สำรวจวิธีการในการแก้ไขปัญหานั้นได้ด้วยตัวของตนเอง

1.7 รูปแบบการให้คำปรึกษาแบบเพื่อน

Blain and Brusko (1985, March) กล่าวว่า รูปแบบการให้คำปรึกษาแบบเพื่อน ประกอบด้วย 2 รูปแบบ คือ รูปแบบปิด หมายถึง การช่วยเหลือเพื่อนที่ปรึกษาด้วยตัวเอง และรูปแบบเปิด หมายถึง การฝึกให้เพื่อนที่ปรึกษามีทักษะในการช่วยเหลือเพื่อนที่อยู่ในสถานศึกษาเดียวกัน เพื่อนำไปสู่การหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง โดยเสนอรูปแบบ แสดงความแตกต่างระหว่างการให้คำปรึกษาโดยผู้เชี่ยวชาญและการให้คำปรึกษาแก่เพื่อน ไว้ดังนี้

1. รูปแบบการให้คำปรึกษาโดยผู้เชี่ยวชาญ เริ่มต้นจากการให้คำปรึกษา ไปสู่การสร้างสัมพันธภาพ การระบุปัญหา การสำรวจตนเองรับรู้ตนเองและรับรู้พฤติกรรมของตนเอง ประเมินความเป็นไปได้การหาแนวทางการแก้ไขปัญหา การตัดสินใจ การวางแผนแก้ไขปัญหาดิตตามผลและสรุปผล

2. รูปแบบการให้คำปรึกษาโดยนักศึกษาให้คำปรึกษาแก่เพื่อน เริ่มต้นจากผู้รับคำปรึกษาบอกเล่าเรื่องราวของตนเองที่เกี่ยวข้องกับปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่ให้ผู้รับคำปรึกษาฟังและเก็บรวบรวมข้อมูล จากนั้นผู้ให้คำปรึกษาทำให้ผู้รับคำปรึกษาเข้าใจปัญหาของตนเองนำไปสู่การรับรู้ปัญหาของผู้ขอรับคำปรึกษา ผู้ขอรับคำปรึกษาบอกเล่าเรื่องราวของตนเองเพิ่มเติม ให้ผู้ให้คำปรึกษาฟัง จากนั้นผู้ให้คำปรึกษารับฟังข้อความทั้งหมดที่ผู้รับคำปรึกษาสื่อสารออกมาและนำไปสู่การใช้ทักษะในการให้คำปรึกษาเพื่อให้การช่วยเหลือ

กระทรวงสาธารณสุข (2553) ได้เสนอรูปแบบความแตกต่างของ การสื่อสาร (Peer Communication) การให้ความรู้ (Peer Education) และการให้คำปรึกษาแบบเพื่อน (Peer Counseling) เพื่อทราบถึงวิธีการเข้าถึงกลุ่มเพื่อนมีวิธีต่าง ๆ ตามแต่ละวัตถุประสงค์ ความครอบคลุม พลังและตัวอย่างของแต่ละวิธี ดังตาราง 1

ตาราง 1 รูปแบบความแตกต่างของ การสื่อสาร การให้ความรู้และการให้คำปรึกษาแบบเพื่อน

	การสื่อสาร (Peer Communication)	การให้ความรู้ (Peer Education)	การให้คำปรึกษา แบบเพื่อน (Peer Counseling)
วัตถุประสงค์	ให้ข้อมูลเปลี่ยนทัศนคติ	ให้ข้อมูลและสร้างทักษะ เปลี่ยนทัศนคติอาจรวมถึงให้การสนับสนุนทางสังคม	สร้างสัมพันธภาพและช่วยให้ข้อมูลพัฒนาทักษะเปลี่ยนทัศนคติ แก้ปัญหาและให้การสนับสนุนทางสังคม
ความครอบคลุม	กว้างขวาง	ปานกลาง	ครอบคลุมน้อย
พลัง	ต่ำ	ปานกลางถึงสูง	สูง
กลุ่มเป้าหมาย	ชุมชน คนกลุ่มใหญ่	ชุมชน คนกลุ่มเล็ก	รายบุคคล
ตัวอย่าง	ละคร การแจกแผ่นพับ การบอกเล่า	กิจกรรมให้ความรู้เป็น กลุ่มนำ โดยคนรุ่นเดียวกัน	โรงเรียน สาธารณสุข หรือผู้ให้คำปรึกษาในชุมชนหรือโรงเรียน นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

ตาราง 1 (ต่อ)

	การสื่อสาร (Peer Communication)	การให้ความรู้ (Peer Education)	การให้คำปรึกษา แบบเพื่อน (Peer Counselling)
บทบาท ของเพื่อน	ผู้สื่อสารคัดเลือกจาก อาสาสมัครและจากการจูงใจ มีบทบาทจำกัด มาทำงาน ช่วงระยะเวลาสั้นๆ เป็นครั้ง คราว	คัดเลือกผู้ทำหน้าที่โดยมีเกณฑ์ กำหนด คัดเลือกครั้งละ 20 - 30 คน มีภารกิจเฉพาะที่ได้รับ มอบหมายให้ดำเนินการใน ระยะเวลาไม่นาน ประมาณ 6 - 8 เดือน	การคัดเลือกผู้ทำหน้าที่ ให้คำปรึกษา จะทำ อย่างรอบคอบ เพื่อให้ได้ คนที่มีคุณสมบัติ เหมาะสม เพราะจะต้อง ทำงานโดยใช้ทักษะสูง และระยะเวลายาวนาน
การฝึกอบรม	สรุปงานให้ฟังสั้นๆ หรือใช้วิธีการ จูงใจให้มาร่วมงาน	อบรมเข้มข้นระยะสั้นประชุม ปฏิบัติการหรืออบรมฟื้นฟู	อบรมเข้มข้นระยะยาว

จากการศึกษารูปแบบการให้คำปรึกษาแบบเพื่อน โดยนักวิชาการ
ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ในการวิจัยครั้งนี้ สามารถสรุปได้ว่ารูปแบบการให้คำปรึกษา
แบบเพื่อน เป็นรูปแบบการให้คำปรึกษาที่ช่วยให้ผู้ขอรับคำปรึกษาสามารถจัดการกับปัญหา
ของตนเอง โดยผู้ให้คำปรึกษาจะต้องมีทักษะและได้รับการอบรมความรู้เกี่ยวกับการให้คำปรึกษา
ไม่ตีความหรือแนะนำให้ผู้ขอรับคำปรึกษาทำตาม โดยผู้ให้คำปรึกษามีหน้าที่ในการเอื้ออำนวย
ประสานให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ขอรับคำปรึกษา เพื่อนำไปสู่แนวทางการแก้ปัญหาที่เหมาะสมกับ
ผู้ขอรับคำปรึกษาด้วยการตัดสินใจของตนเอง

จากการศึกษาสมรรถนะด้านความรู้เกี่ยวกับการให้คำปรึกษาของนักเรียน
เพื่อนที่ปรึกษา โดยนักวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศ ในการวิจัยครั้งนี้ สามารถสรุปได้ว่า
สมรรถนะด้านความรู้เกี่ยวกับการให้คำปรึกษา หมายถึง ความเข้าใจในเนื้อหาเกี่ยวกับนักเรียน
เพื่อนที่ปรึกษา ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการให้คำปรึกษา มีการสร้างสัมพันธภาพกับผู้รับคำปรึกษา
เข้าใจเกี่ยวกับตนเองและผู้อื่น มีการฟังอย่างตั้งใจ ยุติการให้คำปรึกษาเมื่อไม่สามารถช่วยเหลือได้
เข้าใจในจรรยาบรรณของผู้ให้คำปรึกษา เก็บรักษาความลับและรู้จักบทบาทหน้าที่ของ
ผู้ให้คำปรึกษา ช่วยให้ผู้ขอรับคำปรึกษาหาวิธีการจัดการปัญหาได้ด้วยตนเอง

2. สมรรถนะด้านเจตคติเกี่ยวกับการให้คำปรึกษา

เจตคติ ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2542) หมายถึง ท่าทีหรือความรู้สึกของบุคคลหนึ่งต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ตรงกับภาษาอังกฤษว่า attitude ซึ่งตรงกับ เฉษฐา อังกาบสี (2554) ที่ให้ความหมายว่า เจตคติ เป็นปฏิกิริยาของบุคคลหนึ่งที่แสดงต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อาจหมายถึงบุคคล กลุ่มคน ความคิด หรือสิ่งของใดสิ่งหนึ่งของหนึ่งโดยมีความรู้สึกหรือความเชื่อเป็นพื้นฐาน แสดงออกทางด้านบวกและด้านลบและต้องมีความคงทนอยู่

Allport (1965) กล่าวถึง เจตคติว่า เป็นพฤติกรรมที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เป็นสภาวะความพร้อมทางจิตใจ ซึ่งเกิดขึ้นจากประสบการณ์ และนำไปสู่ทิศทางปฏิกิริยาของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เกี่ยวข้อง

วิภาส ทองสุข (2552) ได้กล่าวว่า เจตคติ หมายถึง ถ้อยคำที่เกี่ยวกับการประเมินหรือตัดสินใจเกี่ยวกับความชอบหรือไม่ชอบในวัตถุ บุคคลหรือเหตุการณ์ ซึ่งจะสะท้อนให้เห็นถึงความรู้สึกของคนที่เกี่ยวข้องกับบางสิ่งบางอย่าง

ธีรวุฒิ เอกะกุล (2550) ได้แบ่งเจตคติออกเป็น 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านความรู้ ความคิด และความเชื่อ (Cognitive component) เป็นการแสดงออกเกี่ยวกับความเชื่อซึ่งเกิดจากการเรียนรู้จากประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อม มีผลต่อความรู้สึกด้านบวกและด้านลบต่อสิ่งที่รับรู้ ด้านอารมณ์ความรู้สึก (Affective component) เป็นสภาพอารมณ์ที่เกิดจากการประเมิน การเปรียบเทียบกับประสบการณ์ที่มีจากอดีตถึงผลที่ได้รับจากพฤติกรรมนั้น ด้านแนวโน้มของพฤติกรรม เป็นการตอบสนองหรือการกระทำทางใดทางหนึ่ง ซึ่งเป็นผลจากความรู้ ความคิด ความเชื่อ ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้า นั้น ๆ

กรมสุขภาพจิต (2546) ให้ความหมาย ของเจตคติต่อการให้คำปรึกษา หมายถึง ความรู้สึกของผู้รับคำปรึกษาที่มีต่อผู้ให้คำปรึกษา เห็นประโยชน์ของการให้คำปรึกษาและเห็นคุณค่าของการให้คำปรึกษา โดยเจตคติสร้างได้จากการใส่ใจต่อสิ่งต่าง ๆ รอบตัวอย่างมีสติ การทำให้ผู้เข้ารับการอบรมด้านการศึกษาเกิดเจตคติทำได้โดย กระตุ้นให้ผู้เข้ารับการอบรมเกิดการคิดไตร่ตรอง โดยมีสื่อชี้นำเป็นจุดเริ่มต้น จากนั้นจึงสนับสนุนให้เกิดการคิดวิเคราะห์ ในมุมมองต่าง ๆ ของแต่ละบุคคล ขยายออกไปจากประสบการณ์ชีวิตส่วนตัว สนับสนุนให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ใช้ศักยภาพของตนในการเชื่อมโยงกับสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นบุคคล ชุมชนและสังคม นอกจากนี้ให้ผู้เข้ารับการอบรมได้พูด ได้เปิดเผยและอธิบายสิ่งที่อยู่ในใจ ซึ่งก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความเข้าใจของกันและกัน และนำไปสู่การพัฒนาเปลี่ยนแปลงระดับความคิด ความรู้สึกในเรื่องนั้น ๆ จากการรับรู้ ใส่ใจ สนใจ ตั้งใจ จนถึงตระหนักรู้

จากการศึกษาสมรรถนะด้านเจตคติต่อการให้คำปรึกษา โดยนักวิชาการ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ในการวิจัยครั้งนี้ สามารถสรุปได้ว่า สมรรถนะด้านเจตคติ ต่อการให้คำปรึกษา หมายถึง ความคิด ความรู้สึกและการกระทำที่ดีของผู้ให้คำปรึกษา ต่อการให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษา

3. สมรรถนะด้านทักษะในการให้คำปรึกษา

Brammer and MacDonald (1999) กล่าวว่า คุณลักษณะของผู้ให้คำปรึกษา ร่วมกับทักษะเฉพาะทางการให้คำปรึกษาจะทำให้เกิดสภาวะเพื่อต่อการรอกงาม ซึ่งได้แก่ ความไว้วางใจการยอมรับและความรู้สึกอิสระ ซึ่งผลที่ตามมามีความสำคัญต่อผู้ขอรับคำปรึกษา และผู้ให้คำปรึกษาด้วยกัน โดยสมรรถนะด้านทักษะในการให้คำปรึกษา ประกอบด้วย ทักษะพื้นฐานในการให้คำปรึกษา เทคนิคและการใช้ทักษะการให้คำปรึกษาแบบจุลภาคและ กระบวนการให้คำปรึกษา ดังนี้

1. ทักษะพื้นฐานในการให้การปรึกษา

จรรยา พุคยาภรณ์ (2556) กล่าวว่า ทักษะพื้นฐานในการให้การปรึกษา เป็น กระบวนการให้การปรึกษาเน้นการสื่อสาร 2 ทาง (Two-way Communication) ระหว่างผู้ให้และผู้รับการปรึกษาที่อาศัยสัมพันธภาพที่ดียึดผู้รับการปรึกษาเป็นศูนย์กลาง และการดูแล ทางด้านจิตใจ สิ่งที่จะเอื้อให้การพูดคุยบรรลุถึงเป้าหมาย คือ การใช้ทักษะพื้นฐานซึ่งเป็นทักษะ การสื่อสารที่มีลักษณะเฉพาะและมีประสิทธิภาพ เป็นเครื่องมือในการสื่อสารแทนการสื่อสาร ในเชิงสังคม ทักษะพื้นฐานในการให้การปรึกษาเอื้อให้เกิดการใส่ใจอารมณ์ และความรู้สึก เช่น ทักษะการสังเกต ทักษะการจับและสะท้อนความรู้สึกเป็นต้นการฟังอย่างใส่ใจ เป็นการแสดงออก ถึงการรับรู้และเข้าใจผู้รับการปรึกษา (Empathy) และการให้ความสำคัญกับผู้รับการปรึกษา การสรุปความ เอื้อให้การปรึกษามีทิศทาง และในระยะเวลาให้การปรึกษา การทวนซ้ำจะช่วย ให้ผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับการปรึกษาเข้าใจตรงกัน สื่อถึงความใส่ใจ และช่วยให้ผู้รับการปรึกษา เปิดเผย หรืออยากเปิดเผยตนเองได้มากขึ้น เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นส่วนสำคัญที่นำไปสู่ กระบวนการปรึกษาที่มีประสิทธิภาพ ดังนั้นการเรียนรู้ทำความเข้าใจ และฝึกฝนการใช้ทักษะ พื้นฐานจึงมีความสำคัญต่อกระบวนการปรึกษาเป็นอย่างยิ่ง

Cowie and Sharp (1996) กล่าวว่า การพัฒนาทักษะพื้นฐานในการให้ คำปรึกษาของเพื่อนที่ปรึกษา จำเป็นต้องเรียนรู้เรื่องการสร้างความไว้วางใจ ความเข้าใจเกี่ยวกับการให้คำปรึกษา การพัฒนาการฟังและการเข้าใจเกี่ยวกับอารมณ์และความรู้สึก

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2553) กล่าวว่า ทักษะที่สำคัญสำหรับนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ได้แก่ การใส่ใจ การฟัง การถาม การเงี่ยบ การทวนซ้ำ การให้กำลังใจ การสรุป การให้ข้อมูลและแนะนำ รวมถึงการชี้ผลที่ตามมา

จากทักษะพื้นฐานในการให้การศึกษาคำปรึกษาข้างต้น สรุปได้ว่า เพื่อให้ผู้ให้คำปรึกษาสามารถให้คำปรึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพจำเป็นต้องฝึกอบรมเพื่อให้เกิดสมรรถนะด้านทักษะการให้คำปรึกษาที่เรียกว่า การให้คำปรึกษาแบบจุลภาค

2.เทคนิคและการใช้ทักษะการให้คำปรึกษาแบบจุลภาค

สกล วรเจริญศรี (2558) กล่าวว่า การให้คำปรึกษาแบบจุลภาค (Micro counseling techniques) เป็นกลวิธีในการเสริมสร้างทักษะในการช่วยเหลือแต่ละทักษะอย่างเป็นระบบโดยใช้ วัตถุประสงค์ คู่มือปฏิบัติซึ่งแบ่งออกเป็นขั้นตอนและใช้วิธีสังเกตด้วยตนเอง ซึ่งการให้คำปรึกษาแบบจุลภาคนั้นเป็นวิธีการให้การฝึกอบรมให้ผู้เพิ่งเริ่มต้นให้คำปรึกษาสำหรับเทคนิคในการให้คำปรึกษาแบบจุลภาค ได้แก่ เทคนิคการเริ่มต้นการให้คำปรึกษา การตั้งคำถาม การสอบซัก การเสนอแนะ การแปลความหมาย การเงี่ยบและการฟัง การสะท้อนความรู้สึก การทวนความ การเผชิญหน้าและการสรุปความ โดยอธิบายไว้ดังนี้

1.เทคนิคการเริ่มต้นการให้คำปรึกษา (Opening the interview) เป็นเทคนิคที่ผู้ให้คำปรึกษาต้องการเริ่มที่จะพูดคุยกับผู้รับคำปรึกษาโดยมีจุดมุ่งหมายที่ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษารู้สึกสบายใจ พร้อมทั้งจะร่วมรับมือในกระบวนการการให้คำปรึกษาอย่างเต็มใจ ถ้าผู้ให้คำปรึกษาประสบความสำเร็จในการใช้เทคนิคนี้จะทำให้สามารถดำเนินการให้คำปรึกษาได้อย่างเร็วขึ้น โดยเทคนิคการสร้างสัมพันธภาพในการเริ่มต้นการให้คำปรึกษาของผู้ให้คำปรึกษาสามารถใช้เทคนิคได้ดังนี้

1.1 การเชื้อเชิญหรือต้อนรับผู้รับคำปรึกษา (greeting) เป็นการแสดงออกของผู้ให้คำปรึกษาในการรู้สึกยินดี และเต็มใจสำหรับการพบกันหรือการให้คำปรึกษา โดยผู้ให้คำปรึกษาจะเริ่มต้นเรียกชื่อผู้ขอรับคำปรึกษา เพื่อให้ผู้รู้สึกถึงความใส่ใจหรือพูดประโยคที่ทำให้รู้สึกดี

1.2 การเปิดประเด็นสำหรับการเชื้อเชิญเริ่มต้นการพูดคุย (Issuing an open invitation to talk) การเปิดประเด็นการสนทนาหรือพูดคุยเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้เห็นว่า ผู้ให้คำปรึกษาพร้อมที่จะรับฟังและช่วยเหลือ

1.3 การสร้างความไว้วางใจ (Building trust) ผู้รับคำปรึกษาส่วนใหญ่แล้วจะมาด้วยความรู้สึกเศร้าหรือไม่สบายใจ ดังนั้น การสร้างความไว้วางใจเป็นปัจจัยสำคัญ ด้วยคำพูดที่สะท้อนถึงภาษากาย หรือกล่าวถึงความรู้สึกที่ดีเมื่อเริ่มต้นพูดคุย

1.4 หลีกเลี่ยงคำพูดที่ไม่ควรพูด (Knowing what to avoid) การเริ่มต้นพูดคุยต้องระมัดระวังคำพูดโดยเฉพาะคำพูดที่เป็นเชิงลบหรือทำให้รู้สึกแย่ จำเป็นต้องหลีกเลี่ยง

1.5 การสร้างกฎพื้นฐานสำหรับการให้คำปรึกษา (Establishing the ground rule for effective counseling) เป็นการวางกฎเบื้องต้นสำหรับการให้คำปรึกษา ถือว่าเป็นการบอกถึงเงื่อนไขที่สำคัญและจำเป็นในการให้คำปรึกษา ได้แก่ บทบาท ระยะเวลา รวมถึงจรรยาบรรณต่าง ๆ เป็นต้น

2. การตั้งคำถาม (Questioning) เป็นเทคนิคที่ใช้เพื่อรวบรวมข้อมูลข้อเท็จจริง หรือเรื่องราวในด้านต่าง ๆ ของผู้ขอรับคำปรึกษา ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 แบบ ได้แก่ คำถามปลายเปิดและคำถามปลายปิด

3. การสอบซัก (Probing) เป็นการสอบถามเพิ่มเติมเพื่อให้รับข้อมูลมากยิ่งขึ้นเพื่อเป็นประโยชน์ในการเข้าใจผู้รับคำปรึกษาและสามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ถูกต้องมากขึ้น

4. การเสนอแนะ (Suggestion) เป็นเทคนิคที่ใช้ในกรณีที่ผู้รับคำปรึกษาไม่สามารถคิดหาวิธีในการแก้ไขปัญหาได้ ดังนั้นผู้ให้คำปรึกษาจะเสนอแนะวิธีการที่คาดว่าจะ เป็นประโยชน์ เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาได้มีโอกาสพิจารณาทางเลือกจากการเสนอ

5. การแปลความหมาย (Interpretation) เป็นเทคนิคที่ใช้ในการอธิบายความหมายที่เป็นคำพูดของผู้รับคำปรึกษาที่สับสน หรือไม่ชัดเจน เพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจปัญหา มากขึ้นทั้งในตัวผู้รับคำปรึกษาและผู้ให้คำปรึกษา

6. การเงียบและการฟัง (Silent and listening) การฟังเป็นเทคนิคที่สำคัญและเป็นหัวใจสำคัญของการให้คำปรึกษาและเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดความสำเร็จ ในการให้คำปรึกษา (Burnard, 1999) เพราะจะทำให้เกิดความเข้าใจอย่างถูกต้อง สำหรับการเงียบเป็นเทคนิคที่ผู้ให้คำปรึกษาใช้เพื่อกระตุ้นให้ผู้รับคำปรึกษาพิจารณา ไตร่ตรอง ทบทวนความคิด ความรู้สึกของตนเอง ซึ่งนำไปสู่การเข้าใจตนเองและปัญหาต่าง ๆ

7. การสะท้อนความรู้สึก (Reflection of feeling) เป็น การที่ผู้ให้คำปรึกษาพยายามสะท้อนความรู้สึก อารมณ์ของผู้ขอรับคำปรึกษา ด้วยการแสดงออก

ทางคำพูด โดยมีวัตถุประสงค์คือ การให้ผู้รับคำปรึกษาทบทวน ตรวจสอบ รับรู้ความรู้สึกที่แท้จริงของตนเอง

8. การทวนความ (Restatement) เป็นการที่ผู้ให้คำปรึกษาพูดซ้ำกับคำพูดหรือประโยคที่ผู้รับคำปรึกษาพูดออกมา ซึ่งต้องเป็นคำที่มีความสำคัญและเน้น โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาตรวจสอบสิ่งที่ตนเองคิด รู้สึก หรือพูดออกมาว่าเป็นสิ่งที่ตนเองคิดและรู้สึกหรือไม่ ซึ่งผู้ให้คำปรึกษาอาจจะพูดทั้งประโยค หรือเฉพาะคำก็ได้ แต่เทคนิคนี้ไม่ควรที่จะใช้บ่อยเพราะจะทำให้ผู้รับคำปรึกษา รู้สึกไม่มั่นใจในความสามารถหรือความตั้งใจของการให้คำปรึกษา

9. การเผชิญหน้า (Confrontation) เป็นเทคนิคที่ใช้ในกรณีผู้รับคำปรึกษามีการสวนทางการหรือมีความขัดแย้งกันระหว่างความคิดและการกระทำ ทั้งนี้วัตถุประสงค์การใช้เทคนิคนี้เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาเผชิญกับสิ่งที่เกิดขึ้น ทั้งความรู้สึกและความคิดของตนอย่างตรงไปตรงมา เกิดการตระหนักและความรับผิดชอบเพิ่มขึ้น หรือได้มองเห็นถึงสิ่งที่เป็นการขัดแย้งของตนเอง เทคนิคการใช้คือ การเชื่อมด้วยคำว่า “และ” แทนคำว่า “แต่” จับเหตุการณ์หรือสิ่งที่เกิดความขัดแย้งกันของผู้รับคำปรึกษา

10. เทคนิคการสรุปความ (Summarizing) เป็นการสรุปเรื่องราวต่าง ๆ ในการพูดคุยให้คำปรึกษา อาจทำได้ในขณะที่ให้คำปรึกษาหรือก่อนยุติการให้คำปรึกษา

นอกจากนี้ Kottler and Kottler (1993) ได้กล่าวถึงเทคนิคสำหรับการฟัง การให้ความใส่ใจ (Attending Skill) ซึ่งจะแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 พฤติกรรมที่ไม่ใช่ภาษาพูด ประกอบด้วย การพยักหน้า การแสดงออกทางสีหน้า การประสานสายตา การทำท่าทางหรืออากัปกริยา การสัมผัส และส่วนที่ 2 พฤติกรรมที่เป็นภาษาพูด ประกอบด้วย การใช้คำพูดเล็กน้อย หรือการทวนคำอีกครั้ง

จากการศึกษาเทคนิคการใช้ทักษะการให้คำปรึกษาแบบจุลภาค ดังกล่าวข้างต้น ถือเป็นเทคนิคพื้นฐานที่สำคัญและมีความจำเป็นสำหรับผู้ให้คำปรึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เทคนิคการฟังเพราะเป็นสิ่งสำคัญและมีผลจะทำให้การให้คำปรึกษาประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวได้ โดยในการวิจัยครั้งนี้ สมรรถนะด้านทักษะในการให้คำปรึกษา จะใช้เทคนิคการให้คำปรึกษาแบบจุลภาค ทั้ง 10 เทคนิคเพื่อฝึกฝนให้ผู้ให้คำปรึกษาแก่เพื่อน มีทักษะในการให้คำปรึกษาและสามารถให้คำปรึกษาได้ครบตามกระบวนการในการให้คำปรึกษา

3.กระบวนการในการให้คำปรึกษา

สกล วรเจริญศรี (2558) กล่าวว่า กระบวนการในการให้คำปรึกษา ถือเป็น การให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับสาระสำคัญของการให้คำปรึกษา กระบวนการคือการระบุลำดับ ของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นซึ่งมีลักษณะขั้นตอนที่ดำเนินไปอย่างต่อเนื่องถึงขั้นตอนการให้คำปรึกษา ไว้ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเริ่มต้น (Initial stage) เป็นขั้นตอนแรกที่มีความสำคัญของการให้คำปรึกษา เนื่องจากว่า การให้คำปรึกษาจะดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับ การสร้างสัมพันธภาพที่ดี Building rapport และความไว้วางใจ Making trust ซึ่งในขั้นเริ่มต้นถือว่าเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญอย่างมากขั้นตอนหนึ่งในการให้คำปรึกษา

ขั้นที่ 2 ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา (Working stage) เป็นขั้นของการเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เพื่อสามารถกำหนดปัญหา ตลอดจนใช้เทคนิคต่าง ๆ ในการ ให้ความช่วยเหลือให้ผู้ขอรับคำปรึกษาสามารถเข้าใจและแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง

ขั้นที่ 3 ขั้นยุติการให้คำปรึกษา (Terminating stage) เป็นขั้นของการสรุปเรื่องราว ประเด็นสำคัญต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการให้คำปรึกษาในครั้งนั้น ตลอดจน การนัดหมายในครั้งต่อไปเพื่อให้มีการดำเนินการติดตามผลของการให้คำปรึกษา นอกจากนี้

Patterson and Welfel (1999) ได้กล่าวว่า ผู้รับคำปรึกษาจะเลือกวิธีการและ ตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ปัญหาด้วยตัวเอง จากนั้นผู้รับคำปรึกษาจะดำเนินตามแนวทาง ในการปฏิบัติที่ตนเองเลือก ซึ่งผู้ให้คำปรึกษามีหน้าที่ในการสนับสนุนและให้กำลังใจและ ทำการติดตามผล

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2553) ได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินการ ให้คำปรึกษาออกเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

- 1.การพัฒนาสัมพันธภาพ การระบุปัญหา และการทำความเข้าใจ ในปัญหา (Develop the relationship, Identity and clarify problems) เป็นขั้นเริ่มต้นของการให้คำปรึกษา โดยผู้ให้คำปรึกษาเริ่มต้นเพื่อเชิญ ผู้รับคำปรึกษาให้รู้สึกถึงความยินดีและเต็มใจ ที่จะให้ความช่วยเหลือตลอดจนการวางโครงสร้าง ในประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ การแนะนำตนเอง การบอกหน้าที่ บทบาทตนเอง การทราบถึงวัตถุประสงค์ของการเข้ารับคำปรึกษา การบอก ระยะเวลาในการให้คำปรึกษา การเน้นย้ำถึงการรักษาความลับในเรื่องที่ให้คำปรึกษา การใช้ เทคนิคการให้ความใส่ใจต่าง ๆ และให้การยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข ตลอดจนการแสดงถึง ความตั้งใจและท่าทางที่อบอุ่น เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษา รู้สึกถึงความ เป็นมิตรภาพและบรรยากาศที่ดี

ในการให้คำปรึกษา จากนั้นผู้ให้คำปรึกษาจากสำรวจปัญหาของผู้ขอรับคำปรึกษา โดยการใช้เทคนิคคำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาได้ระบายและพูดถึงปัญหาได้อย่างเสรี หากพบว่า มีหลายปัญหา ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องให้ผู้รับคำปรึกษา เลือกลงและพิจารณาว่าจะรับการแก้ไข เรื่องใดก่อนเป็นอันดับแรกที่ต้องการ

2. การประเมินปัญหาและการกำหนดขอบข่ายของปัญหาให้ชัดเจน อีกครั้งหนึ่ง (Assess problems and refine problems) เมื่อผู้รับคำปรึกษาระบุปัญหาได้แล้ว ผู้ให้คำปรึกษาจะทำหน้าที่ในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับรายละเอียดของปัญหา และทาง ผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษาจะร่วมมือกันเพื่อทำความเข้าใจว่า อะไรคือปัญหาที่แท้จริงและ สาเหตุสำคัญของปัญหานั้นคืออะไร โดยพยายามทำให้ปัญหานั้นเป็นรูปธรรมมากที่สุด และ กำหนดขอบข่ายของประเด็นปัญหาให้ชัดเจนและแก้ที่สาเหตุที่สุดเท่าที่จะทำได้

3. การกำหนดเป้าหมายและวางแผนการให้คำปรึกษาหรือวางแผน การให้ความช่วยเหลือผู้มารับ คำปรึกษา (State working goals and plan counseling or helping intervention) กล่าวคือ หลังจากได้มีการร่วมกันกำหนดขอบข่ายของปัญหาแล้ว ผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษา จะมีการกำหนดเป้าหมายในการให้คำปรึกษา โดยเป้าหมายนั้น จะต้องเป็นรูปธรรม ชัดเจน ไม่สลับซับซ้อน สอดคล้องกับความต้องการของผู้รับคำปรึกษา อย่างแท้จริง ซึ่ง Davis and Osborn (2000) ได้กล่าวว่าเป้าหมายของการให้คำปรึกษาที่ดีนั้น ต้องเป็นเป้าหมายที่มีความเฉพาะเจาะจงเป็นรูปธรรมและสามารถวัดได้ และเมื่อกำหนด เป้าหมายแล้ว ผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษาจะต้องวางแผนในการแก้ปัญหา ซึ่งโดยทั่วไปแล้ว ผู้รับคำปรึกษาเมื่อเข้าใจถึงปัญหาก็จะไม่รู้ว่าตนเองนั้นต้องทำอะไร ในขั้นตอนนี้ผู้ให้คำปรึกษา จะต้องกำหนดแบบแผนในการช่วยเหลือให้ผู้รับคำปรึกษาบรรลุเป้าหมายในการให้คำปรึกษา ซึ่งอาจมีการใช้เทคนิค วิธีการและกิจกรรม ตลอดจนเครื่องมือต่าง ๆ ที่จำเป็นประกอบ การให้คำปรึกษา

4. ดำเนินการให้คำปรึกษาหรือช่วยเหลือ (Intervention) สำหรับในการ ให้คำปรึกษาจะนิยมใช้คำว่า "Intervention" แทนคำว่า "Treatment" ซึ่งหมายถึง วิธีที่ใช้ ในการบำบัดรักษาหรือการให้คำปรึกษานั้นเอง สำหรับในการดำเนินการให้คำปรึกษาหรือ การช่วยเหลือนั้น ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีการให้คำปรึกษาต่าง ๆ รวมถึงประสบการณ์และเทคนิค กิจกรรม รวมถึงแบบฝึกหัดและการฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับการ ให้คำปรึกษา

5. การยุติการให้คำปรึกษา การยุติการให้คำปรึกษาจะเกิดขึ้นเมื่อผู้ให้คำปรึกษาเห็นว่าผู้รับคำปรึกษานั้นบรรลุเป้าหมายที่กำหนดโดยค่อยๆ ยุติการให้คำปรึกษา สัปดาห์ละ 1 ครั้ง ต่อจากนั้นเพิ่มเป็น 2 สัปดาห์ต่อ 1 ครั้ง จนกระทั่งสามารถที่จะยุติการให้คำปรึกษา เมื่อผู้รับคำปรึกษาสามารถแก้ปัญหา มีความรู้สึก ความคิดและพฤติกรรมที่สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข นอกจากนี้ภายหลังจากการยุติการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาควรมีการดำเนินติดตามผลการให้คำปรึกษาเป็นระยะ เพราะหากผู้รับคำปรึกษาต้องการขอรับคำปรึกษาอีกจะได้ช่วยเหลือดำเนินการให้คำปรึกษาต่อไป เพื่อความเจริญงอกงามของผู้รับคำปรึกษา

จากการศึกษากระบวนการในการให้คำปรึกษา โดยนักวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศ ในการวิจัยครั้งนี้ สามารถสรุปได้ว่า กระบวนการในการให้คำปรึกษา เป็นกระบวนการที่เริ่มต้นตั้งแต่ก่อนให้คำปรึกษาและดำเนินไปจนกระทั่งยุติการให้คำปรึกษา ซึ่งมี 5 ขั้นตอน ตั้งแต่การสร้างสัมพันธภาพ การสำรวจปัญหา การหาแนวทางร่วมกัน การวางแผนปฏิบัติและการยุติการให้คำปรึกษา

จากการศึกษาสมรรถนะด้านทักษะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา โดยนักวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศ ในการวิจัยครั้งนี้ สามารถสรุปได้ว่า สมรรถนะด้านทักษะการให้คำปรึกษาการให้คำปรึกษา หมายถึง ความสามารถของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาในการใช้ทักษะการให้คำปรึกษาแบบจุลภาค การถาม การฟัง การสะท้อนความรู้สึก การทวนความ การแปลความ การเจียบ การให้ข้อมูล การเผชิญหน้า การให้กำลังใจและการสรุปขั้นตอนกระบวนการการให้คำปรึกษาแก่เพื่อน การสร้างสัมพันธภาพ การสำรวจการหาแนวทางแก้ไข การวางแผนปฏิบัติและการยุติการให้คำปรึกษา

1.3 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดการพัฒนาสมรรถนะในการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา โดยนักวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศได้กล่าวไว้ ดังนี้

Connor (1994) กล่าวว่า แนวคิดในการพัฒนาสมรรถนะในการให้คำปรึกษานั้นเริ่มจากแนวคิดในการฝึกให้บุคคลได้มีทักษะในการช่วยเหลือบุคคลอื่น ซึ่งเป็นทักษะที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือกับมนุษย์ด้วยกัน ดังนั้นการที่บุคคลจะมีทักษะในการให้ความช่วยเหลือได้จะต้องได้รับการสอนทักษะด้วย และได้มีนักจิตวิทยาที่ได้เสนอแนวคิดในการพัฒนาทักษะการให้ความช่วยเหลือโดยสร้างโปรแกรมการฝึกอบรมขึ้นอย่างเป็นขั้นตอน และได้เสนอแนะ

เกี่ยวกับข้อมูลของการฝึกอบรมผู้ให้คำปรึกษา ไว้ว่า ผู้ฝึกอบรมจำเป็นต้องมีความรับผิดชอบ เรียนรู้เกี่ยวกับตนเองและผู้อื่นในการฝึกอบรมจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการให้คำปรึกษา มีความรับผิดชอบต่อเงื่อนไขและแหล่งข้อมูลที่เป็น เรียนรู้ด้วยตัวเองมากกว่าให้ผู้อื่นสอน เพียงอย่างเดียวและมีความเอาใจจริงเอาใจในการฝึกอบรม

McLeod (2004) กล่าวว่า การพัฒนาสมรรถนะในการให้คำปรึกษาแก่เพื่อน เป็นการช่วยพัฒนาเพื่อเป็นส่วนเสริมให้ผู้ให้คำปรึกษาเป็นผู้เชี่ยวชาญ อันเนื่องมาจากข้อจำกัดในการให้กับบริการการให้คำปรึกษา ซึ่งทำให้ผู้ขอรับคำปรึกษารู้สึกสบายใจที่จะใช้บริการ ให้คำปรึกษากับผู้ที่อยู่ในใหม่ใกล้เคียงกันมากขึ้น

Cowie and Sharp (1996) กล่าวว่า การพัฒนาสมรรถนะในการให้คำปรึกษา แก่เพื่อนนั้น คือ การฝึกให้ผู้ให้คำปรึกษาพัฒนาตนเอง โดยเริ่มจากการสร้างความไว้วางใจ การทำความเข้าใจกับผู้อื่น การรู้จักรับฟังและจัดการกับอารมณ์และความรู้สึกของตนเอง

จันทิมา ทอดสนิท (2556, มกราคม - มีนาคม) กล่าวว่า การพัฒนาสมรรถนะ ในการให้คำปรึกษาแก่เพื่อน เป็นกิจกรรมที่ผู้ให้คำปรึกษาสามารถเรียนรู้จากประสบการณ์จริงและ จากการฝึกปฏิบัติจริงจากการเข้าร่วมทำกิจกรรมและยังสามารถใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนา เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้

จากการศึกษาแนวคิดการพัฒนาสมรรถนะในการให้คำปรึกษาของนักเรียน เพื่อนที่ปรึกษาโดยนักวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศในการวิจัยครั้งนี้สามารถสรุปได้ว่าการพัฒนาสมรรถนะในการให้คำปรึกษาแก่เพื่อน เป็นกระบวนการที่ผู้ให้คำปรึกษาที่เข้าร่วม พัฒนาจำเป็นต้องมีความรับผิดชอบและมีความคิดที่ดีต่อการให้คำปรึกษา เพื่อสามารถเรียนรู้ จากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และฝึกปฏิบัติจริงจากการเข้าร่วมกิจกรรม เพื่อสามารถ พัฒนาตนเองได้ก่อนที่จะดูแลช่วยเหลือผู้อื่น

1.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมรรถนะการให้คำปรึกษาของ นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาโดยนักวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศ พบว่า

McLeod (2004) ได้ศึกษาผลการประเมินทักษะการสื่อสารด้วยภาษาท่าทางของ ผู้ให้คำปรึกษาแก่เพื่อน ระดับปริญญาตรี โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อทดสอบบทบาทของการสื่อสาร ด้วยภาษาท่าทางในกระบวนการให้คำปรึกษาแก่เพื่อน ผลการศึกษาพบว่านักศึกษสามารถ

วิเคราะห์ภาษาท่าทางจากสีหน้าได้ แต่สำหรับภาษาท่าทางจากน้ำเสียง นักศึกษายังวิเคราะห์ไม่ได้

Robinson, Morrow, Kigin, and Lindeman (1991, September) ได้ทำการศึกษาเรื่องผู้ให้คำปรึกษาในบริบทของโรงเรียนมัธยม : การประเมินผลการฝึกอบรมและผลกระทบกับนักเรียน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 27 คน ที่มีรายชื่อเป็นผู้ที่เพื่อนต้องการพบมากที่สุดเมื่อมีปัญหา ผู้วิจัยทำการคัดเลือกให้เหลือ 8 คน เพื่อเข้ารับการฝึกอบรมการให้คำปรึกษาแก่เพื่อน ซึ่งได้รับการอบรมทักษะการให้คำปรึกษาแบบจุลภาค และทักษะการสื่อสาร ผลการศึกษาพบว่าองค์ประกอบที่ทำให้นักเรียนเกิดความพึงพอใจในการให้คำปรึกษาแก่เพื่อน ได้แก่ การได้ประสบการณ์จากเพื่อน การได้เรียนรู้เกี่ยวกับชีวิตของเพื่อนและการทำกิจกรรมต่าง ๆ

กฤตวรรณ คำสม (2554) ได้ศึกษาและพัฒนาสมรรถนะของนักศึกษาในการให้คำปรึกษาแก่เพื่อน โดยมีความมุ่งหมายที่จะศึกษาองค์ประกอบของสมรรถนะในการให้คำปรึกษาแก่เพื่อน และสร้างโปรแกรมการฝึกอบรมสมรรถนะการให้คำปรึกษาแก่เพื่อน และศึกษาผลของการนำโปรแกรมการฝึกอบรมสมรรถนะของนักในการให้คำปรึกษาแก่เพื่อน โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ได้รับคัดเลือกจากอาจารย์ที่ปรึกษาว่ามีคุณสมบัติที่เหมาะสมที่จะเข้าร่วมฝึกในการให้คำปรึกษา จำนวน 24 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองจำนวน 12 คน และกลุ่มควบคุมจำนวน 12 คน จากการศึกษาพบว่า โมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของสมรรถนะในการให้คำปรึกษาแก่เพื่อน 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการให้คำปรึกษา เจตคติและทักษะในการให้คำปรึกษา มีค่าความเหมาะสมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลของโปรแกรมพบว่า กลุ่มทดลองมีสมรรถนะในการให้คำปรึกษาแก่เพื่อนทุกองค์ประกอบสูงกว่าก่อนทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กรกฏา นัคคิม (2559, กรกฎาคม - ธันวาคม) ได้ศึกษาสมรรถนะครูที่ปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา พบว่า สมรรถนะของครูที่ปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ความรู้ ทักษะและเจตคติ ซึ่งมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จันทิมา ทอดสนิท (2556, มกราคม - มีนาคม) ได้ศึกษาผลของโปรแกรมการพัฒนาความสามารถในการให้คำปรึกษาของเพื่อนที่ปรึกษา การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi - Experimental Research) มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อเปรียบเทียบผลของการใช้โปรแกรมพัฒนาความสามารถในการให้คำปรึกษาของเพื่อนที่ปรึกษา และ 2) เพื่อเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการให้คำปรึกษาของนักเรียนที่เข้าร่วม และที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมพัฒนา

ความสามารถในการให้คำปรึกษาของเพื่อนที่ปรึกษากลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาลวัดกลาง จังหวัดขอนแก่นที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 ที่มีความสนใจ มีจิตอาสาที่จะเป็นเพื่อนที่ปรึกษา จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวัดความสามารถในการให้คำปรึกษาของเพื่อนที่ปรึกษา มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.73 แบบประเมินทักษะในการให้คำปรึกษา มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.79 และโปรแกรมพัฒนาความสามารถในการให้คำปรึกษาของเพื่อนที่ปรึกษา จำนวน 16 โปรแกรม ๆ ละประมาณ 45-50 นาที สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน Wilcoxon Signed – Rank Test และ The Mann – Whitney U Test ผลการวิจัยพบว่า 1) ภายหลังจากทดลองเพื่อนที่ปรึกษา มีคะแนนความสามารถในการให้คำปรึกษา สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 2) ภายหลังจากทดลองเพื่อนที่ปรึกษาที่เข้าร่วม มีคะแนนความสามารถในการให้คำปรึกษาสูงกว่านักเรียนที่ไม่เข้าร่วมโปรแกรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ พบว่า งานวิจัยที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่กับการพัฒนารูปแบบสมรรถนะการให้คำปรึกษาแก่เพื่อน เพื่อให้ได้มาซึ่งการพัฒนาสมรรถนะการให้คำปรึกษาของเพื่อนที่ปรึกษา ซึ่งข้อค้นพบที่ได้จะเป็นประโยชน์ในการออกแบบงานวิจัยในครั้งนี้ ในบริบทของการเป็นแนวคิดต้นแบบสำหรับการออกแบบแนวทางการดำเนินรูปแบบและแบบกิจกรรมเรียนรู้ที่เกิดขึ้น ขณะเดียวกันจากการศึกษางานวิจัยทั้งในและต่างประเทศ ยังพบว่างค์ประกอบของสมรรถนะ และทักษะที่ควรพัฒนาแก่เพื่อนที่ปรึกษานั้นเป็นข้อสนับสนุนได้เป็นอย่างดี ถึงความจำเป็นในการศึกษาและพัฒนาารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการให้คำปรึกษาของเพื่อนที่ปรึกษา

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา บัคเรย์และเคเปิ้ล (Buckley & Caple, 1995) กล่าวว่า การฝึกอบรมเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญและเป็นองค์ประกอบในการเรียนรู้และพัฒนาสมรรถนะของมนุษย์ในหลายรูปแบบ และยังสร้างประโยชน์ให้เกิดประสิทธิผล ในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันอย่างแพร่หลายทั้งในภาครัฐและเอกชน ในการตระหนักคุณค่าของการฝึกอบรม ผู้วิจัยจึงดำเนินการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา จากการรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับ เพื่อศึกษาความหมายของ

การฝึกอบรม จุดมุ่งหมายของการฝึกอบรม ขอบข่ายของกลุ่มฝึกอบรม รูปแบบการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากร ขั้นตอนการฝึกอบรม วิธีการฝึกอบรมนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ระยะเวลาและขนาดของกลุ่มที่ใช้ในการฝึกอบรมนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 ความหมายของการฝึกอบรม

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับความหมายของการฝึกอบรม โดยนักวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศได้กล่าวไว้ ดังนี้

ฐิระ ประवालพฤษ (2538) กล่าวว่า ระยะเวลาที่ใช้ในการฝึกอบรมจะเป็นช่วงสั้นๆ หลักสูตรเน้นการปฏิบัติงานเฉพาะทาง ลักษณะการฝึกอบรมอาจทำได้ตามความต้องการหรือวัตถุประสงค์

สกล วรเจริญศรี (2559) กล่าวว่า การฝึกอบรมเป็นกระบวนการที่พยายามเสริมสร้างและพัฒนาบุคคลอย่างเป็นระบบและมีการวางแผน โดยใช้กิจกรรมหรือวิธีการที่หลากหลายให้บุคคลเกิดการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถ ทักษะ และเจตคติบางประการอันนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการทำงานให้เกิดทิศทางที่เหมาะสม ตลอดจนการเพิ่มประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานในองค์กร

Buckley and Caple (2009) กล่าวว่า การฝึกอบรมสามารถจัดเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเพิ่มความรู้และการฝึกฝนทักษะ รวมถึงเจตคติอย่างเป็นระบบและมีแบบแผนโดยผ่านประสบการณ์การเรียนรู้และกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยวิธีการที่หลากหลาย

จากความหมายของการฝึกอบรมข้างต้นนั้น สรุปได้ว่า การฝึกอบรมถือเป็นกระบวนการที่ช่วยพัฒนาศักยภาพของมนุษย์ ทั้งด้านทักษะความรู้ความสามารถทัศนคติ ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่พึงประสงค์ตามวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม

2.2 จุดมุ่งหมายของการฝึกอบรม

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับจุดมุ่งหมายของการฝึกอบรมโดยนักวิชาการผู้วิจัยเลือกจุดมุ่งหมายของการฝึกอบรมที่สอดคล้องกับงานวิจัย ดังนี้

สกล วรเจริญศรี (2559) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายการฝึกอบรมมุ่งที่การพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ ทักษะและเจตคติบางประการที่เกี่ยวข้องกับการเพิ่มประสิทธิภาพของการทำงานให้ดีขึ้น รวมถึงการเพิ่มการตระหนักรู้ในตนเอง การได้รับประสบการณ์ใหม่ๆ การปรับเปลี่ยน

ค่านิยมในการทำงานให้มีความเหมาะสม ตลอดจนการเพิ่มระดับของแรงจูงใจในการทำงานให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงขึ้น

กล่าวโดยสรุป จุดมุ่งหมายของการฝึกอบรม เป็นไปเพื่อพัฒนาบุคคล ไปสู่การเปลี่ยนแปลงอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ ในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งตามวัตถุประสงค์ของการอบรมให้ดียิ่งขึ้น และขับเคลื่อนไปได้ด้วยสมาชิกที่เข้ารับการอบรม

2.3 ขอบข่ายของกลุ่มฝึกอบรม

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับขอบข่ายของกลุ่มฝึกอบรมโดยนักวิชาการ ผู้วิจัยเลือกขอบข่ายของกลุ่มฝึกอบรมที่สอดคล้องกับงานวิจัย ดังนี้

Nelson (1992) ได้กล่าวเกี่ยวกับขอบข่ายของกลุ่มการฝึกอบรมไว้ว่า กลุ่มฝึกอบรมมีวัตถุประสงค์ทั้งในด้านการป้องกันและการพัฒนา ทั้งนี้กลุ่มฝึกอบรมได้รับอิทธิพลของแนวคิดทางด้านพฤติกรรมและความคิดเป็นหลักที่จะใช้ในการดำเนินการฝึกอบรมกลุ่ม โดยสามารถแบ่งออกเป็น 2 ขอบข่าย คือ หน่วยงานที่สามารถนำการฝึกอบรมกลุ่มทักษะชีวิตไปประยุกต์ใช้ (Setting for Training Groups) และ ขอบข่ายกว้างๆ (Broad Areas) ของกลุ่มฝึกอบรมซึ่งสามารถแบ่งเป็น 4 ขอบข่ายใหญ่ๆ ได้ดังนี้ ขอบข่ายด้านการพัฒนา (Development) หมายถึง การช่วยให้กลุ่มฝึกอบรมมีทักษะชีวิต เหมาะสมกับพัฒนาการแต่ละช่วงวัย ขอบข่ายด้านการฝึกอบรมกับผู้รับการอบรมเฉพาะ (Training specific clientele) หมายถึง การช่วยให้กลุ่มฝึกอบรมสามารถจัดการกับปัญหาต่าง ๆ ได้เฉพาะด้าน ขอบข่ายด้านการฝึกอบรมที่เกี่ยวข้องกับงานหรืออาชีพ (Training Groups work-related) หมายถึง การช่วยให้ผู้ฝึกอบรมมีทักษะหรือความสามารถที่ฝึกไปใช้เสริมหรือเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน ขอบข่ายด้านอบรมสำหรับผู้ให้การช่วยเหลือ (Helper Training) หมายถึง การฝึกอบรมทักษะให้กับกลุ่มผู้ช่วยเหลือเพื่อนำทักษะที่ได้ไปช่วยเหลือต่อไป

กล่าวโดยสรุป ขอบข่ายการพัฒนาสมรรถนะการให้คำปรึกษาของเพื่อนที่ปรึกษา โดยใช้รูปแบบการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยานั้น จัดเป็นขอบข่ายด้านกลุ่มฝึกอบรมสำหรับผู้ให้การช่วยเหลือ (Helper Training) เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถนำทักษะที่ได้ไปช่วยเหลือเพื่อนนักเรียนต่อไป และเป็นการป้องกันอีกด้านหนึ่งของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและพัฒนาทักษะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาในการให้คำปรึกษา

2.4 รูปแบบการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากร

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากร โดยนักวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศได้กล่าวไว้ ดังนี้

Buckley and Caple (1995) กล่าวว่า รูปแบบพื้นฐานวิธีระบบสำหรับการฝึกอบรม (A Basic Model of a Systematic Approach to Training) ประกอบด้วยกิจกรรมหลัก 4 กิจกรรม ในการประยุกต์ให้เพื่อดำเนินการฝึกอบรมในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ คือ

1. การค้นหาความจำเป็นในการฝึกอบรม (Investigate Training Needs)
2. การออกแบบการฝึกอบรม (Design Training)
3. การดำเนินการฝึกอบรม (Conduct Training)
4. การประเมินประสิทธิผลของการฝึกอบรม (Assess Effective of Training)

สกล วรเจริญ ศรี (2559) กล่าวว่า รูปแบบสำหรับกระบวนการออกแบบ ด้านการศึกษา (Model of Education Design Process) สำหรับโมเดลการออกแบบ ด้าน การศึกษา จะกล่าวถึงความพยายามอย่างเป็นทางการในการออกแบบกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งมีทั้ง รูปแบบที่ง่ายและซับซ้อน แต่โดยภาพรวมของการออกแบบการเรียนรู้จะเริ่มต้นจากการกำหนด วัตถุประสงค์หรือความจำเป็นในการเรียนรู้ และจากนั้นเป็นการกำหนดเกี่ยวกับเนื้อหาต่าง ๆ ที่ใช้ ในการเรียนรู้ การเลือกวิธีการที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ การออกแบบครั้งสุดท้ายก่อนนำไปใช้จริง และในขั้นตอนสุดท้ายคือการนำแผนที่ออกแบบไปใช้จริงประเมินผลและปรับปรุงพัฒนาการเรียนรู้ เพื่อใช้สำหรับการอบรมต่อไป

กล่าวโดยสรุป รูปแบบการฝึกอบรมออกแบบด้านการศึกษา ถือเป็นกระบวนการ ที่เหมาะสมต่อการนำมาเป็นรูปแบบ ในการพัฒนาสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียน เพื่อนที่ปรึกษาโดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา

2.5 ขั้นตอนการฝึกอบรม

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับขั้นตอนการฝึกอบรม โดยนักวิชาการได้อธิบาย ถึงขั้นตอนการฝึกอบรม ดังนี้

Buckley and Caple (1995) กล่าวว่า การใช้วิธีในการฝึกอบรมเป็นสิ่งที่ทำให้ ผู้ดำเนินการฝึกอบรมเชื่อมั่นว่าการฝึกอบรมนั้นสามารถใช้วิธีที่เหมาะสมที่สามารถแก้ปัญหา ที่เกิดขึ้นในระหว่างการดำเนินการหรือการคาดการณ์ในสิ่งที่เป็นอุปสรรคในการปฏิบัติงานขั้นตอน ต่าง ๆ ในการจัดการฝึกอบรมอย่างเป็นระบบสามารถอธิบายได้ดังนี้

ขั้นที่ 1 การกำหนดกรอบแนวคิด เป็นการระบุให้ชัดเจนว่าอะไรคือสิ่งที่ยึดเป็นแนวทางในการปฏิบัติ ดังนั้นควรมีการแสดงถึงข้อผูกพันและการมีส่วนร่วมในโครงการของการฝึกอบรม

ขั้นที่ 2 การตรวจสอบเพิ่มเติม เป็นการระบุการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจริง หรือการคาดการณ์ปัญหาของการปฏิบัติงานต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น โดยการรวบรวมข้อมูล และใช้เทคนิคต่าง ๆ ในการช่วยวิเคราะห์ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของปัจจัยที่เกิดขึ้น

ขั้นที่ 3 การวิเคราะห์ความรู้ ทักษะและเจตคติ เมื่อได้ระบุงานที่เฉพาะเจาะจง ผู้ดำเนินการฝึกอบรมจะใช้ข้อมูลข่าวสารเพื่อประกอบการตัดสินใจให้เหมาะสมกับรูปแบบและชนิดของการฝึกอบรม วิเคราะห์ข้อบกพร่องและทักษะการปฏิบัติงานอย่างแท้จริง

ขั้นที่ 4 การวิเคราะห์กลุ่มเป้าหมาย เป็นการประเมินความสามารถและลักษณะของประชากรเพื่อให้เหมาะสมกับโปรแกรมการฝึกอบรม ไม่ว่าจะเป็นอายุ ประสบการณ์การทำงาน เนื้อหา โดยสอดคล้องกับความต้องการขององค์กร

ขั้นที่ 5 การวิเคราะห์ความจำเป็นและเนื้อหาการฝึกอบรม จะต้องระบุให้ได้ว่าต้องการรู้เรื่องอะไร และเมื่อรู้แล้วดีอย่างไร เพื่อถ่ายทอดการวิเคราะห์ความต้องการ

ขั้นที่ 6 พัฒนาเกณฑ์การวัด เป็นการกำหนดมาตรฐานหรือระดับความคาดหวังของการฝึกอบรมว่าเราจะวัดความสำเร็จของการดำเนินการฝึกอบรมจากอะไร หรือที่เราเรียกว่า เกม

ขั้นที่ 7 จัดเตรียมวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม โดยการเขียนให้ชัดและอธิบายได้ว่าผู้ได้รับการฝึกอบรมนั้นคาดหวังว่าเขาจะสามารถทำอะไร หรือได้รับอะไรจากการฝึกอบรม โดยส่วนมากวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมจะแบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่ วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม หรือความรู้และทักษะที่จะช่วยในการปฏิบัติงาน เงื่อนไขที่จะช่วยให้การปฏิบัติงานสำเร็จลุล่วง มาตรฐานของการปฏิบัติงานซึ่งถือเป็นสิ่งสุดท้ายหลังการเข้ารับการอบรม

ขั้นที่ 8 การพิจารณาถึงหลักการของการเรียนรู้และการจูงใจ เป็นการระบุถึงความรู้ทักษะและเจตคติที่ผู้เข้ารับการอบรมจำเป็นจะได้รับหรือเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่ง ทั้งด้านการสร้างสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม วิธีการ การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ จำนวนวันเวลาของการฝึกอบรมและทรัพยากรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการอบรม ดังนั้น การพิจารณาหลักการต่าง ๆ เกี่ยวกับการเรียนรู้และแรงจูงใจจึงเป็นสิ่งสำคัญ เช่น ผลของความรู้ที่จะได้รับ การเสริมแรง การฝึกซ้อมพฤติกรรม การฝึกปฏิบัติและอื่น ๆ ล้วนเป็นสิ่งสำคัญ รวมถึงความแตกต่างในเรื่องบุคลิกภาพ อายุ ประสบการณ์ เพศและตำแหน่งงาน เป็นต้น

ขั้นที่ 9 การพิจารณาและการคัดเลือกวิธีการที่ใช้ในการฝึกอบรม ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของการฝึกอบรม ซึ่งต้องพิจารณาไปตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่ได้ดำเนินการไปก่อนหน้าว่ามีความสอดคล้องและเหมาะสมกันอย่างไร และไม่ควรมุ่งไปที่วิธีการใดวิธีการหนึ่งเพียงวิธีการเดียวในการฝึกอบรม ควรเปิดกว้างของการเรียนรู้ มีวิธีการฝึกอบรมที่หลากหลายยืดหยุ่น และเหมาะสมกับการดำเนินการฝึกอบรมนั้น ๆ

ขั้นที่ 10 การออกแบบและนำร่องการฝึกอบรม การออกแบบการฝึกอบรมจะเกี่ยวข้องกับการทำความเข้าใจที่ชัดเจนของวัตถุประสงค์และกลยุทธ์ต่าง ๆ ของโปรแกรมการฝึกอบรมและการเรียนรู้ สำหรับการออกแบบการฝึกอบรมส่วนสำคัญเบื้องต้น คือ การเตรียมตัวก่อนการฝึกอบรม ถือเป็นภารกิจจำเป็นและประเมินว่าผู้เข้ารับการอบรมนั้นมีพื้นฐานอะไรก่อนการเริ่มการฝึกอบรม

ขั้นที่ 11 การดำเนินการฝึกอบรม เลือกสรรหรือออกแบบการฝึกอบรมอย่างเป็นระบบและให้เหมาะสมกับผู้เข้ารับการอบรม โดยเปิดกว้างเรื่องการเรียนรู้ที่หลากหลาย

ขั้นที่ 12 การตรวจสอบการฝึกอบรม เป็นขั้นตอนของการวัดการปฏิบัติของผู้เข้ารับการอบรมว่า ผู้เข้ารับการอบรมบรรลุตามวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมหรือไม่ โดยสามารถตรวจสอบได้ 2 วิธีการ คือ การทดสอบหรือปฏิบัติ และการใช้แบบสอบถามความคิดเห็น

ขั้นที่ 13 การประยุกต์ใช้และการกำกับติดตามดูแลของการฝึกอบรม เมื่อดำเนินการฝึกอบรมได้ตามขั้นตอนต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการดำเนินการ การเรียนรู้ และการประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์กับการปฏิบัติงาน โดยสามารถตรวจสอบการฝึกอบรมหรือการตรวจสอบการถ่ายโยง

Nelson (1992) ได้กล่าวว่า ขั้นตอนของกลุ่มฝึกอบรมมี 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ (The Preparatory Stage) เป็นค่าเริ่มแรกที่สมาชิกได้พบกัน โดยผู้นำกลุ่มจะต้องพิจารณาปัจจัยหลายๆ ด้านสำหรับการฝึกอบรม โดยสิ่งที่ต้องพิจารณาในขั้นเตรียมการ ได้แก่

1. การพิจารณาถึงผู้ช่วยนำกลุ่ม โดยพิจารณาจากทักษะและประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการฝึกต่าง ๆ ตลอดจนความรู้ด้านจิตวิทยา รวมถึงสัมพันธภาพในความร่วมมือ และมีความเข้าใจที่ชัดเจนเกี่ยวกับบทบาทและสถานภาพของแต่ละบุคคลในกลุ่ม

2. เป้าหมายสำหรับกลุ่ม อาจแบ่งเป็น เป้าหมายรวมของกลุ่มโดยมุ่งเน้นให้ความสำคัญแบบ กว้างๆของการฝึกอบรมกลุ่ม และเป้าหมายย่อยเป็นเป้าหมายเฉพาะ

ในการฝึกทักษะโดยเน้นจุดมุ่งหมายให้ผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมเกิดการฝึกปฏิบัติทักษะเฉพาะต่าง ๆ ได้

3. ขนาดของกลุ่ม ในการฝึกอบรมกลุ่มพบว่าขนาดที่เหมาะสมของกลุ่มฝึกอบรมที่จะเรียนรู้ในการที่จะมีปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกคนอื่นในกลุ่มฝึกอบรม อยู่ที่ 4 - 8 คน และจำนวนที่เหมาะสมของผู้เข้ารับการฝึกอบรมอยู่ที่จำนวน 7 - 8 คน ถือเป็นขนาดกลุ่มที่มีความเหมาะสม แต่ถ้าหากจำนวน 8 - 10 คน ก็เป็นเรื่องที่ยอมรับได้สำหรับกลุ่มฝึกอบรม และถ้าหากมากกว่า 10 เช่น จำนวนกองทหาร จำนวนนักเรียนทั้งห้องเรียน ต้องอาศัยการพิจารณาอย่างถี่ถ้วนไม่ว่าจะเป็นเรื่องของ ผู้ช่วยในการฝึกอบรม ทีมงานที่ช่วยในการฝึกอบรม ทักษะและความสามารถของผู้นำ

4. จำนวนครั้งและระยะเวลาในการพบกันแต่ละครั้ง จำนวนของการฝึกทักษะและวิธีการสอนเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดระยะเวลาและจำนวนครั้ง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของหน้าและทักษะที่จะใช้ในการฝึก ซึ่งอาจใช้เวลาในการอบรมประมาณ 2-3 ชั่วโมงในแต่ละครั้ง

5. สถานที่ การจัดห้อง และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ควรมีการพิจารณาดังต่อไปนี้ มีการขออนุญาตในเรื่องของการใช้สถานที่ สถานที่ที่เหมาะสมกับการฝึกอบรม สะดวกต่อการเข้ารับการอบรม แสงสว่างและอากาศถ่ายเทเอื้อต่อการจัดอบรม สภาพแวดล้อมมีการดูแลทำความสะอาด พื้นที่เหมาะสมต่อรูปแบบการฝึกอบรม และมีสื่อต่าง ๆ ที่ช่วยในการเพิ่มประสิทธิภาพการฝึกอบรม

6. การกำหนดเนื้อหาและวิธีการต่าง ๆ ในการฝึกอบรม การออกแบบการฝึกอบรมในแต่ละครั้งจะต้องครอบคลุม ผู้นำการฝึกอบรมจะต้องมีการเตรียมตัวเกี่ยวกับวิธีการและเนื้อหาที่จำเป็นสำหรับการฝึกอบรม ทั้งนี้วิธีการหลัก ๆ ที่ใช้ในการฝึกอบรมจะต้องครอบคลุมถึง การบรรยาย การประเมินตนเอง การสาธิต การสอน การฝึกซ้อม การให้ข้อมูลย้อนกลับ การให้แบบฝึกหัด การใช้เกม การอภิปรายกลุ่ม และการให้การบ้าน

7. การโฆษณาและประชาสัมพันธ์ อาจใช้วิธีต่าง ๆ ได้ตามความเหมาะสม หรือ ใช้บุคคลเป็นผู้ประชาสัมพันธ์

ขั้นที่ 2 ขั้นเริ่มต้น (The Initial Stage) ในขั้นนี้จะเริ่มนับตั้งแต่การพบกันครั้งแรก ระหว่างสมาชิกกับผู้นำกลุ่ม สิ่งสำคัญคือการสร้างสัมพันธภาพและการกำหนดหน้าที่ในกลุ่ม โดยทุกคนจะต้องรู้จักซึ่งกันและกัน นอกจากนั้นจะต้องมีการกำหนดโครงสร้างต่าง ๆ ของกลุ่ม สร้างความคุ้นเคยซึ่งกันและกัน โดยทักษะที่จำเป็นต้องมีสำหรับผู้นำกลุ่มคือ ทักษะการใช้อำนาจ

ได้แก่ การจัดที่นั่ง ส่วนมากจะจัดที่นั่งแบบเกือกม้าถ้าหากต้องการเน้นการสอนหรือฝึกทักษะ หรือแบบวงกลมถ้าหากต้องการให้กลุ่มเกิดสัมพันธภาพที่ดีต่อสมาชิก การเปิดกลุ่ม ที่เน้นการแนะนำตนเอง โดยการกล่าววัตถุประสงค์และสร้างกติการ่วมกัน การจัดกิจกรรมในการสร้างความคุ้นเคย การกระตุ้นให้มีส่วนร่วม มีการสนับสนุนด้วยความจริงใจและเป็นตัวแบบที่ดี นอกจากนี้ การประเมินตนเองของสมาชิก และการกำหนดเป้าหมายส่วนบุคคลถือเป็นสิ่งสำคัญของขั้นเริ่มต้น การเข้าใจถึงความเห็นอกเห็นใจ การเปิดเผยตนเอง โดยการแสดงถึงความจริงใจและความเป็นตัวตนที่แท้จริงของผู้นำกลุ่มต่อสมาชิก และการสรุป

ขั้นที่ 3 ขั้นดำเนินการ (The Working Stage) ในขั้นนี้ผู้นำกลุ่มจะต้องใช้ทักษะในการเชื้ออำนวยการให้กับสมาชิกในกลุ่มเรียนรู้จากสมาชิกคนอื่น โดยการพูดคุยเกี่ยวกับตนเองและการให้ข้อมูลย้อนกลับ โดยใช้ทักษะการสอน การให้การบรรยาย การชักจูงและการให้ข้อมูลย้อนกลับ รวมไปถึงการใช้แบบฝึกหัดและเกม ตลอดจนการให้การบ้าน

ขั้นที่ 4 ขั้นยุติ (The Ending Stage) ในขั้นนี้ จะเป็นการมุ่งให้ความสำคัญกับการยุติกลุ่มเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง ตลอดจนการนำไปประยุกต์ใช้หลังจากยุติกลุ่ม และช่วยให้สมาชิกจัดการกับความรู้สึกต่าง ๆ ที่กังวลภายในกลุ่ม สามารถสร้างความมั่นใจให้แก่สมาชิกในการนำความรู้ความเข้าใจที่ไปสู่การปฏิบัติ การช่วยสมาชิกประเมินจุดแข็งและจุดอ่อนของตน การวางแผนและการพัฒนาตนเอง รวมถึงการคาดการณ์ถึงความล้มเหลวในกรณีที่ไม่ได้ผล และความเหมาะสมต่าง ๆ

กล่าวโดยสรุป จากการศึกษาขั้นตอนการฝึกอบรมเลือกใช้นิวทริคของ Nelson (1992) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ ขั้นเตรียมการ ขั้นเริ่มต้น ขั้นดำเนินการและขั้นยุติ

2.6 วิธีการฝึกอบรมนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับวิธีการฝึกอบรมนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาโดยนักวิชาการได้กล่าวไว้ ดังนี้

Cowie and Sharp (1996) กล่าวว่า การฝึกอบรมนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ควรเริ่มจากการฝึกผู้ให้คำปรึกษาเป็นผู้ที่มีความพร้อมในการรับฟังอย่างตั้งใจ มีทักษะในการสังเกตภาษาท่าทางและเข้าใจอารมณ์ผู้ขอรับคำปรึกษา โดยมีโครงสร้างการฝึกอบรมตั้งแต่ การสร้างความไว้วางใจ ทำความเข้าใจกับการเป็นผู้ให้คำปรึกษาแก่เพื่อน การพัฒนาทักษะทางการฟัง การจัดการกับอารมณ์และทำความเข้าใจกับคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึก

Robinson et al. (1991, September) ได้ใช้รูปแบบการฝึกอบรมนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาให้มีความสามารถในการรับฟัง ไม่ให้คำแนะนำ หลีกเลี่ยงการตัดสินใจและให้มุมมองที่แตกต่างออกไปทั้งสองด้าน เสนอทางเลือก และให้ความช่วยเหลือในการสร้างสัมพันธภาพ โดยการฝึกอบรมใช้วิธีการสอนและฝึกจากสถานการณ์จริง มีการสอดแทรกทักษะการให้คำปรึกษาแบบจุดภาค การจัดการปัญหา การสร้างเงื่อนไข และการแสดงบทบาทสมมุติ

จากการศึกษาเกี่ยวกับวิธีการฝึกอบรมการให้คำปรึกษาแก่นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาพบว่า การให้คำปรึกษาแก่เพื่อนเน้นไปที่การฝึกให้ผู้ให้คำปรึกษาแก่เพื่อน เป็นผู้สำรวจและหาแนวทางในการช่วยเหลือเพื่อน โดยจำเป็นจะต้องมีทักษะเบื้องต้นทั้งด้านความรู้ เจตคติ และทักษะการให้คำปรึกษาเบื้องต้น เพื่อให้สามารถช่วยเหลือผู้รับคำปรึกษาให้สามารถจัดการกับปัญหาของตนเองได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาสมรรถนะ

2.7 ระยะเวลาในการฝึกอบรมนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับระยะเวลาในการฝึกอบรมนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา โดยนักวิชาการได้เสนอแนะเกี่ยวกับระยะเวลาในการฝึกอบรมที่มีความเหมาะสมในการฝึกอบรมนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ดังนี้

Corn and Moore (1992) กล่าวว่า ระยะเวลาในการฝึกอบรมการให้คำปรึกษาแก่เพื่อนที่เหมาะสมคือ 6 - 16 ชั่วโมง เป็นอย่างน้อย

Carr (1981) กล่าวว่า ระยะเวลาในการฝึกอบรมการให้คำปรึกษาแก่เพื่อนที่เหมาะสม 30 - 50 ชั่วโมง

จากการศึกษา สรุปได้ว่า ระยะเวลาในการฝึกอบรมในการให้คำปรึกษาแก่เพื่อนที่เหมาะสม อยู่ระหว่าง 16 - 50 ชั่วโมง สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการฝึกอบรมสมรรถนะการให้คำปรึกษาของเพื่อนที่ปรึกษา เป็นระยะเวลา 16 ชั่วโมง

2.8 ขนาดของกลุ่มที่ใช้ในการฝึกอบรมนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับขนาดของกลุ่มที่ใช้ในการฝึกอบรมนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาโดยนักวิชาการ จากแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการคัดเลือกเพื่อให้ความช่วยเหลือนั้นจะเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ที่นำมาเข้ารับการอบรมตามที่กล่าวไว้ ดังนี้

Keller (1999) กล่าวว่า ขนาดของกลุ่มควรอยู่ระหว่าง 15 คนต่อการฝึก 1 ครั้ง ซึ่งเหตุผลที่ใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่างดังกล่าว เพื่อให้มีการจัดการที่ดีขึ้นและมีการโต้ตอบ สอดคล้องกับกิจกรรมในการฝึกอบรม

Corn and Moore (1992) เสนอว่าขนาดของกลุ่มที่จะนำไปฝึกอบรมการให้คำปรึกษาแก่เพื่อนเป็นกลุ่มขนาดเล็กประมาณ 6-10 คน

Bowman (1986, January) กล่าวว่า ขนาดของกลุ่มที่จะนำมาใช้ในการฝึกอบรมการให้คำปรึกษาแก่เพื่อน เป็นกลุ่มขนาดเล็กประมาณ 6 คน

Brown (1974, December) กล่าวว่า การฝึกการให้คำปรึกษาแก่เพื่อนอย่างสมบูรณ์ ควรจะต้องประกอบด้วยผู้เข้ารับการฝึกอบรม 8 คน

จากการศึกษา สรุปได้ว่า ขนาดของกลุ่มที่ใช้ในการให้คำปรึกษาแก่เพื่อน ควรอยู่ระหว่าง 6 - 15 คน สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 12 คน

2.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาโดยนักวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศ พบว่า

Robinson et al. (1991, September) ได้ทำการศึกษาเรื่องผู้ให้คำปรึกษาในบริบทของโรงเรียนมัธยม : การประเมินผลการฝึกอบรมและผลกระทบกับนักเรียน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 27 คน ที่มีรายชื่อเป็นผู้ที่เพื่อนต้องการพบมากที่สุดเมื่อมีปัญหา ผู้วิจัยทำการคัดเลือกให้เหลือ 8 คน เพื่อเข้ารับการฝึกอบรมการให้คำปรึกษาแก่เพื่อน ซึ่งได้รับการอบรมทักษะการให้คำปรึกษาแบบจุดภาค และทักษะการสื่อสาร ผลการศึกษาพบว่า องค์ประกอบที่ทำให้นักเรียนเกิดความพึงพอใจในการให้คำปรึกษาแก่เพื่อน ได้แก่ การได้ประสบการณ์จากเพื่อน การได้เรียนรู้เกี่ยวกับชีวิตของเพื่อนและการทำกิจกรรมต่าง ๆ

วันเพ็ญ สมภพรุ่งโรจน์ (2547) ได้ศึกษาและพัฒนาความสามารถในการเผชิญอุปสรรคในการปฏิบัติงานของพนักงานโดยใช้การฝึกอบรมแบบเพื่อนช่วยเพื่อน (Peer Support Training Group) โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นพนักงานบริษัทโตโยต้า เค.มอเตอร์ โดยแบ่งกลุ่มฝึกอบรมเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 เป็น พนักงานระดับคนหัวหน้าจำนวน 5 คน ที่มีคะแนนความสามารถในการเผชิญอุปสรรคในการปฏิบัติงานสูงสุดเพื่อเข้าร่วมการฝึกอบรมเพื่อนช่วยเพื่อนโดยผู้วิจัยเป็นผู้ฝึก และกลุ่มที่ 2 เป็นพนักงานส่วนหน้า จำนวน 8 คน ที่มีคะแนนความสามารถในการเผชิญอุปสรรคในการปฏิบัติงานต่ำสุด เพื่อเข้ารับการฝึกอบรมโดยกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นผู้ฝึก ผลจากการศึกษาพบว่า หลังจากได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับความสามารถในการเผชิญอุปสรรคจากผู้วิจัย พนักงานที่เป็นกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน มีความสามารถในการฝึกอบรมและความสามารถในการเผชิญอุปสรรคเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติ

ที่ระดับ .01 และหลังจากได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับความสามารถในการเผชิญอุปสรรคในการปฏิบัติงานจากกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนพนักงานส่วนหน้า มีความสามารถในการเผชิญอุปสรรคเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กฤตวรรณ คำสม (2554) ได้ศึกษาและพัฒนาสมรรถนะของนักศึกษาในการให้คำปรึกษาแก่เพื่อน โดยมีความมุ่งหมายที่จะศึกษาองค์ประกอบของสมรรถนะในการให้คำปรึกษาแก่เพื่อน และสร้างโปรแกรมการฝึกอบรมสมรรถนะการให้คำปรึกษาแก่เพื่อน และศึกษาผลของการนำโปรแกรมการฝึกอบรมสมรรถนะของนักในการให้คำปรึกษาแก่เพื่อน โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ได้รับคัดเลือกจากอาจารย์ที่ปรึกษาว่ามีคุณสมบัติที่เหมาะสมที่จะเข้าร่วมฝึกในการให้คำปรึกษา จำนวน 24 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองจำนวน 12 คน และกลุ่มควบคุมจำนวน 12 คน จากการศึกษาพบว่า โมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของสมรรถนะในการให้คำปรึกษาแก่เพื่อน 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการให้คำปรึกษา เจตคติและทักษะในการให้คำปรึกษา มีค่าความเหมาะสมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลของโปรแกรมพบว่า กลุ่มทดลองมีสมรรถนะในการให้คำปรึกษาแก่เพื่อนทุกองค์ประกอบสูงกว่าก่อนทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กรัณฐรัตน์ ตริยสรศัย (2554) ได้ทำการศึกษาผลการฝึกอบรมกลุ่มในการสร้างเสริมแรงใจและการสานสัมพันธ์ของพนักงานขายเวชภัณฑ์สัตว์เลี้ยง กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 8 คน ที่เป็นพนักงานขายเวชภัณฑ์สัตว์เลี้ยง กรุงเทพมหานคร โดยคัดเลือกจากผู้ที่มีความสมัครใจในการเข้าร่วมการฝึกอบรม หลังการเข้าร่วมพบว่า พนักงานขายเวชภัณฑ์สัตว์เลี้ยงมีการสร้างเสริมแรงใจและสานสัมพันธ์มากขึ้นกว่าก่อนเข้าร่วมการฝึกอบรมกลุ่มในการสร้างเสริมแรงใจและการสานสัมพันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา กล่าวโดยสรุปได้ว่าการฝึกอบรมสามารถพัฒนาให้ผู้เรียนมีสมรรถนะทางด้านความรู้ เจตคติและทักษะเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับรูปแบบการจัดฝึกอบรม สมาชิกและความสมัครใจ การให้ความร่วมมือของผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมด้วย

3. แนวคิดทฤษฎีที่นำมาประยุกต์ใช้ในการเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาโดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา โดยนักวิชาการ ประดิษฐ์ อุปรมัย และสมร ทองดี (2545) กล่าวว่า ทฤษฎีการให้คำปรึกษาเป็นสภาวะที่มีการบูรณาการจากแนวความคิดหรือเนื้อหาที่เกิดจากการบูรณาการศาสตร์ต่าง ๆ รวมถึงการที่ได้

จากผลการวิจัยหรือข้อมูลที่เกิดจากสภาพการณ์ของการปฏิบัติการ และเป็นสิ่งที่ช่วยในการอธิบายว่าอะไรเกิดขึ้นในสัมพันธภาพของการให้คำปรึกษา เพื่อช่วยให้ผู้ให้คำปรึกษา ทำนายการประเมินผลและการปรับปรุงของผลการให้คำปรึกษา อีกทั้งทฤษฎีจะช่วยเป็นกรอบแนวคิดสำหรับการสร้างการสังเกตแบบวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับการให้คำปรึกษา ผู้วิจัยจึงเลือกแนวคิดทฤษฎีการให้คำปรึกษาและวิธีการต่าง ๆ ที่มีความสอดคล้องจับตัวแปรสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาโดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา ได้แก่ ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบความคิด ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม วิธีการ วิธีการให้คำปรึกษาเชิงการศึกษาและจิตวิทยา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประยุกต์ใช้ทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษาเพื่อฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง (Person-Centered Counseling Theory) โดยนักวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศ ผู้วิจัยสามารถสรุปแนวคิดสำคัญและเทคนิคการให้คำปรึกษาแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลางที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาโดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาได้ ดังนี้

1. แนวคิดที่สำคัญ

Corey (2008) กล่าวว่า ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบศูนย์กลาง ตามรูปแบบการพัฒนาขึ้นโดยคาร์ล โรเจอร์ส ได้ให้แนวคิดที่สำคัญไว้ดังนี้

ประการที่ 1 ความเชื่อใจในกระบวนการกลุ่ม (Trust in the Group Process) ถือเป็นพื้นฐานในการสร้างความไว้วางใจในความสามารถของสมาชิกที่จะพัฒนาศักยภาพของตนเองไปพร้อมกับกลุ่ม ดังนั้นสิ่งสำคัญของแนวคิดนี้จึงเป็นการที่สมาชิกจะต้องสร้างสัมพันธภาพบรรยากาศของการยอมรับและการไว้วางใจซึ่งกันและกัน

ประการที่ 2 เงื่อนไขของกระบวนการให้คำปรึกษาเพื่อความเจริญงอกงาม (The Therapeutic Conditions for Growth) เป็นพื้นฐานอีกประการหนึ่งที่สำคัญที่จะช่วยให้บุคคลเจริญงอกงามในปัจจุบันสำคัญที่เป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับผู้ให้คำปรึกษาในการนำพาให้บุคคลเกิดความเจริญงอกงาม โดยการสร้างเงื่อนไขหลัก (Core Conditions) ได้แก่ ความจริงใจ (Genuineness) การยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข (Unconditional Positive Regard and Acceptance) และความเห็นอกเห็นใจ (Empathy)

2. เทคนิคในการให้คำปรึกษาแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง

รัญจวน คำวชิรพิทักษ์ (2545) กล่าวว่า การให้คำปรึกษาแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลางนั้นเน้นให้ความสำคัญกับการติดตามเรื่องราวและอารมณ์ความรู้สึกของผู้รับการปรึกษา โดยมีเทคนิคประกอบ ได้แก่

1. การฟัง (Listening) โดยการตั้งใจรับฟังเรื่องราวต่าง ๆ ของผู้ขอรับคำปรึกษาด้วยความสนใจ และทำความเข้าใจถึงอารมณ์และความรู้สึกของผู้ขอรับคำปรึกษาด้วยการจับใจความสำคัญ ไม่วิเคราะห์หรือสรุปประเด็นจนกว่าจะได้รับฟังจนจบ

2. การตั้งคำถาม (Questioning) เทคนิคการตั้งคำถามที่มีประสิทธิภาพจะช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาเกิดความเข้าใจในตัวเองมากขึ้น รวมทั้งการใช้คำถามเพื่อช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาเกิดความเข้าใจและรู้จักตนเองตามความเป็นจริง กระตุ้นให้ผู้รับคำปรึกษาได้ระบายความอัดอั้นของตนออกมา หรือใช้คำถามจูงใจเพื่อให้เกิดความกระจ่างในปัญหา ตลอดจนการใช้คำถามเพื่อสะท้อนให้เกิดการรับรู้และการยอมรับความรู้สึกหรืออารมณ์ของผู้รับคำปรึกษา โดยใช้คำถามปลายเปิดและคำถามปลายปิดตามสถานการณ์

3. เทคนิคการสะท้อน (Reflection) เป็นการช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาตระหนักถึงตนเองรับรู้เกี่ยวกับตนเองอย่างแท้จริง

4. เทคนิคสรุปความ (Summarizing) เป็นการช่วยตรวจสอบความถูกต้องการรับรู้ของผู้ขอรับคำปรึกษาเพื่อให้เกิดความชัดเจนในความคิดของตนเองมากขึ้น

3.2 ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบความคิด

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบความคิด (Cognitive Counseling Theory) โดยนักวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศ ผู้วิจัยสรุปแนวคิดสำคัญและเทคนิคการให้คำปรึกษาแบบความคิดที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาโดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาได้ ดังนี้

1. แนวคิดที่สำคัญ

Sharf (2008) กล่าวว่า การให้คำปรึกษาแบบความคิด เป็นทฤษฎีการให้คำปรึกษาที่ถูกพัฒนาขึ้นโดยอารอน เบ็ค (Aaron Beck) เน้นความสำคัญกับระบบความเชื่อ และความคิดในการเป็นตัวกำหนดความรู้สึกและพฤติกรรมต่าง ๆ ของบุคคล โดยผู้ให้คำปรึกษาจะทำหน้าที่รับบทบาทในการสอนและช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาเข้าใจความเชื่อที่บิดเบือน และช่วยเหลือให้ผู้รับคำปรึกษาเปลี่ยนความเชื่อเหล่านั้น โดยนำไปปฏิบัติเป็นทางเลือกใหม่ต่อวิธีการเก่า ๆ ของการแก้ปัญหาที่เคยเกิด โดยวิธีการนี้ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องมีแนวทางของประเภท

ความคิดที่ไม่เหมาะสม และกลวิธีในการบำบัดโดยเฉพาะสำหรับความแปรปรวนทางจิตใจในด้านต่าง ๆ รวมทั้งความซึมเศร้า และความวิตกกังวล

Corey (2008) กล่าวว่า ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบความคิดมีความคล้ายคลึงกับทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม (Rational Emotive Behavioral Counseling) ที่เน้นในการยอมรับและการเปลี่ยนแปลงความคิดในทางลบและความเชื่อที่ไม่สมเหตุผลผลเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินชีวิตของบุคคล โดยวิธีการของ อารอน เบ็ค (Aaron Beck) อยู่บนพื้นฐานของทฤษฎีด้านเหตุผลที่ว่า วิธีการที่บุคคลเกิดความรู้สึกและแสดงพฤติกรรมเป็นสิ่งที่ถูกกำหนดโดยการรับรู้และโครงสร้างของประสบการณ์ของบุคคลสมมติฐานของทฤษฎีทางด้านความคิด คือ การสื่อสารภายในของบุคคล ความเชื่อของผู้รับคำปรึกษา และความเชื่อที่มีความหมาย ซึ่งทั้ง 3 ประการนี้ ผู้รับคำปรึกษาสามารถค้นพบได้ด้วยตนเองมากกว่าที่ผู้ให้คำปรึกษาเป็นผู้สอนหรือตีความหมายเหล่านั้น

2. เทคนิคในการให้คำปรึกษาแบบความคิด

Sharf (2008) ได้ยกตัวอย่างของเทคนิคการให้คำปรึกษาแบบความคิด ไว้ดังนี้

1. เทคนิคการชี้แนะเพื่อค้นพบ (Guided Discovery Technique) เทคนิคนี้จะช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาเปลี่ยนความเชื่อในแง่ลบ และสมมติฐานผู้ให้คำปรึกษา ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาค้นพบวิธีคิดและการแสดงออกด้านพฤติกรรมใหม่ๆ โดยการถามคำถามเป็นชุด ๆ ซึ่งเป็นข้อมูลที่มีอยู่จริง เพื่อท้าทายความเชื่อ

2. เทคนิค 3 คำถาม (The Three-Question Technique) เป็นการใช้ชุดคำถาม 3 คำถาม โดยออกแบบมาเพื่อใช้ในการทบทวนความคิดเชิงลบ โดยรายละเอียดแต่ละคำถามจะเน้นไปที่การค้นหาวิธีการเพิ่มเติมในเรื่องความเชื่อในเชิงลบ และนำไปสู่ความคิดที่เป็นรูปธรรมเพิ่มมากขึ้น

3. เทคนิคการบ่งบอกความคิดอัตโนมัติ (Specifying Automatic Thoughts Technique) เป็นการให้ผู้รับคำปรึกษาอธิบายและบันทึกความคิดทางลบ และบ่งบอกความคิดโดยใช้แบบบันทึกความคิดที่บิดเบือน D.T.R. (Dysfunctional Thought Record)

4. เทคนิคการเข้าใจความหมายเฉพาะ (Understanding Idiosyncratic Meaning) เป็นการใช้คำถามเพื่อให้ทราบถึงความคิดและความเข้าใจของผู้รับคำปรึกษา ที่อาจเกิดความคิดหรือแบบแผนความคิดที่แตกต่างไปจากผู้ให้คำปรึกษา ดังนั้นการถามเพื่อให้เข้าใจความหมายเฉพาะจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะเข้าถึงกระบวนการคิดของผู้ขอรับคำปรึกษามากขึ้น

5.เทคนิคการทำทายเป็นอย่างเด็ดขาด (Challenging Absolutes) เป็นการให้คำพูดหรือคำถามที่ท้าทายผู้รับคำปรึกษาเพื่อให้ปรับเปลี่ยนความคิดให้ชัดเจน

6.เทคนิคการลดความหายนะ (Decatastrophizing) เป็นเทคนิคในการจัดการกับความกลัวของผู้ขอรับคำปรึกษาที่มีการตอบสนองเกินจริงกับผลลัพธ์ที่เป็นไปได้

7.เทคนิคการกำหนดข้อดีข้อเสีย (Listing Advantage and Disadvantage) เป็นการให้ผู้รับคำปรึกษา เขียนถึงข้อดีข้อเสียโดยเฉพาะความเชื่อหรือพฤติกรรมของตนเอง เพื่อช่วยให้บุคคลลดความรู้สึกกังวลและความเชื่อที่บิดเบือนตลอดจนความคิดทางลบ

8.เทคนิคการฝึกซ้อมความคิด (Cognitive Rehearsal) การใช้จินตนาการจัดการกับเหตุการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นเป็นสิ่งที่มีความหมาย การฝึกซ้อมความคิดทำให้บุคคลได้ลงเผชิญกับเหตุการณ์ที่กำลังกังวลหรือไม่สบายใจ

3.3 ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบความคิด (Behavioral Counseling Approach) โดยนักวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศ ผู้วิจัยสามารถสรุปแนวคิดสำคัญและเทคนิคการให้คำปรึกษาแบบความคิดที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาโดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาได้ ดังนี้

1.แนวคิดที่สำคัญ

Sharf (2008) กล่าวว่า การให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยมมีพื้นฐานมาจากงานของพาฟลอฟและสกินเนอร์ในเรื่องของการวางเงื่อนไข ซึ่งเป็นพื้นฐานต่อการพัฒนาเทคนิคกระบวนการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม ในการประยุกต์ใช้ทั้งในเรื่องของการเสริมแรง การลดพฤติกรรม การปรับพฤติกรรมตลอดจนการให้ตัวแบบในการช่วยเหลือผู้รับคำปรึกษา โดยการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยมได้รับหลักการของการเรียนรู้อย่างเป็นระบบในการประยุกต์ใช้เพื่อช่วยบุคคลเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนา

Corey (2008) ได้กล่าวถึง แนวคิดที่สำคัญที่เกี่ยวกับกระบวนการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม ว่ามี 4 ขั้นตอน ได้แก่ การประเมินพฤติกรรม เป้าหมายของกระบวนการให้คำปรึกษาที่ถูกต้อง การวางแผนการปฏิบัติ และการประเมินวัตถุประสงค์

2.เทคนิคในการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม

ปรีชา วิหคโต (2545) ได้กล่าวถึง เทคนิคการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม ประกอบด้วย เทคนิคที่ใช้ทั่วไปและเทคนิคเฉพาะของการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม โดยเทคนิคที่ใช้ทั่วไป เป็นเทคนิคที่ใช้ร่วมกันทุกขั้นตอนของการให้คำปรึกษา เช่น เทคนิคการฟัง

การใส่ใจ การทวนความ การสะท้อนความรู้สึก การสนับสนุน การใช้คำถามปลายเปิดและปิด การสร้างความกระจ่าง เป็นต้น ส่วนเทคนิคเฉพาะของการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยมนั้น ได้แก่ เทคนิคการผ่อนคลาย (Muscle Relaxation) เทคนิคการลดความรู้สึกอ่อนไหวอย่างเป็นระบบ (Systematic Desensitization) เทคนิคการฝึกการกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม (Assertive Training) การเสริมแรงทางสังคม (Social Reinforcement) และการให้ตัวแบบ (Modeling) เป็นต้น

นอกจากนี้การให้คำปรึกษาแนวการเรียนรู้ทางสังคมของแบนดูรา (Cognitive Rehearsal) ที่มีเทคนิคการเรียนรู้จากตัวแบบ ถือเป็นเทคนิคหนึ่งที่ทำให้ผู้รับคำปรึกษาสังเกตพฤติกรรมของบุคคลอื่นและใช้ประโยชน์จากการสังเกตนั้นเรียนรู้ว่าตัวแบบกระทำพฤติกรรมอย่างไรและอะไรที่เกิดขึ้นกับตัวแบบ (Sharf, 2008) โดยการเรียนรู้จากตัวแบบต่าง ๆ มีตั้งแต่ตัวแบบที่มีชีวิต ตัวแบบที่เป็นสัญลักษณ์ การแสดงบทบาทสมมุติ ตัวแบบแบบมีส่วนร่วม และตัวแบบที่ซ่อนเร้น ซึ่งล้วนเป็นเทคนิคการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยมที่ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาเกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์

3.4 วิธีการให้คำปรึกษาโดยการให้ความรู้ทางด้านจิตวิทยา

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับวิธีการให้คำปรึกษาโดยการให้ความรู้ทางจิตวิทยา (Psycho-education Counseling Approach) โดยนักวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศ ผู้วิจัยสามารถสรุปแนวคิดสำคัญและวิธีการให้คำปรึกษาเชิงการศึกษาและจิตวิทยาที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาโดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาได้ ดังนี้

1. แนวคิดที่สำคัญ

Geldard and Geldard (1999) กล่าวว่า การให้คำปรึกษาโดยการให้ความรู้ทางจิตวิทยา เป็นกลยุทธ์ที่เน้นการสอนให้ความรู้เกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ เพื่อช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาเกิดการควบคุมตนเองในการกระทำต่าง ๆ และกระตุ้นให้เกิดความรู้ด้านส่วนบุคคลและถ่ายทอดประสบการณ์ต่าง ๆ ของผู้ให้คำปรึกษากับผู้รับคำปรึกษา

2. เทคนิคในการให้คำปรึกษาโดยการให้ความรู้ทางด้านจิตวิทยา

1. กลยุทธ์เชิงการได้รับข้อมูล (Strategies to get information Strategies to explain relationships) เป็นเทคนิคที่ช่วยให้เกิดการแบ่งปันประสบการณ์ข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง เพื่อให้เกิดการค้นพบเรื่องราวที่ต้องการศึกษา ได้แก่ การใช้แบบวัดต่าง ๆ การใช้แบบประเมินการวิเคราะห์ตนเอง เป็นต้น

2. กลยุทธ์ในการอธิบายสัมพันธ์ภาพ (Strategies to explain relationships) เป็นเทคนิคในการสำรวจประเด็นปัญหาที่สำคัญต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับด้านสัมพันธ์ภาพ และช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติของสัมพันธ์ภาพ ได้แก่ การใช้แผนภูมิอธิบายความสัมพันธ์ และการใช้อธิบายขอบเขตของตนเอง เป็นต้น

3. กลยุทธ์ในการช่วยเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม (Strategies to help behavior) เป็นเทคนิคที่ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาเกิดการเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรม ได้แก่ เทคนิคการแก้ปัญหา การใช้เทคนิคเส้นเวลา เป็นต้น

3.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประยุกต์ใช้ทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษาเพื่อฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประยุกต์ใช้ทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษาเพื่อฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาของนักวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศ พบว่า

นันทวิทย์ เฝ้ามหานาคะ (2557) ได้ทำการพัฒนายุทธวิธีในการเรียนรู้ของนิสิตคณะครุศาสตร์และศึกษาศาสตร์ โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา โดยใช้โปรแกรมการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาเพื่อพัฒนายุทธวิธีในการเรียนรู้ ประกอบด้วยแนวคิดทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษาแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง การให้คำปรึกษาเชิงจิตวิทยา การให้คำปรึกษาแบบความคิด การให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยมและการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง ภายหลังกินิสิตกลุ่มทดลองเข้ารับการฝึกอบรม มียุทธวิธีในการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้นกว่าก่อนเข้ารับการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สกล วรเจริญศรี (2550) ได้ทำการศึกษาทักษะชีวิตและการสร้างโมเดลกลุ่มฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของวัยรุ่น โดยโมเดลกลุ่มฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตประยุกต์ทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษา ตลอดจนเทคนิคทางจิตวิทยา มาใช้ในการพัฒนาทักษะชีวิต ได้แก่ ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบความคิด ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบวิเคราะห์สัมพันธ์ภาพ วิธีการให้คำปรึกษาเชิงการศึกษาและจิตวิทยา ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบเน้นการแก้ปัญหา และทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง ภายหลังกินิสิตกลุ่มทดลองพบว่า ทักษะชีวิตโดยรวมและรายองค์ประกอบของกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกลุ่มฝึกอบรมและกลุ่มควบคุม ก่อนทดลอง หลังทดลอง และระยะติดตามผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่ากลุ่มฝึกอบรมมีผลทักษะชีวิตของนักเรียนวัยรุ่นเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น

พัชรภรณ์ ศรีสวัสดิ์ (2561, มกราคม - มิถุนายน) ได้ทำการศึกษาและพัฒนารับรู้ความสามารถในการให้คำปรึกษาของครูแนะแนว โดยกลุ่มตัวอย่างแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาองค์ประกอบของการรับรู้ความสามารถในการให้คำปรึกษาเป็นครูแนะแนวในโรงเรียนเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑลจำนวน 217 คน และกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2 เป็นครูแนะแนวที่มีคะแนนการรับรู้ความสามารถในการให้คำปรึกษาตั้งแต่ 25 และสมัครใจเข้าร่วมการฝึกอบรมเพื่อพัฒนารับรู้ความสามารถในการให้คำปรึกษาจำนวน 14 คน ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาองค์ประกอบของการรับรู้ความสามารถในการให้คำปรึกษาของครูแนะแนวมีความเหมาะสมพอดีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานอยู่ในเกณฑ์สูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และการรับรู้ความสามารถในการให้คำปรึกษาของกลุ่มทดลองก่อนการฝึกอบรมหลังการฝึกอบรมและหลังการติดตามผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยการรับรู้ความสามารถในการให้คำปรึกษาของกลุ่มทดลองหลังการทดลอง และหลังการติดตามผล สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประยุกต์ใช้ทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษาเพื่อฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา กล่าวโดยสรุปได้ว่า การประยุกต์ใช้ทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษาเพื่อฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา สามารถพัฒนาให้ผู้เรียนมีสมรรถนะเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของเทคนิคและวิธีการที่นำไปปรับใช้ให้เข้ากับกลุ่มที่ต้องการพัฒนา

บทที่ 3 วิธีการดำเนินงานวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง การเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา ครั้งนี้ เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi Experimental Research) โดยมีความมุ่งหมายในการวิจัย ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา 2) เพื่อศึกษาผลของการเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา ดังนี้ 2.1) เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ก่อนการทดลอง หลังการทดลองและติดตามผล เข้าร่วมการเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษา 2.2) เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ที่เข้าร่วมและไม่ได้เข้าร่วมการเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

ผู้วิจัยนำเสนอวิธีการดำเนินการตามหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
  - ระยะที่ 1 การศึกษาสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา
  - ระยะที่ 2 การเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
  - 2.1 แบบสัมภาษณ์สมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา
  - 2.2 แบบวัดสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา
  - 2.3 โปรแกรมการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา เป็น 2 ระยะเวลา คือ

ระยะที่ 1 การศึกษาสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

ระยะที่ 2 การเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา

ระยะที่ 1 การศึกษาสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

1.1 การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา เพื่อศึกษาสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาในวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญด้านการให้คำปรึกษา จำนวน 6 คน และครูผู้ดำเนินกิจกรรมนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาภายในโรงเรียน จำนวน 16 คน รวมทั้งหมดจำนวน 22 คน เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์เชิงโครงสร้าง โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกดังนี้

ครูผู้ดำเนินกิจกรรมนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาภายในโรงเรียน

1. จบการศึกษาระดับปริญญาตรี
2. เป็นครูผู้ดำเนินกิจกรรมนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษามากกว่า 3 ปีขึ้นไป

ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญด้านการให้คำปรึกษา

1. จบการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป
2. เป็นวิทยากรหรือกรรมการที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษา

1.2 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตกลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 โซน 1 กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2563 (จตุรงค์ เปรมชัยพร, 2560) ที่โรงเรียนดำเนินกิจกรรมเพื่อนที่ปรึกษามาไม่ต่ำกว่า 3 ปี ได้แก่ โรงเรียนราชวินิตบางแคปานขำ โรงเรียนวัดราชโอรสและโรงเรียนปัญญาวรคุณ จำนวน 121 คน แสดงตามตาราง 2 ดังนี้

ตาราง 2 ประชากรนักเรียนแกนนำเพื่อนที่ปรึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โซน 1 ที่ทำกิจกรรมเพื่อนที่ปรึกษาไม่ต่ำกว่า 3 ปี กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2563

โรงเรียน	ประชากร (คน)
ราชวินิตบางแคปานขำ	50
วัดราชโอรส	26
ปัญญาวรรคุณ	45
รวม	121

โดยมีเหตุผลในการกำหนดกลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จากการพิจารณา นักเรียนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมดังกล่าว เพื่อเป็นการส่งเสริมและพัฒนาไปสู่การปฏิบัติงาน ต่อจากการศึกษาการเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ได้อย่าง ต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียน เพื่อนที่ปรึกษา คือ นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาจากกลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 121 คน คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง ตามตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 92 คน แล้วดำเนินการสุ่มอย่างง่าย

ระยะที่ 2 การเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาโดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา คือ นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาในการวิจัยระยะที่ 1 โดยเลือกแบบเจาะจงกับนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาที่ได้คะแนนสมรรถนะการให้คำปรึกษาตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา จำนวน 24 คน และดำเนินการสุ่มเข้ากลุ่มโดยการสุ่มอย่างง่าย แบ่งเป็นกลุ่มทดลองที่เข้าร่วม การเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา จำนวน 2 วัน เป็นเวลา 16 ชั่วโมง (Bowman, 1986, January; Corn & Moore, 1992) และกลุ่มควบคุมไม่ได้รับการฝึกอบรม จำนวนกลุ่มละ 12 คน (Keller, 1999)

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

- 2.1 แบบสัมภาษณ์สมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา
- 2.2 แบบวัดสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา
- 2.3 โปรแกรมการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของเพื่อนที่ปรึกษา

2.1 แบบสัมภาษณ์สมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ตามขั้นตอนและหาคุณภาพของแบบสัมภาษณ์การให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา เพื่อศึกษาสมรรถนะการให้คำปรึกษาดังนี้

1. ขั้นตอนในการสร้างแบบสัมภาษณ์สมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

การสร้างแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างนั้น ผู้วิจัยได้นำฐานแนวคิดของโรเบิร์ตและเบอร์เดอร์ (Roberts and Borders, 1994, January) สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552) และจันทิมา ทอดสนิท (2556, มกราคม - มีนาคม) ที่ประกอบไปด้วย ความรู้ เจตคติและทักษะการให้คำปรึกษา มาสร้างแบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลเอกสารงานวิจัย เกี่ยวกับสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาและวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง เพื่อกำหนดข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์

2. สร้างแบบสัมภาษณ์สมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา โดยกำหนดข้อคำถามเพื่อนำไปสู่ฐานแนวคิดของสมรรถนะการให้คำปรึกษา ที่ประกอบด้วย ความรู้ เจตคติและทักษะ ดังนี้

- 2.1 ท่านคิดว่า นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา หมายถึงอะไร
- 2.2 ท่านคิดว่า นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ควรมีคุณลักษณะอย่างไร
- 2.3 ท่านคิดว่า องค์ประกอบสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา มีอะไรบ้าง ให้อธิบายความหมายแต่ละองค์ประกอบ
- 2.4 ท่านคิดว่า การสร้างเสริมสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ควรเป็นอย่างไร อธิบายพร้อมเหตุผล

2.5 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการสร้างเสริมสมรรถนะการให้คำปรึกษา
ของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

2.วิธีการหาคุณภาพแบบสัมภาษณ์สมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียน เพื่อนที่ปรึกษา

ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์สมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาให้
รศ.ดร.พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทเป็นผู้ตรวจสอบข้อคำถามและให้
ข้อเสนอแนะ และนำมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อนำไปใช้สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญ
ด้านการให้คำปรึกษา จำนวน 6 คน และครูผู้ดำเนินกิจกรรมนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา
ภายในโรงเรียน จำนวน 16 คน รวมทั้งหมดจำนวน 22 คน

2.2 แบบวัดสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบวัดสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา
ตามขั้นตอนและหาคุณภาพแบบวัด เพื่อศึกษาสมรรถนะการให้คำปรึกษา ดังนี้

1.ขั้นตอนในการสร้างแบบวัดสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อน ที่ปรึกษา

แบบวัดสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ที่ใช้ในครั้ง
นี้ แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 แบบวัดเกี่ยวกับสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา
ครอบคลุมสมรรถนะทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้เกี่ยวกับการให้คำปรึกษาโดยเพื่อนที่ปรึกษา
ด้านเจตคติในการให้คำปรึกษาและด้านทักษะการให้คำปรึกษา โดยมีขั้นตอนดังนี้

1.ศึกษาเอกสาร และสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะ
การให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา จำนวน 22 คน เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบ
ของสมรรถนะในการให้คำปรึกษาและนำไปกำหนดกรอบนิยามศัพท์เฉพาะและสร้างข้อคำถาม
ในแบบวัดสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

2.ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการในการสร้างแบบวัดสมรรถนะ
การให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบด้านความรู้ สร้างแบบวัดโดยใช้การประเมินแบบถูก - ผิด
(True-false item) ให้เลือกตอบเพียงข้อใดข้อหนึ่ง

องค์ประกอบด้านเจตคติและด้านทักษะ สร้างแบบวัดโดยใช้การประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่าตามรูปแบบของ Likert (Rating Scale) วัดระดับความคิด ความรู้สึก และวิธีการแสดงออกต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ในข้อคำถาม โดยให้เลือกระดับที่ตรงกับตนเองมากที่สุดเพียงระดับเดียว และมีมาตรวัดตั้งตั้งแต่ 1 - 5 ได้แก่ จริงมากที่สุด จริงมาก ปานกลาง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

การแปลผลแบบวัดสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ทั้งฉบับ ผู้วิจัยได้กำหนดค่าน้ำหนักเป็น 100 คะแนน แบ่งเป็น 30 : 30 : 40 ได้แก่ ด้านความรู้และด้านเจตคติ กำหนดคะแนนด้านละ 30 คะแนนและด้านทักษะกำหนดคะแนนเป็น 40 คะแนน โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนสมรรถนะการให้คำปรึกษา (วิเชียร เกตุสิงห์, 2538, กุมภาพันธ์ - มีนาคม) ดังที่แสดงในตาราง 3

ตาราง 3 การแปลผลคะแนนสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

คะแนนที่ได้	การแปลผล
80.21 - 100	มีสมรรถนะการให้คำปรึกษามากที่สุด
60.41 - 80.20	มีสมรรถนะการให้คำปรึกษามาก
40.61 - 60.40	มีสมรรถนะการให้คำปรึกษาปานกลาง
20.81 - 40.60	มีสมรรถนะการให้คำปรึกษาน้อย
1.00 - 20.80	มีสมรรถนะการให้คำปรึกษาที่น้อยที่สุด

3. ดำเนินการสร้างแบบวัดสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาจำนวน 45 ข้อ ครอบคลุมสมรรถนะทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ความรู้ เจตคติและทักษะการให้คำปรึกษา ด้านละ 15 ข้อ และเทียบบัญญัติไตรยางค์ของคะแนนเพื่อสร้างเกณฑ์การประเมิน 30 : 30 : 40 ตามลำดับ

ตัวอย่าง แบบวัดสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

คำชี้แจง

แบบวัดชุดนี้มีทั้งหมด 2 ตอน ขอให้ท่านตอบทั้ง 2 ตอน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 แบบวัดสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาประกอบด้วย 3 ด้าน คือ

ด้านที่ 1 ด้านความรู้เกี่ยวกับการให้คำปรึกษา จำนวน 15 ข้อ

ด้านที่ 2 ด้านเจตคติเกี่ยวกับการให้คำปรึกษา จำนวน 15 ข้อ

ด้านที่ 3 ด้านทักษะในการให้คำปรึกษา จำนวน 15 ข้อ

การตอบแบบวัดชุดนี้ คำตอบของท่านจะได้รับการรักษาไว้เป็นความลับ ไม่นำไปเปิดเผยที่ใดและไม่เกิดผลทางลบต่อตัวท่าน ฉะนั้นขอให้ท่านตอบด้วยความสบายใจ โปรดตอบทุกข้อ เพื่อให้แบบสอบถามนี้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการวิจัยในครั้งนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ○ ที่ตรงกับข้อมูลส่วนตัวของตนเอง และตอบคำถามลงในช่องว่างให้ครบถ้วน

เพศ ○ ชาย ○ หญิง

อายุ.....ปี

โรงเรียน .....

ประสบการณ์ในการเป็นนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา .....ปี

ตอนที่ 2 แบบวัดสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

ด้านที่ 1 ด้านความรู้เกี่ยวกับการให้คำปรึกษา จำนวน 15 ข้อ

คำชี้แจง ขอให้นักเรียนอ่านข้อความในแบบวัดสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาแล้วพิจารณาว่าข้อความนั้นถูกหรือผิด โดยให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับข้อความเพียงข้อเดียว

ข้อ	ข้อความ	ระดับการประเมิน	
		ถูก	ผิด
	ด้านความรู้		
00	คนทุกคนล้วนมีปัญหาด้วยกันทั้งนั้น		
00	การให้คำปรึกษา สามารถทำได้ทุกที่ ทุกเวลา		
000	ทักษะการให้คำปรึกษาสามารถฝึกฝนได้จากการพูดคุยทั่วไปกับผู้อื่น		

เกณฑ์การประเมิน แบบวัดสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา
ด้านความรู้เกี่ยวกับการให้คำปรึกษา

ตอบคำถามได้ถูกต้องตามคำเฉลยได้	1	คะแนน
ตอบคำถามไม่ถูกต้องตามคำเฉลยได้	0	คะแนน

คำเฉลย	ประกอบด้วยข้อ
ถูกต้อง	2,3,5,6,9,11,15
ผิด	1,4,7,8,10,12,13,14

การแปลผล ด้านความรู้เกี่ยวกับการให้คำปรึกษา

คะแนนที่ได้	การแปลผล
24.01 - 30.00	มีความรู้เกี่ยวกับการให้คำปรึกษามากที่สุด
18.01 - 24.00	มีความรู้เกี่ยวกับการให้คำปรึกษามาก
12.01 - 18.00	มีความรู้เกี่ยวกับการให้คำปรึกษาปานกลาง
6.01 - 12.00	มีความรู้เกี่ยวกับการให้คำปรึกษาน้อย
0.00 - 6.00	มีความรู้เกี่ยวกับการให้คำปรึกษาน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 แบบวัดสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

ด้านที่ 2 ด้านเจตคติเกี่ยวกับการให้คำปรึกษา จำนวน 15 ข้อ

คำชี้แจง ขอให้นักเรียนอ่านข้อความในแบบวัดสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา แล้วพิจารณาว่าตรงกับความคิดเห็น ความรู้สึกหรือการกระทำของนักเรียนในระดับใด ตามความเป็นจริง แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับท่านมากที่สุดเพียงข้อเดียว ดังนี้

จริงมากที่สุด	หมายถึง	รู้สึกเห็นด้วยกับข้อความหรือการกระทำนั้นมากที่สุด
จริงมาก	หมายถึง	รู้สึกเห็นด้วยกับข้อความหรือการกระทำนั้นมาก
ปานกลาง	หมายถึง	รู้สึกเห็นด้วยกับข้อความหรือการกระทำนั้นปานกลาง
จริงน้อย	หมายถึง	รู้สึกไม่เห็นด้วยกับข้อความหรือการกระทำนั้นมาก
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	รู้สึกไม่เห็นด้วยกับข้อความหรือการกระทำนั้นมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ระดับการประเมิน				
		จริง มาก ที่สุด	จริง มาก	ปาน กลาง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
ด้านเจตคติ						
00	นักเรียนคิดว่าการช่วยเหลือผู้อื่น เป็นสิ่งที่ควรปฏิบัติ					
00	นักเรียนคิดว่า ความลับไม่มีในโลก					
000	นักเรียนคิดว่า มนุษย์ทุกคนมี คุณค่าในตัวเอง					

เกณฑ์การประเมิน แบบวัดสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา
ด้านเจตคติเกี่ยวกับการให้คำปรึกษา

ข้อความทางบวก	ประกอบด้วยข้อ	1,2,5,6,9,12,14,15
ข้อความทางลบ	ประกอบด้วยข้อ	3,4,7,8,10,11,13

ข้อความ	ระดับการประเมิน				
	จริงมากที่สุด	จริงมาก	ปานกลาง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
เชิงบวก	5	4	3	2	1
เชิงลบ	1	2	3	4	5

การแปลผลคะแนน

คะแนนที่ได้	การแปลผล
24.21 - 30.00	มีเจตคติที่ดีต่อการให้คำปรึกษามากที่สุด
18.41 - 24.20	มีเจตคติที่ดีต่อการให้คำปรึกษามาก
12.61 - 18.40	มีเจตคติที่ดีต่อการให้คำปรึกษาปานกลาง
6.81 - 12.60	มีเจตคติที่ดีต่อการให้คำปรึกษาน้อย
1.00 - 6.80	มีเจตคติที่ดีต่อการให้คำปรึกษาน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 แบบวัดสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

ด้านที่ 3 ด้านทักษะในการให้คำปรึกษา จำนวน 15 ข้อ

คำชี้แจง ขอให้นักเรียนอ่านข้อความในแบบวัดสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา แล้วพิจารณาว่าตรงกับความคิดเห็น ความรู้สึกหรือการกระทำของนักเรียนในระดับใด ตามความเป็นจริง แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับท่านมากที่สุดเพียงข้อเดียว ดังนี้

จริงมากที่สุด หมายถึง รู้สึกเห็นด้วยกับข้อความหรือการกระทำนั้นมากที่สุด

จริงมาก หมายถึง รู้สึกเห็นด้วยกับข้อความหรือการกระทำนั้นมาก

ปานกลาง หมายถึง รู้สึกเห็นด้วยกับข้อความหรือการกระทำนั้นปานกลาง

จริงน้อย หมายถึง รู้สึกไม่เห็นด้วยกับข้อความหรือการกระทำนั้นมาก

จริงน้อยที่สุด หมายถึง รู้สึกไม่เห็นด้วยกับข้อความหรือการกระทำนั้นมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ระดับการประเมิน				
		จริงมากที่สุด	จริงมาก	ปานกลาง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
ด้านทักษะ						
0	ในขณะที่ให้คำปรึกษา นักเรียนไม่รู้ว่าจะพูดอะไรต่อ					
00	นักเรียนสามารถรับรู้ได้ว่า ผู้ขอรับคำปรึกษารู้สึกอย่างไร					
000	นักเรียนตัดสินใจและแก้ปัญหาให้ผู้รับคำปรึกษา เมื่อเขาไม่สามารถจัดการได้					

เกณฑ์การประเมิน แบบวัดสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา
ด้านทักษะการให้คำปรึกษา

ข้อความทางบวก	ประกอบด้วยข้อ	2,3,4,6,10,11,12
ข้อความทางลบ	ประกอบด้วยข้อ	1,5,7,8,9,13,14,15

ระดับการประเมิน	การให้คะแนน ข้อความทางบวก	การให้คะแนน ข้อความทางลบ
จริงมากที่สุด	5	1
จริงมาก	4	2
ปานกลาง	3	3
จริงน้อย	2	4
จริงน้อยที่สุด	1	5

การแปลผลคะแนน

คะแนนที่ได้	การแปลผล
32.21 - 40.00	มีทักษะในการให้คำปรึกษามากที่สุด
24.41 - 32.20	มีทักษะในการให้คำปรึกษามาก
16.61 - 24.40	มีทักษะในการให้คำปรึกษาปานกลาง
8.81 - 16.60	มีทักษะในการให้คำปรึกษาน้อย
1.00 - 8.80	มีทักษะในการให้คำปรึกษาน้อยที่สุด

เกณฑ์การแปลผลคะแนนแบบวัดสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา
(วิเชียร เกตุสิงห์, 2538, กุมภาพันธ์ - มีนาคม)

2.วิธีการหาคุณภาพแบบวัดสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

1. ผู้วิจัยได้นำแบบวัดสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษามอบ
ให้แก่ผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องจำนวน 3 ท่าน คือ รองศาสตราจารย์ พันตำรวจโท หญิง

ดร.สุชอรุณ วงษ์ทิม ผศ.ดร.สาทร ใจตรง และอาจารย์สุภรณ์ แซ่ตระกูล เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาเพื่อดูความสอดคล้อง (Item Objective Congruence : IOC) โดยข้อคำถามมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 และผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะให้ปรับปรุงข้อความบางข้อความ ผู้วิจัยจึงได้ปรับปรุงตามคำแนะนำตามที่คุณเชี่ยวชาญเสนอแนะ โดยผู้วิจัยกำหนดระดับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้

ค่า	ความหมาย
+1	แน่ใจ ว่าข้อคำถามนั้นบ่งชี้ถึงสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา
0	ไม่แน่ใจ ว่าข้อคำถามนั้นบ่งชี้ถึงสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา
-1	ข้อความนั้นไม่ได้บ่งชี้ถึงสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

2. นำแบบวัดสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาที่ปรับปรุงแล้วนำไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน

3. นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองใช้แบบวัดสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษามาวิเคราะห์ รายข้อเพื่อหาค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถามรายข้อ โดยใช้สูตรสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) วิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item Discrimination) หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item-Total Correlation) แต่ละด้านดังนี้

สมรรถนะเพื่อนที่ปรึกษา ด้านความรู้ ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.22 – 0.66

สมรรถนะเพื่อนที่ปรึกษา ด้านเจตคติ ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.24 – 0.74

สมรรถนะเพื่อนที่ปรึกษา ด้านทักษะ ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.22 – 0.57

โดยพบว่า ข้อคำถามมีค่าอำนาจจำแนก (Item Discrimination) รายข้อโดยใช้การหาค่าความสัมพันธ์ ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม มีอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไปสามารถนำไปใช้ได้

4. จากนั้นจึงนำแบบวัดสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา มาหาค่าความเชื่อมั่น โดยด้านความรู้ในการให้คำปรึกษาใช้วิธีของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder Richardson) เนื่องจากคำถามเป็นแบบถูกและผิด และวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาค (Coefficient Cronbach's Alpha) ในด้านเจตคติและทักษะการให้คำปรึกษา และ

จากการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของความเชื่อมั่น (Reliability Coefficient) ในแต่ละด้านพบค่าดังนี้

สมรรถนะเพื่อนที่ปรึกษา ด้านความรู้ มีค่าความเชื่อมั่น (p) เท่ากับ 0.86

สมรรถนะเพื่อนที่ปรึกษา ด้านเจตคติ มีค่าความเชื่อมั่น (p) เท่ากับ 0.85

สมรรถนะเพื่อนที่ปรึกษา ด้านทักษะ มีค่าความเชื่อมั่น (p) เท่ากับ 0.74

โดยพบว่าค่าความเชื่อมั่นของการทดลอง (Try Out) แบบวัดสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา มีค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป สามารถนำไปใช้ได้จริง

5. หาค่าอำนาจจำแนกแบบวัดสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา โดยวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อ (ตัวเลือก) กับ คะแนนรวม (รายด้าน) ทั้ง 3 ด้าน ด้านละ 15 ข้อ พบค่าดังนี้

ด้านที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับการให้คำปรึกษา มีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.22 – 0.66

ด้านที่ 2 เจตคติเกี่ยวกับการให้คำปรึกษา มีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.24 – 0.70

ด้านที่ 3 ด้านทักษะในการให้คำปรึกษา มีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.22 – 0.57

2.2 โปรแกรมการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของเพื่อนที่ปรึกษา

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างโปรแกรมการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ตามขั้นตอนและหาคุณภาพแบบโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อศึกษาผลของสมรรถนะการให้คำปรึกษา ดังนี้

1. ขั้นตอนในการสร้างโปรแกรมการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

การสร้างโปรแกรมการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษานั้น ผู้วิจัยได้นำผลจากการศึกษาวิจัยระยะที่ 1 มาใช้ในการออกแบบการสร้างโปรแกรมการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลเอกสารงานวิจัย เกี่ยวกับการเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ความรู้เกี่ยวกับการให้คำปรึกษาเบื้องต้น การให้คำปรึกษาแบบจุลภาค รวมถึงกิจกรรมต่าง ๆ การฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ที่จะนำมาใช้ในการสร้างโปรแกรมฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา

2. นำผลการศึกษาสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาที่ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ความรู้ เจตคติและทักษะมากำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างโปรแกรมการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาและพิจารณาเลือกเนื้อหา เทคนิคและขั้นตอนการให้คำปรึกษาที่เหมาะสมกับการนำมาพัฒนาการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

3. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างโปรแกรมการพัฒนา การฝึกอบรม จากแนวคิดการสร้างโปรแกรมของเนลสัน (Nelson, 1992) มาประยุกต์เพื่อสร้างโปรแกรมการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาดังที่แสดงในตาราง 4

ตาราง 4 การสร้างโปรแกรมการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

การสร้างโปรแกรม	โปรแกรม
1.ขั้นเตรียมการ	- ผู้ช่วยนำกลุ่ม จำนวน 1 คน
	- เป้าหมาย การพัฒนาสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา
	- ขนาดของกลุ่ม นักเรียนจำนวน 12 คน
	- จำนวนครั้งและระยะเวลา จำนวน 2 วัน เป็นเวลา 16 ชั่วโมง
	- สถานที่ ห้องประชุม โรงเรียนวัดราชโอรส
	- เนื้อหา การฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้เกี่ยวกับการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ด้านเจตคติในการให้คำปรึกษาและด้านทักษะการให้คำปรึกษา
	- การโฆษณาและประชาสัมพันธ์ ประสานงานกับครูแนะแนว

ตาราง 4 (ต่อ)

การสร้างโปรแกรม		โปรแกรม
2.ขั้นเริ่มต้น - การสร้างข้อตกลง	- การสร้างข้อตกลง	ระบุวัตถุประสงค์ของโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้เกี่ยวกับการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ด้านเจตคติในการให้คำปรึกษาและด้านทักษะการให้คำปรึกษา
3.ขั้นดำเนินการ - ดำเนินการฝึกอบรม	- ดำเนินการฝึกอบรม	ดำเนินการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ด้านความรู้เกี่ยวกับการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาด้านเจตคติในการให้คำปรึกษาและด้านทักษะการให้คำปรึกษา
4.ขั้นยุติ - การนำไปใช้	- การนำไปใช้	วางแผนการนำไปใช้

4.ดำเนินการสร้างโปรแกรมการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของเพื่อนที่ปรึกษา จำนวน 2 วัน เป็นเวลา 16 ชั่วโมง จำนวน 12 คน โดยการประยุกต์แนวคิดของสมรรถนะการให้คำปรึกษา ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ความรู้ เจตคติ และทักษะ (Parry, 1996, July) สอดคล้องกับรูปแบบการพัฒนาเพื่อนที่ปรึกษา (Buckley & Caple, 1995) และนำมาปรับใช้ให้เข้ากับรูปแบบการอบรมด้านการศึกษา ประกอบไปด้วย วัตถุประสงค์ เนื้อหา วิธีการและนำไปใช้เพื่อประเมินผลและปรับปรุง (สกล วรเจริญศรี, 2559) ดังที่แสดงในตาราง 5

ตาราง 5 การพิจารณาเลือกเนื้อหา ทฤษฎี แนวคิด วัตถุประสงค์และเทคนิคการให้คำปรึกษาที่เหมาะสมกับการพัฒนาการให้คำปรึกษาของเพื่อนที่ปรึกษาในการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

ครั้งที่	ชื่อกิจกรรม	ทฤษฎี	แนวคิด	วัตถุประสงค์	เทคนิค
1	ปฐมนิเทศ - สร้างสัมพันธภาพ	การให้คำปรึกษาแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง	การสร้างสัมพันธภาพ บรรยากาศของการยอมรับและการไว้วางใจซึ่งกันและกัน รวมถึงเงื่อนไขของกระบวนการเป็นพื้นฐานอีกประการหนึ่งที่สำคัญที่จะช่วยให้บุคคลเจริญออกมา ก่อให้เกิด ความจริงใจ (Genuineness) การยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข (Unconditional Positive Regard and Acceptance) และความเห็นอกเห็นใจ (Empathy)	1. เพื่อให้ผู้ใช้บริการยอมรับ 2. การตั้งคำถาม (Questioning) 3. การสรุปความ (Summarizing)	1. การตั้งคำถาม (Questioning) 2. การสรุปความ (Summarizing)

ตาราง 5 (ต่อ)

ครั้งที่	ชื่อกิจกรรม	ทฤษฎี	แนวคิด	วัตถุประสงค์	เทคนิค
2	ความรู้พื้นฐานในการให้คำปรึกษา ให้คำปรึกษา การศึกษาและ จิตวิทยา	การให้คำปรึกษาเชิง การศึกษาและ จิตวิทยา	บุคคลจะมีทักษะในการให้ ความช่วยเหลือได้จะต้อง ได้รับการสอน มีความ รับผิดชอบต่อตนเองและ แหล่งข้อมูลที่เป็น เรียนรู้ ด้วยตัวเอง	1. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมการอบรม อธิบายเกี่ยวกับความรู้พื้นฐาน การให้คำปรึกษาได้ 2. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมการอบรม บอกถึงความสำคัญของการให้ คำปรึกษาได้ 3. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมการอบรม อธิบายถึงวิธีการแก้ปัญหา ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้	1.กลยุทธ์เชิงการได้รับข้อมูล (Strategies to get information Strategies to explain relationships) 2.กลยุทธ์ในการอธิบาย สัมพันธ์ภาพ (Strategies to explain relationships)

ตาราง 5 (ต่อ)

ครั้งที่	ชื่อกิจกรรม	ทฤษฎี	แนวคิด	วัตถุประสงค์	เทคนิค
3	รับรู้และเข้าใจ เพื่อเตรียมความพร้อมสู่การเป็นเพื่อนที่ปรึกษา	การให้คำปรึกษาเชิง การศึกษาและ จิตวิทยา	การพัฒนาสมรรถนะในการให้คำปรึกษานั้น เริ่มจากแนวคิดในการฝึกให้บุคคลได้มีทักษะในการช่วยเหลือบุคคลอื่น ซึ่งเป็นทักษะที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือกับมนุษย์ด้วยกัน ดังนั้นการที่บุคคลจะมีทักษะในการให้ความช่วยเหลือได้ จะต้องได้รับการสอน มีความรับผิดชอบต่อตนเอง และแหล่งข้อมูลที่เขาเป็น เรียนรู้ด้วยตัวเอง	1. เพื่อชี้แจงจุดมุ่งหมายของในการเป็นเพื่อนที่ปรึกษาแก่ผู้เข้ารับการอบรม 2. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมเข้าใจในการดำเนินกิจกรรมเพื่อนที่ปรึกษา 3. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมเกิดความสนใจในการดำเนินกิจกรรมเพื่อนที่ปรึกษา 4. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมวางแผนการดำเนินกิจกรรมเพื่อนที่ปรึกษา	1.กลยุทธ์เชิงการได้รับข้อมูล (Strategies to get information) Strategies to explain relationships 2.กลยุทธ์ในการอธิบายสัมพันธ์ภาพ (Strategies to explain relationships)

ตาราง 5 (ต่อ)

ครั้งที่	ชื่อกิจกรรม	ทฤษฎี	แนวคิด	วัตถุประสงค์	เทคนิค
4	เทคนิคการให้คำปรึกษาแบบจุดภาค รู้ได้อย่างไรว่าเพื่อนมีปัญหา (การใส่ใจ)	การให้คำปรึกษาแบบความคิด	<p>ความสามารถในการรักษาสัมพันธภาพในการให้คำปรึกษา การประเมินประเด็นปัญหาของผู้ขอรับคำปรึกษาและการสังเกตความเคลื่อนไหวของสัมพันธภาพในการให้คำปรึกษา ความสามารถในคำปรึกษา ความสามารถในการช่วยเหลือให้เหมาะสมที่กับสภาพปัญหา ทักษะที่สำคัญสำหรับนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ได้แก่ การใส่ใจ</p>	<p>1. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรม สามารถอธิบายเกี่ยวกับทักษะการใส่ใจ</p> <p>2. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรม มีทัศนทักษะการใส่ใจ</p> <p>3. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรม ตระหนักถึงความสำคัญของ การสร้างความไว้วางใจ</p>	1.เทคนิคการฝึกซ้อมความคิด (Cognitive Rehearsal)

ตาราง 5 (ต่อ)

ครั้งที่	ชื่อกิจกรรม	ทฤษฎี	แนวคิด	วัตถุประสงค์	เทคนิค
5	เทคนิคการให้คำปรึกษาแบบ จุลภาค : ทักษะการถาม	การให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยมและการให้คำปรึกษาแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง	กลวิธีในการเสริมสร้างทักษะในการช่วยเหลือแต่ละทักษะอย่างเป็นระบบ โดยการตั้งคำถาม (Questioning) เป็นเทคนิคที่ใช้เพื่อรวบรวมข้อมูลข้อเท็จจริง หรือเรื่องราวในด้านต่าง ๆ ของผู้เข้ารับคำปรึกษา	1. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรม สามารถอธิบายเกี่ยวกับทักษะการถามได้ 2. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรม มีทัศนคติที่พึงต่อการถาม 3. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรม ตระหนักถึงความสำคัญของ การตั้งคำถาม	เทคนิคการให้คำปรึกษาแบบ จุลภาค 1. การตั้งคำถาม (Questioning)

ตาราง 5 (ต่อ)

ครั้งที่	ชื่อกิจกรรม	ทฤษฎี	แนวคิด	วัตถุประสงค์	เทคนิค
6	เทคนิคการให้คำปรึกษาแบบ จุดภาค : ทักษะการฟัง	การให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยมและการให้คำปรึกษาแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง	การให้คำปรึกษาแบบจุดภาค เป็นกลวิธีในการเสริมสร้างทักษะในการช่วยเหลือแต่ละทักษะอย่างเป็นระบบ โดยการเรียงและ การฟัง (Silent and listening) การฟังเป็นเทคนิคที่สำคัญและเป็นหัวใจสำคัญของการให้คำปรึกษาและเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดความสำเร็จในการให้คำปรึกษา	1. เพื่อให้ผู้รับการอบรม อธิบายเกี่ยวกับทักษะการฟังได้ 2. เพื่อให้ผู้รับการอบรม มีฝนทักษะการฟัง 3. เพื่อให้ผู้รับการอบรม ตระหนักถึงความสำคัญของ การฟัง	เทคนิคการให้คำปรึกษาแบบจุดภาค 1. การฟัง (Listening)

ครั้งที่	ชื่อกิจกรรม	ทฤษฎี	แนวคิด	วัตถุประสงค์	เทคนิค
7	เทคนิคการให้คำปรึกษาแบบ จุดภาค : การสะท้อนความรู้สึก การทวนความ การแปลความ การเงี่ยบ การให้ข้อมูล การเผชิญหน้า การให้กำลังใจและ การสรุป	การให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม และ การให้คำปรึกษาแบบยึดบุคคล เป็นศูนย์กลาง	การให้คำปรึกษาแบบจุดภาค เป็นกลวิธีในการเสริมสร้างทักษะในการช่วยเหลือแต่ละทักษะอย่าง เป็นระบบ และการให้คำปรึกษาแบบจุดภาคเน้นเป็นวิธีการฝึกอบรมให้ผู้เพิ่งเริ่มต้นการให้คำปรึกษา	1. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมการอบรม บอกวัตถุประสงค์ของการใช้เทคนิคการให้คำปรึกษาแบบจุดภาค 2. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมการอบรม ตีพิมพ์ทักษะการให้คำปรึกษาแบบจุดภาค 3. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมการอบรม ตระหนักถึง ความสำคัญของเทคนิคการให้คำปรึกษาแบบจุดภาค	เทคนิคการให้คำปรึกษาแบบจุดภาค 1. การสะท้อน (Reflection) 2. การสรุปความ (Summarizing) 3. การทวนความ (Paraphrasing) 4. การแปลความ (Interpretation) 5. การเงี่ยบ (Silence) 6. การให้ข้อมูล (Informing) 7. การเผชิญหน้า (Confronting) 8. การให้กำลังใจ (Encouraging)

ตาราง 5 (ต่อ)

ครั้งที่	ชื่อกิจกรรม	ทฤษฎี	แนวคิด	วัตถุประสงค์	เทคนิค
8	ความเชื่อที่ทำให้ ปัญหาบานปลาย	การให้คำปรึกษา แบบความคิด	<p>ความรู้ความคิดและความเชื่อ (Cognitive component) เป็นการศึกษาแสดงออกเกี่ยวกับความเชื่อซึ่งเกิดจากการเรียนรู้จากประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อม มีผลต่อความรู้สึกลึกซึ้งด้านอารมณ์ลบต่อสิ่งที่รับรู้ด้านอารมณ์ความรู้สึกลึกซึ้ง</p>	<p>1. เพื่อให้ผู้รับการอบรมมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความคิดและความเชื่อที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของมนุษย์</p> <p>2. เพื่อให้ผู้รับการอบรมฝึกฝนเทคนิคการจัดการกับความคิดและความเชื่อที่ส่งผลต่อพฤติกรรม</p> <p>3. เพื่อให้ผู้รับการอบรมทบทวนตนเองถึงความเชื่อที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของตนเอง</p>	<p>1. เทคนิคการชี้แนะเพื่อค้นพบ (Guided Discovery Technique)</p> <p>2. เทคนิคการบ่งบอกความคิดอัตโนมัติ (Specifying Automatic Thoughts Technique)</p> <p>3. เทคนิคการกำหนดข้อดีข้อเสีย (Listing Advantage and Disadvantage)</p>

ตาราง 5 (ต่อ)

ครั้งที่	ชื่อกิจกรรม	ทฤษฎี	แนวคิด	วัตถุประสงค์	เทคนิค
9	กระบวนการทำให้ คำปรึกษา	การให้คำปรึกษา แบบพฤติกรรมนิยม	การให้ตัว แบบในการช่วยเหลือผู้รับ คำปรึกษา โดยการให้ คำปรึกษาแบบพฤติกรรม นิยมได้รับหลักการของการ เรียนรู้อย่างเป็นระบบในการ ประยุกต์ใช้เพื่อช่วยบุคคล เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ไม่ พึงปรารถนา	1. เพื่อให้ผู้รับการอบรมมี ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ กระบวนการให้คำปรึกษา 2. เพื่อให้ผู้รับการอบรม สามารถให้คำปรึกษาตาม กระบวนการให้คำปรึกษา 3. เพื่อให้ผู้รับการอบรม ตระหนักถึงความสำคัญของ กระบวนการให้คำปรึกษา	1. เทคนิคการเรียนรู้จากตัวแบบ (Modeling)

ตาราง 5 (ต่อ)

ครั้งที่	ชื่อกิจกรรม	ทฤษฎี	แนวคิด	วัตถุประสงค์	เทคนิค
10	ฝึกทักษะและกระบวนการให้คำปรึกษา	การให้คำปรึกษา แบบพฤติกรรมนิยม คำปรึกษา	กระบวนการและขั้นตอนที่ช่วยให้ผู้ขอรับคำปรึกษาสามารถตัดสินใจเลือกและหาแนวทางในการแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับตนเองเพื่อลดความทุกข์ภายในใจหรือจัดการปัญหาให้สามารถใช้ชีวิตได้อย่างปกติสุข โดยผู้ให้คำปรึกษาจำเป็นต้องได้รับการฝึกอบรมเพื่อสามารถให้เทคนิคและขั้นตอนกระบวนการให้คำปรึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ	1. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมอบรม อธิบายกระบวนการให้คำปรึกษาได้ 2. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมอบรม สามารถใช้ทักษะการให้คำปรึกษาได้อย่างเหมาะสม 3. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมอบรมเห็นถึงความสำคัญของการฝึกฝนทักษะและกระบวนการให้คำปรึกษา	1.เทคนิคการเรียนรู้จากตัวแบบ (Modeling)

ตาราง 5 (ต่อ)

ครั้งที่	ชื่อกิจกรรม	ทฤษฎี	แนวคิด	วัตถุประสงค์	เทคนิค
11	สรุปผลการฝึกและ การส่งต่อ	การให้คำปรึกษา แบบพฤติกรรมนิยม	การยุติกลุ่มเพื่อนำไปสู่การ เปลี่ยนแปลง ตลอดจนการ นำไปประยุกต์ใช้หลังจากยุติ กลุ่ม และช่วยให้สมาชิก จัดการกับความรู้สึกต่างๆ ที่ กังวลภายในกลุ่ม สามารถ สร้างความมั่นใจให้แก่ สมาชิกในการนำความรู้ ความเข้าใจไปสู่การปฏิบัติ การช่วยสมาชิกประเมินจุด แข็งและจุดอ่อนของตนเอง การ วางแผนและการพัฒนา	1. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมการฝึกอบรม ประเมินสมรรถนะการให้ คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ ปรึกษาของตนเอง 2. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมการฝึกอบรม แลกเปลี่ยนเรียนรู้แสดงความคิด เห็นเกี่ยวกับการฝึกอบรม 3. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมการฝึกอบรม มีความรู้และเข้าใจ เกี่ยวกับกระบวนการและ วิธีการในการส่งต่อ การ ช่วยเหลือ	1.การให้คำปรึกษาแบบจุดภาค 2.การเสริมแรงทางสังคม (Social Reinforcement) 3.การให้ตัวแบบ (Modeling)
			ตนเอง รวมถึงการ คาดการณ์ถึงในกรณีที่ไม่ ได้ผล		

2. วิธีการหาคุณภาพของโปรแกรมการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

โปรแกรมการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา เป็นโปรแกรมที่มุ่งเน้นการเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาที่มีองค์ประกอบ 3 ด้าน ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการให้คำปรึกษาของเพื่อนที่ปรึกษา เจตคติการให้คำปรึกษา และทักษะการให้คำปรึกษา โดยวิธีตรวจสอบหาคุณภาพ มีขั้นตอนดังนี้

1. สร้างโปรแกรมที่ดำเนินการฝึกอบรมจำนวน 2 วัน เป็นเวลา 16 ชั่วโมง และผู้วิจัยได้นำโปรแกรมการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน คือ รองศาสตราจารย์ พันตำรวจโท หญิง ดร.สุชอรุณ วงษ์ทิม ผศ.ดร.สาธิต ใจตรง และอาจารย์สุภรณ์ แซ่ตระกูล เป็นผู้ประเมินความเที่ยงตรง โดยการตรวจพิจารณาความเหมาะสมของวัตถุประสงค์การฝึกอบรม ขั้นตอนและเทคนิคในการเสริมสร้างสมรรถนะให้ครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาเพื่อดูความสอดคล้อง (Item Objective Congruence : IOC) โดยข้อคำถามมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ที่ 1.00 และผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะให้ปรับปรุงแก้ไข ผู้วิจัยจึงได้ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำตามที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะ

2. นำโปรแกรมการที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชุมนุมเพื่อนที่ปรึกษา โรงเรียนที่มีความใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 12 คน เป็นเวลา 16 ชั่วโมง รวม 2 วัน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมเกี่ยวกับลำดับขั้นตอน ระยะเวลา เนื้อหาต่าง ๆ ของโปรแกรมการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ตลอดจนหาข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นระหว่างการทดลอง และปรับปรุงแก้ไขโปรแกรมก่อนนำไปใช้จริง โดยดำเนินการทดลองใช้โปรแกรมก่อนเพื่อให้เห็นภาพรวมในเดือน สิงหาคม พ.ศ. 2563 จากปัญหาที่พบมีรายละเอียดและการดำเนินการแก้ไขดังนี้

ช่วงที่ 3 เรื่อง รับรู้และเข้าใจ เพื่อเตรียมความพร้อมสู่การเป็นเพื่อนที่ปรึกษา ปรับปรุงแก้ไข เรื่องระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรม จาก 1 ชั่วโมง เป็น 1 ชั่วโมง 30 นาที

ช่วงที่ 4 เรื่อง เทคนิคการให้คำปรึกษาแบบจุลภาค: รู้ได้อย่างไรว่าเพื่อนมีปัญหา (ทักษะการใส่ใจ) ปรับปรุงแก้ไข เรื่องระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรม จาก 2 ชั่วโมง เป็น 1 ชั่วโมง 30 นาทีและยกเลิกการใช้ผ้าเช็ดหน้าและกิจกรรม Trust me if you can เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID - 19 จึงหลีกเลี่ยงการสัมผัส

ช่วงที่ 5 เรื่อง เทคนิคการให้คำปรึกษาแบบจุลภาค: ทักษะการถาม ปรับปรุงแก้ไข ขั้นตอนการฝึกอบรม โดยเปลี่ยนจากการร่วมกันปรับเปลี่ยนคำถามเป็นการตั้งคำถามปลายเปิดและปลายปิด พร้อมนำเสนอเพื่อฝึกทักษะการตั้งคำถาม

ช่วงที่ 8 เรื่อง ความคิดและความเชื่อที่ส่งผลต่อพฤติกรรม ปรับปรุงแก้ไข ขั้นตอนการฝึกอบรม ยกเลิกการจับกลุ่ม 4 คน เป็นการสรุปอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับความเชื่อผิด ๆ ที่ทำให้เกิดปัญหาบานปลาย

ช่วงที่ 9 เรื่อง กระบวนการให้คำปรึกษา ปรับปรุงแก้ไข ขั้นตอนการฝึกอบรม โดยเปลี่ยนจากการขอตัวแทนผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นผู้เข้ารับการอบรมทั้งหมดร่วมกันเป็นผู้ให้คำปรึกษา

ช่วงที่ 10 เรื่อง ฝึกทักษะและกระบวนการให้คำปรึกษา ปรับปรุงแก้ไข อุปกรณ์ โดยยกเลิกการใช้สื่อ Power point เรื่องกระบวนการให้คำปรึกษา คลิปวิดีโอตัวอย่างการให้คำปรึกษาและคลิปวิดีโอกรณีศึกษา

จากการดำเนินการพัฒนาสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาตามรูปแบบโปรแกรมที่สร้างขึ้น ตามระยะเวลา 2 วัน จำนวน 16 ชั่วโมง จำนวน 12 คน และทำการวิเคราะห์ผลที่ได้หลังจากการฝึกอบรม โดยกำหนดระยะเวลาและเรื่องที่ใช้ในการฝึกอบรมดังที่แสดงในตาราง 6

ตาราง 6 กำหนดการเวลาในการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

วันที่ 1 (วันเสาร์ที่ 12 กันยายน พ.ศ. 2563)

เวลา	เรื่อง
07.00 – 07.30 น.	ลงทะเบียน
07.30 – 08.30 น.	ช่วงที่ 1 การปฐมนิเทศ / สร้างสัมพันธภาพ
08.30 – 10.00 น.	ช่วงที่ 2 ความรู้พื้นฐานในการให้คำปรึกษา
10.00 – 10.15 น.	พักรับประทานอาหารว่าง

ตาราง 6 (ต่อ)

วันที่ 1 (วันเสาร์ที่ 12 กันยายน พ.ศ. 2563)	
เวลา	เรื่อง
10.15 – 11.15 น.	ช่วงที่ 3 รับรู้และเข้าใจ เพื่อเตรียมความพร้อมสู่การเป็นเพื่อนที่ปรึกษา
11.15 – 12.15 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
12.15 – 14.15 น.	ช่วงที่ 4 เทคนิคการให้คำปรึกษาแบบจุลภาค: ฐึ่ได้อย่างไรว่าเพื่อนมี ปัญหา (ทักษะการใส่ใจ)
14.15 – 14.30 น.	พักรับประทานอาหารว่าง
14.30 – 15.30 น.	ช่วงที่ 5 เทคนิคการให้คำปรึกษาแบบจุลภาค: ทักษะการถาม
15.30 – 17.00 น.	ช่วงที่ 6 เทคนิคการให้คำปรึกษาแบบจุลภาค: ทักษะการฟัง
วันที่ 2 (วันอาทิตย์ที่ 13 กันยายน พ.ศ. 2563)	
07.00 – 07.30 น.	ลงทะเบียน
07.30 – 09.30 น.	ช่วงที่ 7 เทคนิคการให้คำปรึกษาแบบจุลภาค: การสะท้อนความรู้สึก การ เจียบ การทวนความ การแปลความ การให้ข้อมูล การเผชิญหน้า การให้ กำลังใจและการสรุป
09.30 – 10.30 น.	ช่วงที่ 8 ความคิดและความเชื่อที่ส่งผลต่อพฤติกรรม
10.30 – 10.45 น.	พักรับประทานอาหารว่าง
10.45 – 12.45 น.	ช่วงที่ 9 กระบวนการให้คำปรึกษา
12.45 – 13.45 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
13.45 – 15.45 น.	ช่วงที่ 10 ผีกทักษะและกระบวนการให้คำปรึกษา
15.45 – 16.00 น.	พักรับประทานอาหารว่าง
16.00 – 17.00 น.	ช่วงที่ 11 ปัจจัยนิเทศ / สรุปผลการฝึกฝนและการส่งต่อ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของเพื่อนที่ปรึกษา
ในชั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

1. ผู้วิจัยศึกษาสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา จากหนังสือและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง พร้อมกับดำเนินการสัมภาษณ์เชิงโครงสร้างกับผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญด้านการให้คำปรึกษา จำนวน 6 คน และครูผู้ดำเนินกิจกรรมนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาภายในโรงเรียน จำนวน 16 คน รวมทั้งหมดจำนวน 22 คน โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกครูผู้ดำเนินกิจกรรมนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาภายในโรงเรียน ต้องจบการศึกษาระดับปริญญาตรีและเป็นครูผู้ดำเนินกิจกรรมนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษามากกว่า 3 ปีขึ้นไป และเกณฑ์การคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญด้านการให้คำปรึกษา ต้องจบการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไปและเป็นวิทยากรหรือกรรมการที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษา โดยมี รศ.ดร.พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทเป็นผู้ตรวจสอบข้อคำถามและให้ข้อเสนอแนะ เพื่อนำกรอบข้อมูลที่ได้มากำหนดกรอบนิยามศัพท์และสร้างข้อคำถามในแบบวัดสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

2. หลังจากผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบวัดสมรรถนะการให้คำปรึกษาและแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำเรียบร้อยแล้ว จึงนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ไปมอบให้กับผู้อำนวยการโรงเรียนที่ต้องการศึกษา ทั้ง 4 แห่ง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย ได้แก่ โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 3 แห่ง และโรงเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างและมีบริบทใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง 1 แห่ง ในเดือนพฤษภาคม 2563

3. นำแบบวัดสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาไปทดลองกับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน เพื่อวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ (Try out) ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป และค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป สามารถนำไปทดลองได้

4. ผู้วิจัยนำแบบวัดสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษามาเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา จำนวน 92 คน และนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อดำเนินการเลือกกลุ่มตัวอย่างในการทดลอง

ระยะที่ 2 การเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา

1. ผู้วิจัยนำโปรแกรมการเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญ ไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา โรงเรียนที่มีความใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 12 คน เป็นเวลา 16 ชั่วโมง รวม 2 วัน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมเกี่ยวกับลำดับขั้นตอน ระยะเวลา เนื้อหาต่าง ๆ ของ

โปรแกรมการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ตลอดจนหาข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นระหว่างการทดลอง และปรับแก้ไขโปรแกรมก่อนนำไปใช้จริง โดยดำเนินการทดลองใช้โปรแกรมก่อนเพื่อให้เห็นภาพรวมในเดือน สิงหาคม พ.ศ. 2563

2. การเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา ผู้วิจัยเลือกแบบแผนการทดลองแบบ Randomized Pretest-Posttest Control Group Design โดยการนำผลการวิเคราะห์ก่อนและหลังการให้คำปรึกษาเปรียบเทียบกัน เพื่อทราบถึงผลการเปลี่ยนแปลง นอกจากนี้ยังรวมไปถึงการนำผลก่อนและหลังของนักเรียนกลุ่มทดลองไปเปรียบเทียบกับนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษากลุ่มควบคุม เพื่อทราบถึงคุณภาพและผลการวิจัย ตามแบบแผนการทดลอง ดังแสดงในตาราง 7

ตาราง 7 แบบแผนการทดลองแบบ Randomized Pretest-Posttest Control Group Design

กลุ่ม	ทดสอบก่อน	ทดลอง	ทดสอบหลัง
ER	O ₁	X	O ₂
CR	O ₁	—	O ₂

ความหมายของสัญลักษณ์

E หมายถึง กลุ่มทดลอง (Experimental Group)

C หมายถึง กลุ่มควบคุม (Control Group)

R หมายถึง การกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่ม (Random Assignment)

O₁ หมายถึง การทดสอบก่อนการทดลอง (Pre-test)

X หมายถึง การจัดกระทำหรือทดลอง (Treatment) โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของเพื่อนที่ปรึกษา

O₂ หมายถึง การทดสอบหลังการทดลอง (Post-test)

3. แบบแผนการทดลองดังกล่าวข้างต้นเป็นแบบแผนที่มีการวัดก่อนการทดลอง (Pre-test) และการวัดหลังการทดลอง (Post-test) ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ปรับเพิ่มแบบแผนการทดลอง โดยดำเนินการสัมภาษณ์เชิงคุณภาพ ภายหลังการทดลอง เป็นเวลา 4 สัปดาห์ จัดเป็น

การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพในระยะติดตามผล (Follow-up) โดยผู้วิจัยดำเนินการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา แบ่งออกเป็น 4 ระยะ ดังนี้

1.ระยะก่อนการทดลอง

ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง จากแบบวัดสมรรถนะการให้คำปรึกษาของเพื่อนที่ปรึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษา จำนวน 24 คน โดยเป็นผู้ที่มีคะแนนตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา เป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 12 คน และกลุ่มควบคุม จำนวน 12 คน ด้วยวิธีสุ่มอย่างง่ายเข้ากลุ่ม โดยที่กลุ่มทดลองต้องเป็นบุคคลที่พร้อมมีเวลาเพียงพอในการเข้ารับการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของเพื่อนที่ปรึกษาเป็นเวลา 2 วัน จำนวน 16 ชั่วโมง ในขณะที่กลุ่มควบคุมจะไม่ได้เข้ารับการฝึกอบรม และใช้คะแนนในขั้นตอนการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างเป็นคะแนนก่อนการทดลอง (Pre-test)

2.ระยะการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยากับกลุ่มทดลอง จำนวน 12 คน เป็นเวลา 2 วัน จำนวน 16 ชั่วโมง

3.ระยะหลังการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการวัดสมรรถนะการให้คำปรึกษาทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จำนวน 24 คน โดยการทำแบบวัดสมรรถนะการให้คำปรึกษาของเพื่อนที่ปรึกษาเพื่อใช้คะแนนจากการวัดดังกล่าว เป็นคะแนนภายหลังการทดลอง (Post-test)

4.ระยะติดตามผล

ผู้วิจัยได้ทำการติดตามผลเชิงคุณภาพกับกลุ่มทดลอง โดยการสัมภาษณ์และใบงานที่ได้รับมอบหมาย ภายหลังการทดลอง 4 สัปดาห์ (Buckley & Caple, 1995)

4.วิเคราะห์การพัฒนาสมรรถนะการให้คำปรึกษาของเพื่อนที่ปรึกษา กลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการทดลอง สรุปวิเคราะห์ข้อมูลและอภิปรายผล

5.หลังเสร็จสิ้นการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการให้ความรู้เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาแก่กลุ่มควบคุม

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้การวิเคราะห์สถิติพื้นฐาน หาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือวัด และเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยสมรรถนะของนักเรียน เพื่อนที่ปรึกษา ก่อนและหลังการทดลอง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าเฉลี่ยและค่าร้อยละ (Means and Percentage)

1.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือวัด

2.1 การวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและเนื้อหา (Index of item: objective congruence: IOC)

2.2 การวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของคะแนนระหว่างรายข้อและคะแนนรวมทั้งฉบับ (Item – total Correlation)

2.3 การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบวัดสมรรถนะการให้คำปรึกษา ของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ด้วยวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) และคูเดอริชาร์ดสัน (Kuder Richardson)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 การเปรียบเทียบสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ก่อนและหลังการทดลอง ของกลุ่มทดลอง โดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบก่อนและหลังการทดลอง (Paired – Samples t-test)

3.2 การเปรียบเทียบความแตกต่างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ก่อนและหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม (Independent – Samples t-test)

บทที่ 4 ผลการศึกษา

วิจัยเรื่อง การเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา ครั้งนี้ เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi Experimental Research) โดยมีความมุ่งหมายในการวิจัย ดังนี้ ระยะเวลาที่ 1 เพื่อศึกษาสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ระยะเวลาที่ 2 เพื่อศึกษาผลของการเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา ดังนี้ 1) เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ก่อนการทดลอง หลังการทดลองและติดตามผล เข้าร่วมการเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษา 2) เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ที่เข้าร่วมและไม่ได้เข้าร่วมการเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำเสนอผลการศึกษาดังนี้ ดังนี้

ตอนที่ 1 สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 2 การศึกษาสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

1. การวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อศึกษาสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

2. การวิเคราะห์สมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

ตอนที่ 3 การศึกษาผลของการเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา

1. การเปรียบเทียบสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ก่อนทดลอง หลังทดลองและติดตาม ผลการเข้าร่วมการเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษา

2. การเปรียบเทียบสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ที่เข้าร่วมและไม่ได้เข้าร่วมการเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

ตอนที่ 1 สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลความหมาย ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

- df คือ องศาอิสระ (Degree of Freedom)
 M คือ ค่าเฉลี่ย
 n คือ จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
 P คือ ค่าความน่าจะเป็นในการทดสอบสมมติฐาน
 SD คือ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 S.E คือ ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Standard Error)
 t คือ ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาใน t-distribution

ตอนที่ 2 การศึกษาสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา โดยแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

1. การวิเคราะห์เนื้อหาสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา
2. การวิเคราะห์สมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

1. การวิเคราะห์เนื้อหาสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร และดำเนินการสัมภาษณ์เชิงโครงสร้าง (Structured Interview) จากการแบบสัมภาษณ์เชิงโครงสร้าง สมรรถนะการให้คำปรึกษาของเพื่อนที่ปรึกษา (Peer Counselor Competence) มีผู้ตอบแบบสัมภาษณ์จำนวน 22 คน (รายละเอียดรายชื่อในภาคผนวก) ซึ่งประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ทั้งด้านการเป็นครูผู้ฝึกสอนนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา กรรมการตัดสินนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาและวิทยากรอบรม อาจารย์ทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ เพื่อวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และกำหนดกรอบนิยามศัพท์เฉพาะและสร้างข้อคำถามในแบบวัดสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา โดยมีกรอบแนวคำถามสัมภาษณ์ ดังนี้

1. ท่านคิดว่า นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา หมายถึงอะไร
2. ท่านคิดว่า นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ควรมีคุณลักษณะอย่างไร
3. ท่านคิดว่า องค์ประกอบสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา มีอะไรบ้าง ให้อธิบายความหมายแต่ละองค์ประกอบ

4. ท่านคิดว่า การสร้างเสริมสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียน
เพื่อนที่ปรึกษา ควรเป็นอย่างไร อธิบายพร้อมเหตุผล

5. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับการสร้างเสริมสมรรถนะการให้คำปรึกษาของ
นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

จากการสัมภาษณ์ในช่วงเดือนพฤษภาคม ถึง สิงหาคม พ.ศ 2562 ผู้วิจัยได้
ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงโครงสร้าง (Structured Interview) และวิเคราะห์เนื้อหา (Content
Analysis) เพื่อกำหนดกรอบนิยามศัพท์เฉพาะและสร้างข้อคำถามในแบบวัดสมรรถนะการให้
คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ดังแสดงในตาราง 8 - 11

ตาราง 8 การวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อกำหนดนิยาม ความหมายของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

ความหมายของ	ผู้ให้สัมภาษณ์																					
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
นักเรียนที่วัยใกล้เคียงกันหรือได้รับการยอมรับ	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
จากเพื่อน	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
นักเรียนที่มีจิตอาสา	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
นักเรียนที่มีความเข้าใจเกี่ยวกับ	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
การให้คำปรึกษา	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
นักเรียนที่มีทักษะการให้คำปรึกษา	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
นักเรียนที่ได้รับการอบรมหรือมีคู่มือแนะแนว	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
เป็นผู้ดูแล	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 8 พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับความหมายของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาว่า นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา หมายถึง นักเรียนที่มีวัยใกล้เคียงกัน ที่ได้รับการยอมรับจากเพื่อนด้วยกัน และมีจิตอาสาพร้อมที่จะช่วยเหลือเพื่อน ๆ ที่ทุกข์ใจ โดยผ่านการอบรมให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเป็นผู้ให้คำปรึกษา ทั้งด้านบุคลิกภาพและเทคนิคการให้คำปรึกษา จากผู้เชี่ยวชาญหรือครูแนะแนวอย่างใกล้ชิด จนกระทั่งทักษะความสามารถในการให้คำปรึกษา

ตาราง 9 การวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อกำหนดนิยาม คุณลักษณะของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

คุณลักษณะของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา	ผู้ให้สัมภาษณ์																					
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
ควรเป็นมิตร เข้ากับผู้อื่นได้ง่าย	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
เห็นคุณค่าตนเองและผู้อื่น	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
มีทักษะด้านการให้คำปรึกษา เช่น การสังเกต การฟังและการสื่อสารในเชิงสร้างสรรค์ รวมถึงมีความรับผิดชอบต่อความไว้วางใจของผู้เข้ารับคำปรึกษาด้วยการรักษาความลับและจรรยาบรรณของผู้เข้ารับคำปรึกษา	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 9 พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาไว้ว่า นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษามีลักษณะเป็นมิตร เข้ากับผู้อื่นได้ง่าย มองโลกในแง่ดี เห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น มีจิตใจที่ใฝ่เรียนรู้ หมั่นฝึกฝนทักษะในด้าน การให้คำปรึกษาพร้อมจะช่วยเหลือผู้อื่น เช่น การสังเกต การฟังและการสื่อสารในเชิงสร้างสรรค์ รวมถึงมีความรับผิดชอบต่อความไว้วางใจของผู้เข้ารับคำปรึกษาด้วยการรักษาความลับและจรรยาบรรณของผู้เข้ารับคำปรึกษา

ตาราง 10 การวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อกำหนดนิยาม องค์ประกอบสมรรถนะของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

องค์ประกอบสมรรถนะของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา	ผู้ให้สัมภาษณ์																					
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่การเป็นนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวิธีการให้คำปรึกษา	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
ความเข้าใจเกี่ยวกับการเข้าใจตนเองและผู้อื่น	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
จรรยาบรรณของผู้ให้คำปรึกษา	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
ความรู้สึกลึกซึ้งที่ติดต่อกับนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
เต็มใจช่วยเหลือผู้อื่น เห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
มีทัศนคติและขั้นตอน กระบวนการในการให้คำปรึกษา	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 10 สรุปองค์ประกอบสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษานับประกอบไปด้วย

1. ความรู้ (Knowledge) หมายถึง ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่การเป็นนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการให้คำปรึกษา ความเข้าใจเกี่ยวกับการเข้าใจตนเองและผู้อื่น จรรยาบรรณของผู้ให้คำปรึกษา
2. เจตคติ (Attitude) หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดที่ติดต่อกับนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา เต็มใจช่วยเหลือ เห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น
3. ทักษะ (Skill) หมายถึง เทคนิคและขั้นตอน กระบวนการในการให้คำปรึกษา

ซึ่งมีรายละเอียดขององค์ประกอบสอดคล้องกับฐานแนวคิดของ โรเบิร์ตและเบอร์เคอร์ (Roberts and Borders, 1994, January) และ

ตำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552)

ตาราง 11 การวิเคราะห์เพื่อหาเพื่อกำหนดนิยาม รูปแบบการสร้างเสริมสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

รูปแบบการสร้างสมรรถนะ	ผู้สัมภาษณ์																					
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
ให้นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
หลักการในการให้คำปรึกษา ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีจิตวิทยา การเข้าใจตนเองและผู้อื่น	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
บทบาทหน้าที่ในการเป็นเพื่อนที่ปรึกษา	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
เรียนรู้ต้นแบบนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
สร้างทัศนคติที่ดีในการช่วยเหลือผู้อื่น เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจ	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
แลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการให้คำปรึกษา	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
สร้างทักษะการให้คำปรึกษา ฝึกปฏิบัติการให้คำปรึกษา	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 11 พบว่า การสร้างเสริมสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ควรมีการส่งเสริม 3 ด้าน

ได้แก่

1. ด้านความรู้ ควรให้ความรู้เกี่ยวกับหลักการในการให้คำปรึกษา ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเป็นเพื่อนที่ดี การเข้าใจตนเองและผู้อื่น รวมถึงบทบาทหน้าที่ในการเป็นเพื่อนที่ปรึกษา เรียนรู้ต้นแบบนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา
2. ด้านเจตคติ ควรสร้างทัศนคติที่ดีในการช่วยเหลือผู้อื่น เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจ การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการให้คำปรึกษา
3. ด้านทักษะ ควรสร้างทักษะการให้คำปรึกษาและฝึกปฏิบัติการให้คำปรึกษาด้วยการจัดค่าย หรือการใช้สถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อฝึกฝน

นักเรียนและมีการติดตาม กำกับดูแลอย่างใกล้ชิด

จากการสัมภาษณ์เชิงโครงสร้างเพื่อเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ 22 คน พบว่า ด้านความรู้เกี่ยวกับการให้คำปรึกษาและด้านทักษะการให้คำปรึกษาเป็นองค์ประกอบที่ควรเพิ่มเติมจากกรอบแนวคิดสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 สมรรถนะด้านความรู้เกี่ยวกับการให้คำปรึกษา ควรเสริมสร้างพื้นฐานความรู้ในการให้คำปรึกษา ให้นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษามีความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ และจรรยาบรรณการในการเป็นนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา เพื่อที่จะช่วยให้นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา เข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติตนได้เหมาะสมต่อการเป็นผู้ให้คำปรึกษาและช่วยให้ผู้ขอรับคำปรึกษา หาวิธีการจัดการปัญหาได้ด้วยตนเอง สอดคล้องกับแนวคิดของสำนักวิชาการและมาตรฐาน การศึกษา (2552) ที่กำหนดไว้ว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา นักเรียน เพื่อนที่ปรึกษาต้องมีคุณสมบัติเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ให้ความร่วมมือร่วมแรงร่วมใจ สังเกต ปฏิบัติที่ผู้อื่นมีให้กับตนเอง รู้สร้างสัมพันธภาพ เป็นผู้ฟังที่ดี รับฟังด้วยความใส่ใจและติดตามใน การรับฟัง สามารถเก็บความลับได้

องค์ประกอบที่ 2 สมรรถนะด้านทักษะในการให้คำปรึกษา ควรเสริมสร้างให้นักเรียน เพื่อนที่ปรึกษามีทักษะและกระบวนการในการให้คำปรึกษา สามารถเลือกใช้เทคนิค การให้คำปรึกษาแบบจุดภาค เพื่อช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาตระหนักและมองเห็นถึงปัญหาตนเองได้ และจัดการกับความรูสึกของตนเองได้ สอดคล้องกับแนวคิดที่สำนักวิชาการและมาตรฐาน การศึกษา (2552) ได้กำหนดไว้ว่า ทักษะที่สำคัญสำหรับนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ได้แก่ การใส่ใจ การฟัง การถาม การเงี่ยบ การทวนซ้ำ การให้กำลังใจ การสรุป การให้ข้อมูลและแนะนำ รวมถึง การชี้ผลที่ตามมา

นอกจากนี้ คุณสมบัติพื้นฐานที่สำคัญของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาที่ทุกคนควรมีนั้นคือ องค์ประกอบที่ 3 สมรรถนะด้านเจตคติเกี่ยวกับการให้คำปรึกษา คือ การเป็นผู้ที่เห็นคุณค่าของ ตนเองและผู้อื่น มีใจพร้อมที่จะเสียสละเวลาในการฝึกฝนตนเองและเชื่อว่า การให้คำปรึกษาจะช่วย ให้ผู้ขอรับคำปรึกษาสามารถตัดสินใจแก้ปัญหาด้วยวิธีการของตนเอง เพื่อพร้อมที่จะช่วยเหลือ เพื่อนด้วยกระบวนการให้คำปรึกษา สอดคล้องกับแนวคิดที่กรมสุขภาพจิต (2546) ได้กำหนดไว้ว่า เจตคติที่ดีก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความเข้าใจของกันและกัน นำไปสู่การพัฒนาเปลี่ยนแปลง ระดับความคิดและความรู้สึกลงถึงการตระหนักรู้

นอกจากนี้จากการแสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับสมรรถนะ การให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา พบว่า การสร้างเสริมสมรรถนะการให้คำปรึกษาของ นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ควรคัดเลือกนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาที่มีความสามารถ เป็นที่ไว้วางใจ

ของเพื่อนและอาจารย์ที่ปรึกษาอีกทั้งพร้อมที่จะช่วยเหลือดูแลเพื่อน ๆ ด้วยการเข้าร่วมเป็นนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา และควรมีการฝึกฝนการให้คำปรึกษา แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในกรณีศึกษาต่าง ๆ จากเพื่อน ๆ ทั้งภายในโรงเรียนและเครือข่ายเพื่อนที่ปรึกษาต่างโรงเรียน โดยมีครูคอยเป็นผู้อำนวยความสะดวกการเรียนรู้

จากการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงโครงสร้าง (Structured Interview) สมรรถนะการให้คำปรึกษาของเพื่อนที่ปรึกษา (Peer Counselor Competence) ผู้วิจัยได้นำผลการศึกษามากำหนดกรอบนิยามศัพท์เฉพาะและสร้างข้อคำถามในแบบวัดสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์สมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ตามลำดับ

2. การศึกษาสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา จากนักเรียนแกนนำเพื่อนที่ปรึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 โซน 1 กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2561 (จตุรงค์ เปรมชัยพร, 2560) ที่โรงเรียนดำเนินกิจกรรมเพื่อนที่ปรึกษามาไม่ต่ำกว่า 3 ปี มีจำนวนทั้งหมด 3 โรงเรียน มีนักเรียนจำนวน 121 คน และทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา โดยวิธีการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง ตามตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970) จำนวน 92 คน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา
2. ผลของการวิเคราะห์สมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา จากแบบวัดสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ได้แก่ จำนวน ร้อยละของข้อมูลพื้นฐานตามเพศ โรงเรียน อายุและประสบการณ์ ดังแสดงในตาราง 12

ตาราง 12 แสดงค่าการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	29	31.52
หญิง	63	68.48
รวม	92	100
โรงเรียน		
ราชวินิตบางแคปานขำ	33	35.87
วัดราชโอรส	26	28.26
ปัญญาบรรพต	33	35.87
รวม	92	100
อายุ (ปี)		
12	3	3.26
13	12	13.04
14	9	9.78
15	12	13.04
16	20	21.74
17	29	31.52
18	7	7.62
รวม	92	100
ประสบการณ์ในการเป็นเพื่อนที่ปรึกษา (ปี)		
ไม่มีประสบการณ์	53	57.61
1	22	23.91
2	11	11.96
3	5	5.43
4	1	1.09
รวม	92	100

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 12 พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ส่วนมากเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 68.48 ส่วนเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 31.52 เมื่อพิจารณาจาก โรงเรียนพบว่า โรงเรียนราชวินิตบางแคปานขำและโรงเรียนปัญญาวรรคคุณมีจำนวนเท่ากัน คือ 33 คน คิดเป็นร้อยละ 33 และโรงเรียนวัดราชโอรส จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 28.26 ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาส่วนมากอายุอยู่ในช่วง 12 – 18 ปี โดยอายุ 17 ปี มีจำนวน 29 คน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 31.52 รองลงมาคือ อายุ 16 ปี จำนวน 20 คน คิดเป็น ร้อยละ 21.74 อายุ 13 ปีและ 15 ปี มีจำนวนเท่า ๆ กัน คือ 12 คน คิดเป็นร้อยละ 13.04 อายุ 14 ปี จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 9.78 อายุ 18 ปี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 7.62 และอายุ 13 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 3.26 ตามลำดับ

โดยกลุ่มตัวอย่างนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาส่วนมากยังไม่มีประสบการณ์ จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 57.61 รองลงมาคือ ประสบการณ์ 1 ปี จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 23.91 ประสบการณ์ 2 ปี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 11.96 ประสบการณ์ 3 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็น ร้อยละ 5.43 และประสบการณ์ 4 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.09 ตามลำดับ

2. ผลของการศึกษาสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา จากแบบวัดสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและค่า ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบวัดสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ดังที่ แสดงในตาราง 13

ตาราง 13 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียน เพื่อนที่ปรึกษา (n=92)

รายการ	จำนวนข้อ (K)	ค่าเฉลี่ย (M)	ค่าส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	แปลผล
สมรรถนะด้านความรู้ เกี่ยวกับการให้คำปรึกษา (30 คะแนน)	15	20.70	4.37	มาก

ตาราง 13 (ต่อ)

รายการ	จำนวนข้อ (K)	ค่าเฉลี่ย (M)	ค่าส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	แปลผล
สมรรถนะด้านเจตคติ เกี่ยวกับการให้คำปรึกษา (30 คะแนน)	15	22.82	1.91	มาก
สมรรถนะด้านทักษะ การให้คำปรึกษา (40 คะแนน)	15	28.78	3.30	มาก
สมรรถนะการให้คำปรึกษา ของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา (100 คะแนน)	45	72.29	6.47	มาก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 13 พบว่า สมรรถนะการให้คำปรึกษาของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา มีสมรรถนะอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 72.29 และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า สมรรถนะการให้คำปรึกษาด้านทักษะการให้คำปรึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 28.78 ด้านเจตคติเกี่ยวกับการให้คำปรึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 22.82 และด้านความรู้เกี่ยวกับการให้คำปรึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 20.70 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา มีสมรรถนะการให้คำปรึกษามากในทุกด้าน

ตอนที่ 3 การศึกษาผลของการเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา

ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาผลของการเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา จากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา จำนวน 92 คน โดยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาโดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา จำนวน 24 คน ที่มีคะแนนต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 12 คน เพื่อเข้ารับการเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา (Keller, 1999) จำนวน 2 วัน เป็นเวลา 16 ชั่วโมง (Bowman, 1986, January; Corn & Moore, 1992) และเป็นกลุ่มควบคุม จำนวน 12 คนที่ไม่ได้รับการฝึกอบรม โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายเข้ากลุ่ม และวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาโดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา ได้แก่ จำนวน ร้อยละของข้อมูลพื้นฐานตามเพศ โรงเรียน อายุและประสบการณ์ ดังแสดงในตาราง 14

ตาราง 14 แสดงค่าการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาโดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	12	50
หญิง	12	50
รวม	24	100
โรงเรียน		
ราชวินิตบางแคปานขำ	7	29.17
วัดราชโอรส	11	45.83
ปัญญาวรคุณ	6	25
รวม	24	100
อายุ (ปี)		
12	1	4.17
13	1	4.17
14	2	8.33
15	2	8.33
16	7	29.17
17	8	33.33
18	3	12.50
รวม	24	100
ประสบการณ์ในการเป็นเพื่อนที่ปรึกษา (ปี)		
ไม่มีประสบการณ์	16	66.67
1	4	16.67
2	3	12.50
3	1	4.16
รวม	24	100

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 14 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาโดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา เป็นเพศหญิงและเพศชายมีจำนวนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 50 เมื่อพิจารณาจากโรงเรียนพบว่า โรงเรียนวัดราชโอรส มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 45.83 รองลงมาคือ โรงเรียนราชวินิตบางแคปานขำและโรงเรียนปัญญาบรรณ คิดเป็นร้อยละ 29.17 และ 25 ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาโดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาส่วนมากอายุอยู่ในช่วง 12 – 18 ปี โดยอายุ 17 ปี มีจำนวน 8 คน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 33.33 รองลงมาคือ อายุ 16 ปี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 29.17 อายุ 18 มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 12.50 อายุ 14 ปีและ 15 ปี มีจำนวนเท่า ๆ กัน คือ 2 คน คิดเป็นร้อยละ 8.33 และอายุ 12 ปีกับ 13 ปี มีจำนวนเท่า ๆ กัน คือ 1 คน คิดเป็นร้อยละ 4.17 ตามลำดับ

โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาโดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา ส่วนมากยังไม่มีประสบการณ์ จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 66.67 รองลงมาคือ ประสบการณ์ 1 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67 ประสบการณ์ 2 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 12.50 และประสบการณ์ 3 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 4.16 ตามลำดับ

โดยการดำเนินการศึกษาผลของการเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. การเปรียบเทียบสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ของกลุ่มทดลอง ก่อนทดลองและหลังทดลอง ผลการเข้าร่วมการเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษา
2. การเปรียบเทียบสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ที่เข้าร่วมและไม่ได้เข้าร่วมการเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

1. การเปรียบเทียบสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ของกลุ่มทดลอง ก่อนทดลองและหลังทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์สถิติพื้นฐานของผลของการเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา จากแบบวัดสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ของกลุ่มทดลองในระยะก่อนทดลองและหลังการทดลอง จำนวน 24 คน

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลคะแนนของแบบวัดสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาของกลุ่มทดลอง ก่อนทดลองและหลังทดลอง จำนวน 12 คน โดยวิธีการวิเคราะห์เปรียบเทียบก่อนและหลังการทดลอง Paired -Sample t-test ของแบบวัดสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ดังแสดงในตาราง 15

ตาราง 15 เปรียบเทียบสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ก่อนและหลังทดลองของกลุ่มทดลอง (n = 12)

สมรรถนะ	ก่อนทดลอง			หลังทดลอง			t	P
	M	SD	แปลผล	M	SD	แปลผล		
ด้านความรู้เกี่ยวกับการให้คำปรึกษา	20.00	4.90	มาก	29.00	1.04	มากที่สุด	-6.051*	.000
ด้านเจตคติเกี่ยวกับการให้คำปรึกษา	21.40	1.03	มาก	26.47	0.80	มากที่สุด	-13.034*	.000
ด้านทักษะการให้คำปรึกษา	25.16	1.73	มาก	35.60	1.79	มากที่สุด	-16.457*	.000
การให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา	66.56	5.80	มาก	91.07	2.51	มากที่สุด	-12.868*	.000

*p < .05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 15 พบว่า กลุ่มทดลองมีสมรรถนะการให้คำปรึกษา ก่อนการทดลองอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 66.56 และหลังการทดลองอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 91.07 โดยมีสมรรถนะการให้คำปรึกษาโดยรวมและรายด้านทุกด้าน หลังการทดลองสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. การเปรียบเทียบสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง

เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ที่เข้าร่วมการเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษา (กลุ่มทดลอง) และ นักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมการเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษา (กลุ่มควบคุม) ผู้วิจัยจึงดำเนินการวิเคราะห์โดยรวมและรายด้านทุกด้าน ระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง จำนวน 24 คน โดยจำแนกก่อนและหลัง

การทดลอง แล้วจึงวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม (Independent – Samples t-test)

การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลคะแนนของแบบวัดสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ก่อนทดลอง ระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง กลุ่มละ 12 คน ดังแสดงผลในตาราง 16

ตาราง 16 เปรียบเทียบสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ก่อนทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม (n = 24)

สมรรถนะ	กลุ่มควบคุม			กลุ่มทดลอง			difference		t	df	P
	M	S. D	แปลผล	M	S. D	แปลผล	M	S. E			
ด้านความรู้เกี่ยวกับ การให้คำปรึกษา	18.83	3.24	มาก	20.00	4.90	มาก	-1.167	1.696	-0.688	22	0.499
ด้านเจตคติเกี่ยวกับ การให้คำปรึกษา	20.53	1.66	มาก	21.40	1.03	มาก	-0.867	0.563	-1.539	22	0.138
ด้านทักษะ การให้คำปรึกษา	25.02	1.85	มาก	25.16	1.73	มาก	-0.133	0.732	-0.182	22	0.857
การให้คำปรึกษา ของนักเรียน เพื่อนที่ปรึกษา	64.39	5.15	มาก	66.56	5.80	มาก	-2.167	2.240	-0.967	22	0.344

*p < .05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 16 พบว่า ก่อนทดลอง กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีคะแนนเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 66.56 และ 64.39 ตามลำดับ โดยมีสมรรถนะการให้คำปรึกษาโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลคะแนนของแบบวัดสมรรถนะการให้คำปรึกษานักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา หลังทดลอง ระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง จำนวนกลุ่มละ 12 คน ดังแสดงผลในตาราง 17

ตาราง 17 เปรียบเทียบสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา หลังทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม (n = 24)

สมรรถนะ	กลุ่มควบคุม			กลุ่มทดลอง			Mean difference		t	df	P
	M	S. D	แปลผล	M	S. D	แปลผล	M	S. E			
ด้านความรู้เกี่ยวกับการให้คำปรึกษา	25.67	3.70	มากที่สุด	29.00	1.04	มากที่สุด	-3.333	1.110	-3.003*	13	0.010
ด้านเจตคติเกี่ยวกับการให้คำปรึกษา	24.30	1.93	มากที่สุด	26.47	0.80	มากที่สุด	-0.361	0.100	-3.594*	15	0.003
ด้านทักษะการให้คำปรึกษา	31.56	3.01	มาก	35.60	1.79	มากที่สุด	-4.444	1.012	-4.392*	18	0.000
การให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา	81.12	4.41	มากที่สุด	91.07	2.51	มากที่สุด	-9.944	1.464	-6.79*	17	0.000

*p < .05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 17 พบว่า หลังทดลอง กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีสมรรถนะการให้คำปรึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 81.12 และ 91.07 ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าหลังทดลอง กลุ่มทดลองมีสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า หลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีสมรรถนะการให้คำปรึกษาทุกด้าน สูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสมรรถนะที่สูงขึ้นมากที่สุด คือ สมรรถนะด้านทักษะการให้คำปรึกษา รองลงมาคือ สมรรถนะด้านความรู้เกี่ยวกับการให้คำปรึกษาและสูงขึ้นน้อยที่สุด คือ สมรรถนะด้านเจตคติเกี่ยวกับการให้คำปรึกษา ตามลำดับ

สรุปข้อมูลเชิงคุณภาพผลการติดตามผลหลังการเข้าร่วมการเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษา

ในการสรุปผลการเข้าร่วมการเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษา ผู้วิจัยได้ดำเนินการติดตามผลสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ในเรื่องของกระบวนการและทักษะการให้คำปรึกษา โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์และใบงานที่ได้รับมอบหมายจากกลุ่มทดลอง จำนวน 12 คน ที่เข้าร่วมการเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา ในเวลา 4 สัปดาห์ (Buckley & Caple, 1995) หลังการทดลอง เพื่อให้เห็นถึงผลของการให้คำปรึกษาของผู้เข้ารับการอบรมและข้อมูลย้อนกลับจากผู้รับคำปรึกษา ดังแสดงผลในตาราง 18

ตาราง 18 การติดตามกระบวนการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ที่เข้ารับการฝึกอบรม

กระบวนการให้คำปรึกษา	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
ขั้นที่ 1 ขั้นเริ่มต้น												
การสร้างสัมพันธภาพ	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
ขั้นที่ 2 การดำเนินการให้คำปรึกษา												
สำรวจ เข้าใจและยอมรับปัญหา	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
หาแนวทางแก้ไข	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
วางแผนปฏิบัติ	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป												
ยุติการให้คำปรึกษา	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 18 พบว่า นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ที่เข้าร่วมการเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยามีการให้คำปรึกษาตามกระบวนการให้คำปรึกษา โดยขั้นเริ่มต้น มีการสร้างสัมพันธภาพกับผู้ขอรับคำปรึกษา ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา มีการสำรวจปัญหาเพื่อให้ผู้ขอรับคำปรึกษาเข้าใจและยอมรับปัญหา พร้อมทั้งจะหาแนวทางแก้ไขและวางแผนปฏิบัติด้วยตนเอง ในขั้นตอนสุดท้ายขั้นสรุป มีการยุติการให้คำปรึกษาและนัดหมายการติดตามผลของผู้ขอรับคำปรึกษา โดยขั้นตอนที่ยังประสบปัญหาสำหรับผู้เข้ารับการอบรม คือ ขั้นสำรวจปัญหา เข้าใจและยอมรับปัญหา

เนื่องจากนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา เกร็งriebในการแก้ปัญหาจึงขาดการสำรวจเพื่อให้ผู้ขอรับคำปรึกษา เข้าใจและยอมรับปัญหาของตน

ตาราง 19 การติดตามทักษะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ที่เข้ารับการฝึกอบรม

เทคนิคการให้คำปรึกษาแบบจุดภาค	นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา คนที่											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
ทักษะการถาม	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
ทักษะการฟัง	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
ทักษะการสะท้อนความรู้สึก	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
ทักษะการทวนความ	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
ทักษะการแปลความ	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
ทักษะการเสียบ	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
ทักษะการให้ข้อมูล	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
ทักษะการเผชิญหน้า	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
ทักษะการให้กำลังใจ	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
ทักษะการสรุปความ	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 19 พบว่า นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ที่เข้าร่วม การเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา พบว่า นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา มีการใช้เทคนิคการให้คำปรึกษาแบบจุดภาค โดยใช้ทักษะการถาม และการฟังมากที่สุด รองลงมาคือ ทักษะการสะท้อนความรู้สึกและทักษะการให้กำลังใจ ส่วนทักษะที่ใช้บ่อยที่สุดคือ ทักษะการเผชิญหน้า รองลงมาคือ ทักษะการเสียบและทักษะ การให้ข้อมูล

จากการติดตามผลจากการสัมภาษณ์และไปงานสรุปผลแยกเป็นรายบุคคล จากกลุ่มทดลอง จำนวน 12 คน ที่เข้าร่วมการเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียน เพื่อนที่ปรึกษา ผู้วิจัยสรุปได้ว่า

1. ด้านความรู้เกี่ยวกับการให้คำปรึกษา พบว่า นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาที่เข้ารับการ อบรมนำความรู้เกี่ยวกับการให้คำปรึกษาไปใช้ในเรื่องของความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการให้ คำปรึกษา การสร้างสัมพันธภาพกับผู้รับคำปรึกษา จรรยาบรรณของผู้ให้คำปรึกษา เก็บรักษา

ความลับและรู้จักบทบาทหน้าที่ของผู้ให้คำปรึกษาและยุติการให้คำปรึกษาเมื่อไม่สามารถช่วยเหลือได้ สังเกตได้จากการสัมภาษณ์และไปงานที่มีการจัดบันทึกการให้คำปรึกษา พบว่าขั้นเริ่มต้น ผู้ให้คำปรึกษาทักทาย ถามชื่อของผู้ขอรับคำปรึกษา แจ้งกติกาในการให้คำปรึกษา พร้อมทั้งแจ้งว่าเรื่องราวที่พูดคุยกันจะถูกเก็บไว้เป็นความลับ รวมถึงขั้นยุติที่ดำเนินการติดตามผล ทั้งนี้เป็นเพราะในการฝึกอบรมสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ได้ดำเนินการฝึกอบรมให้ความรู้ และมีการฝึกปฏิบัติตามขั้นของของกระบวนการให้คำปรึกษา ทั้งในสถานการณ์สมมติที่ผู้วิจัยกำหนด และสถานการณ์ที่ผู้เข้ารับการอบรมร่วมกันดำเนินการ จึงส่งผลให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถดำเนินการให้คำปรึกษาให้ผู้เข้ารับคำปรึกษารู้สึกสบายใจ

2.ด้านเจตคติเกี่ยวกับการให้คำปรึกษา พบว่า ในการให้คำปรึกษานักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาที่เข้ารับการอบรมยินดีและเต็มใจให้คำปรึกษา จากขั้นดำเนินการ ผู้ให้คำปรึกษา รับฟังปัญหาด้วยความตั้งใจ ไม่ตัดสินปัญหาแทนผู้มาขอรับคำปรึกษา แต่ช่วยให้ผู้ขอรับคำปรึกษายอมรับปัญหาที่เกิดขึ้นและหาแนวทางในการจัดการปัญหาได้ด้วยตนเอง ด้วยเหตุนี้ส่งผลให้ผู้เข้ารับการอบรมเห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่นและมีเจตคติที่ดีต่อการให้คำปรึกษา

3.ด้านทักษะการให้คำปรึกษา พบว่า ในการให้คำปรึกษานักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาที่เข้ารับการอบรมได้ใช้ทักษะการให้คำปรึกษาตลอดขั้นตอนการให้คำปรึกษา โดยใช้ทักษะการให้คำปรึกษาแบบจุลภาค การถาม การฟัง การสะท้อนความรู้สึก การทวนความ การแปลความ การเรียบ การให้ข้อมูล การเผชิญหน้า การให้กำลังใจและการสรุป รวมถึงขั้นตอนและกระบวนการการให้คำปรึกษาแก่เพื่อน การสร้างสัมพันธภาพ การสำรวจปัญหา การหาแนวทางแก้ไข การวางแผนปฏิบัติและการยุติการให้คำปรึกษาได้อย่างเหมาะสม ทำให้ผู้ขอรับคำปรึกษาเข้าใจเรื่องราวและหาแนวทางในการแก้ปัญหาของตนเองได้อย่างเหมาะสม

จากการติดตามผลการเข้าร่วมการเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษา ของกลุ่มทดลอง จำนวน 12 คน ที่เข้าร่วมการเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา ในเวลา 4 สัปดาห์ หลังการทดลอง พบว่า ผู้เข้ารับการอบรมสามารถนำสมรรถนะการให้คำปรึกษา ด้านความรู้เกี่ยวกับการให้คำปรึกษา ด้านเจตคติที่ดีต่อการให้คำปรึกษาและด้านทักษะการให้คำปรึกษาไปประยุกต์ใช้ต่อสถานการณ์การให้คำปรึกษาของตนเองต่อผู้ขอรับการให้คำปรึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยให้ผู้ให้คำปรึกษาและผู้ขอรับคำปรึกษามีเจตคติที่ดีต่อการให้คำปรึกษา ผู้ขอรับคำปรึกษาสามารถตัดสินใจแก้ไขปัญหาของตนเองได้อย่างเหมาะสม และพัฒนาศักยภาพของผู้เข้ารับการอบรมให้มีสมรรถนะพร้อมที่จะ

เป็นเพื่อนที่ปรึกษาที่ดีต่อไป ซึ่งเป็นผลที่เกิดมาจากการศึกษาสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาและนำไปพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษา โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา ดังตาราง 20

ตาราง 20 ตารางเปรียบเทียบรูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาจากแนวคิดของโรเบิร์ต และบอร์เดอร์ จันทิมา ทอดสนิท และสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กับของผู้วิจัย

โรเบิร์ต และบอร์เดอร์	สำนักวิชาการและ มาตรฐานการศึกษา	จันทิมา ทอดสนิท	ผู้วิจัย นพพร แสงทอง
ด้านความรู้เกี่ยวกับการให้คำปรึกษา			
1.จรรยาบรรณการให้ คำปรึกษา	1.ความรู้เกี่ยวกับวัยรุ่น 2.การจัดการอารมณ์และ ความเครียด 3.การคิดวิเคราะห์ในการ จัดการกับปัญหา 4.หลักการความรู้ทั่วไป เกี่ยวกับการให้คำปรึกษา 5.การประสานงาน เครือข่าย	1.การสื่อสารทางบวก 2.ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการให้คำปรึกษา 3.การฟังอย่างตั้งใจ 4.จรรยาบรรณการให้ คำปรึกษา 5.บทบาทหน้าที่ของการ ให้คำปรึกษา	1.ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการเป็นเพื่อนที่ ปรึกษา 2.เรียนรู้ต้นแบบจากการ เป็นเพื่อนที่ปรึกษา 3.จรรยาบรรณการให้ คำปรึกษา 4.ความคิดความเชื่อที่ ส่งผลต่อพฤติกรรม
ด้านเจตคติเกี่ยวกับการให้คำปรึกษา			
1.มีความรับผิดชอบต่อ การปฏิบัติหน้าที่ให้สำเร็จ	1.ตระหนักในบทบาท หน้าที่การเป็นเพื่อนที่ ปรึกษา 2.มีเจตคติที่ดีต่อการมี ส่วนร่วมแก้ปัญหาของ สังคมทั้งในโรงเรียนและ ชุมชน	1.การเห็นคุณค่าใน ตนเอง	1.การเห็นคุณค่าใน ตนเองและผู้อื่น 2.ความคิด ความรู้สึก ความเชื่อที่ดีต่อการเป็น เพื่อนที่ปรึกษา

ตาราง 20 (ต่อ)

โรเบิร์ต และบอร์เตอร์	สำนักวิชาการและ มาตรฐานการศึกษา	จันทิมา ทอดสนิท	ผู้วิจัย นพพร แสงทอง
ด้านทักษะการให้คำปรึกษา			
1.กระบวนการให้ คำปรึกษา	1.กระบวนการให้ คำปรึกษา 2.เทคนิคการให้ คำปรึกษา วิเคราะห์ภาระงานตาม บทบาทหน้าที่เหมาะสม กับสภาพโรงเรียน	1.กระบวนการให้ คำปรึกษา 2.เทคนิคการให้ คำปรึกษา	1.กระบวนการให้คำปรึกษา 2.เทคนิคการให้คำปรึกษา แบบจุลภาค
เทคนิคการฝึกอบรม			
-	1.บรรยาย 2.สาธิต 3.บทบาทสมมติ 5.กลุ่มย่อย 6.อภิปราย 7.สถานการณ์จำลอง	1.บรรยาย 2.สาธิต 3.บทบาทสมมติ 5.กลุ่มย่อย 6.อภิปราย 7.สถานการณ์ จำลอง	เทคนิคในทฤษฎีการให้ คำปรึกษาแบบยึดบุคคล เป็นศูนย์กลาง 1. การฟัง การถาม การ สะท้อนและสรุปความ เทคนิคการฝึกอบรม 1.การจับกลุ่มอภิปราย เทคนิคในทฤษฎีการให้ คำปรึกษาแบบความคิด 1.การฝึกซ้อมความคิด 2.การชี้แนะเพื่อค้นพบ 3.การบ่งบอกความคิด อัตโนมัติ 4.การกำหนดข้อดีข้อเสีย เทคนิคการฝึกอบรม 1.การจับคู่ 2.การใช้สถานการณ์จำลอง 3.การแสดงบทบาทสมมติ 4.การให้ข้อมูลย้อนกลับ

ตาราง 20 (ต่อ)

โรเบิร์ต และบอร์เดอร์	สำนักวิชาการและ มาตรฐานการศึกษา	จันทิมา ทอดสนิท	ผู้วิจัย นพพร แสงทอง
เทคนิคการฝึกอบรม			เทคนิคในทฤษฎีการให้ คำปรึกษาแบบพฤติกรรม นิยม
			1.การให้ตัวแบบ 2.การเสริมแรง
			เทคนิคการฝึกอบรม
			1.การสาธิต 2.การให้ข้อมูลย้อนกลับ
			วิธีการให้คำปรึกษาโดยการ ให้ความรู้ทางด้านจิตวิทยา
			1.กลยุทธ์เชิงการได้รับข้อมูล 2.กลยุทธ์เชิงการอธิบาย สัมพันธภาพ
			เทคนิคการฝึกอบรม
			1.การสอน 2.การบรรยาย 3.การอภิปราย 4.การให้ข้อมูลย้อนกลับ

จากตาราง 20 พบว่า มีประเด็นสมรรถนะด้านความรู้และด้านทักษะที่เพิ่มเติมจาก
ฐานแนวคิดของ โรเบิร์ตและบอร์เดอร์ (Roberts and Borders, 1994, January) สำนักวิชาการ
และมาตรฐานการศึกษา (2552) และจันทิมา ทอดสนิท (2556, มกราคม - มีนาคม) นำไปสู่การ
พัฒนารูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

ในด้านความรู้เกี่ยวกับหลักการในการให้คำปรึกษา ความคิดความเชื่อ
ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมและการเรียนรู้ต้นแบบนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา โดยใช้กลยุทธ์ในการอธิบาย
สัมพันธภาพและเทคนิคการให้ตัวแบบ เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจนและสามารถอธิบายได้อย่าง
เป็นขั้นตอน ในด้านทักษะการฝึกปฏิบัติให้คำปรึกษา เรื่องเทคนิคการให้คำปรึกษาแบบจุลภาค

ด้วยการจับคู่ฝึกซ้อมความคิดและมีการติดตามดูแลอย่างใกล้ชิด เพื่อให้ผู้ฝึกอบรมสามารถให้ข้อมูลย้อนกลับหรือเสริมแรงได้ทันที ส่งผลให้เกิดการเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาตามวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา

บทที่ 5
สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา
2. เพื่อศึกษาผลของการเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา ดังนี้
  - 2.1 เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาก่อนและหลังเข้าร่วมการเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา

- 2.2 เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาที่เข้าร่วมและไม่ได้เข้าร่วมการเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา

สมมติฐานในการวิจัย

1. นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษากลุ่มทดลอง มีสมรรถนะการให้คำปรึกษาสูงกว่าก่อนการทดลอง
2. นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษากลุ่มทดลอง มีสมรรถนะการให้คำปรึกษาสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมการทดลอง

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง แบ่งเป็น 2 ระยะ ดังนี้

- ระยะที่ 1 การศึกษาสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา
- ระยะที่ 2 การเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา

ระยะที่ 1 การศึกษาสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัย โดยการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพเพื่อศึกษารายละเอียดขององค์ประกอบสมรรถนะการให้คำปรึกษากับกลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูล และวิจัยเชิงปริมาณเพื่อศึกษาสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 กลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา เพื่อศึกษาสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาในวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญด้านการให้คำปรึกษาและครูผู้ดำเนินกิจกรรมนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา จำนวน 22 คน โดยใช้ในการสัมภาษณ์เชิงโครงสร้าง

1.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากร

ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตกลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 โซน 1 กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2563 ที่โรงเรียนดำเนินกิจกรรมเพื่อนที่ปรึกษามาไม่ต่ำกว่า 3 ปี ได้แก่ โรงเรียนราชวินิตบางแคปานขำ โรงเรียนวัดราชโอรสและโรงเรียนปัญญาวรรคุณ จำนวน 121 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา คือนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาจากกลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 121 คน คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง ตามตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 92 คน แล้วดำเนินการสุ่มอย่างง่าย

ระยะที่ 2 การเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาโดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา คือนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาในการวิจัยระยะที่ 1 โดยเลือกแบบเจาะจงกับนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาที่ได้คะแนนสมรรถนะการให้คำปรึกษาตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา จำนวน 24 คน และดำเนินการสุ่มเข้ากลุ่มโดยการสุ่มอย่างง่าย แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จำนวนกลุ่มละ 12 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1. แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง มีจำนวน 5 ข้อคำถามเพื่อศึกษารายละเอียดองค์ประกอบสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา หาคุณภาพเครื่องมือโดยอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทเป็นผู้ตรวจสอบข้อคำถามและให้คำแนะนำ

2. แบบวัดสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา มีจำนวน 45 ข้อ โดยหาคุณภาพเครื่องมือตามเนื้อหา (content Validity) จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน และนำมาวิเคราะห์เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Consistency: IOC) ครอบคลุมสมรรถนะทั้ง 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านความรู้เกี่ยวกับการให้คำปรึกษาโดยเพื่อนที่ปรึกษา มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.22 – 0.66 และมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.86 2) ด้านเจตคติเกี่ยวกับการให้คำปรึกษา มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.24 – 0.74 มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.85 3) ด้านทักษะการให้คำปรึกษา มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.22 – 0.57 มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.74

3. โปรแกรมการเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ระยะเวลา 2 วัน จำนวน 16 ชั่วโมง โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน เป็นผู้ประเมินความเที่ยงตรง โดยตรวจสอบความเหมาะสมและความสอดคล้อง ระหว่างวัตถุประสงค์ ขั้นตอนและเทคนิคในการเสริมสร้างสมรรถนะให้ครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ที่ 1.00 เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขและทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างและมีความคล้ายคลึงกัน เพื่อนำมาพัฒนาให้พร้อมใช้กับกลุ่มทดลอง

การดำเนินการทดลอง

การทดลองครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi Experimental Research) ตามแบบแผนการทดลองการดำเนินการวิจัยแบบ Randomized Pretest-Posttest Control Group Design โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ระยะเวลาก่อนการทดลอง

ผู้วิจัยได้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีคะแนนสมรรถนะการให้คำปรึกษาของเพื่อนที่ปรึกษา จำนวน 24 คน โดยแบ่งเป็นผู้ที่มีคะแนนเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา จำนวน 12 คน เป็นกลุ่มทดลองและ ผู้ที่มีคะแนนเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ขึ้นไป จำนวน 12 คน เป็นกลุ่มควบคุม โดยสอบถามความสมัครใจในการเข้าร่วมการวิจัยในครั้งนี้ กลุ่มทดลองจะได้เข้ารับการฝึกอบรม ในขณะที่กลุ่มควบคุมจะไม่ได้เข้ารับการฝึกอบรม และใช้คะแนนในขั้นตอนการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างเป็นคะแนนก่อนการทดลอง (Pre-test)

2. ระยะเวลาการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยากับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 12 คน เป็นเวลา 2 วัน จำนวน 16 ชั่วโมง

3. ระยะหลังการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการวัดสมรรถนะการให้คำปรึกษาทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จำนวน 24 คน โดยการทำแบบวัดสมรรถนะการให้คำปรึกษาของเพื่อนที่ปรึกษาเพื่อใช้คะแนนจากการวัดดังกล่าว เป็นคะแนนภายหลังการทดลอง (Post-test)

4. ระยะติดตามผล

ผู้วิจัยได้ทำการติดตามผลผู้เข้ารับการอบรม โดยการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพภายหลังการทดลอง 4 สัปดาห์ (Buckley & Caple, 1995)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้การวิเคราะห์สถิติพื้นฐาน หาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือวัด และเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยสมรรถนะของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ก่อนและหลังการทดลอง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าเฉลี่ยและค่าร้อยละ (Means and Percentage)

1.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติที่ใช้ในการหาค่าคุณภาพของเครื่องมือวัด

2.1 การวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและเนื้อหา (Index of item: objective congruence: IOC)

2.2 การวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของคะแนนระหว่างรายข้อและคะแนนรวมทั้งฉบับ (Item – total Correlation)

2.3 การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบวัดสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ด้วยวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) และคูเดอริชาร์ดสัน (Kuder Richardson)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 การเปรียบเทียบสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ก่อนและหลังการทดลอง ของกลุ่มทดลอง โดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบก่อนและหลังการทดลอง (Paired – Samples t-test)

3.3 การเปรียบเทียบความแตกต่างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ก่อนและหลังทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม (Independent – Samples t-test)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัย ผู้วิจัยสรุปได้ 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 การศึกษาสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

ตอนที่ 2 ผลของการเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา

ตอนที่ 1 การศึกษาสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

1. ผลการศึกษาเอกสารสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาและการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 22 คน พบว่า สมรรถนะการให้คำปรึกษาแก่เพื่อน หมายถึงความสามารถในการให้ความช่วยเหลือเพื่อนนักเรียนด้วยกันให้เข้าใจและรับรู้เรื่องราวปัญหาของตนเองตามความเป็นจริง และสามารถหาแนวทางในการแก้ปัญหาได้ด้วยตนเองอย่างเหมาะสมซึ่งประกอบไปด้วยสมรรถนะ 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับการให้คำปรึกษา องค์ประกอบด้านเจตคติเกี่ยวกับการให้คำปรึกษา และองค์ประกอบด้านทักษะในการให้คำปรึกษาแก่เพื่อน

2. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ส่วนมากเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 68.48 ส่วนเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 31.52 เมื่อพิจารณาจากโรงเรียนพบว่า โรงเรียนราชวินิตบางแคปานขำและโรงเรียนปัญญาวรคุณมีจำนวนเท่ากัน คือ 33 คน คิดเป็นร้อยละ 33 และโรงเรียนวัดราชโอรส จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 28.26 ตามลำดับ ส่วนมากอายุอยู่ในช่วง 12 – 18 ปี โดยอายุ 17 ปี มีจำนวน 29 คน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 31.52 รองลงมาคือ อายุ 16 ปี จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 21.74 อายุ 13 ปีและ 15 ปี มีจำนวนเท่า ๆ กัน คือ 12 คน คิดเป็นร้อยละ 13.04 อายุ 14 ปี จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 9.78 อายุ 18 ปี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 7.62 และอายุ 13 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 3.26 ตามลำดับ และกลุ่มตัวอย่างนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาส่วนมากยังไม่มีประสบการณ์ จำนวน 53

คน คิดเป็นร้อยละ 57.61 รองลงมาคือ ประสบการณ์ 1 ปี จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 23.91 ประสบการณ์ 2 ปี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 11.96 ประสบการณ์ 3 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 5.43 และประสบการณ์ 4 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.09 ตามลำดับ

3. ผลการศึกษาสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษามีสมรรถนะการให้คำปรึกษา อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 72.29 และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษามีสมรรถนะการให้คำปรึกษาด้านทักษะการให้คำปรึกษา ด้านเจตคติเกี่ยวกับการให้คำปรึกษา และด้านความรู้เกี่ยวกับการให้คำปรึกษา อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 28.78, 22.82 และ 20.70 ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา มีสมรรถนะการให้คำปรึกษามากในทุกด้าน

ตอนที่ 2 ผลของการเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาโดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา เป็นเพศหญิงและเพศชายมีจำนวนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 50 เมื่อพิจารณาจากโรงเรียนพบว่า โรงเรียนวัดราชโอรส มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 45.83 รองลงมาคือ โรงเรียนราชวินิตบางแคปานขำและโรงเรียนปัญญาวรรคคุณ คิดเป็นร้อยละ 29.17 และ 25 ตามลำดับ ส่วนมากอายุอยู่ในช่วง 12 – 18 ปี โดยอายุ 17 ปี มีจำนวน 8 คน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 33.33 รองลงมาคือ อายุ 16 ปี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 29.17 อายุ 18 มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 12.50 อายุ 14 ปีและ 15 ปี มีจำนวนเท่า ๆ กัน คือ 2 คน คิดเป็นร้อยละ 8.33 และอายุ 12 ปีกับ 13 ปี มีจำนวนเท่า ๆ กัน คือ 1 คน คิดเป็นร้อยละ 4.17 ตามลำดับ และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาโดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา ส่วนมากยังไม่มีประสบการณ์ จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 66.67 รองลงมาคือ ประสบการณ์ 1 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67 ประสบการณ์ 2 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 12.50 และประสบการณ์ 3 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 4.16 ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบการเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา กลุ่มทดลองก่อนและหลังการเข้าร่วมการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา พบว่า กลุ่มทดลองมีสมรรถนะการให้คำปรึกษา ก่อนการทดลองอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 66.56 และหลังการทดลองอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 91.07 โดยมีสมรรถนะการให้คำปรึกษาโดยรวม

และรายด้านทุกด้าน หลังการทดลองสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าหลังการทดลองมีสมรรถนะการให้คำปรึกษาที่ดีขึ้น

3. ผลการเปรียบเทียบสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาที่เข้าร่วมการฝึกอบรม (กลุ่มทดลอง) และนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาที่ไม่ได้เข้าร่วมการฝึกอบรม (กลุ่มควบคุม) พบว่า ก่อนทดลอง กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีคะแนนเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 66.56 และ 64.39 ตามลำดับ โดยมีสมรรถนะการให้คำปรึกษาโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่าก่อนทดลอง กลุ่มที่ใช้ในการศึกษามีสมรรถนะในการให้คำปรึกษาใกล้เคียงกัน

หลังทดลอง กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีสมรรถนะการให้คำปรึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 81.12 และ 91.07 ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าหลังทดลอง กลุ่มทดลองมีสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า หลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีสมรรถนะการให้คำปรึกษาทุกด้าน สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าหลังการทดลอง การฝึกอบรมช่วยให้มีสมรรถนะการให้คำปรึกษาที่ดีขึ้น

จากการติดตามผลโดยการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ หลังการเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ที่เข้าร่วมการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา จำนวน 12 คน ได้ดำเนินการติดตามผลของกระบวนการและเทคนิคการให้คำปรึกษา พบว่า นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาที่เข้ารับการอบรมสามารถนำสมรรถนะการให้คำปรึกษา ด้านความรู้เกี่ยวกับการให้คำปรึกษา ด้านเจตคติที่ดีต่อการให้คำปรึกษาและด้านทักษะการให้คำปรึกษาไปประยุกต์ใช้ต่อสถานการณ์การให้คำปรึกษาของตนเองต่อผู้ขอรับการให้คำปรึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยให้ผู้ให้คำปรึกษาและผู้ขอรับคำปรึกษามีเจตคติที่ดีต่อการให้คำปรึกษา ผู้ขอรับคำปรึกษาสามารถตัดสินใจแก้ไขปัญหาของตนเองได้อย่างเหมาะสม และพัฒนาศักยภาพของผู้เข้ารับการอบรมให้มีสมรรถนะพร้อมที่จะเป็นเพื่อนที่ปรึกษาที่ดีต่อไป

อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง การเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ตามความมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

ตอนที่ 2 การศึกษาผลของการเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียน
เพื่อนที่ปรึกษา โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา

ตอนที่ 1 การศึกษาสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

การศึกษาศมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา พบว่า สมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ ด้านความรู้เกี่ยวกับการให้คำปรึกษา ด้านเจตคติเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาและด้านทักษะในการให้คำปรึกษา สอดคล้องกับฐานแนวคิดสมรรถนะนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาที่ผู้วิจัยได้นำมาใช้ในการสร้างแบบสัมภาษณ์สมรรถนะการให้คำปรึกษา ได้แก่ โรเบิร์ตและเบอร์เดอร์ (Roberts and Borders, 1994, January) ที่อธิบายไว้ว่า สมรรถนะการให้คำปรึกษา หมายถึง ความสามารถในการดำเนินให้คำปรึกษาตามกระบวนการให้คำปรึกษาและการสังเกตผู้ขอรับคำปรึกษา และจันทิมา ทอดสนิท (2556, มกราคม - มีนาคม) ที่กล่าวไว้ว่า นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการให้คำปรึกษา และมีทักษะในการให้คำปรึกษา สามารถให้คำปรึกษาตามขั้นตอนการให้คำปรึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤตวรรณ คำสม (2554) ที่พบว่า องค์ประกอบเชิงยืนยันของสมรรถนะในการให้คำปรึกษาแก่เพื่อน 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการให้คำปรึกษา เจตคติเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาและทักษะในการให้คำปรึกษา มีความเหมาะสมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการศึกษาศมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา พบว่านักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา มีสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาทุกด้าน อยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า การทำหน้าที่เป็นนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาจะต้องได้รับการเสริมสร้างให้มีสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนในด้านความรู้ เจตคติและทักษะในการให้คำปรึกษา ทั้ง 3 ด้านประกอบกัน เพื่อให้นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาสามารถนำสมรรถนะที่ได้รับจากการเสริมสร้างไปประยุกต์ใช้ในการช่วยเหลือเพื่อนให้รับรู้เรื่องราวและเข้าใจปัญหา ตลอดจนสามารถหาแนวทางในการแก้ปัญหาได้ด้วยตนเองอย่างเหมาะสมและพร้อมต่อการดำเนินกิจกรรมเพื่อนที่ปรึกษา สอดคล้องกับโควีและชาร์พ (Cowie & sharp, 1996) ที่กล่าวไว้ว่า นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ควรได้รับการฝึกฝนกระบวนการให้คำปรึกษาเพื่อให้สามารถใช้ทักษะการสื่อสารในการให้คำปรึกษาแก่เพื่อน ให้สามารถจัดการปัญหาของตนเองได้อย่างเหมาะสม สามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี และมีความรู้พื้นฐานในการรับรู้และเข้าใจอารมณ์เพื่อให้เกิดความไว้วางใจให้จากเพื่อน โดยมีองค์ประกอบของสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียน

เพื่อนที่ปรึกษาสอดคล้องกับ โรเบิร์ตและบอร์เดอร์ (Roberts & Border, 1994, January) ที่กล่าวว่า สมรรถนะการให้คำปรึกษา เป็นความสามารถของบุคคลในการทำหน้าที่ในการให้คำปรึกษา ประกอบด้วย ความรู้ที่เกี่ยวกับการช่วยเหลือบุคคลด้วยการให้คำปรึกษา เจตคติที่ดีต่อการให้คำปรึกษาและทักษะในการให้คำปรึกษา เพื่อให้สามารถใช้สมรรถนะการให้คำปรึกษาช่วยเหลือผู้ขอรับคำปรึกษาให้ตัดสินใจได้ด้วยตนเองอย่างเหมาะสม และผู้วิจัย นำผลอภิปรายดังกล่าว ไปวางแผนการออกแบบโปรแกรมการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาต่อไป

ตอนที่ 2 การศึกษาผลของการเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา

1. ผลการเปรียบเทียบการเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาของกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการเข้าร่วมการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา พบว่า หลังจากที่นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาได้รับการเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาทางด้าน ได้แก่ ความรู้ เจตคติและทักษะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา พบว่า สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาสามารถเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาทั้ง 3 องค์ประกอบของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาให้ดีขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้นำแนวคิดและเทคนิคทางจิตวิทยามาประยุกต์ใช้ในการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา อาทิ

แนวคิดทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง โดยมีแนวคิดที่ว่า เมื่อนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาเกิดความไว้วางใจ จะสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองไปพร้อมกับกลุ่มได้อย่างรวดเร็ว และนำเทคนิคการฟังมาใช้เพื่อให้เกิดความเข้าใจซึ่งและกันขณะดำเนินการฝึกอบรม เทคนิคการถามเพื่อช่วยให้เกิดความเข้าใจและกระตุ้นให้สมาชิกเกิดกระบวนการคิดวิเคราะห์เพื่อให้เกิดความกระจ่างต่อเรื่องราวที่เกิดขึ้นระหว่างการฝึกอบรม เทคนิคการสะท้อนและเทคนิคการสรุปความ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของการรับรู้และเกิดความชัดเจนในเนื้อหาที่ผู้วิจัยถ่ายทอดสู่สมาชิกกลุ่มทุกครั้งหลังการฝึกอบรมแต่ละช่วง สอดคล้องกับคอเรย์ (Corey, 2008) ที่กล่าวไว้ว่า ความเชื่อใจช่วยให้เกิดการพัฒนาศักยภาพอย่างมีประสิทธิภาพและนำพาให้สมาชิกเกิดการพัฒนาร่วมกับกลุ่ม รวมทั้งแนวคิดในทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบความคิด โดยมีแนวคิดที่ว่า เมื่อนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาเข้าใจถึงกระบวนการเกิดความคิด จะช่วยให้นักเรียน

เพื่อนที่ปรึกษาสามารถเข้าใจเรื่องราวและช่วยเหลือผู้อื่นได้อย่างเป็นระบบ โดยผู้วิจัยได้นำเทคนิคการฝึกซ้อมความคิดมาใช้เพื่อให้นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาเผชิญกับเหตุการณ์ที่ผู้วิจัยกำหนด จากนั้นจึงใช้เทคนิคการกำหนดข้อดีข้อเสีย เพื่อวิเคราะห์ความเชื่อและพฤติกรรมของตนเองที่บิดเบือน และเทคนิคการชี้แนะเพื่อค้นพบ มาปรับใช้ในการสร้างทางเลือกของวิธีคิดที่จะนำไปสู่พฤติกรรม และขณะฝึกทักษะการให้คำปรึกษา ผู้วิจัยได้ใช้เทคนิคการบ่งบอกความคิดอัตโนมัติเพื่อบ่งชี้ความคิดที่บิดเบือนขณะฝึกซ้อมการให้คำปรึกษา สอดคล้องกับชาร์ฟ (Sharf, 2008) ที่กล่าวว่า การเข้าใจความคิด ที่เป็นตัวกำหนดความรู้สึกและพฤติกรรมของบุคคล จะช่วยให้เข้าใจความเชื่อที่บิดเบือนและสามารถเปลี่ยนความเชื่อเหล่านั้นไปสู่วิธีการใหม่ ๆ

นอกจากนี้แนวคิดที่สำคัญในการฝึกอบรมครั้งนี้อีกหนึ่งแนวคิด คือ แนวคิดในทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม ที่มีแนวคิดที่ว่า เมื่อนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาได้รับการฝึกฝน จะช่วยให้นักเรียนมีความเข้าใจถึงเทคนิคและกระบวนการให้คำปรึกษา โดยผู้วิจัยได้นำเทคนิคการให้ตัวแบบ โดยให้นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาดูตัวอย่างการให้คำปรึกษาและฝึกตามขั้นตอน พร้อมทั้งใช้เทคนิคการเสริมแรงทันที ระหว่างที่นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาฝึกการให้คำปรึกษา เพื่อให้เกิดพฤติกรรมเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับชาร์ฟ (Sharf, 2008) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้อย่างเป็นระบบ และนำมาประยุกต์ใช้จะช่วยให้นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม รวมทั้งผู้วิจัยได้ใช้วิธีการให้คำปรึกษาโดยการให้ความรู้ทางจิตวิทยา ที่มีแนวคิดที่ว่า เมื่อนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาได้รับการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์จะช่วยให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และการดำเนินกิจกรรมเพื่อนที่ปรึกษา โดยผู้วิจัยได้นำเทคนิคกลยุทธ์เชิงการได้รับข้อมูล โดยการให้แบบประเมินต่าง ๆ และให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อให้ประเมินการรับรู้ของตนเอง และการใช้เทคนิคกลยุทธ์เชิงการอธิบายสัมพันธภาพ โดยนำเสนอแผนภาพอธิบายบทบาทหน้าที่ของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา และขอบเขตการดำเนินกิจกรรมเพื่อนที่ปรึกษา เพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ ดังที่เจอร์ดาร์ดและเจอร์ดาร์ด (Geldard & Geldard, 1999) ที่กล่าวว่า การถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจจะช่วยให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาและนำไปสู่การแสดงออกของพฤติกรรม

จากผลการศึกษา สะท้อนให้เห็นว่าการประยุกต์ใช้เทคนิคทางจิตวิทยา ในการฝึกอบรมช่วยเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาโดยรวมและรายด้านทุกด้านสูงขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ พัชรารภรณ์ ศรีสวัสดิ์ (2561, มกราคม - มิถุนายน) ที่ได้ทำการศึกษาและนำเทคนิคทางจิตวิทยามาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการรับรู้ความสามารถในการให้คำปรึกษาของครูแนะแนวโดยการฝึกอบรม ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้

ความสามารถในการให้คำปรึกษาของกลุ่มทดลองหลังการเข้าร่วมการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ผลการเปรียบเทียบสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาที่เข้าร่วมการฝึกอบรม (กลุ่มทดลอง) และนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาที่ไม่ได้เข้าร่วมการฝึกอบรม (กลุ่มควบคุม) พบว่า นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษากลุ่มทดลองมีสมรรถนะการให้คำปรึกษาสูงกว่านักเรียนเพื่อนที่ปรึกษากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า องค์ประกอบของสมรรถนะการให้คำปรึกษาหลังการทดลอง ของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่า การฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาช่วยเสริมสร้างให้นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา มีสมรรถนะการให้คำปรึกษาสูงกว่านักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาที่ไม่ได้รับการฝึกอบรม สอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทิมา ทอดสนิท (2556, มกราคม – มีนาคม) ที่ศึกษาผลของโปรแกรมการพัฒนาความสามารถในการให้คำปรึกษาของเพื่อนที่ปรึกษา ภายหลังจากทดลองพบว่า เพื่อนที่ปรึกษาที่เข้าร่วมโปรแกรม มีคะแนนความสามารถในการให้คำปรึกษาสูงกว่านักเรียนที่ไม่เข้าร่วมโปรแกรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่า การฝึกอบรมช่วยเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาดีขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้วิจัยได้นำผลจากการสัมภาษณ์ในระยะศึกษาสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษามาประกอบการสร้างโปรแกรม โดยมุ่งเน้นการเสริมสร้างองค์ประกอบสมรรถนะการให้คำปรึกษาด้านทักษะและความรู้เกี่ยวกับการให้คำปรึกษามากกว่าด้านเจตคติเกี่ยวกับการให้คำปรึกษา เนื่องจากการฝึกฝนทักษะการให้คำปรึกษาและการให้ความรู้เกี่ยวกับการให้คำปรึกษาจะช่วยให้นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาเกิดการเรียนรู้ที่ดีขึ้น ดังที่โรบินสันและคณะ (Robinson et al., 1991, September) กล่าวว่า การฝึกฝนทักษะการให้คำปรึกษาและการได้รับความรู้จากผู้ที่มีประสบการณ์จะช่วยให้เกิดความพึงพอใจต่อการเรียนรู้และเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาให้ดีขึ้น เพื่อให้นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษากลุ่มทดลอง สามารถให้คำปรึกษาได้ถูกต้องตามหลักการและเลือกใช้เทคนิคการให้คำปรึกษาแบบจุลภาคได้อย่างเหมาะสมกับสภาพปัญหาของผู้ขอรับคำปรึกษา และมีความรู้ในบทบาทหน้าที่ของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาให้พร้อมต่อการดำเนินกิจกรรมเพื่อนที่ปรึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยโปรแกรมการเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มในการฝึกอบรมจำนวน 12 คน ซึ่งทำให้กลุ่มมีความเหมาะสมต่อการเกิดกระบวนการโต้ตอบหรือดำเนินกิจกรรมให้เกิดการเรียนรู้ ดังคำกล่าวของเคลเลอร์ (Keller, 1999) ที่กล่าวว่า ขนาดของกลุ่มในการฝึกอบรมควรอยู่ระหว่าง

15 คนต่อการฝึก 1 ครั้ง เพื่อให้มีการจัดการที่ดีขึ้นและมีการโต้ตอบในการดำเนินกิจกรรมในการฝึกอบรม อีกทั้งผู้วิจัยได้กำหนดระยะเวลาในการฝึกอบรมที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ คือ จำนวน 2 วัน เป็นเวลา 16 ชั่วโมง สอดคล้องกับ คำกล่าวของคอร์นและมอร์ (Corn & Moore, 1992) ที่กล่าวว่า ระยะเวลาในการฝึกอบรมการให้คำปรึกษาแก่เพื่อนที่เหมาะสมคือ 6 - 16 ชั่วโมง เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ผู้วิจัยมีการกำหนดเลือกเนื้อหา แนวคิด วัตถุประสงค์และเทคนิคการให้คำปรึกษาที่เหมาะสมกับการดำเนินกิจกรรมเพื่อนที่ปรึกษาและสมรรถนะที่จำเป็นของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาในปัจจุบัน และมีการใช้วิธีการและเทคนิคในการเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาที่หลากหลายเพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับองค์ประกอบของสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาในแต่ละองค์ประกอบ ได้แก่ การสอน โดยการบรรยาย เพื่อให้รับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับการให้คำปรึกษา การสาธิต เพื่อให้เห็นตัวอย่างของการให้คำปรึกษาที่ชัดเจน การจำลองสถานการณ์และการแสดงบทบาทสมมติ เพื่อให้ให้นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาได้ฝึกซ้อมความคิดและกล้าที่จะเผชิญกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น การจับคู่ เพื่อให้นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาได้มีโอกาสเรียนรู้อย่างเท่าเทียมกันในทุกกิจกรรมและใช้การอภิปรายร่วมกันเพื่อให้เกิดข้อสรุปของการดำเนินกิจกรรมในแต่ละกิจกรรม จากนั้นผู้วิจัยและนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาร่วมกันให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อให้นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษานำข้อเสนอแนะไปปรับปรุงพัฒนาตนเองให้ดีขึ้น ดังที่ สกล วรรณศรี (2559) ได้กล่าวไว้ว่า รูปแบบสำหรับกระบวนการออกแบบด้านการศึกษา (Model of Education Design Process) จะเริ่มต้นจากการกำหนดวัตถุประสงค์ และจากนั้นเป็นการกำหนดเกี่ยวกับเนื้อหาที่ใช้ในการเรียนรู้และการเลือกวิธีการที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ สอดคล้องกับคอร์นเนอร์ (Connor, 1994) ที่กล่าวว่า บุคคลจะมีความรู้และทักษะในการช่วยเหลือผู้อื่นได้จำเป็นต้องได้รับการสอนให้เกิดความรู้และลงมือปฏิบัติเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ อย่างมีประสิทธิภาพ ผลการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของสกล วรรณศรี (2550) ที่ศึกษาทักษะชีวิตและการสร้างโมเดลกลุ่มฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของวัยรุ่น โดยโมเดลกลุ่มฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตประยุกต์ทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษา ตลอดจนเทคนิคทางจิตวิทยา มาใช้การพัฒนาทักษะชีวิต ภายหลังการทดลอง พบว่า กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีทักษะชีวิตโดยรวมและรายองค์ประกอบก่อนทดลอง หลังทดลอง และระยะติดตามผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. แบบวัดสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา สามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการคัดกรองสมรรถนะของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาในโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาได้
2. โปรแกรมการเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา สามารถนำไปใช้กับโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาได้ โดยที่ผู้อบรมจำเป็นต้องศึกษาข้อมูลจนเกิดความเข้าใจความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีและเทคนิคในการให้คำปรึกษา ขั้นตอน เป้าหมายในการฝึกอบรมเพื่อนำไปใช้ได้ตรงตามจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของโปรแกรมการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา
3. สำหรับโรงเรียนที่ดำเนินการกิจกรรมเพื่อนที่ปรึกษา ควรจัดให้มีการฝึกอบรมสมรรถนะการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน โดยใช้แบบวัดและโปรแกรมการเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อให้ นักเรียนมีสมรรถนะการให้คำปรึกษาด้านความรู้เกี่ยวกับการให้คำปรึกษา เจตคติต่อการให้คำปรึกษาและทักษะในการให้คำปรึกษา พร้อมทั้งจะดำเนินกิจกรรมเพื่อนที่ปรึกษาและช่วยเหลือเพื่อนนักเรียนด้วยกระบวนการให้คำปรึกษา

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ในการวิจัยครั้งนี้เป็นโปรแกรมการฝึกอบรม จำนวน 16 ชั่วโมง เวลา 2 วัน ดังนั้น การวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาและพัฒนาสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาในรูปแบบหลักสูตรการฝึกอบรม เพื่อส่งเสริมการสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาแก่นักเรียนทั่วไป
2. ควรศึกษาวิธีการเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาในรูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่ม เพื่อศึกษาสมรรถนะการให้คำปรึกษากลุ่มของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา
3. ในการวิจัยครั้งนี้เป็นโปรแกรมการฝึกอบรมมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาสมรรถนะด้านทักษะการให้คำปรึกษาและความรู้เกี่ยวกับการให้คำปรึกษา การวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาและพัฒนาแบบการเสริมสร้างสมรรถนะด้านเจตคติเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาเพื่อให้นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษามีเจตคติที่ดีต่อการให้คำปรึกษาเพิ่มมากขึ้น
4. ในการวิจัยครั้งนี้แบบวัดสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา มีเกณฑ์การประเมิน 30 : 30 : 40 ได้แก่ สมรรถนะด้านความรู้เกี่ยวกับการให้คำปรึกษา สมรรถนะ

ด้านเจตคติเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาและสมรรถนะด้านทักษะการให้คำปรึกษา ในการวิจัย
ครั้งต่อไปควรศึกษาการสร้างแบบวัดที่มีเกณฑ์คะแนนทั้ง 3 ด้านเท่ากัน เพื่อให้สามารถศึกษา
องค์ประกอบของสมรรถนะในแต่ละด้านได้อย่างชัดเจน

บรรณานุกรม

- Allport, G. W. (1965). *Pattern and Growth in Personality*. New York: Holt, Rinehart and Winston.
- American Psychological Association. (1982). *Thesaurus of psychology* (index term 3 ed.). Washington: DC Author.
- Arudo, T. O. O. (2008). *Peer Counseling Experience Among Selected Kenyan Secondary Schools*. Kenyatta University, Safari park hotel. Retrieved from <https://www.kapc.or.ke/downloads/Arudo,%20Tobias%20Opiyo%20Okeyo.pdf>
- Blain, H. G., & Brusko, M. (1985, March). Starting a Peer Counseling Program in the High School. *Journal of School Health*, 55(3), 221-229.
- Bowman, R. P. (1986, January). Peer Facilitator Programs for Middle Graders: Students Helping Each Other Grow Up. *The School Counselor*, 33(3), 221-229. Retrieved from https://www.jstor.org/stable/23900681?seq=1#page_scan_tab_contents
- Boyatzis, R. E. (1982). *The Competent Manager: A Model of Effective Performance*. New York: John Wiley & Son.
- Boyatzis, R. E., & Burruss, J. A. (1995, 4 July). *THE HEART OF HUMAN RESOURCE DEVELOPMENT: COUNSELING COMPETENCIES* Retrieved from <http://ebooks.bharathuniv.ac.in/gdlc1/gdlc4/utilities/softskills/E-Books/Heart%20of%20HRD%20Counselling%20Competencies.pdf>
- Brammer, L. M., & MacDonald, G. (1999). *The helping relationship : process and skills* (index term 7 ed.). Boston: Allyn & Bacon.
- Brown, W. F. (1974, December). Effectiveness of Paraprofessionals: The Evidence. *PERSONNEL AND GUIDANCE JOURNAL*, 53(4), 257-263.
- Buckley, R., & Caple, J. (1995). *The Theory and Practice of Training*. London: Kogan Page.
- Buckley, R., & Caple, J. (2009). *The Theory and Practice of Training* (index term 6 ed.). London: Kogan Page.
- Burnard, P. (1999). *Practical Counseling and Helping*. New York: Routledge.

- Carr, R. (1981). *Theory and Practice of Peer Counseling*. Ottawa, Canada: Employment and Immigration Commission.
- Connor, M. (1994). *Training the Counsellor: An integrative model*. London & New York: Routledge.
- Corey, G. (2008). *Theory and Practice of Group Counseling* (index term 7 ed.). U.S.A: Thompson Brooks/Cole.
- Corn, K. L., & Moore, D. D. (1992). Reach for the S.T.A.R.S. Students teaching and reaching students: A two faced peer facilitation program at Greenfield-Central High School. *The School Counselor*, 40, 68-72.
- Cowie, H., & Sharp, S. (1996). *Peer Counselling in schools a time to listen*. London: David Fulton
- Davis, E. T., & Osborn, J. C. (2000). *The Solution-Focused School Counselor: Shaping Professional Practice*. New York & London: Brunner-Routledge.
- Geldard, K., & Geldard, D. (1999). *Counselling Adolescents: The Pro-Active Approach*. London: SAGE.
- Keller, R. J. (1999). *A formative and summative evaluation of peer counseling training programme at a college of education*. (masters' dissertation). University of Natal, Pietermaritzburg. Retrieved from https://researchspace.ukzn.ac.za/xmlui/bitstream/handle/10413/4476/Keller_R_Jenry_1999.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Kleinke, C. L. (1994). *Common Principles of Psychotherapy* (index term 1 ed.). Pacific Grove, CA: Brooks/ Cole.
- Kottler, A. J., & Kottler, E. (1993). *Teacher as Counselor : Developing the Helping Skills*. California: Corwin Press.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- LUK-Fong, Y. Y. Pattie, Lee-Man, & Yuk Ching. (2013). *School Guidance and Counseling : Trends and Practices*. Hong Kong: Hong Kong University Press.
- McClelland, D. C. (1973, January). Testing for Competence Rahter than for "Intelligence".

AMERICAN PSYCHOLOGIST. Retrieved from <http://www.lichaoping.com/wp-content/ap7301001.pdf>

- McLeod, M. (2004). *Peer Counseling*. Georgia: Emory University.
- Morey, R. E., Miller, C. D., Rosén, L. A., & Fulton, R. (1993, March). High school peer counseling: The relationship between student satisfaction and peer counselors' style of helping. *School Counselor*, 40(4), 293-300.
- Nassar, S. C., & Collins, E. J. (1994). Issues of intimacy: Profile of a peer counseling program. *Journal of College Student Development*, 35(6), 492-493.
- Nelson, J. R. (1992). *Practical Counselling and Helping Skill*. London: Cassell.
- Parry, S. B. (1996, July). The Quest for Competence. *Training*, 33(7), 48-56.
- Patterson, L. E., & Welfel, E. R. (1999). *The Counseling Process* (index term 5 ed.). University of Michigan: Brooks/Cole.
- Roberts, E. B., & Borders, L. D. (1994, January). Supervision of School Counselors: Administrative, Program, and Counseling. *The School Counselor*, 41(3), 149-157.
- Robinson, S. E., Morrow, S., Kigin, T., & Lindeman, M. (1991, September). Peer Counselors in a High School Setting: Evaluation of Training and Impact on Students. *The School Counselor*, 39(1), 35-40.
- Sharf, R. S. (2008). *Theories of psychotherapy and counseling* (index term 4 ed.). U.S.A: Thompson Brooks/Cole.
- Spencer, L. M., & Spencer, S. M. (1993). *Competence at work: Models for Superior Performance*. Toronto: John Wiley & Sons.
- Topping, K., & Ehly, S. (1998). *Peer-Assisted Learning*. NEW YORK & LONDON: Lawrence Erlbaum Associates, Inc., Publishers.
- เฉษฐา อังกาบสี. (2554). การพัฒนาแบบวัดเจตคติและกลยุทธ์ด้านอาชีพและการนำไปใช้ในการให้คำปรึกษากลุ่มด้านอาชีพ. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ด. (จิตวิทยาการให้คำปรึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- กรกฏา นักร้อง. (2559, กรกฎาคม - ธันวาคม). สมรรถนะครูที่ปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา (YC) วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย, 8(3), 88-102.
- กรมสุขภาพจิต. (2546). คู่มือการให้คำปรึกษาขั้นพื้นฐาน (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ:

องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.

กระทรวงสาธารณสุข. (2553). เคล็ดลับการให้การปรึกษาวัยรุ่น (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.

กัณฑ์รัตน์ ตริยสรศัย. (2554). ผลของการฝึกอบรมกลุ่มในการสร้างเสริมแรงใจและการสานสัมพันธ์ของพนักงานขายเวชภัณฑ์สัตว์เลี้ยง. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.

(จิตวิทยาการแนะแนว). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

กฤตวรรณ คำสม. (2554). การศึกษาและพัฒนาสมรรถนะของนักศึกษาในการให้คำปรึกษาแก่เพื่อน. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ด. (จิตวิทยาการให้คำปรึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

กองพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา. (2554). คู่มืออาจารย์ที่ปรึกษา.

ม.ป.ท.: ม.ป.พ.

จตุรงค์ เปรมชัยพร. (2560). การแบ่งโซนแข่งขัน งานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ครั้งที่ 67 ปีการศึกษา 2560. กรุงเทพฯ: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1

จรรยา พุคยาภรณ์. (2556). คู่มือการให้คำปรึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

จันทิมา ทอดสนิท. (2556, มกราคม – มีนาคม). ผลของโปรแกรมการพัฒนาศักยภาพในการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา. วารสารการศึกษาการวิจัย, 5(1), 22-26.

จุฑารัตน์ พงษ์ภัทรินทร์. (2555). การศึกษารูปแบบการฝึกอบรมตามแนวคิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการปฏิบัติงานสำหรับผู้ให้คำปรึกษาด้านการศึกษานานาชาติ. วิทยานิพนธ์ ค.ด. (การศึกษานอกระบบ). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

ฐิระ ประवालพุกษ์. (2538). การพัฒนาบุคคลและการฝึกอบรม. กรุงเทพฯ: ภาคพัฒนามาตรฐานตำราและเอกสารวิชาการ สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ.

ธีรวุฒิ เอกะกุล. (2550). การวัดเจตคติ (พิมพ์ครั้งที่ 2). อุบลราชธานี: วิทยาออฟเซทการพิมพ์.

นงลักษณ์ ประเสริฐ. (2553). ชุดฝึกอบรมแนะแนว. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นันทวิทย์ เป่ามหานาคะ. (2557). การพัฒนายุทธวิธีในการเรียนรู้ของนิสิตคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ด.

(จิตวิทยาการให้คำปรึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

ประดิพันธ์ อุปรมัย และสมร ทองดี. (2545). ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการให้การปรึกษา :

หน่วยที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการให้การปรึกษา. นนทบุรี:

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

- ปรีชา วิหคโต. (2545). ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการให้การปรึกษา : หน่วยที่ 9 ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการให้การปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2553). รูปแบบการให้คำปรึกษา. กรุงเทพฯ: บริษัท สหมิตรพรินติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง จำกัด.
- พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา และ วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา. (2556). ทฤษฎีและเทคนิคการให้บริการ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์. (2561, มกราคม - มิถุนายน). การศึกษาและพัฒนาการรับรู้ความสามารถในการให้คำปรึกษาของครูแนะแนว. วารสารวิชาการคณะศึกษาศาสตร์, 19(1), 150-159.
Retrieved from <http://ejournals.swu.ac.th/index.php/jedu/article/view/10380/8683>
- รัญจวน คำวชิรพิทักษ์. (2545). ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการให้การปรึกษา : หน่วยที่ 6 ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการให้การปรึกษาแบบผู้รับการปรึกษาเป็นศูนย์กลาง. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- ลักขณา ศรีวัฒน์. (2552). ทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษา. มหาสารคาม: ธารณการพิมพ์.
- วันเพ็ญ สมภพรุ่งโรจน์. (2547). การศึกษาและพัฒนาความสามารถในการเผชิญอุปสรรคในการปฏิบัติงานของพนักงานโดยการฝึกอบรมแบบเพื่อนช่วยเพื่อน. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ด. (จิตวิทยาการให้คำปรึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2538, กุมภาพันธ์ - มีนาคม). ค่าเฉลี่ยกับการแปลความหมาย เรื่องง่าย ๆ ที่บางครั้งก็พลาด. ข่าวสารการวิจัยศึกษา, 18(3), 8-11.
- วิภาส ทองสุข. (2552). พฤติกรรมองค์การ. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด อาร์ต โปรเกส.
- วิมาน วรรณคำ. (2553). การพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ ค.ด. (ภาวะผู้นำทางการบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, นครราชสีมา.
- สกล วรเจริญศรี. (2550). การศึกษาทักษะชีวิตและสร้างโมเดลกลุ่มฝึกอบรม เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนวัยรุ่น. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ด. (จิตวิทยาการให้คำปรึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- สกล วรเจริญศรี. (2558). การแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณค่าแห่งตน จากแนวคิดทฤษฎีสู่การปฏิบัติเพื่อการพัฒนาผู้เรียน (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: แดเน็กซ์อินเตอร์คอร์ปอเรชั่น.
- สกล วรเจริญศรี. (2559). จิตวิทยาสำหรับการฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรในองค์การ

(พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: บริษัท แดเน็กซ์ อินเตอร์คอร์ปอเรชั่น จำกัด.

สำนักกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด. (2557). คู่มืองานแนะแนวบริการให้คำปรึกษา
อาชีพ. ร้อยเอ็ด: สำนักกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2552). รหัสลับความสำเร็จนักเรียน YC. กรุงเทพฯ: ชุมชน
สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2553). หลักสูตรฝึกอบรมนักเรียน: นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา.
กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือ วิทยการเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษา
ของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา

1. รองศาสตราจารย์ พันตำรวจโท หญิง ดร.สุชอรุณ วงษ์ทิม	อาจารย์ประจำ แขนงวิชาแนะแนว และการปรึกษาเชิงจิตวิทยา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
2. ผศ.ดร.สาทร ใจตรง	อาจารย์ประจำหลักสูตร ศิลปศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
3. อาจารย์สุภรณ์ แซ่ตระกูล	ครูแนะแนว วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนไตรมิตรวิทยาลัย
-

ภาคผนวก ข

ใบรับรองจริยธรรมของข้อเสนอการวิจัย
และหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

สำเนา

MF-04-version-2.0

วันที่ 18 ต.ค. 61

หนังสือรับรองจริยธรรมการวิจัยของข้อเสนอการวิจัย
เอกสารข้อมูลคำอธิบายสำหรับผู้เข้าร่วมการวิจัยและใบยินยอม

หมายเลขข้อเสนอการวิจัย SWUEC-G- 073/2562E

ข้อเสนอการวิจัยนี้และเอกสารประกอบของข้อเสนอการวิจัยตามรายการแสดงด้านล่าง ได้รับการพิจารณาจาก คณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒแล้ว คณะกรรมการฯ มีความเห็นว่าข้อเสนอการวิจัยที่จะดำเนินการมีความสอดคล้องกับหลักจริยธรรมสากล ตลอดจนกฎหมาย ข้อบังคับและ ข้อกำหนดภายในประเทศ จึงเห็นสมควรให้ดำเนินการวิจัยตามข้อเสนอการวิจัยนี้ได้

ชื่อโครงการวิจัยเรื่อง: การเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา โดยการศึกษาเปรียบเทียบ จิตวิทยา

ชื่อผู้วิจัยหลัก: นายนพพร แสงทอง

สังกัด: คณะศึกษาศาสตร์

เอกสารที่รับรอง:

1. แบบเสนอโครงการวิจัย
2. โครงการวิจัย
3. เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย
4. หนังสือให้ความยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย

เอกสารที่พิจารณาทบทวน

1. แบบเสนอโครงการวิจัย	ฉบับที่ 2 วัน/เดือน/ปี 11 มิ.ย. 2562
2. โครงร่างการวิจัย	ฉบับที่ 2 วัน/เดือน/ปี 11 มิ.ย. 2562
3. เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย	ฉบับที่ 2 วัน/เดือน/ปี 11 มิ.ย. 2562
4. หนังสือให้ความยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย	ฉบับที่ 2 วัน/เดือน/ปี 11 มิ.ย. 2562

(ลงชื่อ).....

(นายปิยชาติ บุญเพ็ญ)

กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์

(ลงชื่อ).....

(แพทย์หญิงสุริพร ภัทรสุวรรณ)

ประธานคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์

หมายเลขรับรอง : SWUEC/E/G-073/2562

วันที่ให้การรับรอง : 12/06/2562

วันหมดอายุใบรับรอง : 12/06/2563

MF-04-version-2.0
วันที่ 18 ต.ค. 61

ใบรับรองจริยธรรมการวิจัยของข้อเสนอการวิจัย
เอกสารข้อมูลคำอธิบายสำหรับผู้เข้าร่วมการวิจัยและไบนินยอม

หมายเลขข้อเสนอการวิจัย SWUEC-G 073/2562E (ต่อใบรับรองครั้งที่ 1)

ข้อเสนอการวิจัยนี้และเอกสารประกอบของข้อเสนอการวิจัยตามรายการแสดงด้านล่าง ได้รับการพิจารณาจาก คณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒแล้ว คณะกรรมการฯ มีความเห็นว่าข้อเสนอการวิจัยที่จะดำเนินการมีความสอดคล้องกับหลักจริยธรรมสากล ตลอดจนกฎหมาย ข้อบังคับและ ข้อกำหนดภายในประเทศ จึงเห็นสมควรให้ดำเนินการวิจัยตามข้อเสนอการวิจัยนี้ได้

ชื่อโครงการวิจัยเรื่อง : การเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา โดยการฝึกอบรม
เชิงจิตวิทยา

ชื่อผู้วิจัยหลัก : นายนพพร แสงทอง

สังกัด : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เอกสารที่เสนอพิจารณาทบทวน :

แบบรายงานความก้าวหน้าของการวิจัย เพื่อขอต่ออายุการรับรอง ฉบับลงวันที่ 21 เมษายน 2563

วันที่ประชุม : 17 มิถุนายน 2563 การประชุมครั้งที่ : 6/2563

ผลการพิจารณา : รับรอง

ข้อเสนอแนะ : โปรดปฏิบัติตามแนวปฏิบัติการดำเนินงานโครงการวิจัยในมนุษย์ช่วงที่มีการระบาดของโรคติดเชื้อ
ไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 (COVID-19)

(ลงชื่อ).....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทนตแพทย์หญิงณปภา เอี่ยมจิรกุล)

กรรมการและเลขานุการคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์

(ลงชื่อ).....

(แพทย์หญิงสุรีพร ภัทรสุวรรณ)

ประธานคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์

หมายเลขรับรอง : SWUEC/E/G-073/2562

วันที่ให้การรับรอง : 13/06/2563

วันหมดอายุใบรับรอง : 12/06/2564

ที่ อว 8718/901

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

22 เมษายน 2563

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนไตรมิตรวิทยาลัย

เนื่องด้วย นายนพพร แสงทอง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชรภรณ์ ศรีสวัสดิ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.สกล วรเจริญศรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้ 1) แบบวัดสมรรถนะการให้คำปรึกษาของเพื่อนที่ปรึกษา และ 2) โปรแกรมอบรมเชิงจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษากับนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา จำนวน 100 คน เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย และขอใช้สถานที่โรงเรียนของท่าน ในเดือนกรกฎาคม 2563 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 080 999 6012

ที่ อว 8718/901

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

22 เมษายน 2563

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนราชวินิตบางแคปานขำ

เนื่องด้วย นายพพร แสงทอง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.สกล วรเจริญศรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้ 1) แบบวัดสมรรถนะการให้คำปรึกษาของเพื่อนที่ปรึกษา และ 2) โปรแกรมอบรมเชิงจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษากับนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา จำนวน 50 คน เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย และขอใช้สถานที่โรงเรียนของท่าน ระหว่างเดือนกรกฎาคม 2563 ถึงเดือนตุลาคม 2563 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 080 999 6012

ที่ อว 8718/901

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

22 เมษายน 2563

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนปัญญาวรคุณ

เนื่องด้วย นายนพพร แสงทอง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาานิพนธ์ เรื่อง “การเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.สกล วรเจริญศรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตขออนุญาตเผยแพร่เก็บข้อมูล โดยใช้ 1) แบบวัดสมรรถนะการให้คำปรึกษาของเพื่อนที่ปรึกษา และ 2) โปรแกรมอบรมเชิงจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษากับนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา จำนวน 45 คน เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย และขอใช้สถานที่โรงเรียนของท่าน ระหว่างเดือนกรกฎาคม 2563 ถึงเดือนตุลาคม 2563 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขออนุญาตเผยแพร่ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 080 999 6012

ที่ อว 8718/901

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

22 เมษายน 2563

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดราชโอรส

เนื่องด้วย นายนพพร แสงทอง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาานิพนธ์ เรื่อง “การเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.สกล วรเจริญศรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้ 1) แบบวัดสมรรถนะการให้คำปรึกษาของเพื่อนที่ปรึกษา และ 2) โปรแกรมอบรมเชิงจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษากับนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา จำนวน 26 คน เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย และขอใช้สถานที่โรงเรียนของท่าน ระหว่างเดือนกรกฎาคม 2563 ถึงเดือนตุลาคม 2563 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สว.ถาวรที่ภูมิลำเนาเดิมกรุณาติดต่อกลับ โทรทัศน์ 080 999 6017

ภาคผนวก ค

แบบสัมภาษณ์สมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง

สมรรถนะการให้คำปรึกษาของเพื่อนที่ปรึกษา (Peer Counselor Competence)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อ..... นามสกุล.....

ตำแหน่ง.....

ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

.....
 .....
 .....

วันที่ให้สัมภาษณ์.....เดือน.....พ.ศ.....

เวลา.....สถานที่ให้สัมภาษณ์.....

คำถามการสัมภาษณ์

ท่านคิดว่า นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา หมายถึงอะไร

1.1.....

1.2.....

1.3.....

1.4.....

1.5.....

ท่านคิดว่า นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ควรมีคุณลักษณะอย่างไร

2.1.....

2.2.....

2.3.....

2.4.....

2.5.....

ท่านคิดว่า องค์ประกอบสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา มีอะไรบ้าง

ให้อธิบายความหมายแต่ละองค์ประกอบ

3.1.....

3.2.....

3.3.....

3.4.....

3.5.....

ท่านคิดว่า การสร้างเสริมสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ควรเป็นอย่างไร

อธิบายพร้อมเหตุผล

4.1.....

4.2.....

4.3.....

4.4.....

4.5.....

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการสร้างเสริมสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ง

การตรวจสอบค่าอำนาจจำแนกรายข้อ
แบบวัดสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

ตาราง 20 แสดงค่าอำนาจจำแนกแบบวัดสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา (n=100)

ด้านความรู้	ค่าอำนาจ จำแนก	ด้านเจตคติ	ค่าอำนาจ จำแนก	ด้านทักษะ	ค่าอำนาจ จำแนก
ข้อ		ข้อ		ข้อ	
1	0.66	1	0.28	1	0.47
2	0.22	2	0.32	2	0.40
3	0.31	3	0.24	3	0.38
4	0.48	4	0.42	4	0.30
5	0.65	5	0.48	5	0.43
6	0.55	6	0.43	6	0.25
7	0.41	7	0.64	7	0.27
8	0.56	8	0.65	8	0.30
9	0.65	9	0.30	9	0.56
10	0.65	10	0.46	10	0.26
11	0.29	11	0.65	11	0.21
12	0.45	12	0.49	12	0.30
13	0.62	13	0.74	13	0.34
14	0.45	14	0.35	14	0.25
15	0.48	15	0.68	15	0.45

ภาคผนวก จ

การตรวจสอบคุณภาพค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

1. แบบวัดสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา
2. โปรแกรมการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

ตาราง 21 ค่าดัชนีความสอดคล้อง ของแบบวัดสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

ข้อ	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 3	ค่าดัชนี IOC
ด้านความรู้				0.96
1	1	1	1	1.00
2	1	1	1	1.00
3	0	1	1	0.67
4	1	1	1	1.00
5	1	1	1	1.00
6	1	1	1	1.00
7	1	1	1	1.00
8	0	1	1	0.67
9	1	1	1	1.00
10	1	1	1	1.00
11	1	1	1	1.00
12	1	1	1	1.00
13	1	1	1	1.00
14	1	1	1	1.00
15	1	1	1	1.00
ด้านเจตคติ				0.96
1	1	1	1	1.00
2	1	1	1	1.00
3	1	1	1	1.00
4	1	1	1	1.00
5	1	1	1	1.00
6	1	1	1	1.00
7	1	1	1	1.00

ตาราง 22 (ต่อ)

ข้อ	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 3	ค่าดัชนี IOC
8	1	1	1	1.00
9	1	1	1	1.00
10	1	1	1	1.00
11	1	1	1	1.00
12	1	1	1	1.00
13	0	1	1	0.67
14	1	1	1	1.00
15	0	1	1	0.67
ด้านทักษะ				0.91
1	1	1	1	1.00
2	1	1	1	1.00
3	1	1	1	1.00
4	1	1	1	1.00
5	1	1	0	0.67
6	1	1	1	1.00
7	0	1	1	0.67
8	1	1	1	1.00
9	1	1	1	1.00
10	1	1	1	1.00
11	0	1	1	0.67
12	1	1	1	1.00
13	1	1	1	1.00
14	1	1	0	0.67
15	1	1	1	1.00

ตาราง 22 ค่าดัชนีความสอดคล้อง ของโปรแกรมการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

เรื่อง ที่	เรื่อง	กระบวนการ	ระดับความ สอดคล้อง			ค่าดัชนี IOC
			คนที่1	คนที่2	คนที่3	
1	การประชุมนิเทศ / สร้างสัมพันธภาพ	วัตถุประสงค์	1	1	1	1.00
		ทฤษฎี	1	1	1	1.00
		ขั้นตอน	1	1	1	1.00
2	ความรู้พื้นฐาน ในการให้คำปรึกษา	วัตถุประสงค์	1	1	1	1.00
		ทฤษฎี	1	1	1	1.00
		ขั้นตอน	1	1	1	1.00
3	รับรู้และเข้าใจ เพื่อเตรียมความพร้อม สู่การเป็นเพื่อนที่ปรึกษา	วัตถุประสงค์	1	1	1	1.00
		ทฤษฎี	1	1	1	1.00
		ขั้นตอน	1	1	1	1.00
4	เทคนิคการให้คำปรึกษา แบบจุลภาค : รู้ได้อย่างไร ว่าเพื่อนมีปัญหา (ทักษะการใส่ใจ)	วัตถุประสงค์	1	1	1	1.00
		ทฤษฎี	1	1	1	1.00
		ขั้นตอน	1	1	1	1.00
5	เทคนิคการให้คำปรึกษา แบบจุลภาค : ทักษะการถาม	วัตถุประสงค์	1	1	1	1.00
		ทฤษฎี	1	1	1	1.00
		ขั้นตอน	1	1	1	1.00
6	เทคนิคการให้คำปรึกษา แบบจุลภาค : ทักษะการฟัง	วัตถุประสงค์	1	1	1	1.00
		ทฤษฎี	1	1	1	1.00
		ขั้นตอน	1	1	1	1.00

ตาราง 23 (ต่อ)

เรื่อง ที่	เรื่อง	กระบวนการ	ระดับความ สอดคล้อง			ค่าดัชนี IOC
			คนที่1	คนที่2	คนที่3	
7	เทคนิคการให้คำปรึกษา แบบจุลภาค : การสะท้อน	วัตถุประสงค์	1	1	1	1.00
	ความรู้สึกร่วม การทวนความ การเจียบ การแปลความ	ทฤษฎี	1	1	1	1.00
	การให้ข้อมูล การเผชิญหน้า การให้กำลังใจและการสรุป	ขั้นตอน	1	1	1	1.00
8	ความคิดและความเชื่อ ที่ส่งผลต่อพฤติกรรม	วัตถุประสงค์	1	1	1	1.00
		ทฤษฎี	1	1	1	1.00
		ขั้นตอน	1	1	1	1.00
9	กระบวนการให้คำปรึกษา	วัตถุประสงค์	1	1	1	1.00
		ทฤษฎี	1	1	1	1.00
		ขั้นตอน	1	1	1	1.00
10	ฝึกทักษะและกระบวนการ ให้คำปรึกษา	วัตถุประสงค์	1	1	1	1.00
		ทฤษฎี	1	1	1	1.00
		ขั้นตอน	1	1	1	1.00
11	ปัจเจกนิเทศ / สรุปผลการฝึกฝน และการส่งต่อ	วัตถุประสงค์	1	1	1	1.00
		ทฤษฎี	1	1	1	1.00
		ขั้นตอน	1	1	1	1.00
ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ทั้งฉบับ						1.00

ภาคผนวก จ

การศึกษาศมรรณะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

1. แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง
2. รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ ผู้ให้สัมภาษณ์ในการศึกษาศมรรณะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา
3. ข้อมูลการสัมภาษณ์สมรรณะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง

สมรรถนะการให้คำปรึกษาของเพื่อนที่ปรึกษา (Peer Counselor Competence)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อ..... นามสกุล..... ตำแหน่ง.....

ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา.....

วันที่ให้สัมภาษณ์.....เดือน.....พ.ศ.....

เวลา.....สถานที่ให้สัมภาษณ์.....

กรอบแนวคำถามการสัมภาษณ์

1. ท่านคิดว่า นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา หมายถึงอะไร
2. ท่านคิดว่า นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ควรมีคุณลักษณะอย่างไร
3. ท่านคิดว่า องค์ประกอบสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา มีอะไรบ้าง ให้อธิบายความหมายแต่ละองค์ประกอบ
4. ท่านคิดว่า การสร้างเสริมสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ควรเป็นอย่างไร อธิบายพร้อมเหตุผล
5. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับการสร้างเสริมสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

**รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ ผู้ให้สัมภาษณ์ในการศึกษา
สมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา**

1. นายฉัตรดนัย พูลเจริญพาณิชย์	ครูแนะแนว โรงเรียนราชินีไศล
2. ผศ.สุนันทา พลับแดง	อดีตอาจารย์ประจำกลุ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หัวหน้างานแนะแนว โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ฝ่ายมัธยม
3. นางสาววารุณี ศโรภาส	อดีตครูแนะแนว วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนสตรีอัสสัมชัญ
4. นางวิภา เกตุเทพา	อดีตครูแนะแนว วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียน สตรีวิทยา ๒ ในพระราชูปถัมภ์ฯ
5. นางสาวกมลวรรณ เจนวารินทร์	ครูแนะแนว โรงเรียนราชวินิตบางแคปานขำ
6. นางสาวทรายแก้ว จันทร์แจ่มฟ้า	ครูแนะแนว โรงเรียนปัญญาวรรคคุณ
7. นางสาวชุตติภรณ์ พัดเยี่ยม	ครูแนะแนว วิทยฐานะชำนาญการ โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี)
8. นายชาญวุฒิ จำไพ	ครูแนะแนว โรงเรียนสวนกุหลาบธนบุรี
9. ผศ.ดร.พัชรี ฤงแก้ว	อาจารย์ประจำกลุ่มวิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
10. นางสาวพิมพ์ลอย ปานเพชร	ครูแนะแนว โรงเรียนพิบูลวิทยาลัย
11. ดร.รับขวัญ ภูษาแก้ว	อาจารย์ประจำกลุ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยม
12. Mr. David Brook	GUIDANCE COUNSELOR LOGAN COUNTY SCHOOLS
13. นางสาวมณฑิรา นิมสมบุญ	ครูแนะแนว โรงเรียนโพธิสารพิทยากร
14. นางกัญจน์ชญาณ์ท์ วงศ์จิระศักดิ์	ครูแนะแนว โรงเรียนสุราษฎร์ธานี
15. นายศุภณัฐ วงศ์สกุล	ครูแนะแนว โรงเรียนนน้อย
16. นางสาวภรณ์ทิพย์ สายสมบัติ	ครูแนะแนว โรงเรียนสตรีสมุทรปราการ
17. นางจริญญาพร จิตตะ	ครูแนะแนว โรงเรียนรังกางอนสุพรรณ
18. นางจันทิมา เขี่ยมสะอาด	ครูแนะแนว โรงเรียนโพธิสารพิทยากร

19. นายกมล ประทีปธีรานันต์   อดีตครูแนะแนว วิทยาลัยนานาชาติ
โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา
20. นางสาวจันทร์ธิดา จันทร์กล้า   ครูแนะแนว โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา
21. นางสาวศิริรัตน์ ยอดยิ่ง   ครูแนะแนว โรงเรียนสงวนหญิง
22. Mr. Juha Front   Opinto-ohjaajat
Sammon keskuslukio School

ข้อมูลการสัมภาษณ์สมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

ตาราง 23 แสดงความหมายของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

ข้อคำถามที่ 1 ท่านคิดว่านักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา หมายถึงอะไร	
ผู้ให้สัมภาษณ์	รายละเอียดการให้สัมภาษณ์
1. นายฉัตรดนัย พูลเจริญพาณิชย์	นักเรียนที่รักและปรารถนาดีต่อเพื่อนได้รับการยอมรับและไว้วางใจจากเพื่อน มีทักษะในการสื่อสาร มีความสามารถในการให้คำปรึกษา และช่วยเหลือเพื่อน ซึ่งเป็นกลไกสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ไม่ว่าจะเป็นด้านการเรียน ปัญหาส่วนตัวหรือปัญหาอื่น ๆ
2. ผศ.สุนันทา พลับแดง	นักเรียนที่มีทักษะในการให้คำปรึกษาและมีจิตอาสาพร้อมที่จะช่วยเหลือเพื่อน
3. นางสาววารุณี ศโรภาส	นักเรียนที่มีทักษะการให้คำปรึกษาและเป็นผู้ช่วยเหลือให้คำปรึกษาเพื่อน ๆ เบื้องต้น โดยประสานงานร่วมกับครูที่ปรึกษาชั้นเรียน และครูแนะแนว
4. นางวิภา เกตุเทพา	นักเรียนมีจิตอาสาช่วยเหลือ ให้การปรึกษาแก่เพื่อนที่มีความทุกข์ ความไม่สบายใจโดยผ่านการอบรมความรู้และฝึกทักษะการให้การปรึกษาเบื้องต้น พร้อมทั้งเรียนรู้ผ่านประสบการณ์การทำงานจริง
5. นางสาวกมลวรรณ เจนวารินทร์	นักเรียนที่มีความสามารถในการให้คำปรึกษาเพื่อนในวัยใกล้เคียงกันได้ มีบุคลิกภาพของการเป็นผู้ให้คำปรึกษาที่ดีเข้าใจตนเอง และเข้าใจผู้อื่น
6. นางสาวทรายแก้ว จันทรแจ่มฟ้า	เยาวชนที่ศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หรือตอนปลาย ที่ได้รับความรู้ได้รับการฝึกอบรม เกี่ยวกับการให้การปรึกษาจากครูแนะแนว และ ผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง จนสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการให้คำปรึกษาเพื่อน ที่อยู่บริบทต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมถูกต้องตามกระบวนการให้การปรึกษา

ตาราง 24 (ต่อ)

ผู้ให้สัมภาษณ์	รายละเอียดการให้สัมภาษณ์
7.นางสาวชุตติภรณ์ พัดเยี่ยม	นักเรียนที่มีจิตอาสา อยากช่วยเหลือเพื่อน และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาเบื้องต้น
8.นายชาญวุฒิ จำไพ	เพื่อนนักเรียนที่มีทักษะในการให้คำปรึกษาและได้รับความไว้วางใจจากกลุ่มเพื่อนในโรงเรียน
9.ผศ.ดร.พัชรี ฤงแก้ว	ผู้ที่คอยช่วยเหลือให้คำแนะนำที่ดี
10.นางสาวพิมพ์ลอย ปานเพชร	นักเรียนที่ช่วยเหลือเพื่อน ให้การปรึกษา และรับฟังพร้อมทั้ง ให้ข้อมูลเพื่อนได้
11.รับขวัญ ภูษาแก้ว	นักเรียนที่ได้รับการอบรมให้เป็นผู้มีทักษะการปรึกษาและช่วยเหลือครูในการดูแลช่วยเหลือเบื้องต้นกับเพื่อน ๆ
12. Mr. David Brook	คือกลุ่มของนักเรียน นักศึกษาที่สามารถฟังพาได้ในเวลาที่มีความทุกข์และไม่จำเป็นจะต้องเป็นคนรุ่นเดียวกัน
13.นางสาวมณฑิรา นิมสมบุรณ์	นักเรียนผู้ที่ส่งเสริม ช่วยเหลือ ดูแลป้องกันและแก้ไข ปัญหาเพื่อนนักเรียนด้วยกัน
14.นางกัญจนชญาณ์ท์ วงศ์จิระศักดิ์	นักเรียน ที่มีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือเพื่อนนักเรียนที่ประสบปัญหาต่าง ๆ ทั้งใน ด้านการเรียนและ ปัญหาชีวิตส่วนตัว โดยใช้เทคนิคการให้คำปรึกษาและกระบวนการด้านการแนะแนว เป็นฐานความรู้เพื่อการปฏิบัติงาน โดยการดูแลชี้แนะอย่างใกล้ชิดจากครูแนะแนว
15.นายศุภณัฐ วงศ์สกุล	นักเรียนที่คอยช่วยเหลือเพื่อนนักเรียนด้วยกัน ด้วยกระบวนการ การให้คำปรึกษา
16.นางสาวภรณ์ทิพย์ สายสมบัติ	กลุ่มนักเรียนที่มีจิตอาสาในการช่วยเหลือเพื่อนโดยการให้ การปรึกษา

ตาราง 24 (ต่อ)

ผู้ให้สัมภาษณ์	รายละเอียดการให้สัมภาษณ์
17.นางจริญญาพร จิตตะ	นักเรียนที่เป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ มีจิตอาสา มีทักษะในการรับฟังและการให้คำปรึกษา ซึ่งได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ความสามารถในการให้คำปรึกษาเบื้องต้น และปฏิบัติหน้าที่ให้คำปรึกษาแก่เพื่อนนักเรียน โดยการดูแลชี้แนะอย่างใกล้ชิดจากครูแนะแนว
18.นางจันทิมา เขียมสะอาด	นักเรียนที่มีความสามารถในการให้คำปรึกษาเพื่อน
19.นายกมล ประทีปธีรานันต์	นักเรียนที่มีความสามารถในการให้คำปรึกษาเพื่อน
20.นางสาวจันทริดา จันทร์กล้า	นักเรียนที่รักและปรารถนาดีต่อเพื่อนได้รับการยอมรับและไว้วางใจจากเพื่อน มีทักษะในการสื่อสาร มีความสามารถในการให้คำปรึกษา และช่วยเหลือเพื่อน ซึ่งเป็นกลไกสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ไม่ว่าจะเป็นด้านการเรียน ปัญหาส่วนตัวหรือปัญหาอื่น ๆ
21.นางสาวศิริรัตน์ ยอดยิ่ง	กลุ่มนักเรียนผู้ให้คำปรึกษาแก่เพื่อนๆ ในโรงเรียนเพื่อแก้ปัญหาของนักเรียนให้เบาลง เพราะในวัยใกล้เคียงกันสามารถให้คำปรึกษา
22.Mr. Juha Front	เพื่อนที่ปรึกษาหมายถึงคนที่ทำหน้าที่ให้คำปรึกษากับเพื่อนภายในโรงเรียนซึ่งมีหน้าที่คล้ายคลึงกับครูแนะแนว โดยมี 3 หน้าที่ ได้แก่ 1.) การให้คำปรึกษาแก่นักเรียนที่ใกล้จบการศึกษาเรื่องการศึกษาต่อ 2.) การให้คำปรึกษาแก่นักเรียนที่มีเรื่องที่ไม่สบายใจ 3.) การทำงานร่วมกับครูท่านอื่นเพื่อช่วยเหลือนักเรียนภายในโรงเรียน โดยนักเรียนเหล่านี้ควรมีคุณลักษณะเป็นผู้ที่เท่าทันเหตุการณ์ในด้านการศึกษา มีความรู้ด้านจิตวิทยา

ตาราง 24 แสดงคุณลักษณะของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

ข้อคำถามที่ 2 ท่านคิดว่านักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ควรมีคุณลักษณะอย่างไร	
ผู้ให้สัมภาษณ์	รายละเอียดการให้สัมภาษณ์
1. นายฉัตรดนัย พูลเจริญพาณิชย์	<p>1. เป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ มีจิตเมตตา รับผิดชอบ ช่วยเหลือผู้อื่น เข้าใจผู้อื่น มีมนุษยสัมพันธ์ มีทัศนคติที่ดี ต่อสิ่งรอบตัว</p> <p>2. สามารถให้คำปรึกษา และแนะแนวทั้งแก่ตนเอง และผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม</p> <p>3. สามารถหาแนวทางในการช่วยเหลือผู้อื่นในเบื้องต้นได้</p> <p>4. มีทักษะในการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>5. ได้รับการฝึกทักษะที่จำเป็น เพื่อสามารถให้ความช่วยเหลือเพื่อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ</p>
2. ผศ.สุนันทา พลับแดง	<p>ยินดีเต็มใจให้การช่วยเหลือผู้อื่น มีความรู้พื้นฐานเรื่องเทคนิคการให้คำปรึกษา</p>
3. นางสาววราภรณ์ ศโรภาส	<p>มีจิตอาสา มีความเชื่อในศักยภาพของมนุษย์ รักและเห็นใจผู้อื่น มีทักษะการให้คำปรึกษาและหมั่นฝึกฝนตนเอง อยู่เนือง ๆ และรักษาจรรยาบรรณของการให้คำปรึกษาได้ มีความสามารถในการประเมินระดับความยากง่ายของผู้มาขอรับคำปรึกษา และประสานความช่วยเหลือกับบุคคลอื่นได้เพื่อส่งต่อ</p>
4. นางวิภา เกตุเทพา	<p>ใจพร้อมที่จะเรียนรู้ รักการเรียนรู้และหมั่นฝึกฝนทักษะ</p>
5. นางสาวกมลวรรณ เจนวารินทร์	<p>มีจิตใจดี ต้องการช่วยเหลือผู้อื่น เคารพและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น มองโลกในแง่ดี</p>

ตาราง 25 (ต่อ)

ผู้ให้สัมภาษณ์	รายละเอียดการให้สัมภาษณ์
6.นางสาวทรายแก้ว จันทร์แจ่มฟ้า	<p>คุณลักษณะภายใน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน ด้านจิตวิทยา ด้านการให้คำปรึกษา (กระบวนการให้คำปรึกษา) ด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องที่ และสามารถนำมาประกอบเป็นความรู้ในการให้คำปรึกษา 2. ตั้งมั่นอยู่ในจรรยาบรรณของการให้คำปรึกษา 3. มีสุขภาพจิตที่ดี มีวุฒิภาวะเมื่อต้องให้คำปรึกษา ควบคุมอารมณ์ตนเองได้ 4. มีจิตใจที่อยากให้ความช่วยเหลือ เมตตาต่อเพื่อน พี่น้อง ที่ศึกษาอยู่ในสถาบันเดียวกัน และต่อผู้อื่นที่มาขอคำปรึกษาตามความเหมาะสม 5. มีไหวพริบ แก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี และแก้ปัญหาอย่างถูกต้องเหมาะสม 6. ช่างสังเกต ไวต่อการเปลี่ยนแปลง <p>คุณลักษณะภายนอก</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. มีวาทศิลป์ในการใช้คำพูด ใช้คำพูดถูกต้อง (Positive) 2. มีบุคลิกภาพที่เหมาะสมกับวัยของตน เป็นธรรมชาติ 3. สะอาด แต่งกายเรียบร้อยดูแลสุขภาพของตนเอง
7.นางสาวชุตติภรณ์ พัดเยี่ยม	มีจิตอาสา ชอบช่วยเหลือคนอื่น มีความรู้และทักษะการให้คำปรึกษา
8.นายชาญวุฒิ ไร่ไพ	มีจิตอาสา พัฒนาตนเองเสมอ เป็นผู้ฟังที่ดี
9.ผศ.ดร.พัชรี ฤกษ์แก้ว	อดทน ใจเย็น จริงใจ มองโลกในแง่ดี รักษาความลับ
10.นางสาวพิมพ์ลอย ปานเพชร	รับฟัง ใจเย็น มีน้ำใจ ชอบช่วยเหลือ มีเมตตา เป็นมิตร เป็นคนกระตือรือร้น

ตาราง 25 (ต่อ)

ผู้ให้สัมภาษณ์	รายละเอียดการให้สัมภาษณ์
11.รับขวัญ ภูเขาแก้ว	ใจเย็น มีจิตใจชอบช่วยเหลือ เก็บความลับได้
12. Mr. David Brook	ต้องเป็นคนใจกว้าง เก็บความลับได้ มีความรับผิดชอบ เป็นที่ยอมรับและรักษาความไว้วางใจของผู้ขอรับคำปรึกษา
13.นางสาวมณฑิรา นิมสมบุญ	เป็นผู้ฟังที่ดี อดทน ไวต่อความรู้สึก จริงใจ เก็บรักษาปัญหาของผู้อื่นเป็นความลับ
14.นางกัญจน์ชญาณ์ท์ วงศ์วิระศักดิ์	<ol style="list-style-type: none"> 1. เป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ มีจิตอาสา รับฟังช่วยเหลือผู้อื่น เข้าใจผู้อื่น มีมนุษยสัมพันธ์ มีทัศนคติที่ดี ต่อสิ่งรอบตัวด้านบวก 2. สามารถให้คำปรึกษา และแนะแนวทางทั้งแก่ตนเอง และผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม 3. สามารถหาแนวทางในการช่วยเหลือผู้อื่นในเบื้องต้นได้ 4. มีทักษะในการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ 5. ได้รับการฝึกทักษะที่จำเป็น เพื่อสามารถให้ความช่วยเหลือเพื่อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ 6. มีจิตสาธารณะ
15.นายศุภณัฐ วงศ์สกุล	ทัศนคติที่ดี และรักษาความลับของเพื่อนได้
16.นางสาวภรณ์ทิพย์ สายสมบัติ	เข้าใจตนเอง พร้อมช่วยเหลือผู้อื่น มีใจรักบริการ มนุษย์สัมพันธ์ดี เป็นที่ไว้วางใจของคนรอบข้าง รักษาความลับได้
17.นางจริญญาพร จิตตะ	<ol style="list-style-type: none"> 1. รู้จักและยอมรับตนเอง 2. อดทน ใจเย็น 3. จริงใจและตั้งใจช่วยเหลือผู้อื่น 4. มีทำที่ที่เป็นมิตรและมองโลกในแง่ดี 5. ไวต่อความรู้สึกของผู้อื่นและช่างสังเกต 6. ใช้คำพูดได้เหมาะสม 7. เป็นผู้รับฟังที่ดี

ตาราง 25 (ต่อ)

ผู้ให้สัมภาษณ์	รายละเอียดการให้สัมภาษณ์
18.นางจันทิมา เขี่ยมสะอาด	สามารถให้คำปรึกษาเพื่อนได้
19.นายกมล ประทีปธีรานันต์	เป็นมิตร อ่อนโยน มีบุคลิกภาพเหมาะสมกับการเป็นผู้ให้คำปรึกษา
20.นางสาวจันทริดา จันทร์กล้า	<ol style="list-style-type: none"> 1. เป็นบุคคลที่มีความรู้ มีจิตเมตตา จิตอาสา รับผิดชอบช่วยเหลือผู้อื่น เข้าใจผู้อื่น มีมนุษยสัมพันธ์ มีทัศนคติที่ดีต่อสิ่งรอบตัว 2. สามารถให้คำปรึกษา และแนะแนวทั้งแก่ตนเอง และผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม 3. สามารถหาแนวทางในการช่วยเหลือผู้อื่นในเบื้องต้นได้ 4. มีทักษะในการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ 5. ได้รับการฝึกทักษะที่จำเป็น เพื่อสามารถให้ความช่วยเหลือเพื่อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
21.นางสาวศิริรัตน์ ยอดยิ่ง	<ol style="list-style-type: none"> 1. รู้จักและยอมรับตนเอง 2. อุดม ใจเย็น 3. จริงใจ และตั้งใจช่วยเหลือผู้อื่น 4. มีท่าที่เป็นมิตร และมองโลกในแง่ดี 5. ไวต่อความรู้สึกของผู้อื่น และช่างสังเกต 6. ใช้คำพูดได้เหมาะสม 7. เป็นผู้รับฟังที่ดี ที่สำคัญ คือ มีบุคลิกภาพที่ดี และการรักษาความลับ
22. Mr. Juha Front	ควรเป็นบุคคลที่ติดตามข่าวสารและเทคโนโลยี รู้ทันเหตุการณ์ด้านการศึกษาและด้านอื่นๆ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการให้คำปรึกษา มีความยืดหยุ่นและความสามารถในการเข้าใจสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ดี

ตาราง 25 แสดงองค์ประกอบสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

ข้อคำถามที่ 3 ท่านคิดว่า องค์ประกอบสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา มีอะไรบ้าง ให้อธิบายความหมายแต่ละองค์ประกอบ

ผู้ให้สัมภาษณ์	รายละเอียดการให้สัมภาษณ์
1. นายฉัตรดนัย พูลเจริญพาณิชย์	<p>ด้านความรู้</p> <ul style="list-style-type: none"> - ความรู้และความเข้าใจ เกี่ยวกับวัยรุ่นหลักการ แนวแนะและการให้การ ปรึกษา ระบบดูแล ช่วยเหลือการดำเนินงาน ของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ด้านเจตคติคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมส่วนบุคคล ซึ่งเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมให้ แสดงออกถึงการยอมรับความแตกต่าง ของผู้เรียนมีความเป็นกัลยาณมิตรต่อ เพื่อน มีใจรักและศรัทธาต่อการ ทำงานกับ นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษามีความอดทนเป็นผู้ฟังที่ดีให้ความช่วยเหลือเพื่อน เต็มกำลังความสามารถ <p>ด้านทักษะ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ความสามารถในการใช้จิตวิทยาการแนะแนวและการให้คำปรึกษา - ความสามารถในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน - ความสามารถในการใช้ทักษะ ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา - ความสามารถในการสร้างและประสานงานเครือข่าย - ความสามารถในการบริหารจัดการเทคโนโลยี - ความสามารถในการจัดการความรู้ - การดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ - ความสามารถในการบูรณาการกับงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ตาราง 26 (ต่อ)

ผู้ให้สัมภาษณ์	รายละเอียดการให้สัมภาษณ์
2. ผศ.สุนันทา พลับแดง	<p>การฟัง :Active listener</p> <p>การทำความเข้าใจกับปัญหา :understanding</p> <p>การทำความเข้าใจก่อนพิจารณาตัดสินใจ</p> <p>การให้กำลังใจ</p>
3.นางสาววารุณี ศโรภาส	<ol style="list-style-type: none"> 1.ทักษะการฟัง หมายถึง ฟังทั้งภาษาพูดและภาษาท่าทาง เน้นการฟังความรู้สึกที่ซ่อนอยู่ 2.ทักษะการถาม หมายถึง การใช้คำถามที่ช่วยให้ผู้มาปรึกษาได้สำรวจตนเอง เพื่อค้นหาอารมณ์ ความรู้สึก ทำให้ทั้งผู้มาปรึกษาและผู้ให้คำปรึกษา "เข้าใจ" อารมณ์ ความรู้สึกนั้น 3.ทักษะการสะท้อน หมายถึง การที่ผู้ให้คำปรึกษาจับอารมณ์ ความรู้สึกของผู้มาปรึกษาและพูดอารมณ์ ความรู้สึกนั้นออกไปเพื่อให้มาผู้ปรึกษาเข้าใจตนเอง 4.ทักษะการทวนความ เป็นการที่ผู้ปรึกษาพูดซ้ำในสิ่งที่ผู้มาปรึกษาพูดเพื่อให้ผู้มาปรึกษาได้กลับไปสำรวจตนเอง และเป็นการกระตุ้นให้ผู้มาปรึกษาพูดระบายมากยิ่งขึ้น 5.ทักษะการสรุปความ ทักษะนี้ของผู้ให้คำปรึกษาจะช่วยผู้มาปรึกษาเข้าใจประเด็นปัญหาได้ง่ายขึ้น และช่วยได้ดีในกรณีที่ผู้มาปรึกษาเล่าเรื่องราวหลายเรื่องจนล้นจนจับประเด็นปัญหาไม่ได้ และอาจช่วยผู้ปรึกษาให้สามารถจบการสนทนา และนัดหมายการสนทนาในครั้งต่อไป

ตาราง 26 (ต่อ)

ผู้ให้สัมภาษณ์	รายละเอียดการให้สัมภาษณ์
4.นางวิภา เกตุเทพา	1.ทัศนคติต่อการเป็นเพื่อนที่ปรึกษา (มุมมอง การเห็นคุณค่าต่อตนและคนอื่น) 2.ความรู้เกี่ยวกับการให้การปรึกษา (ความหมาย กระบวนการ ขั้นตอน) 3.ทักษะการให้การปรึกษาเบื้องต้น (ทักษะเบื้องต้น เช่น การสร้างสัมพันธภาพ การฟัง การถาม การสะท้อน การสรุป การให้ข้อมูล การให้กำลังใจ)
5.นางสาวกมลวรรณ เจนวารินทร์	ความรู้ความเข้าใจ - เข้าใจตนเองและเข้าใจผู้อื่น ด้านทักษะ - ในเรื่องการใช้ทักษะ การให้คำปรึกษา มีความเป็นธรรมชาติ เข้ากับผู้อื่นได้ดี - การทำให้เกิดบรรยากาศที่ดีในการพูดคุย ด้วยการทำให้เกิดความไว้วางใจ และไม่เคร่งเครียด ด้านเจตคติ - มีจิตอาสา มีความหวังดีต่อผู้อื่น ยินดีที่จะแบ่งเบาทุกข์ของผู้อื่น หรือยินดีเป็นผู้ร่วมคิดให้กับคนอื่น ๆ ในวันที่เขาต้องการ

ตาราง 26 (ต่อ)

ผู้ให้สัมภาษณ์	รายละเอียดการให้สัมภาษณ์
6.นางสาวทรายแก้ว จันทร์แจ่มฟ้า	<ol style="list-style-type: none"> 1. อุปนิสัย Trait หมายถึง บุคลิกภาพ ความชอบ ค่านิยมที่อยู่ในตัวของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา 2. อัตมโนทัศน์ Self-Concept หมายถึง สิ่ง que นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษารู้สึกต่อตนเอง การรู้สึกถึงการมีคุณค่าในตนเอง ต่อสิ่งที่ทำ และต่อคนอื่น 3. ความรู้ Knowledge หมายถึง สิ่งที่ตกตะกอนหลังจากได้รับเนื้อหาจากครูผู้สอน ซึ่งนักเรียนที่ปรึกษาต้องได้รับความรู้ในด้านกระบวนการให้คำปรึกษา เทคนิคการให้คำปรึกษาตลอดจนความรู้ที่เกี่ยวข้องกับวัยรุ่นที่ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน ถูกต้อง และเป็นความจริง 4. ทักษะ Skill หมายถึง ลักษณะเชิงพฤติกรรมที่แสดงให้ถึงการนำความรู้มาใช้บ่อย ๆ จนเกิดเป็นความชำนาญ นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาต้องมี Skill ในการให้การปรึกษาซึ่งต้องผ่านกระบวนการฝึกทักษะ อาศัยเวลาในการบ่มเพาะ ซึ่งแต่ละคนใช้เวลาไม่เท่ากัน 5. แรงจูงใจ Motivation หมายถึง พฤติกรรมภายในที่ขับเคลื่อนความต้องการไปสู่เป้าหมาย หรือบรรลุวัตถุประสงค์ นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาจะสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพเมื่อมีแรงจูงใจที่ดี มีเป้าหมาย

ตาราง 26 (ต่อ)

ผู้ให้สัมภาษณ์	รายละเอียดการให้สัมภาษณ์
7.นางสาวชุตติภรณ์ พัดเยี่ยม	<p>1. ความรู้ คือ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาเบื้องต้น ทั้งความหมาย ขั้นตอน กระบวนการ ทักษะที่สำคัญและจำเป็น อันนำไปสู่การปฏิบัติที่ถูกต้องและเหมาะสม</p> <p>2. เจตคติ คือ ความรู้สึก นึกคิด เกี่ยวกับการเป็นนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา มีใจที่จะเป็นนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา เกิดจากความสมัครใจ ไม่มีการบังคับ หากนักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเป็นนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาจะส่งผลให้การดำเนินงานและการปฏิบัติหน้าที่ของนักเรียนเป็นไปด้วยดี ทำด้วยความเต็มใจ เต็มกำลัง และเต็มความสามารถ</p> <p>3. คณะผู้บริหารและครู คือ บุคลากรของโรงเรียน ที่เป็นส่วนช่วยให้การขับเคลื่อนให้เกิดกิจกรรมนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ทั้งด้านนโยบายและงบประมาณ</p>
8.นายชาญวุฒิ ไร่ไพ	<p>- ความสามารถในการฟัง (การจับใจความ เนื้อหา อารมณ์ ความรู้สึก)</p> <p>- ความสามารถในการสื่อสาร (อวัจนภาษา และวัจนภาษา)</p> <p>- สามารถใช้ทักษะการให้คำปรึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ</p>
9.ผศ.ดร.พัชรี อุงแก้ว	<p>1.ด้านความรู้ ได้แก่ ทฤษฎีต่าง ๆ ในการให้การปรึกษาระบบการให้การปรึกษา</p> <p>2. ด้านทักษะ ได้แก่ ทักษะการให้การปรึกษาต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นทางด้านภาษาการพูด สนทนา และภาษากาย</p> <p>3. ด้านคุณลักษณะการเป็นผู้ให้การปรึกษา</p>

ตาราง 26 (ต่อ)

ผู้ให้สัมภาษณ์	รายละเอียดการให้สัมภาษณ์
10.นางสาวพิมพ์พลอย ปานเพชร	การรับฟัง คือ ต้องรับฟังผู้อื่น มีเมตตา น่าใจ คือ ต้องเต็มใจช่วยเหลือ รักษาความลับ คือ ต้องเคารพสิทธิ และรักษาความลับผู้อื่นเสมอ
11.รับขวัญ ภูเขาแก้ว	ความรู้ ความสามารถ ทักษะ คุณลักษณะ
12. Mr. David Brook	- มีจิตใจที่สามารถที่จะรับฟังปัญหาของผู้ขอรับคำปรึกษา - เก็บความลับได้ดี คือ ไม่นำเรื่องไปเล่าต่อ - รับผิดชอบต่อการให้คำปรึกษาในทุก ๆ ครั้ง - ตัดสินใจส่งต่อหากไม่สามารถช่วยเหลือได้
13.นางสาวมณฑิรา นิมสมบุญ	ขั้นตอนในการให้คำปรึกษา 1. สัมภาษณ์ภาพ 2. สสำรวจ เข้าใจปัญหา ความต้องการ 3. แนวทางการแก้ไข 4. วางแผน ปฏิบัติ 5. ยุติการให้คำปรึกษา
14.นางกัญจน์ชญาณ์ท วงศ์จิระศักดิ์	กระบวนการให้คำปรึกษา 1. สร้างสัมพันธภาพ 2. สสำรวจ/เข้าใจปัญหา/ความ ต้องการ 3.หาแนวทางแก้ไขปัญหา 4. วางแผน/ปฏิบัติ 5. ยุติการให้คำปรึกษา
15.นายศุภณัฐ วงศ์สกุล	- รักษาความลับ ก็คือ หนึ่งในหัวใจของกระบวนการให้คำปรึกษา - ทักษะที่ดี ก็คือ นักเรียนจะต้องมีความคิดที่ดี เริ่มต้นจากตนเองก่อน เพื่อจะส่งต่อให้กับเพื่อนนักเรียนด้วยกัน

ตาราง 26 (ต่อ)

ผู้ให้สัมภาษณ์	รายละเอียดการให้สัมภาษณ์
16.นางสาวภรณ์ทิพย์ สายสมบัติ	<p>1.เข้าใจกระบวนการให้การปรึกษา หมายถึง รับรู้ขั้นตอน แนวปฏิบัติในแต่ละขั้นตอนเพื่อนำไปสู่กระบวนการให้การปรึกษาที่ถูกต้อง/เหมาะสม</p> <p>2.บุคลิกภาพและความน่าเชื่อถือ หมายถึง ลักษณะท่าทางของเพื่อนที่ปรึกษาที่แสดงออกอันก่อให้เกิดความไว้วางใจแก่เพื่อนที่มาขอรับการปรึกษา</p> <p>3.ประสบการณ์ หมายถึง เหตุการณ์ เรื่องราว สิ่งที่จะก่อให้เกิดความชำนาญหรือสามารถเทียบเคียงเพื่อนำมาใช้ในการช่วยเหลือให้การปรึกษา</p>
17.นางจริญญาพร จิตตะ	<p>1. การใช้หลักจิตวิทยาของกลุ่มเพื่อน (Peer Psychology / Peer to Peer-P 2 P) เป็นพื้นฐานในการสร้างสัมพันธภาพและการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพราะบุคคลที่มีพื้นเพ วัย วิถีชีวิตประจำวัน และมีกิจกรรมร่วมกันจะสนิทสนม คุ่นเคย และไว้วางใจกันสามารถสื่อสารกันได้ อย่างเปิดเผยและเข้าใจซึ่งกันและกันได้ง่าย</p> <p>2. การให้คำปรึกษาโดยเพื่อน (Peer Counseling) มุ่งให้นักเรียนที่มีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อน ๆ ได้มีบทบาทสำคัญในการมีส่วนร่วมในกระบวนการแนะแนวโดยทำหน้าที่บริการให้คำปรึกษาเพื่อนนักเรียนด้วยกัน และได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน</p> <p>3. นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา (YC-Youth Counselor) คือ นักเรียนที่โรงเรียนพิจารณาตัดสินสรรว่าเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ สามารถคิดวิเคราะห์ มีจิตอาสาในการรับฟัง ให้คำปรึกษาหารือ และได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ความสามารถในการให้คำปรึกษาเบื้องต้นและปฏิบัติหน้าที่ให้คำปรึกษา โดยการดูแลชี้แนะอย่างใกล้ชิดของครู</p>

ตาราง 26 (ต่อ)

ผู้ให้สัมภาษณ์	รายละเอียดการให้สัมภาษณ์
18.นางจันทิมา เอี่ยมสะอาด	มีความรู้ด้านการให้คำปรึกษา มีเจตคติที่ดี และมีทักษะในการให้คำปรึกษา สามารถให้คำปรึกษาได้ตามขั้นตอน/กระบวนการให้คำปรึกษา
19.นายกมล ประทีปธีรานันต์	ทักษะการให้คำปรึกษา ความรู้ ความเข้าใจ มีใจในการให้คำปรึกษา
20.นางสาวจันทริดา จันทร์กล้า	ความรู้ความเข้าใจที่เกี่ยวกับการให้คำปรึกษา
21.นางสาวศิริรัตน์ ยอดยิ่ง	<p>1. ความรู้ หมายถึง ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับวัยรุ่น หลักการแนะแนวและการให้การปรึกษา ระบบดูแลช่วยเหลือ การดำเนินงาน</p> <p>2. ทักษะ หมายถึง ความสามารถในการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนางานของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ อย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>3. เจตคติ หมายถึง คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมส่วนบุคคล ซึ่งเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมให้แสดงออกถึงการยอมรับ ความแตกต่างของผู้เรียนมีความเป็นมิตร ต่อผู้เรียน มีใจรักและศรัทธาต่อการทำงานกับผู้เรียน มีความอดทน เป็นผู้ฟังที่ดีให้ความช่วยเหลือผู้เรียนอย่างเต็มกำลังความสามารถ</p>
22. Mr. Juha Front	ความรู้เรื่องการใช้จิตวิทยา เจตคติที่ดีต่อการให้คำปรึกษา และมีเทคนิควิธีการในการให้คำปรึกษาเพื่อให้ผู้ขอรับคำปรึกษาสามารถเลือกจัดการกับปัญหาของเขา

ตาราง 26 แสดงรูปแบบการสร้างเสริมสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

ข้อความคำถามที่ 4 ท่านคิดว่า การสร้างเสริมสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาควรเป็นอย่างไร อธิบายพร้อมเหตุผล	ผู้ให้สัมภาษณ์	รายละเอียดการให้สัมภาษณ์
	1. นายฉัตรดนัย พูลเจริญพาณิชย์	<p>เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. สสำรวจตนเอง และสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ และเข้าใจ 2. ลดระดับความเครียด และความไม่สบายใจที่เกิดการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม 3. พัฒนาทักษะทางด้านสังคม ทักษะการตัดสินใจ และทักษะการจัดการกับปัญหาให้มี ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น 4. เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทิศทางที่พึงประสงค์ เช่น มีความรับผิดชอบในหน้าที่ต่างๆ มากขึ้น มีพฤติกรรมเรียนที่ดี และสร้างสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่น
	2. ผศ.สุนันทา พลับแดง	<p>ควรให้ความรู้ และการฝึกปฏิบัติ เพื่อให้ให้นักเรียนชัดเจนกับบทบาท สมรรถนะ และการพัฒนาสมรรถนะของตนเองก่อนรับหน้าที่เพื่อนที่ปรึกษา</p>
	3. นางสาววรุณี ศโรภาส	<p>ให้หลักการเกี่ยวกับการปรึกษาและฝึกจับคู่ฝึกทักษะย่อย ๆ ฝึกอภิปรายแบบอ่างปลา ฝึกเทคนิคต่าง ๆ ด้วยการให้สถานการณ์จริง มีการติดตามอย่างต่อเนื่อง</p>
	4. นางวิภา เกตุเทพา	<p>การฝึกอบรมผ่านหลักสูตรที่ครอบคลุมทั้งการเสริมทักษะ การให้ความรู้ และการฝึกทักษะ การได้ทำจริง และการทำfocus group หลังการให้การศึกษา</p>
	5. นางสาวกมลวรรณ เจนวารินทร์	<p>ควรให้เด็กรู้จักว่าเพื่อนที่ดีเป็นอย่างไรก่อน และสอนให้รู้จักและเข้าใจตนเอง ถึงจะเรียนรู้ที่จะเข้าใจผู้อื่น การเรียนรู้ความแตกต่างระหว่างบุคคลก็ทำให้นักเรียนเข้าใจผู้อื่นได้ง่าย หลังจากนั้นค่อยฝึกทักษะ</p>

ตาราง 27 (ต่อ)

6.นางสาวทรายแก้ว จันทร์แจ่มฟ้า	<ol style="list-style-type: none"> 1.ได้รับการให้ความรู้และการฝึกฝนต่อเนื่อง มีระดับของเนื้อหาที่ทำทนายความรู้ ความสามารถอย่างเหมาะสมกับวัย 2. มีต้นแบบให้นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาได้เรียนรู้บทบาท บุคลิกภาพ 3. นโยบายด้านการบริหารต้องให้ความสำคัญอย่างมากต่อกลุ่มนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา เช่น ให้การสนับสนุนในด้านต่างๆ จริงจังต่อการพัฒนานักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา
7.นางสาวชุตติภรณ์ พัดเอียด	<p>การให้ความรู้ ความเข้าใจ และทักษะกับนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ตลอดจนการให้นักเรียนฯได้ฝึกปฏิบัติอยู่อย่างสม่ำเสมอ</p>
8.นายชาญวุฒิ ไร่ไพ	<p>ทำให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการให้คำปรึกษา สามารถมองภาพรวม โครงสร้างขั้นตอนการให้คำปรึกษา พร้อมฝึกทักษะการสื่อสารอย่างต่อเนื่อง</p>
9.ผศ.ดร.พัชรี ฤงแก้ว	<ol style="list-style-type: none"> 1. นักเรียนควรพัฒนาตนเองเพิ่มเติม เช่น การเข้ารับการอบรมในเรื่องของทฤษฎีการให้การปรึกษา กระบวนการให้การปรึกษา โดยสถานศึกษาอาจเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ทุกปีการศึกษา 2. นักเรียนต้องได้รับการฝึกการให้การปรึกษาอย่างต่อเนื่อง เช่น จัดให้มีศูนย์หรือชมรมในสถานศึกษา
10.นางสาวพิมพ์พลอย ปานเพชร	<p>ควรส่งเสริมให้มีสมรรถนะในการให้การปรึกษา โดยมีกระบวนการให้การปรึกษาตามขั้น และมีวิธีการใช้เทคนิคการให้การปรึกษา ได้อย่างเหมาะสม เพราะการให้การปรึกษานั้น มีความสำคัญควรมีกระบวนการที่ชัดเจน และ มีการใช้เทคนิคต่างๆ เพื่อช่วยให้ผู้รับการปรึกษาบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้</p>

ตาราง 27 (ต่อ)

11.รับขวัญ ภูเขาแก้ว	การอบรมเพิ่มเติมให้ความรู้ ฝึกทักษะเสมอๆ และติดตามผล
12. Mr. David Brook	ฝึกบุคลิกภาพ ให้เป็นผู้ที่พร้อมช่วยเหลือผู้อื่น ตลอดเวลาฝึกความคิด ให้เป็นผู้ที่อยากจะเป็นผู้ช่วยเหลือตลอดเวลา
13.นางสาวมณฑิรา นิมสมบุรณ์	ฝึกฝนการให้คำปรึกษาอยู่เป็นประจำ อย่างถูกครบ ต้องตามกระบวนการให้คำปรึกษา
14.นางกัญจน์ชญาณ์ท์ วงศ์จิระศักดิ์	ควรมีผู้ชำนาญการ ในการให้ความรู้และติดตามผล
15.นายศุภณัฐ วงศ์สกุล	ส่งเสริมให้นักเรียนเข้าใจในตนเอง และเห็นคุณค่าของการช่วยเหลือผู้อื่น สร้างความภาคภูมิใจต่อพฤติกรรม การช่วยเหลือ
16.นางสาวภรณ์ทิพย์ สายสมบัติ	ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง โดยมีพื้นฐานจากความรู้ที่ถูกต้องเรื่อง กระบวนการให้การปรึกษาในเบื้องต้น ให้ความรู้ให้นักเรียนลองฝึก นำประสบการณ์มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และครูช่วยให้ข้อเสนอแนะ
17.นางจริญญาพร จิตตะ	การเสริมสร้างให้นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา มีบทบาทในการช่วยเหลือเพื่อนนักเรียนที่มีอายุรุ่นราวคราวเดียวกันที่ประสบปัญหา มีความวิตกกังวลหรือยุ่งยากลำบากใจ ให้เข้าใจปัญหาได้อย่างชัดเจน เห็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาของตัวเอง และร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างกันและกัน
18.นางจันทิมา เขียมสะอาด	ฝึกอบรม และฝึกปฏิบัติทักษะการให้คำปรึกษา
19.นายกมล ประทีปธีรานันต์	อบรมหลักสูตรนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา และฝึกปฏิบัติการให้คำปรึกษา
20.นางสาวจันทรริศา จันทร์กล้า	จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ฝึกฝนทักษะต่าง ๆ อย่างเหมาะสม เกี่ยวกับการให้คำปรึกษา

ตาราง 27 (ต่อ)

21.นางสาวศิริรัตน์ ยอดยิ่ง	การฝึก เพราะการฝึกในสถานการณ์จริงจะช่วยเสริมสร้างความเข้าใจในความรู้ ทักษะที่นักเรียนมี และเจตคติที่ดีต่อการทำหน้าที่ให้คำปรึกษา
22.Mr. Juha Front	เป็นการเสริมสร้างให้เขารู้จักหน้าที่ของตนให้ได้ดี และรู้จักเทคนิควิธีการเกี่ยวกับจิตวิทยาการให้คำปรึกษา

ตาราง 27 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการสร้างเสริมสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

ข้อคำถามที่ 5 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับการสร้างเสริมสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

ผู้ให้สัมภาษณ์	รายละเอียดการให้สัมภาษณ์
1.นายฉัตรดนัย พูลเจริญพาณิชย์	ความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะทำงานเพื่อส่วนรวม การเสียสละ มีความมานะ อดทน ศึกษากระบวนการให้คำปรึกษา และ ทักษะการให้คำปรึกษา เพื่อนำความรู้ที่ได้รับไปพัฒนางานหรือกิจกรรมเพื่อนที่ปรึกษาให้ยั่งยืนต่อไป
2.ผศ.สุนันทา พลับแดง	ควรคัดเลือกนักเรียนที่เป็นเพื่อนที่ปรึกษามีความสามารถ เป็นที่ไว้วางใจของเพื่อน และอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรม เข้าร่วมการอบรมในฐานะ พี่เลี้ยง เพื่อถ่ายทอดประสบการณ์ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น
3.นางสาววารุณี ศโรภาส	ควรปรับทัศนคติของYC ในการมองโลก มองชีวิต และ บูรณาการเรื่องพุทธศาสนาเข้ามาร่วมด้วย

ตาราง 28 (ต่อ)

ผู้ให้สัมภาษณ์	รายละเอียดการให้สัมภาษณ์
4.นางวิภา เกตุเทพา	ผู้ดูแลต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ให้ใจและให้เวลา และให้นักเรียนได้ฝึกฝนทักษะอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งต้องสร้างบรรยากาศความผูกพันกันในกลุ่มเพื่อนที่ปรึกษา และครูผู้ดูแลการให้ขวัญ กำลังใจ
5.นางสาวกมลวรรณ เจนวารินทร์	อยากให้เด็กทำเพราะอยาก อยากให้เป็นหนึ่งในทักษะชีวิตที่สอนกันเป็นเรื่องปกติ สอนทุกคนในห้องเรียน หรือทำกิจกรรมร่วมกับผู้คนมากกว่า
6.นางสาวทรายแก้ว จันทร์แจ่มฟ้า	งานนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา เป็นงานที่ใช้ใจทั้งครู ทั้งเด็ก และลงแรงอย่างมากในการผลิตนักเรียนกลุ่มนี้ขึ้นมา การเสริมสร้างสมรรถนะ คือ การติดอาวุธด้าน Soft Skill ที่จะมีประโยชน์อย่างมากหากเด็กจะศึกษาต่อระดับมหาวิทยาลัยที่เกี่ยวข้องกับด้านนี้ หรือนำไปใช้เพื่อช่วยเหลือคนที่อยู่รอบข้าง ดังนั้น หากเปรียบสมรรถนะ เหมือนการผลิตรถยนต์ ผู้ผลิตคงต้องออกแบบความแรง ขนาด ความคงทน โมเดล การใช้งาน ให้เหมาะสมกับรุ่นแต่ละรุ่นของรถยนต์ เช่นเดียวกัน กับนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ครูผู้สอนเป็นผู้ผลิตที่สำคัญ ที่จะขัดเกลา อบรม ให้ความรู้ ฝึกฝนนักเรียนให้เหมาะกับการทำงาน สมรรถนะการให้คำปรึกษา จึงไม่ใช่ทำให้ความรู้แล้วเด็กจะสามารถทำได้ แต่ต้องมีสะสมประสบการณ์ ฝึกบ่อยๆ ทั้งเด็กและครูจึงต้องทุ่มเท สละเวลา ให้แก่การปฏิบัติ
7.นางสาวชุตติภรณ์ พัดเอี่ยม	การแลกเปลี่ยนการดำเนินกิจกรรมนักเรียนระหว่างโรงเรียน เพื่อให้นักเรียนฯ ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น แลกเปลี่ยนกรณีศึกษาต่างๆ อีกทั้งยังเป็นการเปิดรับมุมมองต่าง ๆ จากนักเรียนฯด้วยกัน

ตาราง 28 (ต่อ)

ผู้ให้สัมภาษณ์	รายละเอียดการให้สัมภาษณ์
8. นายชาญวุฒิ ไร่ไพ	นักเรียนแต่ละคนมีพื้นฐานทางครอบครัว ความคิด ค่านิยม พฤติกรรมที่ต่างกัน การเลือกนักเรียนที่มีต้นทุนทางความคิด การสื่อสารที่ดีจะพัฒนาได้รวดเร็วกว่า
9. ผศ. ดร. พัชรี ฤงแก้ว	สร้างเครือข่ายนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ทั้งในและนอกสถานศึกษา
10. นางสาวพิมพ์พลอย ปานเพชร	ควรเน้นให้ผู้ให้การปรึกษาตระหนักถึง กระบวนการ เทคนิค และ ข้อจำกัด ในการให้การปรึกษา เพื่อให้การให้การปรึกษาเป็นไปตามเป้าหมาย และเกิดผลแก่ผู้มารับการปรึกษา
11. รับขวัญ ภูษาแก้ว	ต้องเพิ่มพูนความรู้และทักษะเสมอ ๆ ในด้านการให้คำปรึกษา
12. Mr. David Brook	อยากให้มีทุก ๆ โรงเรียนเพราะค่อนข้างหานักเรียนที่สนใจในการให้คำปรึกษาค่อนข้างยาก
13. นางสาวมณฑิรา นิมสมบุญ	-
14. นางกัญจน์ชญาณ์ท์ วงศ์จิระศักดิ์	การฝึกฝนประสบการณ์ให้นักเรียน โดยการให้ตัวอย่างกรณีศึกษาที่หลากหลาย มีการอบรม ให้ความรู้แก่นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา
15. นายศุภณัฐ วงศ์สกุล	ทุกสิ่งจะพัฒนาถ้าเกิดการลงมือทำที่แท้จริง มากกว่า การพูด
16. นางสาวภรณ์ทิพย์ สายสมบัติ	-
17. นางจริญญาพร จิตตะ	-
18. นางจันทิมา เขียมสะอาด	ฝึกฝนกระบวนการให้คำปรึกษาบ่อย ๆ
19. นายกมล ประทีปธีรานันต์	นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาควรปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ทั้งด้านการฝึกฝนและการทำงาน

ตาราง 28 (ต่อ)

ผู้ให้สัมภาษณ์	รายละเอียดการให้สัมภาษณ์
20.นางสาวจันทร์ธิดา จันทร์กล้า	การรับความรู้และการฝึกทักษะเพิ่มเติม อย่างสม่ำเสมอ
21.นางสาวศิริรัตน์ ยอดยิ่ง	ในแต่ละโรงเรียนจะมีสถานการณ์ที่แตกต่างกันไป นักเรียนต้องได้รับการเสริมสร้างที่หลากหลายรูปแบบ
22.Mr. Juha Front	ควรเป็นกิจกรรมที่ได้รับการสนับสนุนให้นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาเห็นคุณค่าในตนเองและใช้เวลาให้เกิดประโยชน์และมีความสุข

ภาคผนวก ช

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบวัดสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

แบบวัดสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

คำชี้แจง

แบบวัดชุดนี้มีทั้งหมด 2 ตอน ขอให้ท่านตอบทั้ง 2 ตอน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 แบบวัดสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ประกอบด้วย 3

ด้าน คือ

ด้านที่ 1 ด้านความรู้เกี่ยวกับการให้คำปรึกษา จำนวน 15 ข้อ

ด้านที่ 2 ด้านเจตคติเกี่ยวกับการให้คำปรึกษา จำนวน 15 ข้อ

ด้านที่ 3 ด้านทักษะในการให้คำปรึกษา จำนวน 15 ข้อ

การตอบแบบวัดชุดนี้ คำตอบของท่านจะได้รับการรักษาไว้เป็นความลับ ไม่นำไปเปิดเผย
ที่ใดและไม่เกิดผลทางลบต่อตัวท่าน ฉะนั้นขอให้ท่านตอบด้วยความสบายใจ โปรดตอบทุกข้อ
เพื่อให้แบบสอบถามนี้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการวิจัยในครั้งนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ลงใน ที่ตรงกับข้อมูลส่วนตัวของตนเองและตอบ

คำถามลงในช่องว่างให้ครบถ้วน

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ.....ปี
3. โรงเรียน .....
4. ประสบการณ์ในการเป็นนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา .....

ตอนที่ 2 แบบวัดสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

ด้านที่ 1 ด้านความรู้เกี่ยวกับการให้คำปรึกษา จำนวน 15 ข้อ

คำชี้แจง ขอให้นักเรียนอ่านข้อความในแบบวัดสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา แล้วพิจารณาว่าข้อความนั้นถูกหรือผิด โดยให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับข้อความเพียงข้อเดียว

ข้อ	คำถาม	ถูก	ผิด
1.	เพื่อนที่ปรึกษาสามารถให้คำปรึกษาได้ทันที โดยไม่ต้องถามความสมัครใจของผู้รับคำปรึกษา		
2.	ในฐานะเพื่อนที่ปรึกษา ฉันจะไม่บอกให้ผู้รับคำปรึกษาทำตามคำแนะนำ		
3.	คนทุกคนล้วนมีปัญหาด้วยกันทั้งนั้น		
4.	ทักษะการให้คำปรึกษาสามารถฝึกฝนได้จากการพูดคุยทั่วไปกับผู้อื่น		
5.	การฟังอย่างตั้งใจ จะช่วยให้เข้าใจเรื่องราว ความคิดและความรู้สึกของผู้รับคำปรึกษา		
6.	การสร้างสัมพันธภาพ จะช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาไว้วางใจผู้ให้คำปรึกษา		
7.	เมื่อช่วยเหลือผู้รับคำปรึกษาต้องช่วยเหลือให้ถึงที่สุด แม้จะยากเกินความสามารถ		
8.	การให้คำแนะนำของเพื่อนที่ปรึกษาเป็นการให้ข้อมูลที่ถูกต้องเสมอ		
9.	การสังเกตพฤติกรรมผู้รับคำปรึกษา เป็นวิธีการหนึ่งที่ช่วยให้เข้าใจผู้รับคำปรึกษา		
10.	นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา คือ คนที่คอยช่วยเหลือและแก้ปัญหาแทนเพื่อน		
11.	การให้คำปรึกษาแก่เพื่อน เป็นการช่วยเหลือให้เพื่อนสามารถหาวิธีการจัดการปัญหาได้ด้วยตัวเอง		
12.	การให้คำปรึกษา สามารถทำได้ทุกที่ ทุกเวลา		
13.	เพื่อนที่ปรึกษา คือ คนที่เรียนเก่งและพร้อมสละเวลาปฏิบัติงานสาธารณะโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน		
14.	ผู้ให้คำปรึกษา สามารถคัดค้านหากผู้รับคำปรึกษาตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ปัญหาไม่เหมือนกับที่ตนเองเสนอ		
15.	การรักษาความลับของผู้รับคำปรึกษา ถือเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้ให้คำปรึกษาต้องปฏิบัติ		

ตอนที่ 2 แบบวัดสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

ด้านที่ 2 ด้านเจตคติเกี่ยวกับการให้คำปรึกษา จำนวน 15 ข้อ

คำชี้แจง ขอให้เรียนอ่านข้อความในแบบวัดสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา แล้วพิจารณาว่าตรงกับความคิดเห็น ความรู้สึกหรือการกระทำของนักเรียนในระดับใดตามความเป็นจริง แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับนักเรียนมากที่สุดเพียงข้อเดียว ดังนี้

จริงมากที่สุด	หมายถึง	เห็นด้วยกับข้อความหรือการกระทำนั้นมากที่สุด
จริงมาก	หมายถึง	เห็นด้วยกับข้อความหรือการกระทำนั้นมาก
ปานกลาง	หมายถึง	เห็นด้วยกับข้อความหรือการกระทำนั้นปานกลาง
จริงน้อย	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยกับข้อความหรือการกระทำนั้นมาก
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยกับข้อความหรือการกระทำนั้นมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ระดับการประเมิน				
		จริงมากที่สุด	จริงมาก	ปานกลาง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
1.	นักเรียนคิดว่าการช่วยเหลือผู้อื่นเป็นสิ่งที่ควรปฏิบัติ					
2.	นักเรียนคิดว่าการเป็นเพื่อนที่ปรึกษาจะทำให้ตนเองเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น					
3.	นักเรียนรู้สึกอึดอัดใจเมื่อผู้ขอรับคำปรึกษาไม่สามารถจัดการปัญหาของเขาได้					
4.	นักเรียนคิดว่า ความลับไม่มีในโลก					
5.	การเป็นเพื่อนที่ปรึกษา ถือเป็นโอกาสที่ดีในการเรียนรู้ที่จะเข้าใจธรรมชาติของชีวิต					

ข้อ	ข้อความ	ระดับการประเมิน				
		จริงมากที่สุด	จริงมาก	ปานกลาง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
6.	นักเรียนคิดว่า มนุษย์ทุกคนมีคุณค่าในตัวเอง					
7.	นักเรียนคิดว่า ไม่จำเป็นต้องฝึกฝนทักษะการให้คำปรึกษา ก็สามารถให้คำปรึกษาแก่เพื่อนได้					
8.	การเป็นเพื่อนที่ปรึกษา เป็นหนทางที่ทำให้ได้รับการยอมรับจากผู้อื่น					
9.	นักเรียนคิดว่าการเป็นเพื่อนที่ปรึกษา ทำให้นักเรียนมีความมั่นใจในตนเองมากขึ้น					
10.	นักเรียนรู้สึกอึดอัดที่ต้องให้คำปรึกษาในช่วงเวลาที่กำลังยุ่ง					
11.	ฉันสามารถแก้ไขปัญหาของตนเองได้เองทุกเรื่อง เพราะฉันเป็นเพื่อนที่ปรึกษา					
12.	การทำหน้าที่เพื่อนที่ปรึกษา เป็นการเสียสละเวลาที่คุ้มค่า					
13.	นักเรียนรู้สึกหงุดหงิด เมื่อผู้รับคำปรึกษาเอาแต่ร้องไห้ไม่ยอมพูด					
14.	นักเรียนรู้สึกภาคภูมิใจ เมื่อผู้รับคำปรึกษากล่าวคำว่า ขอขอบคุณ ที่ช่วยให้เขาสามารถตัดสินใจแก้ปัญหาได้					
15.	นักเรียนเข้าใจผู้รับคำปรึกษา เมื่อเขาไม่สามารถจัดการกับปัญหาได้					

ตอนที่ 2 แบบวัดสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

ด้านที่ 3 ด้านทักษะในการให้คำปรึกษา จำนวน 15 ข้อ

คำชี้แจง ขอให้นักเรียนอ่านข้อความในแบบวัดสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา แล้วพิจารณาว่าตรงกับความคิดเห็น ความรู้สึกหรือการกระทำของนักเรียนในระดับใดตามความเป็นจริง แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับท่านมากที่สุดเพียงข้อเดียว ดังนี้

จริงมากที่สุด	หมายถึง	รู้สึกเห็นด้วยกับข้อความหรือการกระทำนั้นมากที่สุด
จริงมาก	หมายถึง	รู้สึกเห็นด้วยกับข้อความหรือการกระทำนั้นมาก
ปานกลาง	หมายถึง	รู้สึกเห็นด้วยกับข้อความหรือการกระทำนั้นปานกลาง
จริงน้อย	หมายถึง	รู้สึกไม่เห็นด้วยกับข้อความหรือการกระทำนั้นมาก
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	รู้สึกไม่เห็นด้วยกับข้อความหรือการกระทำนั้นมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ระดับการประเมิน				
		จริงมากที่สุด	จริงมาก	ปานกลาง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
1.	ในขณะที่ให้คำปรึกษา นักเรียนไม่รู้ว่าจะพูดอะไรต่อ					
2.	นักเรียนสามารถรับรู้ได้ว่า ผู้ขอรับคำปรึกษารู้สึกอย่างไร					
3.	นักเรียนรู้ว่า ตนจะทำอะไรเมื่อไม่สามารถช่วยเหลือผู้รับคำปรึกษาได้					
4.	หลังจากให้คำปรึกษาแล้ว นักเรียนจะสอบถามผู้รับคำปรึกษาว่า รู้สึกอย่างไรและจะจัดการกับปัญหาอย่างไร					
5.	นักเรียนรู้สึกกังวลทุกครั้งที่ให้คำปรึกษา					
6.	นักเรียนตั้งคำถามปลายเปิดทุกครั้งที่ต้องการทราบเรื่องราว					

ข้อ	ข้อความ	ระดับการประเมิน				
		จริงมากที่สุด	จริงมาก	ปานกลาง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
7.	นักเรียนตัดสินใจและแก้ปัญหาให้ผู้รับ คำปรึกษา เมื่อเขาไม่สามารถ จัดการได้					
8.	เมื่อผู้รับคำปรึกษาแสดงอารมณ์ไม่ พอใจและเริ่มมีท่าทีโวยวาย นักเรียนไม่รู้ว่าจะจัดการอย่างไร					
9.	เมื่อเริ่มฟังไปนาน ๆ นักเรียนจะลืม เรื่องที่พูดและไปต่อไม่ได้					
10.	นักเรียนสังเกตเห็นท่าทางของ ผู้รับคำปรึกษาขณะให้คำปรึกษา อย่างสม่ำเสมอ					
11.	นักเรียนบอกกับผู้รับคำปรึกษาว่าจะ เก็บเรื่องราวเป็นความลับทุกครั้ง					
12.	นักเรียนสามารถเลือกใช้คำถามที่ ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาตระหนักและ มองเห็นถึงปัญหาตนเองได้					
13.	ขณะที่ผู้รับคำปรึกษากำลังร้องไห้ นักเรียนมักจะร้องให้ตาม					
14.	หลังจากการให้คำปรึกษา นักเรียน รู้สึกกังวลว่าผู้รับคำปรึกษาจะเป็น อย่างไรต่อไป					
15.	เมื่อนักเรียนพบว่า ปัญหานั้นยาก เกินกว่าจะสามารถช่วยเหลือได้ นักเรียนจะยุติการให้คำปรึกษาทันที					

ภาคผนวก ซ

ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โปรแกรมการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา
เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

รายละเอียดโปรแกรมการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา
เพื่อพัฒนาสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา
ครั้งที่ 1

เรื่อง การปฐมนิเทศ / สร้างสัมพันธภาพ

เวลา 1 ชั่วโมง

ทฤษฎี การให้คำปรึกษาแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมทราบถึงจุดมุ่งหมายของการเข้ารับการอบรมและสร้างข้อตกลงร่วมกัน
2. เพื่อสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้เข้ารับการอบรมและผู้วิจัย
3. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมได้สำรวจตนเองก่อนเข้ารับการอบรม

แนวคิดสำคัญ

Corey (2008) กล่าวว่า ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบศูนย์กลาง ตามรูปแบบการพัฒนาขึ้นโดยคาร์ล โรเจอร์ ได้ให้แนวคิดว่าการสร้างสัมพันธภาพ บรรยากาศของการยอมรับและการไว้วางใจซึ่งกันและกัน รวมถึงเงื่อนไขของกระบวนการเป็นพื้นฐานอีกประการหนึ่งที่สำคัญที่จะช่วยให้บุคคลเจริญงอกงาม ก่อให้เกิด ความจริงใจ (Genuineness) การยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข (Unconditional Positive Regard and Acceptance) และความเห็นอกเห็นใจ (Empathy) สอดคล้องกับ Cowie and Sharp (1996) กล่าวว่า การพัฒนาสมรรถนะในการให้คำปรึกษาแก่เพื่อนนั้นคือการฝึกให้ผู้ให้คำปรึกษาพัฒนาตนเอง โดยเริ่มจากการสร้างความไว้วางใจ การทำความเข้าใจกับผู้อื่น ทั้งนี้เพื่อให้ผู้วิจัยและผู้เข้ารับการอบรมมีสัมพันธภาพที่ดี เอื้ออำนวยต่อการดำเนินการฝึกอบรม

Nelson (1992) ได้กล่าวว่า ตั้งแต่การพบกันครั้งแรกระหว่างสมาชิกกับผู้นำกลุ่ม สิ่งสำคัญคือการสร้างสัมพันธภาพและการกำหนดหน้าที่ในกลุ่ม โดยทุกคนจะต้องรู้จักซึ่งกันและกัน นอกจากนั้นจะต้องมีการกำหนดโครงสร้างต่างๆ ของกลุ่ม สร้างความคุ้นเคยซึ่งกันและกัน

ส่วนมากจะจัดที่นั่งแบบเกือกม้าถ้าหากต้องการเน้นการสอนหรือฝึกทักษะ หรือแบบวงกลมถ้าหากต้องการให้กลุ่มเกิดสัมพันธภาพที่ดีต่อสมาชิก

เทคนิคที่ใช้ในการฝึกอบรม

การตั้งคำถาม (Questioning) ผู้วิจัยช่วยให้ผู้เข้ารับการอบรมคำปรึกษาเกิดความเข้าใจในตัวเองมากขึ้นในการเข้ารับการอบรม รวมทั้งการใช้คำถามเพื่อ กระตุ้นให้ผู้รับการอบรมเกิดความกระฉ่าง ตลอดจนการใช้คำถามเพื่อสะท้อนให้เกิดการรับรู้และการยอมรับ ความรู้สึกหรืออารมณ์ของผู้รับคำปรึกษา โดยใช้คำถามปลายเปิดและคำถามปลายปิดตามสถานการณ์

เทคนิคสรุปความ (Summarizing) เป็นการช่วยตรวจสอบความถูกต้องการรับรู้ของผู้ขอรับคำปรึกษาเพื่อให้เกิดความชัดเจนในความคิดของตนเองมากขึ้น

อุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกอบรม

1. เกมไม้จั่งก้า (Jenga)
2. คำถามเพื่อสร้างสัมพันธภาพ
3. คำถามกิจกรรม เข้าใจตนก่อนเป็นเพื่อนที่ปรึกษา 3 ข้อ
4. ปากกา
5. กระดาษ POST IT
6. เพลง YC COOKIE
7. POWER POINT ที่แจจรายละเอียดโครงการ
8. เอกสารประกอบการฝึกอบรม เรื่อง ที่แจจรายละเอียดการฝึกอบรม

ขั้นตอนการฝึกอบรม

ในการดำเนินการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาเพื่อพัฒนาสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ผู้วิจัยดำเนินการฝึกตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ขั้นเริ่มต้น

1. ผู้วิจัยกล่าวต้อนรับและแนะนำตนเองแก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรม
2. ผู้วิจัยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมแนะนำตนเองโดยใช้เกมไม้จั่งก้าเป็นสื่อ กำหนดให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมนั่งเป็นรูปเกือกม้าและดำเนินกิจกรรมเกมไม้จั่งก้า (Jenga) ด้วยการติด

ข้อคำถามเพื่อสร้างสัมพันธภาพที่ได้ไม่จ้งก้าทุกอันและให้สมาชิกตั้งไม้ที่มีคำถามอยู่ด้านใต้เพื่อตอบคำถามโดย

รอบแรก ให้สมาชิกตั้งไม้จ้งก้าออกมาทีละคน จากนั้นจึงแนะนำชื่อตนเอง พร้อมตอบคำถามที่หยิบได้ ทำจนครบทุกคน

รอบที่สอง ให้สมาชิกตั้งไม้จ้งก้าและใช้คำถามที่ได้มาถามเพื่อนคนที่ตนเองอยากรู้จักมากที่สุด

2. ขั้นตอนการ

1. ผู้วิจัยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทำกิจกรรม “เข้าใจตนก่อนเป็นเพื่อนที่ปรึกษา” โดยแจกกระดาษให้ผู้เข้ารับการอบรมเพื่อตอบคำถาม 3 ข้อ ดังนี้

ข้อที่ 1 เหตุใดนักเรียนจึงเข้ารับการอบรมในครั้งนี้

ข้อที่ 2 นักเรียนคาดหวังอะไรจากการเข้ารับการอบรมในครั้งนี้

ข้อที่ 3 ข้อเสนอที่ยากรู้เกี่ยวกับการฝึกอบรม

ในระหว่างการตอบคำถามของผู้เข้ารับการอบรมผู้วิจัยเปิดเพลงเปิดเพลง YC : เพื่อนที่ปรึกษา

2. ผู้วิจัยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม นำคำตอบที่ตนเขียนไปติดไว้ที่บอร์ดตามหัวข้อที่กำหนดไว้และอภิปรายร่วมกัน

3. ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์การฝึกอบรมและรายละเอียดโครงการ โดยใช้ POWER POINT

3. ขั้นสรุป

1. ผู้วิจัยและผู้เข้ารับการฝึกอบรม สร้างข้อตกลงร่วมกัน เพื่อสร้างสัมพันธภาพที่ดีตลอดระยะเวลาในการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาเพื่อพัฒนาสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

การประเมินผล

1. ผู้วิจัยสังเกต ความสนใจและการให้ความร่วมมือของผู้เข้ารับการฝึกอบรม
2. ผู้วิจัยสังเกต การตอบคำถาม การซักถามข้อสงสัยและการสร้างข้อตกลงตลอดระยะเวลาการเข้ารับการฝึกอบรม

รายละเอียดโปรแกรมการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา
เพื่อพัฒนาสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา
ครั้งที่ 2

เรื่อง ความรู้พื้นฐานในการให้คำปรึกษา

เวลา 1 ชั่วโมง 30 นาที

ทฤษฎี การให้คำปรึกษาเชิงการศึกษาและจิตวิทยา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมอธิบายเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานการให้คำปรึกษาได้
2. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมบอกถึงความสำคัญของการให้คำปรึกษาได้
3. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมอธิบายถึงวิธีการแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้

แนวคิดสำคัญ

Geldard and Geldard (1999) กล่าวว่า การให้คำปรึกษาเชิงการศึกษาและจิตวิทยา เป็นกลยุทธ์ที่เน้นการสอนให้ความรู้เกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ เพื่อช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาเกิดการควบคุมตนเองในการกระทำต่าง ๆ และกระตุ้นให้เกิดความรู้ด้านส่วนบุคคลและถ่ายทอดประสบการณ์ต่าง ๆ ของผู้ให้คำปรึกษากับผู้รับคำปรึกษา

Connor (1994) กล่าวว่า แนวคิดในการพัฒนาสมรรถนะในการให้คำปรึกษานั้น เริ่มจากแนวคิดในการฝึกให้บุคคลได้มีทักษะในการช่วยเหลือบุคคลอื่น ซึ่งเป็นทักษะที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือกับมนุษย์ด้วยกัน ดังนั้นการที่บุคคลจะมีทักษะในการให้ความช่วยเหลือได้จะต้องได้รับการสอน มีความรับผิดชอบต่อเงื่อนไขและแหล่งข้อมูลที่เป็น เรียนรู้ด้วยตัวเอง

เทคนิคที่ใช้ในการฝึกอบรม

กลยุทธ์เชิงการได้รับข้อมูล (Strategies to get information Strategies to explain relationships) เป็นเทคนิคที่ช่วยให้เกิดการแบ่งปันประสบการณ์ข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง เพื่อให้เกิดการค้นพบเรื่องราวที่ต้องการศึกษา ได้แก่ การวิเคราะห์ตนเอง

กลยุทธ์ในการอธิบายสัมพันธ์ภาพ (Strategies to explain relationships) เป็นเทคนิคในการสำรวจประเด็นปัญหาที่สำคัญต่าง ๆ อธิบายขอบเขตของตนเอง

อุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกอบรม

1. ใบความรู้ พื้นฐานการให้คำปรึกษา
2. ใบงาน TALK TO SHARE
3. ปากกา
4. POWER POINT เรื่อง ความรู้พื้นฐานในการให้คำปรึกษา
5. กล้องของขวัญ
6. เอกสารประกอบการฝึกอบรม เรื่อง ความรู้พื้นฐานการให้คำปรึกษา

ขั้นตอนการฝึกอบรม

ในการดำเนินการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาเพื่อพัฒนาสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ผู้วิจัยดำเนินการฝึกตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ขั้นเริ่มต้น

1. ผู้วิจัยถามถึงประสบการณ์ในการให้คำปรึกษาของผู้เข้ารับการอบรมพร้อมวิธีการช่วยเหลือ โดยเขียนใส่กระดาษไม่เขียนชื่อ
2. ผู้วิจัยนำกระดาษของผู้เข้ารับการอบรม สลับกันและให้ผู้เข้ารับการอบรมเล่าแบ่งปันประสบการณ์และวิธีการช่วยเหลือจากกระดาษที่ตนได้รับ

2. ขั้นดำเนินการ

1. ผู้วิจัยใช้กล้องของขวัญและเพลง เป็นกิจกรรมนำไปสู่การให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับการให้คำปรึกษา โดยให้เวลา 1 นาที ในการแกะกระดาษห่อของขวัญออกจากกล่อง คนละ 1 แผ่น พร้อมเปิดเพลง YC: เพื่อนที่ปรึกษา ประกอบ
2. เมื่อหมดเวลาผู้วิจัย ถามผู้เข้ารับการอบรมถึงลักษณะของกล่อง ก่อนและหลังแกะกระดาษห่อของขวัญว่าเป็นอย่างไร จากนั้นผู้วิจัยชวนคิดเปรียบเทียบกล่องเหมือนกับผู้เข้ารับ

คำปรึกษาและกระดาษเปรียบเหมือนปัญหาที่ห่อหุ้มคนเอาไว้ ซึ่งผลจะเป็นอย่างไร หากวันนี้ผู้ให้คำปรึกษาเร่งรีบหรือไม่รู้วิธีการในการให้คำปรึกษา

3. ผู้วิจัย อธิบายความรู้พื้นฐานการให้คำปรึกษา โดยใช้สื่อ POWER POINT

3.ชั้นสรุป

1. ผู้วิจัยสรุปประเด็นสำคัญของพื้นฐานในการให้คำปรึกษา
2. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการอบรมซักถามข้อสงสัย
3. ผู้วิจัยและผู้เข้ารับการอบรม ร่วมกันสรุปการแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ

การประเมินผล

1. ผู้วิจัยสังเกต ความสนใจและการให้ความร่วมมือของผู้เข้ารับการฝึกอบรม
2. ผู้วิจัยสังเกต การตอบคำถาม การซักถามข้อสงสัยและการแบ่งปันประสบการณ์

รายละเอียดโปรแกรมการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา
เพื่อพัฒนาสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา
ครั้งที่ 3

เรื่อง รับรู้และเข้าใจ เพื่อเตรียมความพร้อมสู่การเป็นเพื่อนที่ปรึกษา

เวลา 1 ชั่วโมง 30 นาที

ทฤษฎี การให้คำปรึกษาเชิงการศึกษาและจิตวิทยา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อชี้แจงจุดมุ่งหมายของในการเป็นเพื่อนที่ปรึกษาแก่ผู้เข้ารับการอบรม
2. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมเข้าใจในการดำเนินกิจกรรมเพื่อนที่ปรึกษา
3. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมเกิดแรงจูงใจในการดำเนินกิจกรรมเพื่อนที่ปรึกษา
4. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมการวางแผนการดำเนินกิจกรรมเพื่อนที่ปรึกษา

แนวคิดสำคัญ

Geldard and Geldard (1999) กล่าวว่า การให้คำปรึกษาเชิงการศึกษาและจิตวิทยา เป็นกลยุทธ์ที่เน้นการสอนให้ความรู้เกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ เพื่อช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาเกิดการควบคุมตนเองในการกระทำต่าง ๆ และกระตุ้นให้เกิดความรู้ด้านส่วนบุคคลและถ่ายทอดประสบการณ์ต่าง ๆ ของผู้ให้คำปรึกษากับผู้รับคำปรึกษา

Connor (1994) กล่าวว่า แนวคิดในการพัฒนาสมรรถนะในการให้คำปรึกษานั้น เริ่มจากแนวคิดในการฝึกให้บุคคลได้มีทักษะในการช่วยเหลือบุคคลอื่น ซึ่งเป็นทักษะที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือกับมนุษย์ด้วยกัน ดังนั้นการที่บุคคลจะมีทักษะในการให้ความช่วยเหลือได้จะต้องได้รับการสอน มีความรับผิดชอบต่อเงื่อนไขและแหล่งข้อมูลที่เป็น เรียนรู้ด้วยตัวเอง

เทคนิคที่ใช้ในการฝึกอบรม

กลยุทธ์เชิงการได้รับข้อมูล (Strategies to get information Strategies to explain relationships) เป็นเทคนิคที่ช่วยให้เกิดการแบ่งปันประสบการณ์ข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง เพื่อให้เกิดการค้นพบเรื่องราวที่ต้องการศึกษา ได้แก่ การวิเคราะห์ตนเอง

กลยุทธ์ในการอธิบายสัมพันธ์ภาพ (Strategies to explain relationships) เป็นเทคนิคในการสำรวจประเด็นปัญหาที่สำคัญต่าง ๆ อธิบายขอบเขตของตนเอง

อุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกอบรม

1. คำถามเพื่อวิเคราะห์ตนเองเกี่ยวกับการเป็นเพื่อนที่ปรึกษา
2. กระดาษ PROOF
3. ปากกาเคมี
4. POWER POINT ชุดที่ 1 เรื่อง รับรู้และเข้าใจ เพื่อเตรียมความพร้อมสู่การเป็นเพื่อนที่ปรึกษา
5. POWER POINT ชุดที่ 2 เรื่อง การดำเนินกิจกรรมเพื่อนที่ปรึกษา

ขั้นตอนการฝึกอบรม

ในการดำเนินการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาเพื่อพัฒนาสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ผู้วิจัยดำเนินการฝึกตามขั้นตอนต่อไปนี้

1.ขั้นเริ่มต้น

1.ผู้วิจัยใช้คำถาม 3 ข้อ ในการให้ผู้เข้ารับการอบรมวิเคราะห์ตนเองเกี่ยวกับการเป็นเพื่อนที่ปรึกษา โดย ผู้วิจัยถามและให้นักเรียนตอบทีละคน ดังนี้

ข้อที่ 1 เพื่อนที่ปรึกษา คืออะไร

ข้อที่ 2 เพราะอะไรจึงเลือกมาเป็นเพื่อนที่ปรึกษา

ข้อที่ 3 คาดหวังอะไรจากการเป็นเพื่อนที่ปรึกษา

2.ผู้วิจัยให้ชี้แจงเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของการเป็นเพื่อนที่ปรึกษา โดยใช้สื่อ POWER POINT ชุดที่ 1 เรื่อง รับรู้และเข้าใจ เพื่อเตรียมความพร้อมสู่การเป็นเพื่อนที่ปรึกษา

2.ขั้นดำเนินการ

1.ผู้วิจัยสอบถามถึงรูปแบบการดำเนินกิจกรรมเพื่อนที่ปรึกษาที่เคยทำหรือคาดว่าจะทำของผู้เข้ารับการอบรม

2.ผู้วิจัยให้ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมเพื่อนที่ปรึกษา พร้อมยกตัวอย่างกิจกรรม โดยใช้ สื่อ POWER POINT ชุดที่ 2 เรื่อง การดำเนินกิจกรรมเพื่อนที่ปรึกษา

3. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการอบรมซักถามข้อสงสัย

4. ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ระดมสมองและอภิปรายสรุปร่วมกันเกี่ยวกับกิจกรรม
เพื่อนที่ปรึกษาที่อยากให้เกิดขึ้น พร้อมวางแผนการดำเนินการ ในกระดาษ PROOF และนำเสนอ

3. ขั้นสรุป

1. ผู้วิจัยให้ข้อเสนอแนะ ในการวางแผนดำเนินการกิจกรรมเพื่อนที่ปรึกษา

การประเมินผล

1. ผู้วิจัยสังเกต ความสนใจและการให้ความร่วมมือของผู้เข้ารับการฝึกอบรม
2. ผู้วิจัยสังเกต การตอบคำถาม การซักถามข้อสงสัย และการวางแผนการดำเนินกิจกรรม
เพื่อนที่ปรึกษา

ภาคผนวก ช

ผลการติดตาม ผู้เข้าร่วมการเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษา
ของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา

ผลการติดตาม ผู้เข้าร่วมการเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษา ของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา

ในการสรุปผลการเข้าร่วมการเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษา ผู้วิจัยได้ดำเนินการติดตามผลจากการสัมภาษณ์และใบงานที่ได้รับมอบหมาย จากกลุ่มทดลอง จำนวน 12 คน ที่เข้าร่วมการเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา ในเวลา 4 สัปดาห์ หลังการทดลอง เพื่อให้เห็นถึงผลของการให้คำปรึกษาของผู้เข้ารับการอบรมและข้อมูลย้อนกลับจากผู้รับคำปรึกษา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ผลของการให้คำปรึกษาของผู้เข้ารับการอบรม

ผู้วิจัยดำเนินการติดตามผลจากการสัมภาษณ์และใบงานสรุปผลแยกเป็นรายบุคคล จากกลุ่มทดลอง จำนวน 12 คน ที่เข้าร่วมการเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ดังนี้

การให้คำปรึกษาของผู้เข้ารับการอบรมคนที่ 1 ให้คำปรึกษาเพื่อนที่กำลังรู้สึกกังวลใจที่ตนเองทะเลาะกับเพื่อนสนิท

ขั้นเริ่มต้นการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาทักทาย ถามชื่อของผู้ขอรับคำปรึกษา สร้างข้อตกลงในการขอรับคำปรึกษา พร้อมทั้งแจ้งว่าเรื่องราวที่พูดคุยกันจะถูกเก็บไว้เป็นความลับ

ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาได้ใช้คำถามปลายเปิดและคำถามปลายเปิดในการสำรวจปัญหาของผู้ขอรับคำปรึกษา โดยพบว่าผู้ขอรับคำปรึกษากับเพื่อนสนิททะเลาะและเกิดการชกต่อยกัน จึงทำให้ผู้ขอรับคำปรึกษากังวลว่าจะสูญเสียเพื่อนสนิทของตน โดยผู้ให้คำปรึกษาได้ถามถึงแนวทางในการแก้ไขปัญหาค้างนี้ ซึ่งผู้ขอรับคำปรึกษาได้มีแนวทางการแก้ไขอยู่แล้ว นั่นคือผู้ขอรับคำปรึกษาจะเข้าไปพูดคุยกับเพื่อนสนิทของตน แต่ผู้ขอรับคำปรึกษายังคงขาดความมั่นใจ ผู้ให้คำปรึกษาจึงให้ความมั่นใจในแนวทางการแก้ไขปัญหของผู้ขอรับคำปรึกษาพร้อมทั้งสอบถามแนวทางการแก้ไขอื่น ๆ และการวางแผนปฏิบัติ

ขั้นยุติการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาใช้คำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ขอรับคำปรึกษาสรุปเรื่องราวที่พูดคุยกันในวันนี้ และมีการติดตามผลในครั้งถัดไป หากในกรณีที่ผู้ให้คำปรึกษาไม่สบายใจอาจจะต้องทำการส่งต่อครูแนะแนว

การให้คำปรึกษาของผู้เข้ารับการอบรมคนที่ 2 ให้คำปรึกษาเพื่อนที่กำลังรู้สึกกังวลใจเนื่องจากมีเวลาทำงานไม่เพียงพอ

ขั้นเริ่มต้นให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาทักทาย ถามชื่อของผู้ขอรับคำปรึกษา สร้างข้อตกลงในการขอรับคำปรึกษา พร้อมทั้งแจ้งว่าเรื่องราวที่พูดคุยกันจะถูกเก็บไว้เป็นความลับ

ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาได้ใช้คำถามปลายปิดและคำถามปลายเปิดในการสำรวจปัญหาของผู้ขอรับคำปรึกษา โดยพบว่าผู้ขอรับคำปรึกษาที่มีความกังวลใจเนื่องจากตนเองมีเวลาในการทำงานไม่เพียงพอ และเมื่อถามถึงสาเหตุจึงพบว่าเกิดจากการที่ผู้ขอรับคำปรึกษาแบ่งเวลาไม่เป็นระเบียบ ผู้ขอรับคำปรึกษาจึงตัดสินใจที่จะตั้งการจัดระเบียบเวลาของตนเองมากขึ้น โดยเริ่มต้นจากการนอนให้ตรงเวลา งดเล่นโทรศัพท์ก่อนนอน และเมื่อถึงเวลาทำงานจะตั้งใจทำงาน ไม่ทำกิจกรรมอื่นในขณะเวลาทำงาน

ขั้นยุติการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาใช้คำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ขอรับคำปรึกษาสรุปเรื่องราวที่ได้พูดคุยกันในวันนี้ ผู้ขอรับคำปรึกษาจะนำวิธีการแก้ไขปัญหามาทดลองใช้ประมาณ 1 สัปดาห์และจะกลับมาสรุปให้ผู้ให้คำปรึกษา ว่าหลังจากทดลองใช้วิธีการนี้มาแล้วผลลัพธ์เป็นอย่างไรเพื่อเป็นการติดตามผล

การให้คำปรึกษาของผู้เข้ารับการอบรมคนที่ 3 ให้คำปรึกษาเพื่อนที่มีความกังวลว่าตนเองจะสอบไม่ผ่าน

ขั้นเริ่มต้นให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาทักทาย ถามชื่อของผู้ขอรับคำปรึกษา สร้างข้อตกลงในการขอรับคำปรึกษา พร้อมทั้งแจ้งว่าเรื่องราวที่พูดคุยกันจะถูกเก็บไว้เป็นความลับ

ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาได้ใช้คำถามปลายปิดและคำถามปลายเปิดในการสำรวจปัญหาของผู้ขอรับคำปรึกษา โดยพบว่าผู้ขอรับคำปรึกษาที่มีความกังวลใจว่าตนเองจะสอบไม่ผ่านในการสอบสัมภาษณ์ ผู้ให้คำปรึกษาจึงได้ถามถึงแนวทางในการแก้ไขปัญหาพบว่าผู้ขอรับคำปรึกษาตัดสินใจที่จะทบทวนบทเรียนและอ่านหนังสือให้มากขึ้นก่อนสอบสัมภาษณ์

ขั้นยุติการให้ปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาใช้คำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ขอรับคำปรึกษาสรุปเรื่องราวที่ได้พูดคุยกันในวันนี้ และหลังจากสอบเสร็จสิ้น ผู้ขอรับคำปรึกษาจะกลับมาสรุปผลลัพธ์ที่ได้จากวิธีการที่ได้ตัดสินใจไปเพื่อเป็นการติดตามผล

การให้คำปรึกษาของผู้เข้ารับการอบรมคนที่ 4 ให้คำปรึกษาเพื่อนที่มีปัญหา มาโรงเรียนสายเป็นประจำ

ขั้นเริ่มต้นการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาทักทาย ถามชื่อของผู้ขอรับคำปรึกษา สร้างข้อตกลงในการขอรับคำปรึกษา พร้อมทั้งแจ้งว่าเรื่องราวที่พูดคุยกันจะถูกเก็บไว้เป็นความลับ

ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาได้ใช้คำถามปลายปิดและคำถามปลายเปิดในการสำรวจปัญหาของผู้ขอรับคำปรึกษา โดยพบว่าผู้ขอรับคำปรึกษามีปัญหา มาโรงเรียนสายเป็นประจำเนื่องจากตื่นสาย โดยสาเหตุของการตื่นสายเกิดจากการจัดการเวลาที่ไม่เป็นระเบียบ อีกทั้งยังเกิดจากการเล่นโทรศัพท์ไปพร้อมกับการทำงานบ้าน โดยผู้ขอรับคำปรึกษาตัดสินใจที่จะจัดการเวลาให้เป็นระบบมากขึ้นและละการเล่นโทรศัพท์ขณะทำงานบ้าน

ขั้นยุติการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาใช้คำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ขอรับคำปรึกษาสรุปเรื่องราวที่ได้พูดคุยกันในวันนี้และมีการติดตามผลลัพธ์หลังจากการทดลองใช้วิธีการที่ได้พูดคุยกันไปไปอีก 2 สัปดาห์

การให้คำปรึกษาของผู้เข้ารับการอบรมคนที่ 5 ให้คำปรึกษาเพื่อนที่มีปัญหา ครอบครัว

ขั้นเริ่มต้นการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาทักทาย ถามชื่อของผู้ขอรับคำปรึกษา สร้างข้อตกลงในการขอรับคำปรึกษา พร้อมทั้งแจ้งว่าเรื่องราวที่พูดคุยกันจะถูกเก็บไว้เป็นความลับ

ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาได้ใช้คำถามปลายปิดและคำถามปลายเปิดในการสำรวจปัญหาของผู้ขอรับคำปรึกษา โดยพบว่าผู้ขอรับคำปรึกษามีปัญหากับคนในครอบครัว โดยผู้ขอรับคำปรึกษามักจะถูกคนในครอบครัวต่อว่าและไม่รู้จะทำอย่างไรเพื่อแก้ไขปัญหานี้ ผู้ให้คำปรึกษาจึงได้สอบถามถึงผลลัพธ์ที่อยากจะให้เกิดขึ้น ซึ่งผู้ขอรับคำปรึกษาอยากจะทำเพราะอะไรที่ทำให้คนในครอบครัวต้องต่อว่าผู้ขอรับคำปรึกษาเสมอ ผู้ให้คำปรึกษาจึงได้ชวนผู้ขอรับคำปรึกษาคิด ว่าทำอย่างไรจึงจะทำให้ผู้ขอรับคำปรึกษาทราบถึงสาเหตุนั้น ผู้ขอรับคำปรึกษาได้ตัดสินใจว่าจะไปถามคนในครอบครัวถึงสาเหตุและพร้อมใช้โอกาสนั้นในการปรับความเข้าใจ

ขั้นยุติการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาใช้คำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ขอรับคำปรึกษาสรุปเรื่องราวที่ได้พูดคุยกันในวันนี้

การให้คำปรึกษาของผู้เข้ารับการอบรมคนที่ 6 ให้คำปรึกษาเพื่อนที่มีความกังวลใจ เนื่องจากตนเองสอบไม่ผ่าน

ขั้นเริ่มต้นการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาทักทาย ถามชื่อของผู้ขอรับคำปรึกษา สร้างข้อตกลงในการขอรับคำปรึกษา พร้อมทั้งแจ้งว่าเรื่องราวที่พูดคุยกันจะถูกเก็บไว้เป็นความลับ

ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาได้ใช้คำถามปลายปิดและคำถามปลายเปิดในการสำรวจปัญหาของผู้ขอรับคำปรึกษา โดยพบว่า ผู้ขอรับคำปรึกษาเป็นคนที่ตั้งใจเรียนและจดบันทึกเนื้อหาที่ครูสอนเสมอ แต่เมื่อถึงเวลาทำข้อสอบ ผู้ขอรับคำปรึกษากลับไม่สามารถทำข้อสอบได้ ซึ่งผู้ขอรับคำปรึกษามีแนวทางในการแก้ไขปัญหาคือการเปลี่ยนจากการอ่านเนื้อหาที่จดเพียงอย่างเดียวเป็นอ่านและทำความเข้าใจกับเนื้อหาที่จดบันทึกไว้ 2 ครั้งเป็นอย่างน้อย

ขั้นยุติการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาใช้คำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ขอรับคำปรึกษาสรุปเรื่องราวที่ได้พูดคุยกันในวันนี้

การให้คำปรึกษาของผู้เข้ารับการอบรมคนที่ 7 ให้คำปรึกษาเพื่อนที่มีความผิดหวัง เนื่องจากตนเองสอบได้คะแนนน้อย

ขั้นเริ่มต้นการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาทักทาย ถามชื่อของผู้ขอรับคำปรึกษา สร้างข้อตกลงในการขอรับคำปรึกษา พร้อมทั้งแจ้งว่าเรื่องราวที่พูดคุยกันจะถูกเก็บไว้เป็นความลับ

ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาได้ใช้คำถามปลายปิดและคำถามปลายเปิดในการสำรวจปัญหาของผู้ขอรับคำปรึกษา โดยพบว่าผู้ขอรับคำปรึกษาได้คะแนนน้อยในการสอบครั้งล่าสุดเนื่องจากตนเองจัดเวลาไม่เป็นระเบียบจึงมีเวลาทบทวนบทเรียนเพียงแค่ 1 คืน ส่งผลให้หลังจากที่ผู้ขอรับคำปรึกษารู้สึกผิดหวังที่ตนเองได้คะแนนน้อย ผู้ขอรับคำปรึกษารับรู้และเข้าใจปัญหาของตนเองจึงมีวิธีการแก้ไขปัญหายอยู่แล้ว นั่นคือการจัดเวลาให้เป็นระเบียบเพื่อเพิ่มเวลาในการทบทวนบทเรียนก่อนการสอบ ครั้งถัด ๆ ไป

ขั้นยุติการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาใช้คำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ขอรับคำปรึกษาสรุปเรื่องราวที่ได้พูดคุยกันในวันนี้ และผู้ขอรับคำปรึกษาจะกลับมาบอกผลลัพธ์จากการทดลองใช้วิธีการแก้ไขปัญหานั้นที่ได้พูดคุยและวางแผนไว้หลังจากการสอบครั้งถัดไปเพื่อเป็นการติดตามผล

การให้คำปรึกษาของผู้เข้ารับการอบรมคนที่ 8 ให้คำปรึกษาเพื่อนที่กำลังรู้สึกน้อยใจ
เพื่อน

ขั้นเริ่มต้นการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาทักทาย ถามชื่อของผู้ขอรับ
คำปรึกษา สร้างข้อตกลงในการขอรับคำปรึกษา พร้อมทั้งแจ้งว่าเรื่องราวที่พูดคุยกันจะถูกเก็บไว้
เป็นความลับ

ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาได้ใช้คำถามปลายปิดและคำถาม
ปลายเปิดในการสำรวจปัญหาของผู้ขอรับคำปรึกษา โดยพบว่าผู้ให้คำปรึกษารู้สึกน้อยใจเพื่อน
เวลาทำงานกลุ่มเพราะเพื่อนไม่เคยช่วยทำงาน ผู้ให้คำปรึกษาจึงได้สอบถามวิธีการแก้ไขปัญหา
โดยผู้ขอรับคำปรึกษาได้ตัดสินใจว่าจะไปพูดคุยกับเพื่อน ๆ

ขั้นยุติการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาใช้คำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ขอรับ
คำปรึกษาสรุปเรื่องราวที่ได้พูดคุยกันในวันนี้และมีการนัดหมายเพื่อพูดคุยในครั้งถัดไปในอีก 1
สัปดาห์

การให้คำปรึกษาของผู้เข้ารับการอบรมคนที่ 9 ให้คำปรึกษาเพื่อนที่มีความสับสน
เรื่องการสอบแข่งขัน

ขั้นเริ่มต้นการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาทักทาย ถามชื่อของผู้ขอรับ
คำปรึกษา สร้างข้อตกลงในการขอรับคำปรึกษา พร้อมทั้งแจ้งว่าเรื่องราวที่พูดคุยกันจะถูกเก็บไว้
เป็นความลับ

ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาได้ใช้คำถามปลายปิดและคำถาม
ปลายเปิดในการสำรวจปัญหาของผู้ขอรับคำปรึกษา โดยพบว่าผู้ขอรับคำปรึกษารู้สึกไม่พอใจใน
คะแนนสอบ pre-admission ของตนเอง ถึงแม้ว่าจะทำคะแนนได้เยอะ แต่ก็ยังคงน้อยกว่าเพื่อนที่
สอบได้ที่ 1 ของภูมิภาค นอกจากนี้ปัญหานี้ยังส่งผลให้ผู้ขอรับคำปรึกษารู้สึกสับสนว่าควรจะคิดว่
การสอบควรแข่งขันให้ชนะแค่ใจตนเอง และสุดท้ายผู้ขอรับคำปรึกษาตัดสินใจจะปรับมุมมองว่
การสอบคือการแข่งขันกับตนเอง

ขั้นยุติการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาใช้คำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ขอรับ
คำปรึกษาสรุปเรื่องราวที่ได้พูดคุยกันในวันนี้และให้กำลังใจในวิธีการที่ผู้ขอรับคำปรึกษาตัดสินใจ

การให้คำปรึกษาของผู้เข้ารับการอบรมคนที่ 10 ให้คำปรึกษาเพื่อนที่มีความต้องการเลี้ยงแมวแต่ผู้ปกครองไม่อนุญาต

ขั้นเริ่มต้นการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาทักทาย ถามชื่อของผู้ขอรับคำปรึกษา สร้างข้อตกลงในการขอรับคำปรึกษา พร้อมทั้งแจ้งว่าเรื่องราวที่พูดคุยกันจะถูกเก็บไว้เป็นความลับ

ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาได้ใช้คำถามปลายเปิดและคำถามปลายเปิดในการสำรวจปัญหาของผู้ขอรับคำปรึกษา โดยพบว่าผู้ขอรับคำปรึกษารู้สึกอึดอัดที่ยังไม่สามารถซื้อแมวตัวใหม่ได้หลังจากที่แมวตัวเก่าเสีย โดยทางครอบครัวของผู้ขอรับคำปรึกษายังไม่ยินดีที่จะซื้อแมวตัวใหม่ ผู้ให้คำปรึกษาจึงได้สอบถามวิธีการแก้ไขปัญหานั้น ซึ่งผู้ขอรับคำปรึกษาได้ตัดสินใจจะกลับไปขอที่บ้านอีกครั้ง

ขั้นยุติการให้คำปรึกษา ให้คำปรึกษาใช้คำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ขอรับคำปรึกษาสรุปเรื่องราวที่ได้พูดคุยกันในวันนี้และมีการนัดหมายติดตามผลเพื่อพูดคุยกันอีกครั้งหลังจากที่ผู้ขอรับคำปรึกษาซื้อแมวตัวใหม่ได้สำเร็จ

การให้คำปรึกษาของผู้เข้ารับการอบรมคนที่ 11 ให้คำปรึกษาเพื่อนที่รู้สึกน้อยใจคนในครอบครัว

ขั้นเริ่มต้นการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาทักทาย ถามชื่อของผู้ขอรับคำปรึกษา สร้างข้อตกลงในการขอรับคำปรึกษา พร้อมทั้งแจ้งว่าเรื่องราวที่พูดคุยกันจะถูกเก็บไว้เป็นความลับ

ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาได้ใช้คำถามปลายเปิดและคำถามปลายเปิดในการสำรวจปัญหาของผู้ขอรับคำปรึกษา โดยพบว่าผู้ขอรับคำปรึกษาเกิดความน้อยใจที่พ่อแม่มักจะดูแลตนเองทำอะไรผิด แต่เมื่อน้องทำผิดกลับไม่ถูกดู ผู้ขอรับคำปรึกษาจึงคิดว่าพ่อแม่รักน้องมากกว่าตนเอง ผู้ให้คำปรึกษาจึงได้สะท้อนความรู้สึกน้อยใจของผู้ขอรับคำปรึกษาและถามถึงแนวทางการแก้ไข ผู้ขอรับคำปรึกษาต้องการให้พ่อแม่รับรู้ความรู้สึกน้อยใจของตนเอง จึงตัดสินใจไปพูดคุยกับพ่อแม่เพื่อทำความเข้าใจ

ขั้นยุติการให้คำปรึกษา ให้คำปรึกษาใช้คำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ขอรับคำปรึกษาสรุปเรื่องราวที่ได้พูดคุยกันในวันนี้ และมีการนัดเพื่อพูดคุยกันอีกครั้งเพื่อเป็นการติดตามผลในวันถัดไป

การให้คำปรึกษาของผู้เข้ารับการอบรมคนที่ 12 ให้คำปรึกษาเพื่อนที่เกิดความเครียดจากการเรียน

ขั้นเริ่มต้นการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาทักทาย ถามชื่อของผู้ขอรับคำปรึกษา แฉงกติกาในการให้คำปรึกษา พร้อมทั้งแจ้งว่าเรื่องราวที่พูดคุยกันจะถูกเก็บไว้เป็นความลับ

ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาได้ใช้คำถามปลายเปิดและคำถามปลายเปิดในการสำรวจปัญหาของผู้ขอรับคำปรึกษา โดยพบว่า ผู้ขอรับคำปรึกษามีผลการเรียนที่ลดลงจึงทำให้เกิดความกังวลใจ และเมื่อถามถึงเหตุผลเพิ่มเติมจึงได้ทราบว่าที่ผลการเรียนลดลงเป็นเพราะว่าตนเองมีการพักผ่อนที่ไม่เพียงพอเพราะตนเองต้องทำงาน part time ไปด้วย ผู้ให้คำปรึกษาจึงได้ถามถึงแนวทางการแก้ไขปัญหา โดยผู้ขอรับคำปรึกษามีแนวทางการแก้ไขปัญหาคือการแบ่งเวลาให้เป็นระเบียบมากขึ้น เพิ่มเวลาพักผ่อนให้ตนเอง

ขั้นยุติการให้คำปรึกษา ให้คำปรึกษาใช้คำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ขอรับคำปรึกษาสรุปเรื่องราวที่ได้พูดคุยกันในวันนี้ และมีการนัดหมายพูดคุยถึงผลลัพธ์จากการทดลองใช้วิธีการแก้ไขปัญหาในอีก 2 สัปดาห์ถัดไป

จากการติดตามผลข้อมูลย้อนกลับของผู้ขอรับคำปรึกษาจากกลุ่มทดลอง จำนวน 12 คน โดยศึกษาข้อมูลจากแบบประเมินความพึงพอใจของผู้รับคำปรึกษา ที่ผู้เข้ารับการอบรมติดตามผลพบว่า หลังจากให้คำปรึกษา ผู้ขอรับคำปรึกษา เข้าใจและยอมรับปัญหาที่เกิดขึ้นพร้อมที่จะหาแนวทางและวางแผนแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการที่เหมาะสมของตนเองด้วยความยินดีและเต็มใจ โดยได้รับกำลังใจจากผู้ให้คำปรึกษาและรู้สึกดีหรือพอใจต่อการให้คำปรึกษาในครั้งนั้นจากความตั้งใจที่จะช่วยเหลือของผู้ให้คำปรึกษา

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นายนพพร แสงทอง
วัน เดือน ปี เกิด	15 สิงหาคม 2531
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
วุฒิการศึกษา	จบระดับชั้นประถมศึกษา : โรงเรียนกุหลาบวิทยา จบระดับชั้นมัธยมศึกษา : โรงเรียนไตรมิตรวิทยาลัย จบการศึกษาระดับปริญญาตรี : สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ที่อยู่ปัจจุบัน	377 ซ.วานิช 1 ถ.ทองวาด แขวงสัมพันธวงศ์ เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร 10100

